

บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร

นางสาว สมฤดี ฉันทวารานุรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLES OF PUBLIC TAXI DRIVERS AS GATEKEEPER

Miss Somrudee Chantavararuruk

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Mass Communication

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของผู้ขับเคลื่อนระดับจังหวัดสาธารณะในฐานะเป็น
ผู้ทรงสารให้กับผู้โดยสาร

โดย

นางสาวสมฤดี ฉันทาวรรณรักษ์

สาขาวิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

คณบดีคณะนิเทศศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุธัย เบนญวงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นานันท์ ฐิติบุญ วงศ์บ้านคู่)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ สุธี พลพงษ์)

กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์)

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมฤดี ฉันทาวรานุกฤษ : บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรอง
 สารให้กับผู้โดยสาร. (THE ROLES OF PUBLIC TAXI DRIVERS AS GATEKEEPER)
 อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.สุธี พลพงษ์, 139 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะของการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยที่เป็น
 แรงผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสาร และเพื่อทราบถึงบทบาท
 ของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสาร และการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร ภายใต้
 กรอบแนวคิดเรื่องการเปิดรับฟังสื่อวิทยุ การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ แบบจำลองผู้กรองสาร และการเป็น
 หุ้นส่วนในการฟังมาใช้ในการวิเคราะห์ ระเบียบวิจัยใช้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์
 รับจ้างสาธารณะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งแบ่งตามช่วงเวลาการขับรถยนต์รับจ้างเป็น 3 ช่วง
 คือ ช่วงเช้า ช่วงเย็น และไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอน

ผลการวิจัยพบว่าลักษณะการเปิดรับสื่อวิทยุของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้น
 จะมีการเลือกเปิดรับคลื่นวิทยุคล้ายคลึงกันในแต่ละช่วงเวลาการขับรถยนต์รับจ้างด้วยการเลือกคลื่นที่
 ตนเองชื่นชอบเอาไว้ โดยคลื่นสถานีที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะให้ความนิยมในการเปิดรับฟังก็จะมีคลื่น
 การจราจร และคลื่นสถานีที่นำเสนอเพลงลูกทุ่งที่สอดแทรกการนำเสนอเสนอข่าวสารในรายการ ทั้งนี้ก็เกิดจาก
 ปัจจัยผลักดันในการที่ต้องการจะรับรู้ข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน และเพื่อความผ่อนคลาย
 เป็นเพื่อนแก้เหงาในการทำงานของตน

สำหรับบทบาทในการกรองสารของผู้ขับรถยนต์รับจ้างให้แก่ผู้โดยสาร พบว่า ส่วนใหญ่จะไม่มีการ
 เลือกเนื้อหา หรือสถานีโดยผ่านกระบวนการคัดกรองให้แก่ผู้โดยสารจะเป็นเพียงผู้ที่ทำหน้าที่เลือกหรือควบคุม
 สื่อวิทยุให้แก่ผู้โดยสารเท่านั้น แต่ในกรณีที่ผู้โดยสารมีการร้องขอให้ปรับเปลี่ยนหรือเปิดสื่อวิทยุผู้ขับรถยนต์
 รับจ้างสาธารณะก็ยินดีที่จะปฏิบัติตาม ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะและผู้โดยสารที่
 ขึ้นมาใช้บริการนั้นจะเป็นลักษณะการร่วมรับฟังสื่อจากวิทยุด้วยกัน มีการพูดคุยสนทนาแบบรับฟังกัน โดยเรื่อง
 ที่จะนำมาพูดคุยระหว่างกันก็จะเป็นเรื่องใกล้ตัวไม่ว่าจะเป็นประเด็นข่าวสารจากสื่อวิทยุ สภาพการจราจร หรือ
 เรื่องสัพเพเหระทั่วไป เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น ซึ่งผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะไม่มีการโต้แย้งหรือ
 แสดงความคิดเห็นในแนวทางที่ตรงกันข้าม เนื่องจากอยู่ภายใต้ภาระการปฏิบัติหน้าที่บริการผู้โดยสาร ซึ่ง
 เปรียบเสมือนผู้ซื้อเวลาบริการในช่วงนั้น ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะต้องยินยอมและปฏิบัติตามคำร้องขอ
 นั้นๆ

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่อนิสิต.....สุธิดาฉวี ฉันทาวรานุกฤษ
 สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....ศศ.
 ปีการศึกษา...2552

5184913328 : MAJOR MASS COMMUNICATIONS

KEYWORDS : GATEKEEPER / SELECTIVE EXPOSURE / LISTENING PARTNERSHIP

SOMRUDEE CHANTAVARANURUK : THE ROLES OF PUBLIC TAXI DRIVERS AS GATEKEEPER. THESIS ADVISOR : ASSOC.PROF. SUTEE

POLPHONG, 139 pp.

This research has objective to know selective exposure, factors affecting public taxi drivers and their role as gatekeeper and listening partnership by using selective exposure, uses and gratifications, gatekeeper concept. The researcher use depth interview for public taxi drivers in Bangkok and suburbs and divide their working shifts into morning shift, night shift and non fixed shift.

The result finds that selective exposure of public taxi drivers select similar radio wave in each shift by setting their favorite radio wave which are traffic wave and folk songs wave with news reporting. This comes from internal factors which are news and relaxation need while working.

Public taxi drivers roles as gatekeeper shows that mostly there is no content selection or radio wave. They are just person who control the media for their passengers in case requesting them to turn on or change radio channel. The interaction between public taxi drivers and passengers is listening partnership and setting up a dialogue in relation to closed topics such as the weather, traffics and general matters. Also, public taxi drivers will not argue on this because they are in service role and the passengers are like time buyer while sitting in the taxi. Public taxi drivers have to do as their requests.

Department : Mass Communications.....
Field of Study : Mass Communications.....
Academic Year : 2009.....

Student's Signature Somrudee Chantavararuruk
Advisor's Signature sate polphong

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสำเร็จและเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าขาด รศ.ดร. ศิริชัย ศิริกายะ ซึ่งเป็นผู้จุดประกายความคิดพร้อมทั้งชี้แนะแนวในการศึกษาวิจัยเริ่มต้นในงานวิจัยเล่มนี้ พร้อมทั้งขอขอบคุณ รศ. สุธี พลพงษ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการแนะนำการจัดเรียงข้อมูล ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อคิดเห็นในการทำเป็นอย่างดี รวมทั้งผศ. ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ที่มาร่วมมาเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์โดยให้คำแนะนำแก้ไขในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ให้มีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น และ ผศ.ณานัฐฐิณี วงศ์บ้านคู ที่กรุณามาเป็นประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณอาจารย์ทั้ง 4 ท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ ที่นี้ด้วย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจากกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้วบรณต์รับจ้างสาธารณะซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจในขณะที่ทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งเพื่อนกลุ่ม Scuba'51 ทุกคนที่ร่วมชะตากรรมเดียวกัน ทั้งคอยกระตุ้น ให้กำลังใจ ปลอบใจกันอยู่เสมอมา

และสุดท้ายขอขอบคุณ “พ่อ” กับ “แม่” ที่คอยให้ความสนับสนุนทั้งกำลังใจทรัพย์ และกำลังใจเสมอมาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษาตามที่หวังได้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	9
ขอบเขตการวิจัย.....	9
ข้อสันนิษฐาน.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อสันนิษฐานที่ 1.....	11
ข้อสันนิษฐานที่ 2.....	19

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

แหล่งข้อมูล.....	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	26
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28

วิธีการนำเสนอข้อมูล.....	29
บทที่ 4 ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสาร	
วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการทำงานช่วงเช้า.....	38
วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการทำงานช่วงเย็น.....	45
วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการทำงานแบบไม่มีเวลาที่แน่นอน.....	63
วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสาร.....	68
บทที่ 5 บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร	
วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารช่วงเวลาเช้า.....	93
วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารช่วงเวลาเย็น.....	99
วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารแบบไม่มีเวลาที่แน่นอน.....	116
วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร.....	122
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	131
อภิปรายผล.....	134

ข้อเสนอแนะ.....	135
รายการอ้างอิง.....	136
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	แสดงสถิติจำนวนรถจดทะเบียนใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549-ปี พ.ศ. 2522.....	5

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงแบบจำลองทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ.....	17
2	แสดงแบบจำลองผู้ทรงสารของ ดี เอ็ม ไวท์ (1950).....	19
3	แสดงแบบจำลองที่ประยุกต์จากแบบจำลองผู้ทรงสารของดี เอ็ม ไวท์ (1950)..	20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ในโลกยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) ที่ส่งผลให้มีการคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ขึ้นมากมายเพื่อตอบสนองของความต้องการ และอำนวยความสะดวกต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยในส่วนของสื่อมวลชนเองนั้นก็มีการพัฒนาเครื่องมือการติดต่อสื่อสารและเพิ่มช่องทางในการนำเสนอข่าวสาร ให้สามารถที่จะนำเสนอข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และหลากหลายช่องทางมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการช่วงชิงความได้เปรียบสำหรับดึงดูดให้ผู้รับสารมาเลือกใช้และบริโภคช่องทางสื่อของตน

โดยการจะได้มาซึ่งความได้เปรียบนี้ สื่อมวลชนในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลไม่ว่าจะนำเสนอออกมายังช่องทางใดก็ตาม จำเป็นต้องใช้กลยุทธ์หรือเทคนิคในการนำเสนอข่าวเข้ามาช่วยให้ความน่าสนใจและน่าติดตาม สร้างความอยากรู้อยากเห็นให้เกิดขึ้นในตัวผู้รับสารจากเนื้อหาสาระของข้อมูลที่อยู่ในครอบครองของสื่อมวลชน เช่น การพาดหัวข่าวของหนังสือพิมพ์ด้วยตัวหนังสือที่ใหญ่กว่าระดับมาตรฐาน ใช้คำที่สั้น ง่าย กระชับ และเป็นคำที่มีนัยยะแอบแฝงให้ผู้รับสารสะดุดตา และเกิดความสนใจอยากรู้อยากเห็นด้วยการเลือกชื่อหรือหยิบหนังสือพิมพ์ฉบับของตนมาอ่าน ด้านสื่อโทรทัศน์เองก็ใช้เทคนิคการโปรยหัวข่าวด้วยการเกริ่นสาระสำคัญบางส่วนในช่วงเริ่มรายการ เพื่อสร้างความน่าสนใจและทราบถึงประเด็นสำคัญของข่าวทั้งหมดที่เกิดขึ้นก่อนที่จะเข้าสู่รายการจริง รวมทั้งเทคนิคการจัดเรียงลำดับการนำเสนอข่าวก็ถือเป็นเทคนิคสำคัญในการดึงดูดผู้รับสารให้ยังคงรับชมช่องทางสื่อของตนเองต่อไป ด้วยการเลือกประเด็นที่คิดว่าผู้รับสารน่าจะให้ความสนใจมากที่สุดเขาไปนำเสนอช่วงท้ายที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารหรือผู้ชมนั้นติดตามรายการไปจนกระทั่งจบรายการ โดยมีการนำเสนอบางข่าวที่เป็นจุดขายเพื่อเรียกร้องความน่าสนใจของสาร หรือแม้กระทั่งสื่อวิทยุที่ถึงแม้จะไม่ได้เห็นการนำเสนอสื่อนี้เหมือนกับสื่อประเภทอื่น แต่ก็มีการใช้วิธีการดึงดูดความสนใจผู้ฟังด้วยการนำตัวอย่างรายการที่เคยออกอากาศมาแล้ว โดยเลือกตัดเฉพาะบางส่วนที่น่าสนใจ หรือสนุกมานำเสนอต่อผู้ฟังให้มีการติดตามฟังรายการนั้นๆ ในโอกาสต่อไป

ผลของการกระตุ้นหรือเรียกร้องความสนใจจากสื่อมวลชนนี้เองทำให้บางครั้งกระบวนการในการคัดกรองข่าวสารของสื่อเกิดความคลาดเคลื่อนในข้อเท็จจริงหรืออาจถูกละเลยไป หรือในบางครั้งก็นำเสนอเนื้อหาที่แต่งเติมมากกว่าความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสร้างจุดเด่นและเพิ่มสีสันของข่าวให้เป็นที่น่าสนใจจนลืมนึกไปว่าในข้อมูลรายละเอียดของตัวเนื้อหาของสารที่น่าเสนอ ซึ่งจากจุดนี้เองส่งผลให้เนื้อหาสารในปัจจุบันที่ถูกปล่อยผ่านออกมาด้วยการคัดกรองจากขั้นตอนการผลิตสื่อของสื่อมวลชนอาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ ผู้รับสารเองจะเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากให้การช่วยกรองเนื้อหาต่างๆ อีกชั้นหนึ่งว่าสารใดควรได้รับการถ่ายทอดขยายข้อมูลต่อไปหรือควรหยุดนำเสนอข้อมูลออกมาสู่สาธารณชน

กระบวนการคัดกรองของผู้รับสารในแต่ละคนนั้นย่อมแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับทัศนคติ ความชอบหรือไม่ชอบส่วนตัวที่ถูกปลูกฝังมาทั้งจากทางครอบครัวเอง อายุ การศึกษา ประสบการณ์ หรืออารมณ์ของผู้รับสารในช่วงเวลานั้นก็เป็นปัจจัยที่มีส่วนในการเลือกที่จะเปิดรับสารใดสารหนึ่งเข้ามาในการรับรู้ นอกจากนี้แล้วด้านวัฒนธรรม โครงสร้างทางสังคม รวมถึงวิถีการดำเนินชีวิตก็มีผลต่อการกรองสารและเลือกที่จะเปิดรับเช่นกัน ซึ่งวิถีการดำเนินชีวิตที่เด่นชัดและสามารถเห็นภาพได้อย่างชัดเจนมากที่สุดคือภาพการใช้ชีวิตของคนในเมืองหลวง ที่มักจะเสียเวลาไปกับการเดินทางเป็นเวลาหลายชั่วโมงต่อวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาเช้าที่ทุกคนต้องออกไปทำงาน และหลังเลิกงานช่วงเย็นในแต่ละวัน ด้วยสภาพการณ์เช่นนี้ สื่อจึงก้าวเข้ามามีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้คนขณะเดินทางอยู่ในยานพาหนะ รวมทั้งตัวผู้ขับขีเองที่มักใช้บริการการรับของสื่อร่วมไปกับผู้โดยสารในการเดินทาง

ซึ่งช่องทางสื่อที่ผู้ขับขีและผู้โดยสารบนท้องถนนสามารถเข้าถึงได้ง่ายสะดวกรวดเร็ว และรบกวนสมาธิผู้ขับขีน้อยที่สุดก็คือ “สื่อวิทยุ” ที่จะอยู่ในรูปของเครื่องเสียงที่จะเป็นส่วนประกอบติดตั้งอยู่ในรถยนต์ทุกคัน อีกทั้งวิทยุแบบพกพาขนาดเล็ก แม้กระทั่งโทรศัพท์มือถือด้วยเทคโนโลยีปัจจุบันก็มีการเพิ่มหน้าที่และประสิทธิภาพของเครื่องให้สามารถรับฟังวิทยุได้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เราสามารถรับสื่อจากช่องทางวิทยุได้ตลอดเวลาและทันทีโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา และสถานที่เข้ามาเป็นข้อจำกัดเหมือนสื่อช่องทางอื่น โดยถึงแม้วิวัฒนาการของเทคโนโลยีในปัจจุบันจะพัฒนาขึ้นมีการนำโทรทัศน์มาติดตั้งบนรถยนต์ เพื่อเป็นสื่ออีกทางเลือกหนึ่งสำหรับผู้ขับขีและผู้โดยสารบนท้องถนน แต่ก็ยังเป็นสื่อที่ไม่ได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียง ซึ่งการจะให้ได้รับข่าวสารข้อมูลอย่างถูกต้องชัดเจนนั้นจะต้องใช้ทักษะทั้งการดูและการฟังไปในเวลาพร้อมๆ กันจึงจะเข้าใจครบถ้วนในสิ่งที่สื่อต้องการนำเสนอออกมา เมื่อนำสื่อประเภทนี้มาติดตั้งบนรถยนต์ จึงถือเป็นการเลือกใช้สื่อผิดประเภทไม่เหมาะสมแก่สถานที่และเวลา

เป็นการดึงดูดความสนใจในการขับรถยนต์รบกวนสมาธิในขณะขับรถ ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนได้ง่าย

อย่างไรก็ตาม ผู้คนส่วนใหญ่นั้นไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในรถยนต์อยู่ตลอดเวลา เมื่อเราถึงสถานที่หรือเป้าหมายที่เราต้องการแล้ว สื่อที่รับฟังในรถยนต์ก็แทบจะหมดหน้าที่ไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากเราจะได้พบช่องทางสื่อต่างๆ อีกมากมายในการเลือกรับรู้ เช่น สื่อบุคคล และสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต หรือเคเบิลที่มีความหลากหลายในด้านเนื้อหาและรูปแบบการนำเสนอให้ผู้รับสารเลือกรับได้มากกว่า ซึ่งการที่เราจะมีโอกาสเปิดหรือรับสื่อในช่องทางใดมากหรือน้อยนั้น การประกอบอาชีพของผู้รับสารเองก็ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญต่อการเกิดข้อจำกัดในการรับสื่อขึ้น แต่ในทางกลับกันผลของการถูกจำกัดการรับสื่อเช่นนี้ก็กลับกลายเป็นกลุ่มผู้รับสารหลักที่ใช้เวลาอยู่กับสื่อๆ นั้นได้ยาวนานกว่าผู้รับสารทั่วไปและเปิดรับฟังเป็นประจำสม่ำเสมอมากกว่าการประกอบอาชีพอื่นก็ได้ การประกอบอาชีพในรูปแบบดังกล่าวที่ผู้วิจัยเลือกนำมาศึกษาในงานศึกษาวิจัยฉบับนี้ คือ กลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง เนื่องจากเป็นอาชีพบริการที่ใช้ชีวิตอยู่บนท้องถนนเป็นเวลานานหรืออาจเรียกได้ว่าแทบทั้งวัน ซึ่งลักษณะอาชีพขับรถบริการเช่นนี้มีอยู่หลายประเภทสามารถแบ่งตามจำนวนการบรรทุกผู้โดยสาร ไม่ว่าจะเป็นรถตู้ รถสองแถว รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น (กรมการขนส่งทางบก, 2552: ออนไลน์)

ถึงแม้อาชีพการขับรถรับจ้างจะมีหลายประเภท ต่างก็มีเป้าหมายในการทำหน้าที่รับ-ส่งผู้โดยสารให้ไปถึงยังจุดหมายตามที่ผู้ใช้บริการต้องการเหมือนกัน แต่มีเพียง “กลุ่มผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ” (แท็กซี่) ที่มีลักษณะการดำเนินชีวิตที่โดดเด่นมีความเฉพาะตัว คือต้องทำงานเป็นช่วงเวลาตามที่ได้เช่ารถยนต์รับจ้างไว้กับทางบริษัท สหกรณ์ หรือทางคู่อรถที่เป็นเจ้าของรถยนต์อีกทอดหนึ่ง และต้องใช้ชีวิตในการทำงานอยู่ในยานพาหนะบนท้องถนนเท่านั้น โดยการให้บริการนั้นค่อนข้างใกล้ชิดกับผู้โดยสารมากกว่ารถรับจ้างประเภทอื่น เพราะเป็นรถโดยสารขนาดเล็กสามารถพูดคุยมองเห็นหน้า หรือปฏิกิริยาของอีกฝ่ายหนึ่งได้ตลอดเวลา ส่งผลให้พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารระหว่างกันจะส่งผลสะท้อนกลับมาอย่างรวดเร็วและใกล้ชิดมากกว่ารถรับจ้างประเภทอื่น

ประเภทของรถยนต์รับจ้างสาธารณะ หรือแท็กซี่นั้น สามารถแบ่งประเภทตามการจดทะเบียนได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. **ประเภทจดทะเบียนนิติบุคคล** ตามกฎการขนส่งทางบกระบุว่า “ผู้ใดที่ต้องการมีรถแท็กซี่มากกว่าหนึ่งคันต้องจดทะเบียนในรูปของบริษัทหรือในรูปของสหกรณ์ และให้กำหนดสีของบริษัทหรือสหกรณ์นั้นๆ มายื่นต่อกรมขนส่งทางบกโดยแต่ละบริษัทหรือสหกรณ์นั้นห้ามใช้สีของตัวเอง

รถซ้ำกัน” เช่น สีฟ้า เป็นรถของบริษัทไทยเอส ลีสซิ่ง สีชมพูเป็นรถของสหกรณ์สหมิตร สีน้ำตาล เป็นรถของสหกรณ์ปทุมวัน สีเขียวเป็นรถของสหกรณ์บวร เป็นต้น

2. **ประเภทบุคคลธรรมดา** ได้แก่ รถยนต์รับจ้างสาธารณะสีเขียว/เหลือง เป็นรถแท็กซี่บุคคลโดยสีเขียว / เหลืองนั้นเป็นสีของกรมขนส่งที่จดทะเบียนไว้ให้ประชาชนทั่วไปที่อยากมีแท็กซี่เป็นของตัวเองได้ใช้โดยไม่ต้องไปขอร่วมกับสหกรณ์โดยกรมขนส่งกำหนดว่า “หนึ่งคนสามารถมีรถแท็กซี่บุคคลได้เพียงคันเดียวเท่านั้น”

ปกติเราสามารถแยกประเภทรถยนต์รับจ้างสาธารณะได้ตามประเภทของสีที่ระบุไว้ เช่นที่กล่าวมาแล้วว่า รถยนต์รับจ้างสีเขียวคาดเหลืองนั้น จะเป็นรถยนต์ที่จดทะเบียนด้วยตัวผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะหรือบุคคลธรรมดา สามารถระบุเวลาการทำงานด้วยตัวของตนเองอย่างเป็นอิสระ ส่วนรถยนต์รับจ้างที่เป็นสีอื่นๆ ก็จะแตกต่างกันไปตามสีของสหกรณ์แล้วแต่จะตกลงกันในการขึ้นทะเบียนสีรถของกลุ่มตนเอง แสดงถึงการทำงานที่เป็นช่วงเวลามีการส่งคืนรถไปยังผู้หรือสหกรณ์ที่ตนเข้ามา

แต่ในปัจจุบันนั้นการแยกประเภทของรถด้วยการดูจากสีนั้น แยกกันไม่ออกกว่าเป็นการเช่าแบบเป็นช่วงเวลา (รอบกะหนึ่งจะไม่เกิน 12 ชั่วโมง) หรือเป็นรถรับจ้างส่วนบุคคลที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะเองในการขับรถยนต์ เนื่องจากจะมีผู้เช่ารถยนต์รับจ้างสาธารณะบางรายได้ไปเช่ารถแบบเหมาช่วงเวลาจากสหกรณ์ ซึ่งการเช่าแบบนี้ผู้ขับนำรถไปไว้ที่บ้านตนเองได้เลย สามารถระบุช่วงเวลาการทำงานของตนเองอย่างเป็นอิสระเหมือนเช่นตนเองเป็นเจ้าของที่จดทะเบียนรถเอง

และสืบเนื่องจากการประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนี้เปิดกว้างสำหรับผู้คนในทุกระดับการศึกษา ทุกระดับชนชั้นในสังคม เพียงอาศัยทักษะในการขับรถยนต์ และพอทราบเส้นทางจราจรในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ หรือปริมณฑลก็สามารถประกอบอาชีพประเภทนี้ได้ ส่งผลให้ปริมาณรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นยังคงมีจำนวนรถจดทะเบียนใหม่ด้วยตัวเลขที่สูงอยู่ในทุกๆ ปี (ดูที่ตาราง 1.1) จนกลายเป็นรถบริการสาธารณะที่พบเห็นเป็นจำนวนมากบนท้องถนน ทั้งที่ทำเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 1.1 สถิติจำนวนรถจดทะเบียนใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และ
กฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2549 - ปี พ.ศ. 2552
(เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร)

ประเภทรถ	จำนวนรถ (คัน)			
	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552
รถยนต์รับจ้างบรรทุก ผู้โดยสารไม่เกิน 7 คน (แท็กซี่)	12,021	10,338	10,804	10,850

ข้อมูลจาก ฝ่ายสถิติ กลุ่มวิชาการและวางแผน สำนักจัดระบบการขนส่งทางบก กรมการขนส่งทางบก
(Statistics Sub-Division, Technical and Planning Group, Land Transport
Management Bureau, Department of Land Transport)

จากตารางสถิติจำนวนรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่จดทะเบียนใหม่ตั้งแต่ปี 2549 – ปี 2552 นั้น เราจะเห็นถึงปริมาณรถที่จดทะเบียนใหม่ในแต่ละปีนั้น ยังคงตัวเลขที่สูงคงที่ต่อเนื่องกันตลอดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งให้เห็นถึงจำนวนรถรับจ้างสาธารณะที่ค่อนข้างสูงในแต่ละปี โดยไม่ได้ลดน้อยลงหรือถูกควบคุมปริมาณการจดทะเบียนจากกรมขนส่งทางบกแต่อย่างใด ซึ่งอาจจะทำให้ในอนาคตอาจเกิดปัญหาการมีจำนวนรถยนต์รับจ้างสาธารณะมากเกินไปจนความจำเป็นต่อสังคม

สำหรับช่วงเวลาการทำงานของรถผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะนั้น สามารถแบ่งช่วงในการทำงานตามลักษณะการเช่ารถ ออกได้เป็น 3 ช่วงเวลา คือ

1. ช่วงเช้า หรือเรียกว่า “กะกลางวัน” คือ ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะประกอบอาชีพในช่วงเวลา 04.00 น. ถึง 16.00 น.

2. ช่วงเย็น หรือเรียกว่า “กะดึก” คือ ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะประกอบอาชีพในช่วงเวลา 17.00 น. ถึง 05.00 น.

3. ไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอน คือ ประเภทของรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่จดทะเบียนในประเภทบุคคลธรรมดา และรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่เช่าแบบ “ควบกะ” โดยผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะจะเป็นผู้กำหนดเวลาในการขับรถเองว่าจะขับในช่วงเวลาใดถึงเวลาใด ยืดหยุ่นได้ตามที่ตนเองต้องการ และเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสมในการทำงานของตน เช่น นาย ก. กำหนดเวลาใน

การขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะของตนตั้งแต่เวลา 08.00-19.00 น. เพราะช่วงเช้าจะไปส่งลูกที่โรงเรียนให้เรียบร้อยก่อน แล้วจึงวิ่งรถออกไปรับผู้โดยสารต่อ ส่วนนาย ข. จะออกวิ่งรถยนต์รับจ้างสาธารณะตั้งแต่เวลา 10.00-02.00 น. เนื่องจากเลี้ยงปัญหารถติดในช่วงเช้าจึงทำให้ออกทำงานช่วงสาย และวิ่งรถถึงช่วงเวลาดึกแทน

โดยเวลาการทำงานในแต่ละช่วงเวลาของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้น อาจมีการยืดหยุ่นหรือแตกต่างกันบ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎระเบียบหรือข้อตกลงร่วมกันของบริษัท องค์กร หรือสหกรณ์ก่อนที่จะตกลงให้มีการเช่ารถยนต์ออกไปขับว่าจะทำการรับรถหรือส่งต่อรถในช่วงเวลาใด ซึ่งจากระยะเวลาการทำงานดังกล่าว เราพบว่าช่วงเวลาของการทำงานของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นเป็นการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนานในการอยู่บนรถไม่ต่ำกว่า 10 ชั่วโมงต่อวัน สื่อวิทยุจึงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กันแทบจะแยกจากกันไม่ได้กับผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ซึ่งการรับฟังโดยตลอดทั้งวันนี้ ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะย่อมมีการคัดเลือกคลื่นกรองสารตามปัจจัยต่างๆ ที่อยู่แวดล้อมตัวเขาที่ต่างกับบุคคลที่ประกอบอาชีพอย่างอื่น

เพราะนอกจากผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะแสดงบทบาทเป็นผู้รับสาร โดยมีการกรองในการรับฟังสถานี และเนื้อหาสาระต่างๆ ตามที่ตนต้องการแล้วนั้น ด้วยอาชีพบริการที่ต้องพบเจอลูกค้ามากหน้าหลายตาเป็นจำนวนมากในแต่ละวัน เมื่อมีผู้โดยสารเข้ามาใช้บริการผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นจะมีการเพิ่มสถานะและบทบาทของตนเอง ด้วยการเป็นผู้คัดกรองสารที่ออกมาจากวิทยุผ่านต่อไปยังผู้โดยสารอีกทอดหนึ่ง

Kurt Lewin ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้กรองสาร” (Gatekeeper) ไว้ว่า เป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ที่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าข่าวหนึ่งๆ ควรถูกปล่อยผ่านไปหรือระงับไม่ให้ปล่อยผ่านไป เหมือนคนที่ทำหน้าที่กั้นกรองเลือกสรร (Selective) คลื่นวิทยุที่ผู้ขับรถมีความสนใจหรือชอบเป็นการส่วนตัวให้ผู้โดยสารอีกทอดหนึ่ง ตามธรรมชาติของมนุษย์นั้นล้วนมีความชอบ ความต้องการที่ในการเลือกสรรแตกต่างกันไป ทั้งนี้ปัจจัยพื้นฐานที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลเกิดเลือกเปิดรับสื่อ 4 ประการด้วยกัน จากการสรุปของเมอร์ริลล์และโลเวนสไตน์ (Merril and Lowenstein, 1971: 134-135) คือ

1. ความเหงา
2. ความอยากรู้อยากเห็น
3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง
4. ลักษณะเฉพาะของสื่อมวลชนที่จะสนองความต้องการและทำให้เกิดความพึงพอใจ

นอกจากปัจจัยในการเลือกรับข่าวสารดังกล่าวแล้ว ยังมีองค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเลือกรับสารอีกมากมาย ดังที่ วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm: 1973) ได้กล่าวไว้ว่ามี องค์ประกอบคือ

1. ประสบการณ์
2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร
3. ภูมิหลังแตกต่างกัน
4. การศึกษาและสภาพทางสังคม
5. ความสามารถในการรับสาร
6. บุคลิกภาพ
7. อารมณ์
8. ทักษะคติ

โดยกระบวนการเลือกเปิดรับในการรับฟังคลื่นวิทยุนั้นก็เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์ ตอบสนอง ความต้องการของคนชั้นบรรทัดที่ได้อาจเกิดความพึงพอใจขึ้น ซึ่ง แคทซ์ (Katz) ได้ศึกษาเรื่อง “ความต้องการ” (Need) ของมนุษย์เอาไว้ สามารถแยกกลุ่มตามความต้องการออกเป็น

1. ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับข่าวสารความรู้ และความเข้าใจ ในตัวบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆ
2. ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับ ความพึงพอใจ หรือได้รับ ประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องของความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ
3. ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับ ความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความ มั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ
4. ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

จากการศึกษาของ (Tan, 1986 : p. 180 - 187, อ้างอิงในชลลดา เสริมนิภารัตน์, 2534) เกี่ยวกับ พฤติกรรมการใช้สื่อมวลชนของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการสื่อสาร เนื่องจากการใช้สื่อเกิดจากความต้องการที่จะบรรลุดูวัตถุประสงค์ หรือความต้องการอย่างใดอย่าง หนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งความต้องการดังกล่าวพัฒนามาจาก สภาพแวดล้อมทางสังคมของบุคคล และผู้รับสารจะมีพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อและเนื้อหาของ สารทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการดังกล่าว ดังนั้นผู้รับสารจึงเป็นคนเริ่มขบวนการสื่อสาร และมีความสามารถที่จะปรับสื่อให้เหมาะสมกับความ ต้องการ มากกว่าสื่อที่จะมามีอิทธิพลต่อตัวเขา

นอกจากนี้ผู้รับสารยังตระหนักถึงความต้องการของตนเอง และสามารถบอกให้ทราบถึงความต้องการของตนเองได้เมื่อมีการสอบถาม และเขายังตระหนักถึงเหตุผลในการเลือกใช้สื่อด้วย

นอกจากปัจจัยในด้านจิตวิทยาต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อของผู้รับสารรับแจ้งสาธารณชนยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลทั้ง 2 ฝ่าย คือผู้รับสารรับแจ้งกับผู้โดยสารอีกด้วย ซึ่งการสนทนาที่เกิดขึ้นของทั้ง 2 ฝ่ายนั้นมีการร่วมรับฟังในลักษณะที่เรียกว่า “หุ้นส่วนการรับฟัง” (Listening Partnership) ไม่เฉพาะเจาะจงแต่ต้องทำหน้าที่ในการให้บริการรับทราบเท่านั้น แต่ในบางครั้งจำเป็นต้องเป็นเพื่อนในการสนทนาหรือการรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึกจากผู้โดยสาร รวมทั้งการถ่ายทอดประเด็นทางความคิดด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับแจ้งสาธารณชนเป็นกลุ่มอาชีพที่มีบทบาทเป็นทั้งผู้รับสารและผู้คัดกรองสารในเวลาเดียวกันในขณะที่มีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการรวมทั้งพฤติกรรมร่วมรับฟังสื่อด้วยกัน การสนทนาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันในประเด็นที่สื่อกำลังถ่ายทอดข้อมูล จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการแสดงบทบาทดังกล่าวของผู้รับแจ้งสาธารณชน และเล็งเห็นว่ามียุทธศาสตร์ในเชิงวิชาการด้านการสื่อสารมวลชน ว่าในความเป็นจริงแล้วกลุ่มผู้รับแจ้งสาธารณชนนั้นเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการกรองสารให้แก่ผู้โดยสารหรือไม่ หรือเป็นเพียงแค่ผู้บังคับควบคุมวิทยุให้ออกมาสู่ผู้รับฟังเท่านั้น นอกจากนี้ ตามที่ผู้คนส่วนใหญ่มักเชื่อกันว่าผู้รับแจ้งสาธารณชนนี้เป็นผู้นำทางความคิดที่สำคัญของกลุ่มชนชั้นรากหญ้าที่มีอิทธิพลต่อสังคมจริงหรือไม่ก็น้อยเพียงไรนั้น ทำให้เริ่มต้นศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมที่เปิดรับฟังสื่อวิทยุของผู้รับแจ้งสาธารณชนตลอดจนความสามารถในการกรองเนื้อหาสารจากสื่อวิทยุให้กับตนเองและผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในลักษณะพฤติกรรมที่เปิดรับสื่อของผู้รับแจ้งสาธารณชน และปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นความสามารถในการกรองสารจากสื่อที่ถ่ายทอดออกมาทั้งของตนเองไปยังผู้โดยสารอีกทอดหนึ่ง เนื่องจากลักษณะการถ่ายทอดข่าวสารของกลุ่มนี้จะเป็นการถ่ายทอดข่าวสารผ่านเครือข่ายที่อาศัยการติดต่อสื่อสารกับผู้คนมากมายหลายตา การร่วมตีความ แสดงความคิดเห็นสู่สาธารณะชนได้ง่าย ซึ่งคาดว่าผลของการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปพัฒนาการนำเสนอเนื้อหาสารในรายการของสถานีวิทยุ รวมทั้งเป็นการทราบถึงศักยภาพในการกรองสารของบุคคล ในการเปิดรับเนื้อหาสารของสื่อเข้ามาสู่ความคิดของตนเอง ผ่านต่อไปยังผู้ร่วมฟังในขณะเดียวกัน ตลอดจนการตรวจสอบความถูกต้องของสื่อในข้อเท็จจริงอย่างละเอียดก่อนนำเสนอออกไปสู่สาธารณชน รวมทั้งเป็นการพัฒนาศักยภาพในการกรองสารของผู้รับสารให้มีทักษะและรู้เท่าทันสื่อ

ปัญหานำวิจัย

1. ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสารมีลักษณะอย่างไร
2. บทบาทของผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสาร และการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงลักษณะของการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ และปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเลือกของผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสาร
2. เพื่อทราบถึงบทบาทของผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสาร และการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยผู้จัดทำได้เลือกศึกษาผู้ประกอบการอาชีพเข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะที่รับส่งผู้โดยสารในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

ข้อสันนิษฐาน

1. ผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะ จะมีลักษณะการฟังที่มีจัดระเบียบการฟังด้วยการบันทึกคลื่นความถี่ในแต่ละสถานีที่ตนเองชื่นชอบ ไม่ได้เปิดเครื่องรับวิทยุไปอย่างไร้จุดหมายในการฟังด้วยวิธีการสุ่ม แต่มีการเลือกรับฟัง (Selective Exposure) โดยเจตนาตามที่ตนเองมีความสนใจ มีการวางแผนใช้สื่อวิทยุที่ชัดเจนแน่นอนในแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง จนสามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจ (Uses and Gratifications) ให้เกิดขึ้นได้
2. ผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะมีความสามารถในการคัดกรอง (Gatekeeper) สถานี และเนื้อหาสารที่เหมาะสมให้กับผู้โดยสาร โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะมีลักษณะการอยู่ร่วมกันบนวิทยุรับจ้างสาธารณะแบบหุ้นส่วนในการฟัง (Listening Partnership) การสนทนา ต่างรู้จังหวะสลับเปลี่ยนในการสนทนา คำนึงถึงอารมณ์ของผู้โดยสารเป็นสำคัญ โดยผู้เข้ารับวิทยุรับจ้างสาธารณะมีการปรับเปลี่ยนการฟังได้อยู่ตลอดเวลาเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ

นิยามศัพท์

ผู้ชมรายนต์รับจ้างสาธารณะ หมายถึง ผู้ชมรอตแท็กซีบริการประชาชนทั่วไปในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ทำหน้าที่รับและส่งผู้โดยสารระหว่างที่หนึ่งไปยังที่หนึ่งตามผู้โดยสารอยากจะไป

บทบาทของผู้กรองสาร หมายถึง ผู้ชมรายนต์รับจ้างสาธารณะที่ทำหน้าที่ทางสังคมในการคัดเลือกที่จะเปิดรับ หรือปฏิเสธการเปิดรับฟังสารที่ออกมาจากสื่อวิทยุ ตามที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจต่อการรับฟัง รวมทั้งก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ผู้โดยสารที่เข้าร่วมทางมาด้วย

ผู้โดยสาร หมายถึง ประชาชนโดยทั่วไป ไม่จำกัดเพศ อายุ การศึกษา หรือสถานะทางสังคมที่ขึ้นมาใช้บริการรายนต์รับจ้างสาธารณะ

หุ้นส่วนการรับฟัง หมายถึง การรับฟังสื่อวิทยุร่วมกันในรายนต์รับจ้างสาธารณะระหว่างผู้ชมรายนต์รับจ้างสาธารณะและผู้โดยสาร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงความต้องการของกลุ่มที่มีการเปิดรับฟังสื่อวิทยุอยู่เป็นประจำ อย่างกลุ่มผู้ชมรายนต์รับจ้างสาธารณะ ให้เกิดการพัฒนาในรูปแบบการนำเสนอช่วงรายการต่างๆ ของคลื่นสถานีวิทยุ และเนื้อหาของสารที่เผยแพร่ออกมายังสาธารณชน ให้มีความหลากหลายและครอบคลุมความต้องการของผู้ฟังหรือผู้รับสารมากที่สุดในช่วงเวลาของแต่ละวัน

2. เพื่อทราบการคัดกรอง ถ่ายทอดสารจากตัวผู้ชมรายนต์รับจ้างผ่านไปยังการรับรู้ของผู้โดยสาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดข้อมูลจากสื่อวิทยุไปยังสื่อบุคคล เพื่อให้เห็นถึงการใช้ทักษะในการรับฟังสื่อร่วมกัน การสนทนา การแสดงความคิดเห็นร่วมกันระหว่างบุคคลที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนแต่ต้องมาอยู่ร่วมกันในสภาวะการณ์หนึ่งๆ ทางสังคม

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎี

การศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้รับรรับจ้างสาธารณะในฐานะผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร” เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งเน้นศึกษากลุ่มผู้ประกอบอาชีพขับรถรับจ้างสาธารณะ เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการคัดกรองที่ต้องรับเฉพาะสื่อวิทยุขณะอยู่บนรถตลอดทั้งวันในการทำงานบนพื้นที่จำกัด ประกอบกับต้องพบเจอผู้คนเป็นจำนวนมากในแต่ละวันนั้นว่าจะมีลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ และปัจจัยใดที่เป็นแรงผลักดันในการเลือก ตลอดจนบทบาทในฐานะที่เป็นผู้กรองสารของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะในการถ่ายทอดสารให้แก่ผู้โดยสารนั้นออกมาในลักษณะเช่นไร

ข้อสันนิษฐานที่ 1

ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะ จะมีลักษณะการฟังที่มีจัดระเบียบการฟังด้วยการบันทึกคลื่นความถี่ในแต่ละสถานีที่ตนเองชื่นชอบ ไม่ได้เปิดเครื่องรับวิทยุไปอย่างไร้จุดหมายในการฟังด้วยวิธีการสุ่ม แต่มีการเลือกรับฟัง (Selective Exposure) โดยเจตนาตามที่ตนเองมีความสนใจ มีการวางแผนใช้สื่อวิทยุที่ชัดเจนแน่นอนในแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง จนสามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจ (Uses and Gratifications) ให้เกิดขึ้นได้

จากข้อสันนิษฐานที่ 1 ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยใดที่เป็นแรงผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร ซึ่งจัดอยู่ในระดับของปัจเจกบุคคลโดยความหมายของการกรองสารนั้น คือ เป็นผู้ที่ตัดสินใจให้ข้อมูลข่าวสารใดได้เดินหน้าต่อไปหรือไม่ ซึ่งผู้กรองสารนี้มีอยู่ในหลากหลายงานเพื่อให้มนุษย์นั้นมีความเข้าใจว่ามีสิ่งใดเกิดขึ้นในโลกรอบตัวเขาบ้าง

เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีจำนวนมาก ผู้กรองสารจะทำหน้าที่เปิดหรือปิดข้อมูลมีอิทธิพลต่อการไหลของข้อมูลข่าวสารมาก โดยสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นผู้นำทางความคิด ทักษะคติของบุคคลนั้นๆ ด้วย ถ้าไม่มีผู้กรองข่าวสารจะท่วมท้นไปด้วยรายละเอียด บางอย่างอาจจะกลายเป็นเพียงข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ บางอย่างอาจขัดแย้งกัน ผู้กรองสารนั้นก็ช่วยกรองสิ่งเหล่านี้ออกไป

ถึงแม้ในบางครั้งอาจจะแฝงทัศนคติส่วนตัวอยู่บ้างก็ตามก็ถือว่าไม่ใช่ประเด็นปัญหา ยกเว้นในกรณีที่ขาดการตรวจสอบที่แน่นอน และความสมดุลของข่าว (อรนุช เลิศจรยารักษ์, 2532)

การตรวจสอบและความสมดุลนี้จะช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดจากผู้กรองสาร โดย Shoemaker และ Reese บอกว่าไว้ว่าหนึ่งในนั้นคือ “คุณค่าข่าว” โดยไม่นำเรื่องส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือในบางครั้งการที่จะลดทัศนคติของผู้กรองสารได้ก็คือผลตอบกลับที่ได้มาจากผู้ฟังที่แสดงกลับมา (Shoemaker P. and Reese S., 1991)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะมีอำนาจในการคัดเลือกสารที่ตนสนใจตรงตามความต้องการของตนเองซึ่งต้องผ่านกระบวนการความคิด นั่นคือ กระบวนการเลือกสรร (Selective Processes) ของผู้รับสารซึ่งในที่นี้คือผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะ กระบวนการเลือกสรรเปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filters) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์เรา ซึ่งประกอบด้วยการกลั่นกรอง 3 ชั้น ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention)

หมายถึง แนวโน้มที่ผู้รับสารจะเลือกสนใจ หรือเปิดรับข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใด ที่มีอยู่ด้วยกันหลายแหล่ง เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฯลฯ ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกเปิดรับนี้ ได้มีการศึกษาวิจัยกันอย่างกว้างขวาง และพบว่า การเลือกเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ อาทิ ทัศนคติเดิมของผู้รับสารตามทฤษฎีความไม่ลงรอยของความรู้ ความเข้าใจ (Theory of Cognitive Dissonance) ที่เสนอโดย Festinger L.A. (1957) นั้นกล่าวว่า

บุคคลมักจะแสวงหาข่าวสาร เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่และหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้งกับความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเดิมกับของตนเอง ทั้งนี้เพราะการได้รับข่าวสารใหม่ที่ไม่ลงรอย หรือสอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่เดิมแล้ว จะเกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล หรือมีความไม่สบายใจที่เรียกว่า “Cognitive Dissonance”

ดังนั้นการที่จะลดหรือหลีกเลี่ยงภาวะดังกล่าวได้ ก็ต้องแสวงหาข่าวสารหรือเลือกสรรเฉพาะข่าวสารที่ลงรอยกับความคิดเดิมของตน Festinger ยังชี้ให้เห็นว่า เมื่อบุคคลได้ตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความได้เปรียบเสียเปรียบก้ำกึ่งกัน บุคคลย่อมมีแนวโน้มที่จะแสวงหาข่าวสารที่สนับสนุนการตัดสินใจนั้นๆ (Reinforcement Information) มากกว่าที่จะแสวงหาข่าวสารที่ขัดกับสิ่งที่กระทำลงไป

นอกจากทัศนคติดั้งเดิมที่เป็นตัวกำหนดในการเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว ยังมีปัจจัยทางด้านสังคม จิตใจ และลักษณะส่วนบุคคลอีกมากมายหลายประการ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (ระดับการศึกษา วัย อาชีพ รายได้ ฯลฯ) ความเชื่อ อุดมการณ์ ธรรมเนียม ศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ประสบการณ์ ฯลฯ

2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation)

เป็นกระบวนการกลั่นกรองขั้นต่อมา เมื่อบุคคลเลือกเปิดรับข่าวสารอหลังหนึ่งแหล่งใดแล้วก็เชื่อว่าข่าวสารนั้นจะถูกรับรู้เป็นไปตามเจตนาของของผู้ส่งทั้งหมด ผู้รับสารแต่ละคนอาจตีความหมายของข่าวสารขึ้นเดียวกันที่ส่งผ่านสื่อมวลชนไม่ตรงกัน ความหมายของข่าวสารที่ส่งไปถึงจึงมีใช้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสารที่จะเลือกรับรู้หรือตีความหมายตามความเข้าใจของตัวเอง หรือตามทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง แรงจูงใจ สภาวะร่างกาย สภาวะอารมณ์ขณะนั้น เป็นต้น

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) เป็นแนวโน้มการเลือกจดจำข่าวสาร

เฉพาะส่วนที่ตรงกับความสนใจ ความต้องการ ทัศนคติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ หรือไม่เห็นด้วยได้ง่ายกว่า งานวิจัยเก่าแก่ของ Allport, G.W. & Postman, L. (1947) ที่มีการอ้างกันบ่อยก็คือ การศึกษาถึงการถ่ายทอดข่าวลือจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่ง ซึ่งพบว่าผู้รับมักจะถ่ายทอดเรื่องราวต่อไปยังคนอื่น ๆ ไม่ครบถ้วนเหมือนที่รับมา ทั้งนี้เพราะแต่ละคนเลือกจดจำเฉพาะส่วนที่ตนเองเห็นว่าน่าสนใจเท่านั้น ส่วนที่เหลือมักจะถูกลืมหรือไม่นำไปถ่ายทอด ดังนั้นการสื่อสารมวลชน เช่นการโฆษณาหรือการรณรงค์ในเรื่องต่างๆ อาจจะไม่ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย แม้ว่าผู้รับสารจะได้รับสารนั้นครบถ้วน แต่ผู้รับสารอาจจะไม่สนใจจดจำสิ่งที่เราต้องการให้รู้ให้จดจำก็เป็นได้

การเลือกจดจำนั้น เปรียบเสมือนเครื่องกรองขั้นสุดท้ายที่มีผลต่อการส่งสารไปยังผู้รับสาร ในบางครั้งข่าวสารอาจจะถูกปฏิเสธตั้งแต่แรกโดยการไม่เลือกอ่าน ฟัง หรือชมสื่อ ในกรณีที่ผู้รับสารหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้รับสารก็อาจจะพยายามตีความข่าวสารที่ได้รับด้วยความเข้าใจหรือความต้องการของตนเอง แต่หากว่าข่าวสารนั้นไม่เปิดโอกาสให้ความหมายแตกต่างกันไป (เพราะความหมายนั้นมีความชัดเจนที่เข้าใจตรงกันอยู่แล้ว) ผู้รับสารก็ยังมีโอกาสปฏิเสธข่าวสารนั้นได้อีกเป็นขั้นสุดท้าย กล่าวคือ เลือกจดจำเฉพาะบางส่วนที่ตนเองสนใจหรือต้องการเท่านั้น

จากแนวความคิดเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารนี้ จะเห็นได้ว่าข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญ ในการนำมาประกอบการตัดสินใจของบุคคล ยิ่งบุคคลเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มากเท่าใดบุคคลย่อมต้องการเปิดรับข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น โดยไม่จำกัดว่าจะทำการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อใด ไม่ว่าจะเป็น สื่อมวลชน สื่อบุคคล หรือสื่อเฉพาะกิจ แต่ทั้งนี้บุคคลจะทำการ เปิดรับข่าวสารเฉพาะเรื่องที่ตนให้ความสนใจเท่านั้น เนื่องจากข่าวสารในปัจจุบันมีมากเกินไปที่ ผู้รับสารจะรับไว้ทั้งหมดได้ จึงทำให้เกิดกระบวนการเลือกรับข่าวสารขึ้น อย่างไรก็ตามผู้บริโภคนต์ รับจ้างสาธารณะแต่ละคนก็จะมีเกณฑ์ในการเลือกรับข่าวสารที่แตกต่างกัน ตามลักษณะส่วนบุคคล, สภาพแวดล้อมในสังคมนั้นๆ และวัตถุประสงค์หรือความต้องการที่จะเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันย่อมทำให้มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่แตกต่างกันได้ด้วย

โดยการที่มนุษย์เราจะเลือกเปิดรับ และจดจำสิ่งใดนั้นจะต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานที่เป็น แรงผลักดันให้บุคคลเลือกเปิดรับสื่อหลายอย่างด้วยกัน ซึ่ง วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm:1973) ได้ กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกรับสารไว้ว่าเกิดจากแรงผลักดัน ดังนี้

1. ประสบการณ์ เนื่องจากผู้รับสารย่อมมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวสาร วัตถุประสงค์ สิ่งของ ฯลฯ แตกต่างกันไป ประสบการณ์จึงเป็นตัวแปรที่ทำให้ผู้รับสารแสวงหาข่าวสารที่เคยเห็นแตกต่างกัน

2. การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสาร เนื่องจากผู้รับสารหาข่าวสารที่ต้องการเพื่อสนอง จุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประเมินสารประโยชน์ของข่าวสารจึงจะช่วยให้ผู้รับสารได้เรียนรู้ ว่า ข่าวสารอย่างหนึ่งมีประโยชน์แตกต่างจากข่าวสารอีกอัน จึงก่อให้เกิดพัฒนาการและปรับปรุง อุปนิสัยและรูปแบบการแสวงหาข่าวสาร

3. ภูมิหลังแตกต่างกัน เนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักสนใจสิ่งที่ไม่เคยพบมาก่อน รวมทั้งสนใจในความแตกต่างหรือการเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่เป็นอยู่ขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุประสงค์ สิ่งของ หรือเรื่องราวต่างๆ

4. การศึกษาและสภาพทางสังคม นับเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ ขึ้นในตัวบุคคล และเป็นตัวชี้พฤติกรรมการสื่อสารของผู้นั้น ทั้งพฤติกรรมในการเลือกรับสื่อและ เลือกเนื้อหาของข่าวสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาจะมีส่วนช่วยให้บุคคลมีความสามารถในการอ่านและกระหายที่จะเพิ่มพูนด้วยการแสวงหาความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

5. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับ ความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล โดยสภาพร่างกายในที่นี้ หมายถึง สภาพร่างกายที่

สมบุรณ์ ผู้รับข่าวสารที่มีอวัยวะของร่างกายครบถ้วน ประสาทสัมผัสทุกอย่างทำงานได้อย่างปกติ ย่อมอยู่ในสภาพที่จะรับข่าวสารได้ดีกว่าผู้ที่บกพร่องทางร่างกายและประสาทสัมผัส นอกจากนี้ สภาพร่างกายยังมีส่วนสัมพันธ์กับสติปัญญาของคนอีกด้วย การเปลี่ยนแปลงทางอายุที่สูงขึ้น ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษารวมทั้งการเจริญเติบโตทางความคิด ย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งทางบวก และทางลบต่อการโน้มน้าวใจ

6.บุคลิกภาพ บุคลิกภาพของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับ ข่าวสาร ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การโน้มน้าวใจ และพฤติกรรมของผู้รับสารอีกต่อหนึ่ง ทำนองเดียวกับองค์ประกอบในเรื่องความสามารถของบุคคล มีหลักฐานทางการวิจัยที่แสดงว่า ความนับถือตนเอง (Self Esteem) และความวิตกกังวล (Anxiety) ของบุคคลล้วนเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับอิทธิพลทางสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีความวิตกกังวลหรือตื่นเต้นมักได้รับอิทธิพลจาก สังคมได้ง่าย และมีความโน้มเอียงที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับค้นหาเพื่อที่ว่าจะได้หลีกเลี่ยงอิทธิพลจาก สังคมนั้นเอง

7.อารมณ์ สภาพทางอารมณ์ของผู้รับสารแต่ละคนเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ผู้รับเข้าใจ ความหมายของสาร หรืออาจเป็นอุปสรรคต่อความเข้าใจความหมายในข่าวสารของผู้รับ ถ้าผู้รับ ข่าวสารมีอารมณ์ปกติ มีความพร้อม มุ่งมั่น และมีสมาธิต่อข่าวนั้น สัมฤทธิ์ผลของการสื่อสารจะมี มากกว่าผู้รับที่ไม่มีอารมณ์กับข่าวสารนั้น นอกจากนี้ เราจะสังเกตได้อีกว่า อารมณ์ของผู้รับสารนั้น สามารถพิจารณาได้ ทั้งความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้รับสารในขณะนั้นเอง และความรู้สึกหรือท่าทีที่มี อยู่ก่อนแล้ว (Predisposition) เกี่ยวกับข่าวสารนั้นด้วย

8.ทัศนคติ ถือเป็นตัวแปรที่มีอยู่ระหว่างการรับและการตอบสนองต่อข่าวสารหรือสิ่งเร้า ต่างๆ ด้วยการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ กล่าวอีกนัยคือ เป็นคุณสมบัติหรือท่าทีที่ผู้รับสารแต่ละคนมีอยู่ก่อนที่จะรับข่าวสารอย่างใดอย่างหนึ่ง

โดยปกติทัศนคติของผู้รับข่าวสารเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ เมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป การรับข่าวสารหรือการโน้มน้าวใจของผู้รับข่าวสารจะแตกต่างกันไป ในทำนองเดียวกันกับการ ตอบสนองของผู้รับจะเปลี่ยนไปตามสิ่งเร้าหรือข่าวสารที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากนี้ ในการเลือกที่จะเปิดรับสื่อ โดยจากการสรุปของเมอร์ริลล์ และโลเวนสไตน์ (Merril and Lowenstein, 1971: 134-135) ได้แบ่งออกเป็น 4 ประการกล่าวไว้ดังนี้

1.ความเหงา สื่อวิทยุถือเป็นเพื่อนแก้เหงาได้ดี เพราะไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือ ทางสังคมแก่ผู้รับ

2. ความอยากรู้ อยากเห็น มนุษย์ทุกคนอยากรู้ อยากเห็น โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวที่สุดไปจนถึงสิ่งที่อยู่ห่างตัวเองมากที่สุดเป็นลำดับ ซึ่งสื่อวิทยุสามารถที่จะตอบสนองในสิ่งเหล่านี้ได้

3. ประโยชน์ใช้สอยของตนเอง มนุษย์ทุกคนจะเสาะแสวงหาและใช้ข่าวสารให้เป็นประโยชน์แก่ตัวเอง ทั้งในแง่ของการเสริมสร้างบารมี การช่วยให้ตนเองเกิดความสะดวกสบาย หรือสนุกสนานบันเทิง ซึ่งสื่อวิทยุสามารถให้ในสิ่งเหล่านี้ได้ วิลเบอร์ แชมรมม์ (Schramm, 1954: 3-26) ได้ให้หลักทั่วไปอันเป็นเหตุผลของการเลือกกว่า คนย่อมจะเลือกสื่อที่ใช้ความพยายามน้อยที่สุด (Least Effort) และได้รับประโยชน์ตอบแทนดีที่สุด (Promise of Reward)

4. ลักษณะเฉพาะของสื่อวิทยุโดยทั่วไป ผู้รับข่าวสารแต่ละคนจะหันเข้าหาลักษณะเฉพาะบางอย่างจากสื่อที่จะสนองความต้องการและทำให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ

ซึ่งปัจจัยผลักดันทั้งหลายในการเลือกที่จะเปิดรับสื่อทั้งหมดนี้ก็มีเป้าหมายหลักคือ เพื่อใช้ตอบสนองความต้องการของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเพื่ออำนวยความสะดวกในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือตอบสนองทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลและจากปัจจัยภายนอกในการดำรงชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ก็เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในการใช้สื่อเกิดขึ้น โดยทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน อยู่ภายใต้กรอบทฤษฎีนักการศึกษาสื่อมวลชน เรียกว่า ทฤษฎีเชิงหน้าที่ (Functional Perspective) การวิเคราะห์ในเชิงหน้าที่ของสื่อมวลชนนี้ตั้งอยู่บนความเชื่อที่กล่าวว่า พฤติกรรมและปรากฏการณ์ในสังคมของมนุษย์ต่างก็มีความเกี่ยวข้องในเชิงหน้าที่ต่อกัน คือ มีความเกี่ยวข้องกันอย่างเป็นระบบ ทั้งแบบลูกโซ่ และแบบวงจร ดังนั้น จึงอธิบายได้ว่าเกิดขึ้นมาจากความต้องการความจำเป็น (Needs) และความต้องการของมนุษย์จะมีที่มาแตกต่างกัน พฤติกรรมการใช้สื่อของบุคคลจะเกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล (ยุบล เบญจรงค์กิจ, 2534)

ในปี ค.ศ. 1973 แคทซ์ (Katz) ได้ศึกษา "ความต้องการ" ของผู้ใช้สื่อมวลชนในประเทศอิสราเอล ทำให้เกิดความสนใจต่อวงการสื่อมวลชนและการวิจัยครั้งนี้ได้กลายเป็นต้นแบบของการศึกษา ทฤษฎีการใช้เพื่อประโยชน์และความพึงพอใจ โดยแคทซ์ (Katz) ได้สำรวจ และพยายามสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวัดความต้องการทางด้านจิตใจ และสังคมของผู้รับสารมากกว่าเพื่อพิสูจน์สมมติฐานใดๆ ซึ่งสามารถแยกกลุ่มตามความต้องการออกเป็น ลักษณะทาง Cognitive Need, Affective Need, Integrative Need และ Escape Need ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

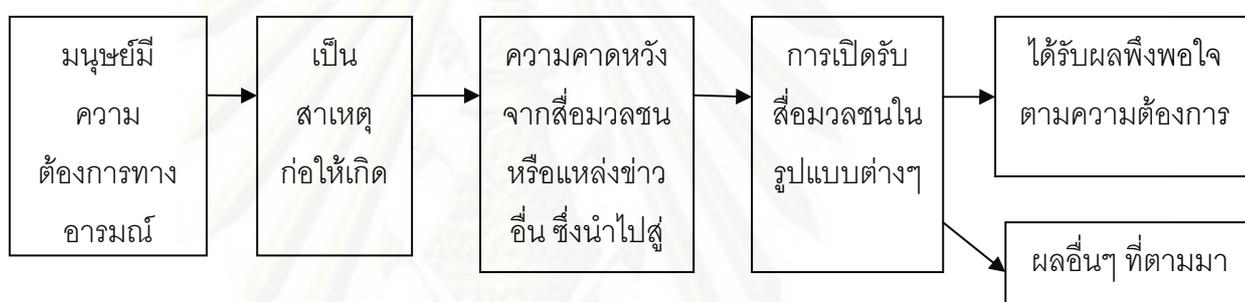
1. Cognitive Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับข่าวสาร ความรู้ และความเข้าใจในตัวบุคคล เหตุการณ์ หรือสิ่งต่างๆ

2. Affective Need คือความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความพึงพอใจ หรือได้รับประสบการณ์ทางอารมณ์ รวมทั้งในเรื่องของความสวยงามหรือศิลปะต่างๆ

3. Integrative Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อจะได้รับความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความมั่นคง และสถานภาพอันเป็นที่ยอมรับ

4. Escape Need คือ ความต้องการที่ผู้รับสารเปิดรับสื่อมวลชนเพื่อหลีกเลี่ยงหนีจากสภาพความเป็นจริงชั่วขณะ

ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 แคทซ์ (Katz) ได้วางแบบแผน (Pattern) ของทฤษฎีการใช้สื่อเพื่อประโยชน์และความพึงพอใจดังนี้

จากแผนภาพนี้ แคทซ์ (Katz) ได้อธิบายว่า (1) มนุษย์มีความต้องการทางด้านสังคมและทางด้านจิตใจเกิดขึ้น (2) จึงเป็นสาเหตุก่อให้เกิด (3) ความคาดหวังจากสื่อมวลชนหรือแหล่งข่าวอื่น ๆ ที่จะสนองความต้องการของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งนำไปสู่ (4) การเปิดรับสื่อมวลชนในรูปแบบที่แตกต่างกัน (5) ได้รับผลเป็นที่พึงพอใจตามความต้องการหรือได้รับผลอื่นๆ ที่อาจไม่ได้คาดหวังเกิดขึ้นตามมาก็ได้

แบบจำลองการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจนี้ได้อธิบายถึง พฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มบุคคลที่มีความคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน จึงมีการเลือกใช้สื่อตามความต้องการของตนด้วยเหตุผลที่ต่างกัน และความที่ต้องการที่ต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเปิดรับสื่อที่ต่างกันไปด้วย

ซึ่งสื่อแต่ละประเภทต่างก็มีบทบาทหน้าที่ของตนเอง แม็คควอลและคณะ (McQuail and Others, 1972) ได้แบ่งหน้าที่โดยสรุปของสื่อมวลชนไว้ดังนี้

- 1.หน้าที่การเสนอข่าวสาร (Information) เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะรับรู้ข่าวสารความเป็นไปของสังคมแวดล้อม
- 2.หน้าที่สร้างเสริมเอกลักษณ์ (Personal Identity) ของบุคคลเพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะมีสิ่งที่สามารถอ้างถึงได้ และความต้องการที่จะสร้างค่านิยมของตนเอง
- 3.หน้าที่สร้างการติดต่อกับสังคม (Social Interaction) เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะมีเพื่อนและติดต่อกับสังคมภายนอก
- 4.หน้าที่เสนอความบันเทิง (Entertainment) เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ที่จะหนีไปชั่วขณะ เพื่อผ่อนคลายอารมณ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน

เมื่อกล่าวถึง “ความต้องการ” ที่จะนำมาศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาความต้องการตามทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, Hierarchy of Needs) ซึ่งแบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็นขั้นดังนี้

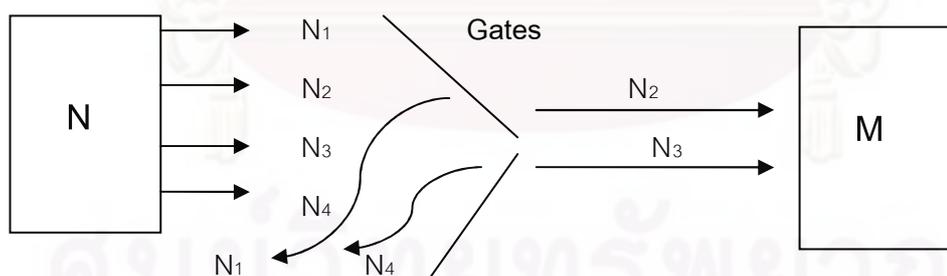
1. Physiological Need ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอากาศสำหรับหายใจ อาหาร น้ำ เสื้อผ้า และความต้องการทางเพศ เป็นต้น
2. Safety Need ความต้องการความมั่นคง ความปลอดภัย มีความต้องการที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงและปลอดภัย
3. Love and Belonging Need ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม หมายถึง ความอยากมีเพื่อน มีความรัก ต้องการเป็นผู้ให้ความรัก และได้รับความรักเพื่อทำให้รู้สึกว่าคุณไม่ได้อยู่คนเดียวอย่างโดดเดี่ยว
4. Esteem Need ความต้องการมีเกียรติและศักดิ์ศรีหมายถึง ความถึง ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลอื่น ต้องการเกียรติยศชื่อเสียง หรือมีความภาคภูมิใจเมื่อประสบความสำเร็จ
5. Self-Actualization Need ความต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ระดับที่สมบูรณ์ที่สุด หมายถึง ต้องการมีความรู้ ความเข้าใจในสิ่งใหม่ๆ ความต้องการซาบซึ้งในสุนทรียะ (Aesthetic Need) ความต้องการในขั้นนี้ต้องอยู่ในสภาวะที่พร้อมจะพัฒนาตนเอง หรือสามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมด้วย

โดยผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเรื่องการเปิดรับสื่อ และทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ จากสื่อมวลชน นำมาช่วยในการวิเคราะห์ผู้ خبرถยนต์รับจ้างสาธารณะว่ามีการจัดระเบียบการฟังของตนอย่างไร และสื่อเหล่านั้นสามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นได้หรือไม่ในการใช้ชีวิตประจำวัน

ข้อสมมติฐานที่ 2

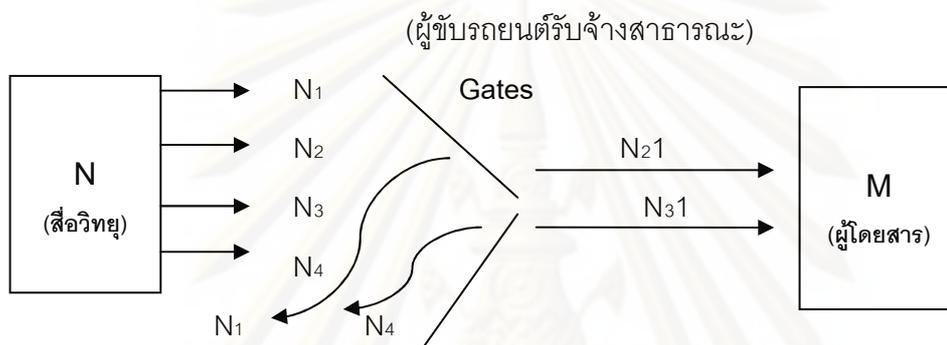
ผู้ خبرถยนต์รับจ้างสาธารณะมีความสามารถในการคัดกรอง (Gatekeeper) สถานี และเนื้อหาสาระที่เหมาะสมให้กับผู้โดยสาร โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะมีลักษณะการอยู่ร่วมกันบนรถยนต์รับจ้างสาธารณะแบบหุ้นส่วนในการฟัง (Listening Partnership) การสนทนา ต่างรู้จังหวะสลับเปลี่ยนในการสนทนา คำนึงถึงอารมณ์ของผู้โดยสารเป็นสำคัญ โดยผู้ خبرถยนต์รับจ้างสาธารณะมีการปรับเปลี่ยนการฟังได้อยู่ตลอดเวลาเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ

จากข้อสันนิษฐานที่ 2 ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นศึกษาถึงบทบาทของผู้ خبرถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารในการถ่ายทอดสารให้แก่ผู้โดยสาร เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากการเลือกเปิดรับให้ตนเองแล้วนำสื่อที่ตนเองรับฟังนั้นถ่ายทอดไปยังบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมกันอีกทอดหนึ่ง ดังแบบจำลองผู้กรองสารของไวท์

ภาพที่ 1 แบบจำลองผู้กรองสารของ ดี เอ็ม ไวท์ (1950)

จากแบบจำลอง แสดงให้เห็นถึงจำนวนของสารที่เข้ามายังตัวเราอย่างมากมาย (N) ที่จะผ่านเข้ามายังประตู ซึ่งผู้เฝ้าประตูก็จะเป็นผู้เลือกตามความน่าสนใจของประโยชน์และความสำคัญที่จะส่งผ่านเข้ามายังด้านต่อไปของการผลิตข้าว ดังนั้นในรูป N2 และ N3 จึงเป็นตัวข้าวที่ถูกเลือกและถูกส่งต่อไป ส่วน N1 และ N4 จะเป็นตัวข้าวที่ถูกผู้ทรงปฏิเสธรให้คัดออกจากการนำเสนอ ซึ่งสามารถนำอธิบายในการศึกษาวิจัยบทบาทของผู้ขบรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร ได้ดังแบบจำลองประยุกต์ ดังนี้

ภาพที่ 2 แบบจำลองที่ประยุกต์จากแบบจำลองผู้กรองสารของดี เอ็ม ไวท์ (1950)

N	=	สื่อวิทยุ
N1, N2, N3, N4	=	ข้าวแต่ละชิ้น
N21, N31	=	ข้าวที่ถูกเลือก
M	=	ผู้โดยสาร
N1, N4	=	ข้าวที่ไม่ถูกเลือก

จากแบบจำลอง “ผู้เฝ้าประตูสาร” หรือ “ผู้กรองสาร” ของไวท์ แสดงให้เห็นถึงจำนวนของสารจากสื่อวิทยุที่เข้ามายังตัวเราอย่างมากมาย (N) ที่จะผ่านเข้ามายังประตู ซึ่งผู้กรองสารหรือผู้ขบรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็จะเป็นผู้เลือกตามความน่าสนใจของประโยชน์ และความสำคัญที่จะส่งผ่านเข้ามายังด้านต่อไปยังผู้โดยสารที่นั่งอยู่ร่วมกันบนรถยนต์รับจ้าง ดังนั้นในรูป N21 และ N31 จึงเป็นตัวข้าวที่ถูกเลือกและถูกส่งต่อไป ส่วน N1 และ N4 จะเป็นตัวข้าวที่ถูกผู้ขบรถยนต์รับจ้างสาธารณะปฏิเสธรให้คัดออกจากการนำเสนอ

ก่อนการนำเสนอ นั่น วิธีในการที่จะรวบรวมข่าวหรือแก้ไขข่าวนั้น จะต้องผ่านขั้นตอนการเลือกของฝ่ายที่ผลิตข่าว นั่นก็คือผู้รายงานข่าวและช่างถ่ายภาพที่เป็นแหล่งทางตรงที่จะนำข้อมูลมาให้ ซึ่งคนเหล่านี้ก็จะมีการเลือกเหตุการณ์ตามมุมมองของพวกเขา จนมาสู่ขั้นตอนขององค์กรข่าวที่นักข่าวจะได้รับความกดดันในการเลือกข่าวให้เป็นที่ไปตามทิศทางขององค์กรอีกทีหนึ่ง เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของความต้องการที่จะทราบ หรือการต่อต้านเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อนออกสู่สาธารณะชน

โดยปกติข่าวนั้นถูกส่งผ่านต่อไปหลายมือ ระหว่างแหล่งกำเนิดของข่าวไปจนถึงสิ้นสุดที่ผู้บริโภคสาร ซึ่งแต่ละคนสามารถทำหน้าที่เป็นผู้กรองสารได้ (Gatekeeper) ก่อนผ่านช่องทางทางการสื่อสาร เปรียบเสมือนบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้บริหารหรือแท็กซี่ ที่ทำหน้าที่ช่วยคัดกรองข่าวสาร ความบันเทิงจากสื่อไปยังโดยสารที่เป็นผู้รับสารเหมือนกันอีกทอดหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปผู้ที่กระทำหน้าที่นี้เราจะเข้าใจได้ว่าเป็นหน้าที่ของนักข่าว บรรณาธิการหรือผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวได้อย่างเดียวเท่านั้น แต่ในวิจัยเล่มนี้เราจะศึกษาถึงผู้บริหารรับจ้างในฐานะที่เป็นผู้เลือกสารให้ทั้งกับตนเอง และผู้รับสารอีกทอดหนึ่งเมื่อขึ้นมาใช้บริการรถยนต์รับจ้างตามกระบวนการคัดเลือกข่าวสารที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางจิตวิทยาส่วนบุคคล และภายนอกของอาชีพรับจ้าง ผ่านช่องทางสื่อจากผู้กรองสารไปยังอีกคนหนึ่ง ในลักษณะลูกโซ่เชิงเส้นตรง (Snider 1967:419-27) ซึ่งเปรียบเหมือนกับอาหารที่ประชาชนนำมาบริโภคนั้น จะผ่านมาทางช่องทางหนึ่ง ซึ่งแต่ละส่วนของช่องทางที่อาหารเหล่านั้นผ่านจะถูกแรงต้านบางอย่างมิให้อาหารเดินผ่านมาตามช่องทางนี้โดยสะดวก (Lewin, 1947)

จากการศึกษาของ Gieber (1964), Epstein (1973) และ Dimmick (1974) พบว่าผู้กรองสารนั้นไม่ใช่เพียงแต่การตัดสินใจได้อย่างอิสระของปัจเจกบุคคลอย่างเดียวนั้น แต่มันยังมีปัจจัยในด้านอื่นๆอีก ยกตัวอย่างเช่น แนวคิดของเจ้าของสื่อ, กิจวัตรประจำวันของสื่อ และแหล่งข้อมูลที่เป็นทางการ รวมทั้งรัฐบาลและความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ (Hun Shik Kim, Journal of Broadcasting & Electronic Media, Vol.46, No.3-4, 2002)

เมื่อดูจากกระบวนการของการสื่อสารนั้นผู้บริหารรับจ้างสาธารณะ เหมือนจะเป็นผู้ควบคุมสื่อทุกอย่างไว้ที่ตนแต่เพียงผู้เดียว แต่ก็ไม่สามารถนำมาใช้ได้กับผู้โดยสารบางคนซึ่งอาจจะร้องขอให้ผู้ขับเปลี่ยนช่องคลื่นวิทยุตามที่ตนต้องการได้ โดยแมคดูอัลปี ลิตเติล (Little, 1978) ได้เสนอความเห็นเรื่องผู้กรองสารไว้ว่า ผู้กรองสารมิใช่ผู้มีอำนาจเด็ดขาด โดยปกติแล้วผู้กรองสารจะเป็นผู้ตัดสินใจเลือกข่าวส่วนใหญ่ แต่มิใช่ว่าจะเสมอไป ในบางครั้งการตัดสินใจก็กระทำโดยผู้อื่น เช่น ในกรณีที่การตัดสินใจของผู้กรองสารนั้นขัดแย้งกับนโยบายในการเสนอข่าวของผู้ที่มีอำนาจสูงกว่า ผู้กรองสารก็มักจะฟังและปฏิบัติตามแต่ก็มีไม่เสมอไป ซึ่งงานวิจัยฉบับนี้ก็จะใช้

หลักการของผู้กรองสารว่าบทบาทของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะ ในฐานะที่เป็นผู้กรองสารว่าเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการจะมีการเพิ่มบทบาทในการกรองสารเป็นอย่างไร

นอกจากนี้ เมื่อผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะและผู้โดยสารนั้นมาอยู่ร่วมกันย่อมมีการเกิดปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารขึ้นไม่มากก็น้อยแตกต่างกันไปแล้วแต่บุคคล

Panet-Raymond และ Bourque (อ้างถึงใน Michele et al., 1996) ได้นิยามถึง ความเป็นหุ้นส่วนไว้ว่าความสัมพันธ์ที่เท่าเทียม (egalitarian) และยุติธรรม (equitable) ระหว่างกลุ่มคนสองฝ่ายที่มีความแตกต่างกันในด้านพันธุกิจ กิจกรรม และวิธีการปฏิบัติ ในความสัมพันธ์นี้แต่ละหุ้นส่วนได้ให้ความช่วยเหลือที่แตกต่างกัน แต่ทั้งสองฝ่ายจะต้องได้รับการช่วยเหลือสำคัญที่เท่าเทียมกัน

ความเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกัน วิธีการเหล่านี้ต้องเกิดขึ้นตั้งแต่ระยะเริ่มแรก เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ และระบบการสื่อสารข้อมูลในระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย เพื่อพัฒนาศักยภาพของหุ้นส่วน เพื่อความมั่นใจว่าในระยะยาวหุ้นส่วนจะมีการสนทนอย่างต่อเนื่อง แสดงความคิดเห็นร่วมกัน อีกนัยหนึ่งก็คือ การสร้างหุ้นส่วนต้องการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ความจริงแล้วทุกขณะของการทำงานเพื่อพัฒนาหุ้นส่วน ก็อาจถือได้ว่าเป็นการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ลักขณา เตมศิริกุลชัย และสุชาติดา ตั้งทางธรรม, 2541)

Maeroff (1983) (อ้างอิงใน กมลทิพย์ ศรีหาเศษ, 2550) ได้เสนอหลัก 5 ประการ เพื่อความสำเร็จในการร่วมมือระหว่างผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างและผู้โดยสารในฐานะหุ้นส่วนในการฟัง (Listening Partnership)

1. ในการเป็นหุ้นส่วนกันจะต้องมีการส่งข่าวสารต่อกัน ระหว่างผู้ที่เป็นหุ้นส่วนและการส่งข่าวสารเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องมีการเจรจาโต้ตอบ พิจารณาร่วมกันในสาระของข่าวสารนั้นๆ
2. จะต้องขจัดความเป็นทางการแบบดั้งเดิมที่สร้างความแตกต่างออกไป
3. รูปแบบความสัมพันธ์ของความเป็นหุ้นส่วนมีลักษณะของความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบยั่งยืน อันหมายถึง ร่วมแก้ไขปัญหาที่ยาวนานไม่ใช่เป็นการเฉพาะและการพัฒนาทางปัญญาของตนเองควบคู่กันไป

4. รางวัลของความเป็นหุ้นส่วน ไม่ใช่เป็นความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ หรือการแก้ไข ปัญหาเท่านั้น เป็นรางวัลที่อยู่ในรูปแบบของความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อพันธมิตร ที่ได้รับการยอมรับใน ความสามารถ ในคุณค่าแห่งตนที่ได้กระทำในสิ่งที่ตนเองเกิดคุณค่า ซึ่งคุณธรรมที่ได้มีการ เสียสละต่อสาธารณชนนอกเหนือไปจากนั้น

5. ลักษณะของความร่วมมือแบบหุ้นส่วน มีลักษณะของการมุ่งไปสู่การปฏิบัติไม่ใช่เพื่อ การเน้นกลไก (ไม่ยืดหยุ่น) ความล่าช้าเป็นศัตรูของความร่วมมือแบบหุ้นส่วน ดังนั้นทุกอย่าง จะต้องง่ายต่อการปฏิบัติซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญ

โดยเมื่อศึกษาแล้ว เราก็จะได้ทราบว่าระหว่างผู้บริษัทรับจ้างสาธารณะกับผู้โดยสาร นั้นมีปฏิสัมพันธ์ และการแสดงออกระหว่างกันในรูปแบบใด เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายนั้นถือได้ว่าเป็นคน แลกหน้าต่อกันที่ต้องอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นเวลาสั้นหรือนานก็ตาม ซึ่งเมื่อมาอยู่ร่วมกันใน ลักษณะการเผชิญหน้าจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าทั้งสองฝ่ายนั้นมีลักษณะการเป็นผู้ร่วมฟัง และ สนทนาระหว่างกันอย่างไร

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะเป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์ลักษณะของการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ และแรงผลักดันในการเลือกของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชน และบทบาทของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะที่เป็นผู้กรองสารในการถ่ายทอดสารให้แก่ผู้โดยสาร ตามวิธีการศึกษาดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ประเภทบุคคล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้กลุ่มผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนมาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 39 คน

โดยหลังจากรวบรวมข้อมูลทั้ง 39 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์สุ่มในช่วงเวลาการช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชน สามารถแบ่งตามเกณฑ์ช่วงเวลาในการทำงานได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ประกอบอาชีพช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งช่วงเช้า หรือเรียกว่า “กะกลางวัน”

1. คุณสมพร นาคิน	สัมภาษณ์เมื่อ 5 กรกฎาคม 2552
2. คุณคำพันธ์ อดทน	สัมภาษณ์เมื่อ 9 กันยายน 2552
3. คุณสุรเชษฐ์ คำแสง	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
4. คุณนิติภัทร ศรีมาลา	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
5. คุณวันชัย จันทร์เถากอง	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
6. คุณอัครเดช พิมพ์จักร	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
7. คุณแหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล)	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
8. คุณจิตใจ บ้านบุญ	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
9. คุณคมกริช คุณดี	สัมภาษณ์เมื่อ 16 ตุลาคม 2552
10. คุณสมาน คำมูล	สัมภาษณ์เมื่อ 17 พฤศจิกายน 2552
11. คุณฤทธิ์ติ เย็นระยับ	สัมภาษณ์เมื่อ 17 มีนาคม 2553

2.กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรดยนด้รับจ้างช่วงเย็น หรือเรียกว่า “กะดึก”

1. คุณพรชัย (ไม่เปิดเผยนามสกุล)	สัมภาษณ์วันที่ 5 กรกฎาคม 2552
2. คุณต่าย (ไม่เปิดเผยนามสกุล)	สัมภาษณ์เมื่อ 10 ตุลาคม 2552

3.กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรดยนด้รับจ้างแบบไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอน “ควบกะ”

1. คุณสมจิต ทองหลอม	สัมภาษณ์เมื่อ 11 สิงหาคม 2552
2. คุณจักรพงษ์ สายไพสงค์	สัมภาษณ์เมื่อ 9 กันยายน 2552
3. คุณณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง	สัมภาษณ์เมื่อ 9 กันยายน 2552
4. คุณรุ่งโรจน์ มัชฌิมา	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
5. คุณสืบศักดิ์ นพึ้ง	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
6. คุณสุกิจ สง่าแพทย์	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
7. คุณเนตร ดอกชะเอม	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
8. คุณวงศ์ มุกดา	สัมภาษณ์เมื่อ 4 ตุลาคม 2552
9. ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล)	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
10.คุณอนุรักษ์ นุ้ยจีน	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
11.คุณวิชัย เรือนทิพย์	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
12.คุณมาตร เนื่องสกุล	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
13.คุณมาลินี เสือสกุล	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
14.คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
15. คุณแจ่มล้ำ จำนวนอก	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
16. คุณอ้อด (ไม่เปิดเผยนามสกุล)	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
17.คุณตรีเนตร นามกร	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
18. คุณภาวเนตร อ่อนทอง	สัมภาษณ์เมื่อ 8 ตุลาคม 2552
19. คุณสุนทร วิจิตรศาสตร์	สัมภาษณ์เมื่อ 10 ตุลาคม 2552
20 คุณการ์นต์ ช่วยประดิษฐ์	สัมภาษณ์เมื่อ 17 พฤศจิกายน 2552
21. คุณเพย ราภา	สัมภาษณ์เมื่อ 20 พฤศจิกายน 2552
22. คุณสุรัตน์ รัตรอดกิจ	สัมภาษณ์เมื่อ 21 พฤศจิกายน 2552
23.คุณบุญยืน ทองโสภณ	สัมภาษณ์เมื่อ 25 พฤศจิกายน 2552
24.คุณสมยศ ยาจัน	สัมภาษณ์เมื่อ 1 ธันวาคม 2552
25.คุณสุวรรณพงศ์ ป้ายปาน	สัมภาษณ์เมื่อ 20 มีนาคม 2553
26. คุณนภัสสร บุตรจันทร์	สัมภาษณ์เมื่อ 23 มีนาคม 2553

2. ประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารนี้ผู้วิจัยใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้ทราบถึงสถิติการจดทะเบียนรถประเภทรับจ้างสาธารณะของกรมขนส่งที่นำมาใช้ในการอ้างอิง และสนับสนุนความคิดเห็นจากข้อมูลการสัมภาษณ์ รวมทั้งทราบและเข้าใจความหมายของทฤษฎีการสื่อสารอย่างชัดเจนมากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย

2.1 เอกสารข่าวที่เผยแพร่ข่าวสารของกรมการขนส่งทางบกบนเว็บไซต์ <http://www.dlt.go.th/th/> เพื่อดูสถิติปริมาณการจดทะเบียนรถ ประเภทรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ตั้งแต่ช่วงปีพ.ศ. 2549 - 2552

2.2 บทความ งานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการคัดกรองสาร, การเปิดรับสื่อ, ประโยชน์และความพึงพอใจในการใช้สื่อ และหุ้นส่วนในการฟัง ซึ่งค้นคว้าจากห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ และหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. สังเกตพฤติกรรมของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ

เป็นข้อมูลเบื้องต้นจากการนั่งเป็นผู้โดยสารสังเกตพฤติกรรมการเปิดรับฟังของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ จะมีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและสถานีวิทยูหรือไม่อย่างไรในขณะที่ผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ โดยมุ่งเน้นพิจารณาเนื้อหาของสารและสถานที่ที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะรับฟัง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลักคือผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ (แท็กซี่) สำหรับการสัมภาษณ์นั้นผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การเข้าไปสอบถามข้อมูลโดยตรงจากผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ในช่วงเวลาก่อนส่งรถยนต์รับจ้างให้แก่ผู้ขับในช่วงเวลาต่อจากตนเอง ได้แก่ ในขณะที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะกำลังนั่งคอยรถที่กำลังรับบริการล้างรถบริเวณในปั้มน้ำมัน ตลอดจนช่วงเวลาผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจอดรอผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้า

2. สัมภาษณ์ข้อมูลด้วยการเป็นผู้สังเกตการณ์และสอบถามข้อมูลจากการนั่งเป็นผู้โดยสารไปกับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ เพื่อทำให้ได้เห็นพฤติกรรมการเปิดรับสื่อที่แท้จริงอย่างใกล้ชิด

ตลอดจนซักถามข้อมูลจากผู้ขั้บรณยน์รับจ้างสาธารณะในขณะให้บริการ เพื่อให้เห็นการเป็น
 ุ้่นส่วนในการรับฟัง และเป็นคู่สนทนา แสดงความคิดเห็นมุมมองต่างๆ เพื่อเข้าใจแบบแผน วิถี
 ชีวิต รวมทั้งมุมมองความเห็นวิถีคิดต่างๆ ของผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยน์รับจ้างสาธารณะ

โดยผู้วิจัยได้วางกรอบแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทางประชากรศาสตร์ และวิถีชีวิต

- 1.1 อายุ
- 1.2 ช่วงเวลาการทำงาน

ตอนที่ 2 ลักษณะแบบแผนพฤติกรรมในการเลือกพึ่งคลื่นวิทยุ

- 2.1 สถานที่ที่เลือกฟัง
- 2.2 เนื้อหารายการที่เลือกฟัง
- 2.3 รูปแบบการเปิดรับสื่อ

ตอนที่ 3 ตัวกระตุ้นในการคัดกรอง

- 3.1 แรงผลักดันในการเลือกรับสื่อวิทยุ
- 3.2 ประโยชน์ที่ได้จากการฟัง

ตอนที่ 4 การกรองสารให้แก่ผู้โดยสาร

- 4.1 พฤติกรรมการกระทำต่อสื่อเมื่อผู้โดยสารขึ้นมาบนรถ
- 4.2 พฤติกรรมการร่วมรับฟัง และการสนทนากับผู้โดยสาร

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. การจดบันทึก เนื่องจากในการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยต้องรวบรวมความคิด เพื่อประโยชน์ใน
 การที่จะซักถามที่ต่อเนื่องกันให้ลึกและละเอียดมากยิ่งขึ้น และช่วยในการบันทึกในประเด็นคำตอบ
 ที่สำคัญๆ ตรงประเด็นเท่านั้น อีกทั้งเป็นการเก็บไว้เป็นข้อมูลสำรองในกรณีเทปบันทึกเสียงขัดข้อง
 และจดบันทึกสรุปใจความสำคัญจากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์

2. เทปบันทึกเสียง เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้มากที่สุด และสามารถนำมาถอดความ
 ได้ สะดวกและประหยัดเวลาในการเข้าไปสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพขั้บรณยน์รับจ้าง
 สาธารณะที่ต้องรีบทำเวลาเพื่อนำรถไปส่งคืนที่อุ้ให้ทัน เพราะเครื่องบันทึกเสียงนั้นมีศักยภาพใน

การเก็บข้อมูลคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ทั้งหมด และเมื่อนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการอ้างอิงควบคู่ไปกับการจดบันทึกก็จะมีน้ำหนัก และได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งศึกษา บทบาทของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้าง สาธารณะในฐานะเป็นผู้กรองสารจากสื่อวิทยุให้กับผู้โดยสาร หลังจากที่ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะแล้ว ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อทราบถึงลักษณะของการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุ และปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเลือกของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสันนิษฐานไว้ว่า ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะมีลักษณะการฟังที่มีจัดระเบียบการฟังด้วยการบันทึกคลื่นความถี่ในแต่ละสถานีที่ตนเองชื่นชอบ ไม่ได้เปิดเครื่องรับวิทยุไปอย่างไร้จุดหมายในการฟังด้วยวิธีการสุ่ม แต่มีการเลือกรับฟัง (Selective Exposure) โดยเจตนาตามที่ตนเองมีความสนใจ มีการวางแผนใช้สื่อวิทยุที่ชัดเจนแน่นอนในแต่ละช่วงเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง จนสามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจ (Uses and Gratifications) ให้เกิดขึ้นได้

ผู้วิจัยได้ออกแบบแนวทฤษฎีเรื่องการเปิดรับสื่อ และทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชน นำมาช่วยในการวิเคราะห์ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะว่ามีการจัดระเบียบการฟังของตนเองอย่างไร และสื่อเหล่านั้นสามารถตอบสนองความต้องการ และสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นได้หรือไม่ในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยนำการศึกษาวิจัย เรื่อง Mass media research : an introduction ของโจเซฟ อาร์ โดมินิค (Dominick, 1990) มาช่วยวิเคราะห์ในการดูความสัมพันธ์ระหว่างกัน

2. จากวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อทราบถึงบทบาทของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารในการถ่ายทอดสารให้แก่ผู้โดยสาร ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสันนิษฐานถึงการที่ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะมีความสามารถในการคัดกรอง (Gatekeeper) สถานี และเนื้อหาสารที่เหมาะสมให้กับผู้โดยสาร โดยทั้ง 2 ฝ่ายจะมีลักษณะการอยู่ร่วมกันบนรณนตรีรับจ้างสาธารณะแบบหุ้นส่วนในการฟัง (Listening Partnership) การสนทนา ต่างรู้จึ่งหะสับเปลี่ยนในการสนทนา คำนึงถึงอารมณ์ของผู้โดยสารเป็นสำคัญ โดยผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะมีการปรับเปลี่ยนการฟังได้อยู่ตลอดเวลาเมื่อได้รับการร้องขอจากผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ

ผู้วิจัยได้ออกแบบแนวทางการวิเคราะห์ บทบาทของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะในฐานะเป็นผู้กรองสารว่า เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการจะมีการเพิ่มบทบาทในการกรองสารเป็นอย่างไร แล้วเราก็จะได้ทราบว่าระหว่างผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะกับผู้โดยสารนั้นมีปฏิสัมพันธ์ และการแสดงออกระหว่างกันในรูปแบบใด เนื่องจากทั้ง 2 ฝ่ายนั้นถือได้ว่าเป็นคนแปลกหน้าต่อกันที่ต้องอยู่ร่วมกันไม่ว่าจะเป็นเวลาสั้นหรือนานก็ตาม ซึ่งเมื่อมาอยู่ร่วมกันในลักษณะการเผชิญหน้าจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่าทั้งสองฝ่ายนั้นมีลักษณะการเป็นผู้ร่วมฟัง และสนทนาระหว่างกันอย่างไร

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง “บทบาทของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะในฐานะเป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร” นั้นผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ซึ่งเป็นการพรรณนาอธิบายเกี่ยวกับการคัดกรองสารของกลุ่มอาชีพรณยณต์รับจ้างสาธารณณะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยในงานวิจัยฉบับนี้จะทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงลักษณะในการคัดเลือกเปิดรับสื่อวิทยุของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะ ตลอดจนปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นความสามารถในการเป็นผู้กรองสารให้กับตนเอง และบทบาทในการถ่ายทอดสารให้แก่ผู้โดยสาร รวมทั้งปฏิสัมพันธ์ในการร่วมรับฟังที่เกิดขึ้นระหว่างกัน โดยการนำเสนอข้อมูลเป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย ดังต่อไปนี้

บทที่ 4 นำเสนอลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารมีลักษณะอย่างไร

บทที่ 5 นำเสนอบทบาทของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร

บทที่ 6 ผู้วิจัยทำการสรุปผลการศึกษา พร้อมข้อเสนอแนะที่จะสามารถนำไปเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องในอนาคต และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์บางประการที่ค้นพบขณะทำการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้อมูลที่สำคัญคือ ข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลตัวอย่างจาก กลุ่มผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ซึ่งมีอายุงานแตกต่างกัน ออกไปตามอายุ และประสบการณ์ โดยผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จากแหล่ง ต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ไม่ว่าจะเป็นผู้รถยนต์ บั๊กนัมมัน ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมใกล้ชิดในการนั่งรถโดยสารไปกับรถยนต์รับจ้างสาธารณะเพื่อ สังเกตพฤติกรรม พร้อมทั้งสำรวจข้อมูลจากผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ ชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้มากที่สุด แล้วจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์ และศึกษาดังจะกล่าวลำดับต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ชั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร

การเปิดรับสื่อวิทยุของผู้ชั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะ ถือได้ว่าเป็นการเลือกในขั้นตอนแรกของการกรองสารในการที่จะได้รับสาระความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนเสียงเพลงที่ช่วยสร้างควมบันเทิง ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและเกิดความพึงพอใจในการใช้สื่อวิทยุให้เกิดขึ้นแก่ตนเองในขณะที่ต้องปฏิบัติงานควบคู่กันไป ซึ่งการที่ผู้ชั้บรณนตรีรับจ้างแต่ละคนจะเลือกรับสารใดสารหนึ่งนั้น ย่อมแตกต่างกันไปในความชอบของแต่ละคนเป็นพื้นฐาน ประกอบทั้งแรกผลักดันที่มีส่วนเข้ามาประกอบการตัดสินใจไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ประสบการณ์ หรือปัจจัยแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีผลต่อการเลือกที่จะเปิดรับให้แก่ผู้ชั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะทั้งสิ้น

จากการเก็บรวบรวมทั้งคำสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมของผู้ชั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในการเปิดรับสื่อวิทยุจำนวนทั้งสิ้น 39 คน โดยข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดสามารถนำมาจัดเรียงเป็นกลุ่มตามช่วงเวลาในการทำงาน ดังนี้

1.กลุ่มผู้ประกอบอาชีพชั้บรณนตรีรับจ้างช่วงเช้า หรือเรียกว่า “กะกลางวัน” โดยมีขอบเขตของช่วงเวลาการทำงานตั้งแต่เวลา 04.00-16.00 น. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีทั้งหมด 11 คนด้วยกัน โดยมีการเปิดรับสื่อตามรายละเอียดดังนี้

1.คุณสมพร นาคิน, อายุ 38 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 14 ปี, สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2552.

การเปิดรับสื่อวิทยุจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ ถ้าวันไหนเกิดอารมณ์ไม่ดีหรือเครียดจะไม่เปิดรับฟังสื่อวิทยุ โดยการเปิดรับปกติก็จะฟังตั้งแต่เริ่มออกรถตอน ตี 4 ก็เปิดคลื่นเพลงลูกทุ่งไทยแลนด์ 88.5 เป็นรายการเพลงลูกทุ่งใหม่ มีทั้งเพลงและสาระความรู้ซึ่งมีส่วนช่วยแก้ง่วงให้เราได้ใน การชั้บรณช่วงเช้า แล้วพอเข้าสู่ช่วงเวลา 6 โมงครึ่งเป็นต้นไปจะเปลี่ยนมารับฟังสวพ.91 จะฟังยาวไปเลยทั้งวัน จะได้ทราบว่าตรงไหนรถติดตรงไหนรถไม่ติด รวมทั้งข่าวประเภทอื่นๆ ก็จะมีทั้งหมดรวมอยู่ในคลื่นนี้ อย่างตอนเช้านี้เขาก็จะมีการอ่านข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับมาให้เราฟัง

2. คุณคำพันธ์ อดทน, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 17 ปี, สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2552.

ตลอดเวลาการขับรถจะเปิดรับฟังสื่อวิทยุแทบจะทั้งวันจนถึงเวลาเลิกขับรถ ประมาณ 12 ชั่วโมงได้ เริ่มแรกตั้งแต่ออกขับรถก็จะเลือกฟังสวพ.91 ก่อนเลยเกี่ยวกับข่าวจรรยา มันมีรายงานข่าวสารต่างๆ รวมทั้งอุบัติเหตุด้วย จากนั้นเมื่อเข้าช่วงสายก็จะเปลี่ยนมาฟังเพลงเพราะรถมันจะไม่ค่อยติดแล้วสักประมาณ 10 โมง โดยฟังคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานคร มีผู้จัดรายการที่เราชอบหลายคนไม่ว่าจะเป็นคุณธวัชชัย คุณเก้ ผกามาศ ซึ่งในช่วงต้นชั่วโมงก็จะมีรายงานข่าวสารให้เราทราบ

พอเข้าสู่ช่วงเย็นของวันบางทีก็จะเปลี่ยนมาฟังคลื่นจรรยาสวพ.91 อีกครั้งหนึ่งเพื่อเช็คข่าวสารการจรรยา แต่บางครั้งก็ไม่ได้เปลี่ยนฟัง เนื่องจากบางครั้งเราฟังเพลงเพลินจนลืมรับฟังข่าวสารการจรรยาไปแล้วยังใกล้เวลาที่เราจะเลิกงานแล้วด้วย

โดยเหตุผลสำคัญที่ทำให้มีการเปิดรับฟังสื่อวิทยุ เพราะเราอยากทราบข่าวสารว่ามันมีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ส่วนเพลงก็เพื่อไม่ให้ตัวเองรู้สึกเงียบเหงา ไม่ให้ตัวเองซีเรียสไปกับเรื่องอย่างอื่นขณะทำงาน ถ้าไม่มีวิทยุก็คงรู้สึกขาดบางอย่างไป อย่างตอนที่ว่างๆ รถติดๆ ก็มีเปิดโทรทัศน์บ้าง บางทีก็กดฟังเพลงบ้าง แต่ส่วนใหญ่รถวิ่งก็จะไม่ค่อยเปิดโทรทัศน์เพราะบางทีมันจะมีคลื่นแทรกน่ารำคาญ

นอกจากสื่อวิทยุแล้ว เมื่อกลับถึงบ้านก็จะได้รับสื่อจากโทรทัศน์แต่ส่วนใหญ่ก็จะดูละคร ส่วนหนังสือพิมพ์ไม่ค่อยได้อ่าน ผมอ่านหนังสือไม่ค่อยเป็น ดูแต่ข่าวพาดหัวต้นๆ ไม่ค่อยได้อ่านรายละเอียด

3. คุณสุรเชษฐ์ คำแสง, อายุ 37 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ในแต่ละวันก็จะเปิดวิทยุบ้างไม่เปิดบ้างในบางช่วงแล้วแต่อารมณ์ในขณะนั้น อยากฟังก็เปิดพอเบื่อ ก็ปิดไม่ค่อยแน่นอน บางทีเกิดหงุดหงิดอารมณ์ไม่ดีก็เลยไม่อยากฟังก็จะปิดวิทยุ และถ้ามีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการก็จะไม่ค่อยเปิดเพราะกลัวว่าผู้โดยสารเขาจะรำคาญ นอกจากเขาจะบอกให้เปิดฟังได้ โดยการเปิดรับฟังปกติก็รับฟังข่าวสารจาก จส.100 และสวพ.91 สลับกันไปแค่ 2 สถานีนี้ เพราะชอบฟังข่าวพวกอุบัติเหตุ ส่วนสื่ออื่นที่พอจะได้อ่านก็มีหนังสือพิมพ์บ้าง บางทีก็จากคนอื่นที่เขาบอกต่อมามักรับฟังไปเพราะยังงั้นขามันก็เป็นข่าว โดยจะชอบฟังข่าวอะไรก็ได้ที่ตื่นเต้นจะติดตามฟังแต่ถ้าเป็นข่าวธรรมดาทั่วไปก็ไม่ค่อยจะฟัง ส่วนมากข่าวที่ไม่น่าจะเชื่อก็จะไปพวกข่าวการเมืองมากกว่า เพราะพวกนี้เขาจะโกหกกันทั้งนั้น โดยเราจะใช้ความรู้สึกของ

ตนเองผสมผสานไปกับการรับฟังข้อมูลที่ตนรู้มาบ้างนิดๆ หน่อยๆ มาประกอบกันที่คิดว่ามันน่าจะใช่ เพราะการเมืองโดยส่วนมากก็จะมีการป้ายสีกันอยู่แล้ว

4.คุณนิติภัทร ศรีมาลา, อายุ 33 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

เปิดรับฟังสื่อวิทยุตลอดการขับรถตั้งแต่เวลาตี 4 ที่เริ่มวิ่งรถ ก็จะได้รับฟังคลื่น 97.5 ฟังเพียงคลื่นเดียวตลอดทั้งวันเป็นเพลงออกสตริง คลื่นนี้เขามีโฆษณาน้อยโดยชั่วโมงหนึ่งเขาจะมีการเปิดเพลงถึง 50 นาที ฟังแล้วเพลินดี โดยจะไม่เลือกรับฟังคลื่นจราจรหรือเพลงลูกทุ่งเพราะไม่ชอบจริงๆ แล้วเพลงลูกทุ่งก็ฟังแต่เบื่อบecauseโฆษณาย่อย ส่วนคลื่นการจราจรถึงเราฟังและทราบข้อมูลแต่เมื่อผู้โดยสารเรียกถึงรถติดก็ต้องไปอยู่ดี

ข่าวที่ได้รับฟังจากสื่อวิทยุก็ไม่ได้เชื่อไปทั้งหมด เรื่องที่จะไม่ค่อยเชื่อก็จะเป็นเรื่องเสียชื่อเสียงแดงพวกข่าวการเมือง ก็จะได้รับฟังไว้เท่านั้นไม่ได้มีการติดตามหรือเช็คข่าวสารแต่อย่างใด พอฟังเสร็จแล้วก็จบกันไป อาจจะมีตอนเย็นดูโทรทัศน์บ้างแต่ส่วนใหญ่ก็ชอบติดตามดูพวกข่าวอาชญากรรมเสียมากกว่าข่าวประเภทอื่นมันน่าติดตามมากกว่า สำหรับสื่ออื่นเช่นหนังสือพิมพ์ก็จะได้ไม่ได้เข้าไปอ่านเลย เพราะไม่มีมานั่งอ่านข้อมูลในแต่ละหน้า

5.คุณวันชัย จันทร์เถากอง, อายุ 40 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 12 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ในแต่ละวันจะไม่ได้เปิดรับสื่อวิทยุตลอดเวลา เพราะบางครั้งผู้โดยสารบางคนเขาก็ไม่ต้องการฟังเหมือนเราเราก็ต้องปิดให้เขา แต่ถ้าเขาไม่ว่าอะไรก็จะเปิดวิทยุอยู่ตลอด ซึ่งจะเริ่มเปิดรับสื่อวิทยุตั้งแต่ช่วงเวลาตี 3 ที่เป็นช่วงเวลากการเปลี่ยนรถ จะเริ่มฟังคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ก่อนเปิดรับฟังเพลงลูกทุ่งที่เราชอบ แต่พอเข้าสู่ช่วงเวลา ตี 5-7 โมง ก็จะเปลี่ยนมารับฟังข่าวจากคลื่น 95.5 ช่วงข่าวของคุณรัชนีกับทองพูน และต่อด้วยคลื่นของสวพ.91 เพื่อรับฟังข่าวสารจราจรเป็นหลัก บางครั้งเราก็เจอเหตุการณ์อุบัติเหตุเหล่านั้นด้วยตัวเอง

แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลที่นำเสนอมาก็ไม่ได้เชื่อไปเสียหมดบางที่มันก็ไม่ตรง บางที่มันก็ตรง เราซึ่งเป็นผู้ฟังก็จะรับฟังและเชื่อไว้เพียงครั้งเดียวพอ โดยอาจจะมีการคุยกันในกลุ่มชมรมคนขับรถแท็กซี่ด้วยกันบ้างตอนส่งคืนรถประมาณ 30 คันได้

6.คุณอัครเดช พิมพ์จักร, อายุ 46 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 16 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ในการขับรถจะมีการเปิดรับฟังสื่อวิทยุตลอด ตั้งแต่เข้าของการเริ่มขับรถก็จะฟังคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานครจะมีการรายงานข่าวสารก่อนแล้วจะมีผสมกับเพลงลูกทุ่งให้เราฟัง ต่อมาช่วง 7 โมง ครึ่งก็จะรับฟังคลื่น 100.5 (Modern Radio) เป็นคลื่นสถานีข่าวและสาระข่าวทางช่อง 9 อสมท. นำเสนอข่าวล้วนๆ พอสายหน่อยช่วง 9 โมงจะฟังเพลงคลื่น 103.5 (FM One) เป็นเพลงของพี่น้อง สีนเจริญ โดยจะฟังสลับกับคลื่น 107.5 (Yes Radio) เป็นคลื่นใหม่จัดมาสักประมาณเดือนกว่า เป็นคลื่นที่นำเสนอเพลงเก่าที่ยังอยู่ในความทรงจำ แต่บางทีก็มีเปลี่ยนไปฟังเพลงฝรั่ง คลื่น 105.5 บ้างไม่แน่นอนแล้วแต่อารมณ์

ถ้าเลยช่วงเวลาตั้งแต่เวลาเที่ยงครึ่งไปแล้วจะรับฟัง 93.0 (Cool FM) เป็นเพลงสตริง จังหวะสบายๆ พอบ่ายโมงจะกลับมาฟัง 103.5 (FM One) ซึ่งโดยส่วนใหญ่คนนั่งรถช่วงนี้มักจะเป็นวัยรุ่นเป็นคนที่ชอบฟังเพลงสตริงมากกว่าในยุคนี้ แต่ถ้าผู้โดยสารลงก็จะเปลี่ยนกลับมาฟังเป็น คลื่นที่นำเสนอเพลงในยุคของตนเอง 107.5 ตามเดิม

การเลือกรับฟังนั้นจะเป็นเพลงเสียเป็นส่วนมากมันเป็นการที่เราเปิดทิ้งเอาไว้ ทำให้มีสมาธิด้วยก็ส่วนหนึ่ง คือหูฟังแต่ตาดูทางแก้ง่วงได้ประมาณหนึ่ง สำหรับคลื่นจรรยาฉันเราก็สามารถที่จะดูได้ด้วยตัวเอง เพราะข่าวสารมันอยู่ในสายตาของเราเองอยู่แล้วเลยไม่ค่อยได้ฟังเท่าไร ถ้าเห็นรถติดก็จะไม่เข้าไปยังเส้นนั้นตั้งแต่ต้น แต่ถ้าเหตุการณ์อะไรที่เป็นอุบัติเหตุ ในบางที่ ถ้ามีปัญหาหรือรถติดอยู่นานเลย หรือมีเสียงรถหว้อ หรือสัญญาณไฟไหม้อะไรผมถึงจะเปิดฟังผม ก็จะเปิดคลื่นที่รายงานข่าวก็เท่านั้นเอง ที่ล็อคไว้ก็จะเป็นสวพ.91 แต่บางครั้งก็จะฟังจส.100ก็มี บางทีก็จะเปิดเป็นจส.100 ก็จะฟังเหมือนกัน

โดยข่าวสารทั่วไปที่ได้นั้นก็จะรับรู้เพียงผ่านๆ เท่านั้น เพราะมันเป็นข่าวเสียงซึ่งเราจะได้ฟังส่วนใหญ่ก็เป็นช่วงพักเที่ยง หรือเป็นข่าวช่วงต้นชั่วโมงทุกๆ ชั่วโมงประมาณ 5 นาทีที่พักเบรกก็จะรับฟังอย่างนี้ ส่วนในช่วงเวลาที่เลิกรถแล้วก็มีกลับไปดูโทรทัศน์ผ่านเคเบิลของ dstv สามารถดูได้ 60 ช่อง ก็จะดูข่าวเรื่องเลื้อยเหลืองเลื้อยแดงการบ้านการเมืองบ้าง แต่ก็ไม่ได้ไปวุ่นวายหรือไปสร้างปัญหาให้ใคร เพราะไม่มีเวลามากพอที่จะไปทำอะไรตรงนั้น เราเพียงแค่อ่านข่าวสารไว้ธรรมดา

7.คุณแหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล) อายุ 28 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ทั้งวันจะมีการเปิดรับสื่อวิทยุตลอด โดยช่วงเช้าจะเริ่มจากการเปิดฟังคลื่นลูกทุ่งมหานคร 95 เพราะช่วงเวลาเช้าๆ จะมีผู้จัดรายการมาออกข่าวสาร และสาระดีๆ มานำเสนอให้ผู้ฟัง พอสายมาหน่อยจะเปิดเป็นเพลงแนวสตริงคลื่น 93 เพื่อแก้อาการง่วงนอน ส่วนช่วงเที่ยงจะมาฟังธรรมะคลื่น 88.75 (คลื่นวัฒนธรรม) เพราะขับรถมาเป็นระยะเวลาสักพักหนึ่งแล้วก็จะมีอาการเครียดจึงต้องอาศัยฟังธรรมะเข้ามาช่วยหน่อยให้ได้สติ

ส่วนคลื่นที่นำเสนอในด้านการเมืองหรือการจลาจลนั้นจะไม่เปิดรับฟัง เพราะเมื่อฟังแล้วจะยิ่งเพิ่มความเครียดในการขับรถให้สูงขึ้น และเราก็ไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องเกี่ยวกับการเมืองเท่าไร ก็หลีกเลี่ยงด้วยการรับฟังข่าวในประเด็นอื่นๆ มาเป็นพวกข่าวอาชญากรรม โดยจะเลือกเชื่อฟังจากข้อมูลมาประกอบความคิดของตนเพิ่มอีกในบางส่วน

8.คุณจิตใจ บ้านบุญ, อายุ 36 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 14 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ขณะขับรถก็จะเปิดฟังวิทยุตลอด การเปิดรับฟังในวันธรรมดากับเสาร์อาทิตย์จะเลือกรับฟังแตกต่างกัน โดยวันจันทร์-วันศุกร์นั้น เริ่มมาตั้งแต่เช้าถึงเย็นจนกระทั่งเลิกงานจะรับฟังคลื่น 95 คลื่นเดียวเลยเป็นคลื่นเพลงลูกทุ่ง ส่วนช่วงวันเสาร์-อาทิตย์นั้นจะเปลี่ยนมาฟังคลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ 88.5 แทน ส่วนถ้ารถติดนานๆ ก็จะหันมาฟังสวพ.91 สักครั้งหนึ่ง

เหตุผลในการเลือกรับฟังที่ไม่ฟังคลื่น 95 ในวันเสาร์-อาทิตย์ก็เพราะว่าผู้จัดรายการใน 2 วันนี้เปิดเพลงไม่ถูกใจ จัดรายการไม่ค่อยดีเหมือนการฟังในวันธรรมดาที่ช่วงเช้าช่วงตี 5-7 โมงจะมีการนำเสนอข่าวเป็นส่วนมาก จะมีรายการและดีเจหมุนผลัดเปลี่ยนกันไปทุกๆ 2 ชั่วโมง แล้วก็ชอบดีเจทุกคนที่จัดเลย แต่วันเสาร์-อาทิตย์นี้เปิดเพลงไม่ถูกใจเลยเปลี่ยนไปฟัง 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์แทน

โดยช่วงเช้าตี 5-7 โมง เราจะฟังเพื่อนั้นข่าวสาร พอสายเขามีเพลงก็ช่วยคลายเครียดไปได้หน่อยหนึ่ง ตอนเที่ยงเราก็จะฟังข่าวการเมืองข่าวอะไรก็ฟังไป เพราะตอนเที่ยงคลื่น 95 เขาก็จะมีข่าว 30 นาที ให้อรรถุการณ์ทันบ้านทันเมืองกับเขาบ้าง สำหรับข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอ นั้นจะมีความเชื่อในข่าวค่อนข้างมาก เพราะสิ่งที่นำเสนอออกมาจะเหมือนกับหนังสือพิมพ์ พอฟังข่าวเสร็จแล้วมาอ่านหนังสือพิมพ์ก็จะเห็นว่ามันเหมือนกันข่าวจะทันกันมีความน่าเชื่อถือ แต่ข่าวพวกที่จะโกหกส่วนมากจะเป็นพวกข่าวบันเทิงดาราระไรอย่างนี้ เกิดกระแสอะไรขึ้นมาเราก็ต้องฟังหูไว้หู

ส่วนการเมืองก็ไม่ได้ตั้งใจติดตามฟังมาก เพราะเมื่ออ่านเทียบกับหนังสือพิมพ์แล้วมันก็มีจริงบ้าง ไม่จริงบ้าง หรือบางที่ฟังข่าวต้นขั้วโหมงจากคลื่นนี้ไปยังอีกคลื่นหนึ่งมันก็ไม่เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ข่าวที่เสนอจากหนังสือพิมพ์กับคลื่น 95 มันมักจะตรงกัน

เมื่อเราเจอเพื่อนที่ขับรถรับจ้างด้วยกันก็อาจจะมีการพูดคุยซักถามข้อมูลกันบ้าง อย่างเสื้อแดงเขามีชุมนุมกันเราก็จะถามเขาว่าเป็นยังไงรถติดไหม คุยเรื่องที่เกิดขึ้นจากที่ได้รับจากสื่อว่าจริงไหม เราก็มานั่งคิดแยกแยะดูเอาเองก็ฟังที่เขาพูดมาบ้างแล้วเอามาติดต่อ

9.คุณคมกริช คุณดี, อายุ 33 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2552.

ในช่วงเช้าตั้งแต่ 6-9 โมง จะเลือกฟังข่าวจรรยาจากคลื่นสวพ.91 และจส.100 หลังจากนั้นจนถึงบ่าย 2 โมงก็จะเลือกที่จะรับฟังเพลงจากแผ่นซีดีมากกว่าที่จะรับฟังสื่อวิทยุ เนื่องจากว่าช่วงเวลานั้นการจราจรไม่ค่อยติดขัดแล้ว ซึ่งถ้าเราฟังไปมากๆ ก็จะเป็นความเครียดแทน แต่ถ้ามีเหตุการณ์หรือภาวะจำเป็นก็จะรับฟังเป็นบางช่วง เช่น มีอบประท้วง ฝนตกหนัก เราก็ต้องเปิดรับฟังคลื่นรายงานการจราจรว่าเส้นทางไหนรถติดบ้าง หรือมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นใหม่ เพราะพอเกิดภาวะฝนตกอย่างนี้จำเป็นที่จะต้องฟังข่าวสารอย่างมาก จะได้ว่าถ้าน้ำท่วมตรงไหนจะได้ไม่เข้าไปใช้ในเส้นทางนั้นๆ มันเป็นอาชีพของเราด้วยถ้าไม่รู้เรื่องการจราจรก็จะทำให้ผู้โดยสารถึงที่หมายช้าไปด้วย

ส่วนการรับสารอย่างอื่นเช่นเพลงนั้น ก็จะมีการเปิดรับฟังเพลงลูกทุ่งบ้างพอที่จะรับฟังได้ แต่ส่วนใหญ่จะเน้นเพลงเพื่อชีวิตมากกว่า โดยจะรับฟังเพลงจากแผ่นซีดีเพราะเราสามารถเลือกฟังเฉพาะแนวเพลงและศิลปินที่ตนเองชื่นชอบได้ไม่เหมือนกับฟังวิทยุที่ต้องรอดีใจให้เขาเปิดให้ ซึ่งการเลือกฟังเพลงนั้นก็ช่วยให้เราลดความเครียดหรือความหงุดหงิดในการขับรถได้ ขณะหาผู้โดยสารถ้าไม่มีเพลงก็ไม่ว่าจะทำอะไรดี ขาดไม่ได้ เหมือนเพลงคอยอยู่เป็นเพื่อนตลอดเวลา

ด้านความเชื่อถือในตัวข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุออกมานั้นถ้าเป็นด้านข่าวสารการจราจรจะมีความมั่นใจในความถูกต้องของข้อมูลประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเป็นข่าวการเมืองความเชื่อถือจะลดลงเหลือ 50:50 ต้องนำมาวิเคราะห์ด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยการเช็คข่าวจากสื่ออื่นนั้นก็จะมีช่วงหลังจากเลิกงานแล้วก็จะอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ แต่ก็เพื่อทราบเฉยๆ พอรู้แบบผ่านๆ ไม่ได้เจาะลึกอะไร

10.คุณสมมาน คำมูล,อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2552.

ตั้งแต่เริ่มขึ้นรถมาจะต้องเปิดวิทยุมาเป็นอันดับแรกทุกครั้ง โดยมีการลืบล้อคคลื่นไว้เพื่อความสะดวกต่อการกดหาจะได้เจอเลย ส่วนตัวในแต่ละวันก็จะชอบปรับฟังคลื่นข่าวสารการจราจรจากจส.100 ในตอนเช้าเพราะจะมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่ดีเรื่องเส้นทาง ฟังแล้วช่วยได้มากจะได้หลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางที่ติดขัดกันไป ผู้โดยสารเขาก็จะได้ยินได้ฟังด้วย พอเข้าสู่ช่วงสายประมาณ 10-11 โมง ก็จะเปิดฟังเพลงคลายเครียดจากคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ และ 95 ลูกทุ่งมหานครของอสมท. รับฟังสลับกันไปมาแล้วแต่เพลง แต่พอช่วงเย็นตอน 5 โมงเย็นเป็นช่วงเวลาที่ต้องส่งก็จะเลิกฟังวิทยุคลื่นจราจรแล้วเพราะต้องเตรียมนำรถไปส่งคืนให้ผู้เช่ารายอื่นต่อ

โดยเหตุผลของการที่เลือกรับฟังแต่เพลงลูกทุ่งนั้น เพราะมันมีลักษณะเฉพาะตัวที่เพลงอื่นจะไม่เหมือนกับเพลงลูกทุ่ง พอรับฟังแล้วรู้สึกคุ้นเคยเหมือนมีเพื่อนที่เป็นคนจากบ้านเดียวกันมาอยู่กับเรา รู้สึกถึงความจริงใจในเพลงที่สื่อสารให้กับคนฟัง ถ้าขณะขับรถไม่มีสื่อวิทยุให้รับฟังนั้นก็คงไม่ได้รับรู้ข่าวสาร เพราะต้องนั่งอยู่บนรถเกือบทั้งวัน จะรับสื่ออื่นก็ไม่มีเวลามากพอ ดังนั้นข่าวที่เสนอออกมาส่วนใหญ่ก็จะเชื่อถือ เพราะถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือทางสถานีก็คงไม่ปล่อยให้มีการนำเสนอออกมาสู่สาธารณชนได้ แต่อย่างไรก็ตามการรับฟังของตนนั้นฟังแล้วก็แล้วกันไปไม่ได้นำมาคิดอะไรต่ออีก

11.คุณฤทธิติ เย็นระยับ, อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2553.

โดยชอบที่จะขับรถมารับจ้างในช่วงเวลากลางวันมากกว่า เพราะช่วงกลางคืนมันจะตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่ออันตรายต่างๆ มากกว่า ส่วนมากก็จะเปิดรับฟังวิทยุแต่ข่าวสารจราจรจากสวพ. 91 คือ จะฟังข่าวจราจรก่อนว่าตรงไหนติดตรงนี้ไม่ติดก็จะได้หาเส้นทางอื่นที่จะหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งจะรับฟังในขณะที่เราอยู่บนรถเพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อผู้โดยสารขึ้นถึงจะเปลี่ยนมาฟังเพลง โดยคลื่นที่รับฟังนี้จะไม่ได้มีการลืบล้อคเอาไว้ แต่จะใช้หาด้วยการหมุนเอาใหม่ทุกครั้ง มันไม่ได้หาขนาดที่ต้องลืบล้อคเอาไว้ ซึ่งเหตุผลของคนที่ลืบล้อคเอาไว้ส่วนใหญ่จะซีเกียจเสียมากกว่า โดยจะมีน้องชายที่เขาขับรถต่อจากเรา เขาก็จะมีการที่จะลืบล้อคเอาไว้แต่เราไม่ได้ไปยุ่งกับคลื่นที่เขาเลือกเอาไว้

วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือก ของกลุ่มผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะในการทำงานช่วงเช้า หรือ “กะกลางวัน”

ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะที่ขับรถรับจ้างสาธารณะในช่วงเวลาเช้า จะมีเลือกคลื่นหรือสถานีที่เปิดรับฟังสื่อวิทยุในช่วงเช้าตั้งแต่เริ่มขับรถจะมีด้วยกันหลากหลายขึ้นอยู่กับความชอบส่วนตัว อารมณ์ และประโยชน์ที่ต้องการที่แตกต่างกันไป ซึ่งสามารถแบ่งประเภทการรับฟังได้ดังนี้

1. คลื่นจรรยา ซึ่งจะประกอบไปด้วย 2 คลื่นหลักคือ สวพ.91 และจส.100 เป็นคลื่นวิทยุที่รายงานสภาพเส้นทางการจราจรในกรุงเทพฯ และบริเวณทลในเขตพื้นที่สำคัญๆ โดยได้รับข้อมูลมาจากผู้สื่อข่าวของตนเอง และผู้สื่อข่าวเฉพาะกิจซึ่งก็คือประชาชนโดยทั่วไปที่ส่งจรรยาบนท้องถนนนั้นๆ ซึ่งผู้ขับรถรับจ้างในช่วงเช้าบางคนก็จะเปิดรับฟังตั้งแต่เริ่มขับรถในทันที เพื่อรับรู้และทราบสภาพการจราจรและอุบัติเหตุต่างๆ บนท้องถนน

“เริ่มแรกตั้งแต่ออกขับรถก็จะเลือกฟังสวพ.91 ก่อนเลยเกี่ยวกับข่าวจรรยา มันมีรายงานข่าวสารต่างๆ รวมทั้งอุบัติเหตุด้วย” (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

คุณสมาน คำมูล “ชอบรับฟังคลื่นข่าวสารการจราจรจากจส.100 ในตอนเช้าเพราะจะมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่ดีเรื่องเส้นทาง ฟังแล้วช่วยได้มากจะได้หลีกเลี่ยงการใช้เส้นทางที่ติดขัดกันไป ผู้โดยสารเขาก็จะได้ยินได้ฟังด้วย” (สมาน คำมูล, **สัมภาษณ์**, 17 พฤศจิกายน 2552)

ซึ่งก็จะสอดคล้องกับ คุณฤทธิติ เย็นระยับ ที่ส่วนมากก็จะเปิดรับฟังวิทยุแต่ข่าวสารจรรยาจากสวพ.91 เพื่อรับรู้และหาเส้นทางในการหลีกเลี่ยง “จะฟังข่าวจรรยาก่อนว่าตรงไหนติดตรงนั้นไม่ติดก็จะได้หาเส้นทางอื่นที่จะหลีกเลี่ยงได้” (ฤทธิติ เย็นระยับ, **สัมภาษณ์**, 17 มีนาคม 2553)

แต่ก็มีผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่ามีค่อนข้างเป็นจำนวนมากที่จะเปิดรับฟังในช่วงเวลาที่สายมาหน่อยตั้งแต่ 06.30 น. เป็นต้นไป ทั้งเพื่อรับรู้การจราจรพร้อมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารบ้านเมืองจากการอ่านข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ให้เราฟัง

“พอเข้าสู่ช่วงเวลา 6 โมงครึ่งเป็นต้นไปจะเปลี่ยนมารับฟังสวพ.91 จะฟังยาวไปเลยทั้งวันจะได้ทราบว่าตรงไหนรถติดตรงไหนรถไม่ติด รวมทั้งข่าวประเภทอื่นๆ ก็จะมีทั้งหมดรวมอยู่ในคลื่นนี้ อย่างตอนเช้าเขาก็จะมีการอ่านข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับมาให้เราฟัง” (สมพร นาคิน, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ อีกส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ให้ความสนใจกับการรับฟังรายงานข่าวสารการจราจรในการขับรถ โดยให้เหตุผลว่าเป็นข่าวสารที่อยู่ในสายตาที่เราสามารถจะรับรู้และเห็นได้ด้วยตัวของเราเองในการขับรถ

“คลื่นจากรถนั้นเราก็สามารถที่จะดูได้ด้วยตัวเองเพราะข่าวสารมันอยู่ในสายตาของเราเองอยู่แล้วเลยไม่ค่อยได้ฟังเท่าไร ถ้าเห็นรถติดก็จะไม่เข้าไปยังเส้นนั้นตั้งแต่ต้น” (อัครเดช พิมพิจักร, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552)

รวมทั้งการรับฟังคลื่นการจราจรหลายๆ และนานๆ จะก่อให้เกิดความเครียดในการขับรถให้สูงขึ้นแทนที่จะเป็นการรับข่าวสารข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ โดยจะรับฟังแค่ช่วงเวลาที่ยังรู้สึกว่าสภาวะทางสังคมไม่ปกติ หรือเกิดฝนตกหนักน้ำท่วมขึ้นมา เพื่อให้ทราบถึงเส้นทางที่ควรใช้ในการหลีกเลี่ยง

ดังที่ คุณคมกริช คุณดี ได้กล่าวถึงการเลือกเปิดรับฟังข่าวสารการจราจรในบางช่วงว่า “ถ้าเราขับฟังไปมากๆ ก็จะกลายเป็นความเครียดแทน แต่ถ้ามีเหตุการณ์หรือภาวะจำเป็นก็จะรับฟังเป็นบางช่วง เช่น มีอุปสรรค ฝนตกหนัก เราก็ต้องเปิดรับฟังคลื่นรายงานการจราจรว่าเส้นทางไหนรถติดบ้าง หรือมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นใหม่ เพราะพอเกิดภาวะฝนตกอย่างนี้จำเป็นที่จะต้องฟังข่าวสารอย่างมากจะได้รู้ว่าถ้าน้ำท่วมตรงไหนจะได้ไม่เข้าไปใช้เส้นทางนั้นๆ” (คมกริช คุณดี, สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552)

หรือเมื่อเกิดความผิดปกติของเส้นทางที่ใช้อยู่เป็นประจำ หรือมีเสียงรถหวอก็จะมีเปิดฟังคลื่นจราจรเพื่อให้ทราบว่าเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น “ในบางที่ถ้ามีปัญหาหรือรถติดอยู่นานเลย หรือมีเสียงรถหวอ หรือสัญญาณไฟไหม้อะไรผมถึงจะเปิดฟังผมก็จะเปิดคลื่นที่รายงานข่าวก็เท่านั้นเอง ที่ล็อคไว้ก็จะเป็นสวพ.91 แต่บางครั้งก็จะฟังจส.100 ก็มี” (อัครเดช พิมพิจักร, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552)

คุณจิตใจ บ้านบุญ “ถ้ารถติดนานๆ ก็จะหันมาฟังสวพ.91 สักครั้งหนึ่ง (จิตใจ บ้านบุญ, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552)

จึงจะเห็นว่าผู้ที่ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ในช่วงเวลาเช้าที่จะรับฟังคลื่นจากรถนั้นก็เพื่อประโยชน์ในรับทราบข้อมูลสภาพการจราจร เส้นทาง อุบัติเหตุต่างๆ โดยรอบและยังได้รับข้อมูลข่าวสารทั่วไปจากการอ่านข่าวจากหน้าหนังสือพิมพ์ให้ฟัง เป็นการอัปเดตข้อมูลข่าวสารของตนเอง แต่บางคนก็จะเลือกเปิดรับข้อมูลการจราจรเป็นบางช่วงเวลาที่รู้สึกถึงความ

ผิดปกติหรือต้องการทราบข้อมูลในเส้นทางในบางช่วงเวลาที่ตนเองอาจจะทราบเท่านั้น เพราะถ้ารับฟังมากเกินไปก็จะทำให้เกิดความเครียดแทนที่จะเกิดประโยชน์ในการรับฟัง

2. คลื่นเพลงลูกทุ่ง โดยคลื่นที่นิยมในการรับฟังมากของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็จะ เป็นคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ และคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานคร ที่ให้ทั้งความบันเทิงด้วยเพลงและสาระความรู้ไปพร้อมๆ กันในช่วงเช้าของการขับรถ สามารถช่วยแก้แค้นได้

“ตั้งแต่เริ่มออกรถตอน ตี 4 ก็จะมีเปิดคลื่นเพลงลูกทุ่งไทยแลนด์ 88.5 เป็นรายการเพลง ลูกทุ่งใหม่ มีทั้งเพลงและสาระความรู้ซึ่งมีส่วนช่วยแก้แค้นให้เราได้ใน การขับรถช่วงเช้า” (สมพร นาคน, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ซึ่งก็จะมีความเห็นที่คล้ายคลึงกับ คุณอัครเดช พิมพจักร ที่จะชอบรับฟังข่าวไปพร้อมกับมี เพลงด้วย “ตั้งแต่เช้าของการเริ่มขับรถก็จะฟังคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานครจะมีการรายงานข่าวสารก่อน แล้วจะมีผสมกับเพลงลูกทุ่งให้เราฟัง (อัครเดช พิมพจักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

“จะเริ่มฟังคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ก่อนเปิดรับฟังเพลงลูกทุ่งที่เราชอบ แต่พอเข้าสู่ ช่วงเวลา ตี 5-7 โมง ก็จะเปลี่ยนมารับฟังข่าวจากคลื่น 95.5 ช่วงข่าวของคุณรัชนีกับทองพูน (วัน ชัย จันทรเทือกอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณแหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล) “โดยช่วงเช้าจะเริ่มจากการเปิดฟังคลื่นลูกทุ่งมหานคร 95 เพราะช่วงเวลาเช้าๆ จะมีผู้จัดรายการมาบอกข่าวสาร และสาระดีๆ มานำเสนอให้ผู้ฟัง” (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ผู้ขับบางคนก็เลือกรับฟังคลื่นวิทยุตามผู้จัดรายการที่ตนเองมีความชื่นชอบ “ฟังคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานคร มีผู้จัดรายการที่เราชอบหลายคนไม่ว่าจะเป็นคุณธวัชชัย คุณเก้ ผกามาศ ซึ่งในช่วง ต้นชั่วโมงก็จะมีรายงานข่าวสารให้เราทราบ” (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

คุณจิตใจ บ้านบุญ ก็ให้ความเห็นในเชิงสนับสนุนของการชื่นชอบผู้จัดรายการในการเลือก เปิดรับฟังคลื่น 95 ว่า “ในวันธรรมดาที่ช่วงเช้าช่วงตี 5-7 โมงจะมีการนำเสนอข่าวเป็นส่วนมาก จะ มีรายการและดีเจหมุนผลัดเปลี่ยนกันไปทุกๆ 2 ชั่วโมง แล้วก็ชอบดีเจทุกคนที่จัดเลย แต่วัน เสาร์-อาทิตย์นี้เปิดเพลงไม่ถูกใจเลยเปลี่ยนไปฟัง 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์แทน” (จิตใจ บ้านบุญ , **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

นอกจากการเปิดคลื่นเพลงลูกทุ่งเพื่อรับข้อมูลที่เป็นข่าวสารสาระความรู้แล้ว เพลงที่เปิดยังสามารถที่จะช่วยคลายเครียดระหว่างการขับรถในช่วงเวลาสายๆ ของวัน ดังที่คุณสมาน คำมูล กล่าวไว้ “ช่วงสายประมาณ 10-11 โมง ก็จะเปิดฟังเพลงคลายเครียดจากคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ และ 95 ลูกทุ่งมหานครของอสมท. รับฟังสลับกันไปมาแล้วแต่เพลง (สมาน คำมูล, **สัมภาษณ์**, 17 พฤศจิกายน 2552)

โดยคุณสมาน คำมูล ได้ให้เหตุผลในการเลือกรับฟังเพลงลูกทุ่งมากกว่าเพลงแนวอื่นๆ ว่า ให้ความรู้สึกที่คุ้นเคย แสดงออกถึงความจริงใจ “...เพราะมันมีลักษณะเฉพาะตัวที่เพลงอื่นจะไม่เหมือนกับเพลงลูกทุ่ง พอรับฟังแล้วรู้สึกคุ้นเคยเหมือนมีเพื่อนที่เป็นคนจากบ้านเดียวกันมาอยู่กับเรา รู้สึกถึงความจริงใจในเพลงที่สื่อสารให้กับคนฟัง” (สมาน คำมูล, **สัมภาษณ์**, 17 พฤศจิกายน 2552)

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่เลือกรับฟังคลื่นเพลงลูกทุ่งในการขับรถช่วงเช้า ลักษณะการนำเสนอในคลื่นลูกทุ่งดังกล่าวจะเป็นในรูปแบบการนำเสนอเพลง ควบคู่ไปกับเนื้อหาข่าวสารสาระบ้านเมืองไปพร้อมๆ กันไม่ใช่ประเภทรายการที่จะนำเสนอแต่เพลงเพียงอย่างเดียว โดยในผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่เลือกรับฟังในช่วงเวลาที่สายมาหน่อย ส่วนใหญ่ก็จะเลือกเพราะสามารถช่วยคลายเครียดในการขับรถเป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกที่คุ้นเคยและแสดงออกถึงความจริงใจให้แก่ผู้ฟัง

3. คลื่นรายการข่าวและคลื่นเพลงอื่นๆ คือการเลือกรับฟังในคลื่นอื่นที่แตกต่างไปจากการรับฟังของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะโดยส่วนใหญ่ โดยปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวผลักดันให้มีการเลือกฟังคลื่นเหล่านี้ก็เพราะมีการนำเสนอรายการอย่างต่อเนื่องหรืออาจกล่าวได้ว่ามีเนื้อหาสาระที่ตนเองชอบเฉพาะเจาะจงตลอดทั้งวัน และมีโฆษณาคลื่นรายการน้อย

คุณอัครเดช พิมพ์จักร “ฟังคลื่น 100.5 (Modern Radio) เป็นคลื่นสถานีข่าวและสาระข่าวทางช่อง 9 อสมท. นำเสนอข่าวล้วนๆ” (คุณอัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณนิติภัทร ศรีมาลา ย ได้กล่าวถึงเหตุผลในการเลือกรับฟังคลื่นเพลง 97.5 ที่เป็นแนวเพลงสตริงไว้ว่า “เปิดรับฟังคลื่น 97.5 ฟังเพียงคลื่นเดียวตลอดทั้งวันเป็นเพลงออกสตริง คลื่นนี้เขามีโฆษณาน้อยโดยชั่วโมงหนึ่งเขาจะมีการเปิดเพลงถึง 50 นาที ฟังแล้วเพลินดี ” (นิติภัทร ศรีมาลา, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งบางครั้งการเลือกเปิดรับคลื่นวิทยุของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ก็จะเป็นการเปลี่ยนไปเรื่อยๆ แล้วแต่อารมณ์ในขณะนั้นจะไม่แน่นอนในแต่ละวัน “ช่วง 9 โมงจะฟังเพลงคลื่น 103.5 (FM One) เป็นเพลงของพี่น้องสินเจริญ โดยจะฟังสลับกับคลื่น 107.5 (Yes Radio) เป็นคลื่นใหม่จัดมาสักประมาณเดือนกว่า เป็นคลื่นที่น่าเสนอเพลงเก่าที่ยังอยู่ในความทรงจำ แต่บางทีก็มีเปลี่ยนไปฟังเพลงฝรั่ง คลื่น 105.5 บ้างไม่แน่นอนแล้วแต่อารมณ์” (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณแหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล) พอสายมาหน่อยจะเปิดเป็นเพลงแนวสตริงคลื่น 93 เพื่อแก้อาการง่วงนอน ส่วนช่วงเที่ยงจะมาฟังธรรมะคลื่น 88.75 (คลื่นวัฒนธรรม) เพราะขับรถมาเป็นระยะเวลาสักพักหนึ่งแล้ว ก็จะมีอาการเครียดจึงต้องอาศัยฟังธรรมะเข้ามาช่วยหน่อยให้ได้สติ (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

นอกจากการรับฟังเพลงจากสื่อวิทยุแล้ว ก็ยังมีผู้ขับบางคน que เลือกจะเปิดเพลงจากแผ่นซีดีมากกว่า โดยให้เหตุผลว่าสามารถเลือกฟังเพลงที่ตนเองต้องการได้เลย “จะเลือกที่จะรับฟังเพลงจากแผ่นซีดีมากกว่าที่จะรับฟังสื่อวิทยุ เพราะเราสามารถเลือกฟังเฉพาะแนวเพลงและศิลปินที่ตนเองชื่นชอบได้ไม่เหมือนกับฟังวิทยุที่ต้องรอดีใจให้เขาเปิดให้” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

ซึ่งจากการวิเคราะห์พฤติกรรมด้านการรับข้อมูลข่าวสารนั้นจะพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการเปิดรับให้ให้เกิดความรับรู้รับทราบขึ้นเท่านั้น ไม่ได้มีการติดตามหรือตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด หรือนำไปเปรียบเทียบกับสื่ออื่นมากเท่าใดนัก ทั้งนี้ก็สืบเนื่องกับเวลาที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจำกัดในรับรู้

“ก็จะดูข่าวเรื่องสื่อเหลืองสื่อแดงการบ้านการเมืองบ้าง แต่ก็ไม่ได้ไปถุ่นวายหรือไปสร้างปัญหาให้ใคร เพราะไม่มีเวลาร่างมากพอที่จะไปทำอะไรตรงนั้น เราเพียงแค่ว่ารับรู้ข่าวสารไว้ธรรมดา (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

“รับฟังไว้เท่านั้นไม่ได้มีการติดตามหรือเช็คข่าวสารแต่อย่างใด พอฟังเสร็จแล้วก็จบกันไป อาจจะมีตอนเย็นดูโทรทัศน์บ้างแต่ส่วนใหญ่ก็ชอบติดตามดูพวกข่าวอาชญากรรมเสียมากกว่าข่าวประเภทอื่นมันน่าติดตามมากกว่า สำหรับสื่ออื่นเช่นหนังสือพิมพ์ก็ไม่ได้เข้าไปอ่านเลย เพราะไม่มีมานั่งอ่านข้อมูลในแต่ละหน้า (นิติภัทร ศรีมาลา, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณคมกริช คุณดี “ด้านความเชื่อถือในตัวข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุออกมานั้น ถ้าเป็นด้านข่าวสารการจราจรจะมีความมั่นใจในความถูกต้องของข้อมูลประมาณ 70-80 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าเป็นข่าวการเมืองความเชื่อถือจะลดลงเหลือ 50:50 ต้องนำมาวิเคราะห์ด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง โดยการเช็คข่าวจากสื่ออื่นนั้นก็จะมีช่วงหลังจากเลิกงานแล้วก็จะมีการอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์แต่ก็เพื่อทราบเฉยๆ พอรู้แบบผ่านๆ ไม่ได้เจาะลึกอะไร” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

ด้านทักษะในการอ่านหรือการศึกษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลในการจำกัดการรับรู้ในการเปิดรับสื่ออื่นนอกเหนือจากการฟังสื่อวิทยุเช่นกัน “นอกจากสื่อวิทยุแล้ว เมื่อกลับถึงบ้านก็จะได้รับสื่อจากโทรทัศน์แต่ส่วนใหญ่ก็จะดูละคร ส่วนหนังสือพิมพ์ไม่ค่อยได้อ่าน ผมอ่านหนังสือไม่ค่อยเป็น ดูแต่ข่าวพาดหัวต้นๆ ไม่ค่อยได้อ่านรายละเอียด (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

นอกจากจะมีการดูข่าวหรือรับรู้ข้อมูลต่างๆ จากสื่ออื่นแล้ว สื่อบุคคลก็มีส่วนในการรับรู้ของผู้ขับรถยนต์รับจ้างในช่วงเช้าเช่นกันในช่วงส่งคืนรถ

“โดยอาจจะมีการคุยกันในกลุ่มชมรมคนขับรถแท็กซี่ด้วยกันบ้างตอนส่งคืนรถประมาณ 30 คันได้” (วันชัย จันทร์เถากอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งก็อาจจะมีการพูดคุยสอบถามข้อมูลกันบ้างที่ต่างคนต่างไปเจอเพื่อประกอบความคิด “เจอเพื่อนที่ขับรถรับจ้างด้วยกันก็อาจจะมีการพูดคุยซักถามข้อมูลกันบ้าง อย่างเสื้อแดงเขามีชุมนุมกันเราก็จะถามเขาว่าเป็นยังไงรถติดไหม คุยเรื่องที่เกิดขึ้นจากที่ได้รับจากสื่อว่าจริงไหม เราก็มานั่งคิดแยกแยะดูเอาเองก็ฟังที่เขาพูดมาบ้างแล้วเอามาติดต่อ (จิตใจ บ้านบุญ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ศูนย์วิทยุตำรวจ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างช่วงเย็น หรือเรียกว่า “กะดึก” โดยมีขอบเขตของช่วงเวลาการทำงานตั้งแต่เวลา 16.00-04.00 น. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 คนด้วยกัน โดยมีการเปิดรับสื่อวิทยุตามรายละเอียดดังนี้

1.คุณพรชัย (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 43 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 13 ปี, สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2552.

ปกติการขับรถในทุกๆ วันจะเลือกรับฟังเพลงเป็นหลัก โดยคลื่นที่ชอบก็จะเป็นคลื่น 102.5 (Get Radio) ช่วงเวลาการจัดที่ชอบมากที่สุดจะอยู่ในเวลา 5 ทุ่ม-ตี 2 มีดีเจคือ Andy และ TK เพราะเขาจัดรายการแล้วรู้ใจผู้ฟังดี คือพูดแล้วให้ความรู้สึกจับใจ

ส่วนข่าวสารนั้นเราจะเปิดก็ต่อเมื่อต้องการรับรู้เรื่องการจราจร พอหมดเรื่องจราจรฟังจนเรารู้ครบหมดแล้วก็จะเปลี่ยนกลับไปฟังเพลง โดยจะเลือกรับฟังคลื่นของสวพ.91 ที่จะรายงานอุบัติเหตุ รถเสีย แก๊สหมด คือรวมข่าวสารทุกอย่างที่เราไม่รู้รวมทั้งเหตุการณ์บ้านเมืองขณะนี้เป็นอย่างยิ่งเขาก็จะบอกทั้งหมด ซึ่งจะต่างจากคลื่นของจส.100 มันจะมีโฆษณาแฝงจากตัวผู้ดำเนินรายการเองค่อนข้างเยอะ แต่สวพ.91 ไม่มีเช่นนี้ การฟังคลื่นจราจรมันเป็นเรื่องของสาธารณประโยชน์ของคนขับรถนะ ไม่ว่าจะแท็กซี่ก็ดี หรือคนขับรถบ้านก็ดี พวกเรื่องอุบัติเหตุเบาแสบใจ รวมทั้งเส้นทางจราจรว่าที่ไหนอย่าไปนะ เช่น “ตอนนี้ทางด่วนรถติดมากนะ คุณอย่าขึ้นไป” หรือ “วันนี้แยกประตูน้ำรถติดมาก” เหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อการช่วยเลือกเส้นทางขับรถของเราได้มาก

ถ้าขับรถไม่มีวิทยุก็จะมีความรู้สึกว่ามันเงียบไป แล้วคนขับก็จะง่วงนอน ซึ่งถ้ามีเพลงที่เรารู้ใจหรือจังหวะเร็วๆ นั้นก็จะช่วยให้แก่วงขับรถมันส์เลย ซึ่งการรับฟังวิทยุนี้ทำให้ช่วยกระตุ้น 1.การรับฟังข่าวสาร 2.เพื่อช่วยไม่ให้เราหลับ เป็นการตื่นตัวให้สมองทำงาน ยิ่งเพลงมันส์ๆ เพลงที่เรารู้ใจหรือเพลงที่กำลังฮิตเราจะชอบฟังเป็นพิเศษ

2.คุณต่าย (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 40 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2552.

ทุกครั้งจะต้องเปิดรับฟังคลื่นข่าวสารจราจรมาเป็นอันดับแรก คือสวพ.91 กับ จส.100 เพราะจะได้รู้ทิศทางการเดินทางว่าตรงไหนการจราจรติดขัดบ้าง โดยข้อมูลที่ได้รับมานั้นก็ไม่ได้เชื่อข้อมูลที่นำเสนอมาทั้งหมดแต่จะเชื่อประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ เพราะบางเรื่องอย่างข่าวอุบัติเหตุ บางครั้งก็นำเสนอเวอร์ชันดูเกินจริงเหมือนไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ บางครั้งเราเห็นเองใจมันก็เหมือน

อย่างที่เขาพูดรายงาน ส่วนข่าวการเมืองก็ไม่ค่อยอยากจะยุ่งรับฟังไปมาก ๆ ก็จะมีรู้สึกเบื่อสภาพการเมืองไทยที่มันตกต่ำลงไปเรื่อย ๆ วุ่นวาย จึงไม่ค่อยอยากที่จะรับรู้ข่าวด้านนี้มากนักพวกคลื่นที่รายงานเรื่องการเมืองจะไม่เคยเปิดเลย แต่พอหลังจาก 2 ทุ่มไปแล้วถึงจะเปลี่ยนมารับฟังเพลงคลื่น 103.5 (FM One) จะทำอย่างนี้ทุกวัน โดยที่ฟังเพลงแนวสตริงแทนที่จะเป็นลูกทุ่งนั้น จริง ๆ เราก็ฟังลูกทุ่งได้แต่นาน ๆ ที่ถึงจะหันมาฟัง เพราะเราเป็นคนชอบสไตส์สตริงแบบคลื่นนี้มากกว่า เวลากลับถึงบ้านในช่วงเช้าก็มีไปดูข้างช่วงเช้าบ้าง ต้องการรู้ความจริงว่าเรื่องมันเป็นแบบไหนตรงกับที่เราฟังจากสื่อวิทยุหรือไม่

วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของกลุ่มผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการทำงานช่วงเย็น หรือ “กะดึก”

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในช่วงเวลาเย็น จะมีเลือกคลื่นหรือสนใจที่เปิดรับฟังสื่อวิทยุโดยคุณต่าย เมื่อเริ่มขับรถรับจ้างนั้นจะเลือกเปิดรับคลื่นรายการจราจรทั้งสวพ.91 และจส.100 มาเป็นอันดับแรก เพื่อรู้เส้นทางในการเดินทาง “ทุกครั้งจะต้องเปิดรับฟังคลื่นข่าวสารจราจรมาเป็นอันดับแรก คือสวพ.91 กับ จส.100 เพราะจะได้รู้ทิศทางการเดินทางว่าตรงไหนการจราจรติดขัดบ้าง รายงานอุบัติเหตุ รถเสีย แก๊สหมด คือรวมข่าวสารทุกอย่างที่เราไม่รู้รวมทั้งเหตุการณ์บ้านเมืองขณะนี้เป็นยังไงเขาก็จะบอกทั้งหมด (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2552)

ซึ่งทั้ง 2 คลื่นนี้ก็จะมีความแตกต่างกันตรงรูปแบบการดำเนินรายการของตัวผู้จัดที่จส.100 จะมีโฆษณาแฝงมากเกินไป “คลื่นของจส.100 มันจะมีโฆษณาแฝงจากตัวผู้ดำเนินรายการเองค่อนข้างเยอะ แต่สวพ.91 ไม่มีเช่นนี้ การฟังคลื่นจราจรมันเป็นเรื่องของสาธารณประโยชน์ของคนขับรถนะ ไม่ว่าจะแท็กซี่ก็ดี หรือคนขับรถบ้านก็ดี พวกเรื่องอุบัติเหตุ เบาะแสโจร รวมทั้งเส้นทางจราจรว่าที่ไหนอย่าไปนะ เช่น “ตอนนี้ทางด่วนรถติดมากนะ คุณอย่าขึ้นไป” หรือ “วันนี้แยกประตูน้ำรถติดมาก” เหล่านี้จะมีประโยชน์ต่อการช่วยเลือกเส้นทางขับรถของเราได้มาก (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

โดยการรับฟังคลื่นรายการจราจรคุณพรชัย นั้นจะเปิดฟังการจราจรเมื่อต้องการอยากที่จะทราบเท่านั้นแล้วก็จะเปลี่ยนไปฟังเพลง “ข่าวสารนั้นเราจะเปิดก็ต่อเมื่อต้องการรับรู้เรื่องการจราจร พอหมดเรื่องจราจรฟังจนเรารู้ครบหมดแล้วก็จะเปลี่ยนกลับไปฟังเพลง (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

การรับรู้ในความถูกต้องของข้อมูลนั้นก็ไม่ได้เชื่อทั้งหมด เพราะบางครั้งเราเห็นด้วยตาตัวเองแล้วไม่เหมือนที่เขารายงานให้ฟัง “อย่างข่าวอุบัติเหตุบางครั้งก็นำเสนอเวอร์ชันดูเกินจริงเหมือนไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ บางครั้งเราเห็นเองงั้นมันก็ไม่เหมือนอย่างที่เขารายงาน ส่วนข่าวการเมืองก็ไม่ค่อยอยากจะยุ่งรับฟังไปมากมาย ก็รู้สึกเบื่อสภาพการเมืองไทยที่มันตกต่ำลงไปเรื่อยๆ วุ่นวาย” (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

ด้านการรับฟังคลื่นเพลงนั้นคุณพรชัย จะเลือกรับฟังตั้งแต่ขึ้นรถมาเป็นคลื่นเพลงสากล เพราะชอบผู้จัดรายการ “การขับรถในทุกๆ วันจะเลือกรับฟังเพลงเป็นหลัก ...คลื่น 102.5 (Get Radio) ช่วงเวลาการจัดที่ชอบมากที่สุดจะอยู่ในเวลา 5 ทุ่ม-ตี 2 มีดีเจคือ Andy และ TK เพราะเขาจัดรายการแล้วรู้ใจผู้ฟังดี คือพูดแล้วให้ความรู้สึกจับใจ” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ส่วนคุณต่าย จะรับฟังเพลงหลังจากที่ฟังข่าวการจราจรเสร็จเป็นแนวสติง “หลังจาก 2 ทุ่มไปแล้วถึงจะเปลี่ยนมารับฟังเพลงคลื่น 103.5 (FM One) จะทำอย่างนี้ทุกวัน โดยที่ฟังเพลงแนวสติงแทนที่จะเป็นลูกทุ่งนั้น จริงๆ เราก็ฟังลูกทุ่งได้แต่นานๆ ที่ถึงจะหันมาฟัง” (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

โดยเหตุผลในการเปิดวิทยุของคุณพรชัยนั้น คือแก้อาการง่วงนอน ด้วยการอาศัยเพลงจังหวะเร็วๆ “ถ้าขับรถไม่มีวิทยุก็มีความรู้สึกว่ามันเงียบไป แล้วคนขับก็จะง่วงนอน ซึ่งถ้ามีเพลงที่เร้าใจหรือจังหวะเร็วๆ นั้นก็จะช่วยให้แก้ง่วงขับรถมันส์เลย ...เป็นการตื่นตัวให้สมองทำงาน ยิ่งเพลงมันส์ๆ เพลงที่เร้าใจ หรือเพลงที่กำลังฮิตเราจะชอบฟังเป็นพิเศษ” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถรับจ้างแบบไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอน “ควบกะ” เป็นการออกทำงานที่คาบเกี่ยวระหว่าง 2 ช่วงเวลาที่ช่วงเช้าและเย็นที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีทั้งหมด 26 คน โดยมีการเปิดรับสื่อวิทยุตามรายละเอียดดังนี้

1.คุณสมจิต ทองหลอม, อายุ 55 ปี, ประสบการณ์ทำงาน 6 ปี, ขับรถรับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 11 สิงหาคม 2552.

จริงๆ แล้วการเลือกช่วงเวลาในการขับจะไม่ค่อยแน่นอนแล้วแต่ถ้าวันไหนกลับถึงบ้านดึกอีกวันหนึ่งก็จะออกสายหน่อย แต่ออกรถเช้าสุดก็ประมาณ 07.00 น. โดยจะเปิดรับฟังสวพ.91 กับ จส.100 เกี่ยวกับการจราจรอย่างเดียวไม่ค่อยรับฟังคลื่นอื่น เพราะสามารถช่วยเหลือผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการในเรื่องเส้นทาง หรือเพื่อนผู้ใช้รถบนท้องถนนด้วยกันได้ โดยใครมีเวลว่างหรือผ่านไปยังจุดเกิดเหตุอื่นๆ อย่างเราเองก็จะเข้าไปช่วยทันทีเพราะเราก็มีสายพ่วงในท้ายรถพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา โดยมากจะรับฟังจส.100 ตลอด แต่ถ้าทางรายการมีการตัดพิกเข้าโฆษณาานก็จะเปลี่ยนไปฟังสวพ.91 แทน

โดยแต่ก่อนก็เคยฟังเพลงลูกทุ่งมาก่อนในขณะขับรถ แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนมาฟังแต่คลื่นจราจรเพราะฟังแล้วมันมีประโยชน์มาก ทำให้เกิดความอยากช่วยเหลือกัน เพราะเมื่อรถเสียหรือมีปัญหาอะไรก็เปิดฟังสวพ.91 กับจส.100 ได้เลย เขาจะเปิดโอกาสให้ใครอยู่ใกล้ก็เขามาช่วยเหลือกัน

2.คุณจักรพงษ์ สายไพสงค์, อายุ 34 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถรับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 7 กันยายน 2552.

ในช่วงเวลาเช้าของทุกวันจะเปิดรับฟังคลื่นรายงานจราจรทั้งของสวพ.91 และจส.100 เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาแล้วแต่อารมณ์ ในช่วงกลางวันก็จะรับฟังเพลงจากคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ ส่วนช่วงเย็นก็จะรับฟังพวกข่าวการเมืองจากคลื่น 97 เพราะช่วงเย็นมันไม่ค่อยเครียดเรื่องเส้นทาง การเดินทางเท่ากับตอนเช้าที่ต้องฟังจราจรเพราะกลัวผู้โดยสารไปไม่ทันช่วงเวลาการทำงาน แต่ช่วงตอนเย็นอย่างนี้จะไม่กังวลเพราะเป็นช่วงเวลาที่เขาจะกลับบ้านกันแล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.คุณณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง,อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.30-22.00 น., สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2552.

ในแต่ละวันก็ฟังวันหนึ่งประมาณ 14 ชั่วโมง จะพักกินข้าวก็ช่วง 10-11 โมง นอกเหนือเวลานั้นก็จะขับรถตลอด ซึ่งก็จะเลือกที่จะรับฟัง คลื่น 102.5 (Get FM) จนถึงเวลาประมาณ 10 โมงเช้า เพราะฟังแล้วรู้สึกผ่อนคลายดี แล้วก็มีสาระดี คือได้รับฟังความคิดเห็นที่เขาคุยข่าวกันช่วงเช้า มันจะมีการนำเสนอข่าวอะไรที่เรายังไม่รู้ก็ได้รับรู้จากช่วงเวลานี้ มีการพูดคุยเปิดประเด็นเรื่องโน้นเรื่องนี้ และข่าวที่กำลังเกิดขึ้นล่าสุดก็มี โดยในช่วงนี้จะไม่รับฟังข่าวสารการจราจรเพราะว่าไปตรงเส้นทางไหนรถมันก็จะติดทุกที่ ยิ่งไงก็ต้องใช้เส้นทางนั้นๆ ในการเดินทางอยู่ดี

พอช่วงบ่าย 2 - 4 โมงเย็นจะเปลี่ยนมาฟังเพลงไทยจากคลื่น 95.5 (Virgin Hitz), ต่อมาช่วง 5-6 โมงเย็นก็จะเปลี่ยนมาฟังรายงานจราจรของสวพ.91 ที่เลือกฟังช่วงเย็นเพราะเราสามารถที่จะเลี่ยงเส้นทางที่รถติดได้ก็จะหลีกเลี่ยง เส้นทางการเดินทางมันจะไม่ได้บังคับเหมือนช่วงเช้า คืออย่างช่วงเช้าเขาต้องไปทำงานกันจะหลีกเลี่ยงในการใช้เส้นทางไม่ได้ แต่ตอนเย็นเราพอเลี่ยงได้เราก็จะหลบ ฟังเสร็จหลัง 6 โมงเย็นก็เปลี่ยนไปฟังเพลงไทย แนวช้าๆ ฟังสบายๆ คลื่น 106.5 (Green Wave) ต่อ

โดยคลื่นที่เลือกถือเอาไว้ทั้งหมดนั้นก็จะมีคลื่น 95.5 (Virgin Hitz), 102.5 (Get fm), 106.5 (Green Wave), 103.5 (FM One) และคลื่นสวพ.91 โดยการรับฟังข่าวสารนั้นก็พยายามหลีกเลี่ยงไม่ฟังเรื่องการเมือง แต่มีการนำเสนอข่าวของทุกชนิดก็จะปิดแล้วผมเกลียดมันมาก เพราะคนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมของเขา ส่วนสื่ออื่นก็ไม่ค่อยได้รับเท่าไร สื่อวิทยุนี้ถือว่าการเลือกเปิดรับที่ปลอดภัยที่สุดในการขับรถแล้ว

4.คุณรุ่งโรจน์ มัชฌิมา, อายุ 38 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-20.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ในขณะที่ขับรถจะมีการเปิดรับสื่อวิทยุอยู่ตลอดเวลาจะปิดก็ต่อเมื่อเวลาจอดรถ โดยรับฟังเพื่อความผ่อนคลาย ตั้งแต่ขับรถออกมาเวลา 6 โมง ก็จะไปเปิดคลื่น 95 คลื่นลูกทุ่งมหานครของอสมท. มันจะเป็นช่วงที่มีการรายงานข่าวความรู้ต่างๆ ให้เราทราบพร้อมกับเปิดเพลงลูกทุ่งไปด้วย หลังจากนั้นประมาณ 8 โมงก็จะฟังคลื่น 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ยาวเลย โดยจะเปลี่ยนกลับมาฟังคลื่น 95 อีกก็ในตอนช่วงเย็นๆ เลย นอกจากนี้ในช่วงเวลาข่าวต้นชั่วโมงก็อาจเปลี่ยนไปฟังคลื่น 106.5 (Green Wave), คลื่น 103 (Max) เพื่อฟังเพลงอย่างต่อเนื่องในช่วงที่คลื่นอื่นมีการนำเสนอข่าว ส่วนคลื่นที่รายงานข่าวจราจรนั้นจะมีรับฟังบ้างก็ตอนที่รถติดเท่านั้น

ด้านการรับข้อมูลข่าวสารในด้านเศรษฐกิจหรือด้านการเมืองนั้น จะมีความน่าเชื่อถือในข้อมูลน้อยมาก เพราะสิ่งที่เรารับรู้ได้เองจากประสบการณ์และสิ่งที่พบเจอในชีวิตประจำวันนี้ อย่างเช่นที่เขาว่าสภาพเศรษฐกิจค่า GDP ดีขึ้น เราซึ่งใช้ชีวิตอยู่ในสังคมและสัมผัสด้วยตัวเองยังไม่รู้สึกว่ามันดีขึ้นเลย แต่ถ้าเป็นข่าวสังคมพวกข่าวอาชญากรรมความรู้สึกแรกที่ได้รับข่าวสารประเภทนี้ก็จะเชื่อเลย นอกจากสื่อวิทยุที่รับฟังทุกวันขณะอยู่บนรถแล้วสื่ออื่นที่รับ เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเขาก็จะบอกว่าช่วงนี้เศรษฐกิจกำลังชะลอตัวซึ่งก็นำเสนอไม่เห็นตรงกันเลย เราจึงต้องเชื่อในสิ่งที่ตนเองคิดว่าใช่ตามความรู้สึกที่เราพบเจอ เมื่อพอลงถึงบ้านก็จะดูโทรทัศน์ซึ่งจะเป็นช่วงละครภาคค่ำพอดีเลยไม่ได้ตามข่าวอะไร

5. คุณสืบศักดิ์ นพผึ้ง, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 2 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ขณะขับรถจะต้องเปิดวิทยุฟังตลอดจะเลือกฟังคลื่น 105.5 (Easy FM) เพียงคลื่นเดียวตลอดทั้งวัน โดยช่วงเช้าจะได้รับข่าวสารจากสรยุทธ แล้วก็ฟังยาวตลอดเป็นคลื่นเพลงฟังง่ายฟังสบาย และก็รับฟังเนื้อหาพอรู้เรื่องเพราะมีทักษะในด้านภาษา ผมจบปวส.มาเลยฟังรู้เรื่องบ้างโดยเหตุผลในการที่จะไม่เลือกรับฟังข่าวจรรยาชนั้น เพราะว่าถ้าผู้โดยสารเรียกใช้บริการให้เราไปยังเส้นนั้นๆ ที่รถติดเราก็ต้องไปอยู่ดี ส่วนทางลัดที่จะหลีกเลี่ยงเส้นทางจากถนนใหญ่ไปจนถึงสถานที่เดียวกันก็มีทางที่จะไปได้เอง การฟังข่าวจรรยาพวกนี้ไม่ได้มีผลที่จะช่วยเราได้เพราะเราขับรถอยู่ทุกวันอยู่แล้วก็จะทราบว่เส้นไหนติดหรือไม่ค่อยติด เวลาไหนวิ่งได้เวลาไหนไม่ควรวิ่ง

ข่าวสารที่ได้รับโดยทั่วไปนั้นก็ได้รับฟังจากทางคลื่นวิทยุในทุกๆ ต้นชั่วโมงเป็นประจำอยู่แล้ว ส่วนสื่ออื่นอย่างโทรทัศน์ก็จะรับชมหลังจากที่กลับบ้านไปแล้วก็จะดูทั้งช่อง 7 (ประเด็นเด็ด 7 สี) และช่อง 3 (ข่าว 3 มิติ) ไปพร้อมๆ กัน บางครั้งข่าวจากทั้ง 2 ช่องจะมีการนำเสนอเนื้อหาในรายละเอียดข่าวไม่ตรงกัน เราก็จะขังใจซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเลือกที่จะเชื่อข่าวทางช่อง 3 มากกว่าสาเหตุหนึ่งก็มาเพราะตัวพิธีกรของช่อง 7 คุณณรรักษ์ ตียายน ที่บางครั้งการเล่าข่าวดูโอเวอร์มากเกินไปทำให้ดูไม่น่าเชื่อถือ โดยใช้วิจารณญาณจากตัวเราประกอบไปด้วยเพราะเราก็ไม่สามารถไปตามเช็คได้ทุกข่าวขนาดนั้น

6.คุณสุกิจ สง่าแพทย์, อายุ 53 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 1 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

เมื่อนั่งอยู่บนรถยนต์รับจ้างเพียงผู้เดียวบนรถนั้น จะชอบเปิดแผ่นซีดีที่เป็นเพลงบรรเลง เป็นเพลงจีนที่ใช้ทำนองไทยมาเปิดฟัง ขับแล้วรู้สึกเพลิดเพลิน สบายใจ ไม่เครียด แต่ช่วงประมาณ 3-4 โมงเย็น จะต้องเปิดรับฟังจส.100 และสวพ.91 จนถึงเวลา 2 ทุ่ม เพราะเป็นช่วงที่การจราจรค่อนข้างติดขัดต้องรับรู้และเก็บข้อมูลข่าวสารเส้นทางการจราจรไว้ จะรับฟังมากมันก็ไม่ดีเพราะจะเป็นการทำให้เราเลี้ยงที่จะไม่รับผู้โดยสาร เพราะเส้นทางที่เขาเรียกไปการจราจรติดขัด จึงต้องมีการรับฟังอย่างพอเหมาะ แล้วพอฟังจราจรเสร็จก็จะกลับไปเปิดซีดีเพลงของตนเองตามเดิม

7.คุณเนตร ดอกชะเอม, อายุ 50 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 6 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

โดยจะเลือกรับฟังเพลงจากคลื่นลูกทุ่ง 88.5 มันเหมาะสมกับวัยของเรา ออกไปดูคนวัยรุ่นขับรถสิว่าเขาฟังเพลงอะไรมันก็จะไม่เหมือนกัน ส่วนเราเพลงวัยรุ่นนี้ก็จะฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง ฟังแล้วรู้สึกรำคาญ แต่เพลงลูกทุ่งนี่เราจะฟังรู้เรื่อง นอกนั้นก็ยังมีคลื่นจส.100 ที่จะรับฟังเฉพาะช่วงเวลาเช้ากับเย็น เพราะทั้ง 2 ช่วงเวลารถมันจะติด เราจะได้ทราบเส้นทางว่าตรงไหนรถติดบ้าง โดยในช่วงเวลากลางวันรถไม่ค่อยติดแล้วก็เป็นเวลาการผ่อนคลายก็จะรับฟังเพลง และยังเป็นเพื่อนแก้เหงาในยามที่ไม่มีผู้โดยสารได้ เราชอบที่จะขับไปแล้วมีเพลงบ้าง

ส่วนการรับฟังสื่ออื่นไม่ต้องพูดถึงเลย เพราะไม่มีเวลา อย่างเช่นหนังสือพิมพ์ก็ได้อ่านผิวเผินตอนที่นั่งทานข้าว แต่ก็ได้ละเอียดยอะไรเพราะสายตาเราก็ไม่ค่อยดีมองไม่ค่อยเห็นตัวหนังสือ ไม่ได้เอาแว่นมา ตัวหนังสือตัวเล็กๆ เราก็อ่านไม่รู้เรื่องจะดูแต่ภาพใหญ่ๆ ว่ามีคดีอะไรเกิดขึ้นบ้างเราก็อาศัยดูแบบนี้ จะฟังวิทยุเป็นส่วนมากมากกว่า

8.คุณวงศ์ มุกดา, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

เปิดวิทยุตลอดขณะขับรถ ส่วนมากจะรับฟังคลื่นสวพ.91 ตั้งแต่เข้าไปเรื่อยๆ จนถึง 10 โมง เพราะว่าในช่วงเช้าการจราจรจะติดขัดจะได้รู้ว่าถนนแต่ละเส้นเป็นเช่นไร แล้วหลังจากนั้นก็มารับฟังเพลงโดยคลื่นที่ลือชื่อไว้จะเป็น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ โดยคลื่นนี้จะฟังประจำคู่กับสวพ.91

แต่ก็มีการลือคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานคร, และ 103.5 (FM One) คลื่นนี้เราจะเปิดให้กับวัยรุ่น เพราะรู้สึกได้เองว่าวัยรุ่นน่าจะชอบแนวนี้มากกว่าฟังเพลงลูกทุ่ง

ซึ่งจุดประสงค์หลักของการเปิดวิทยุนั้นก็เพื่อรับทราบข่าวสาร และคลายเครียดไม่เช่นนั้น มันจะรู้สึกเสียบๆ เพราะเราทำงานประเภทนี้จะไม่ค่อยได้มีเวลาดูโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ก็ได้อ่าน บ้างนิดๆ หน่อยๆ เวลาทานข้าวแต่ก็ไม่ได้ทำเป็นกิจวัตร ส่วนการรับข่าวสารจากเพื่อนที่ขับรถด้วยกันก็มีน้อย เพราะต่างคนต่างทำมาหากินมันเสียเวลาที่จะมาคุยกัน และส่วนตัวเป็นคนที่ไม่ค่อยชอบคุยเรื่องข่าวสารกับเพื่อน ส่วนใหญ่ถ้าเจอกันก็จะคุยเล่นกันเสียมากกว่า อีกทั้งข่าวจาก สวพ.91 มันก็สดอยู่แล้วรายงานว่าตรงนั้นตรงนี่เกิดอะไร แต่อาจจะมีบ้างที่ช่วงดูข่าวรอบดึกโดยจะ เปรียบเทียบข้อมูลด้านข่าวการเมืองของช่อง 3 “ข่าว 3 มิติ” กับช่อง 7 “ประเด็นเด็ด 7 สี” ว่ามีการ นำเสนอเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพราะข่าวมันก็จะซ้ำๆ กัน ช่วงเวลาการออกอากาศจะไม่พร้อม กันเวลาจะเหลือมันอยู่สามารถเช็คข่าวได้ แต่ข่าวที่มักติดตามจริงๆ ก็จะเป็นพวกข่าวผลมวย หรือฟุตบอลมากกว่า

9. ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 เดือน, ขับรถยนต์ รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 08.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

การเปิดรับสื่อวิทยุในการขับรถไปด้วยทุกครั้งจะรับฟังคลื่น 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ทุกวัน เพื่อแก้เหงา และคลายเครียดขณะขับรถรับจ้าง โดยส่วนมากก็จะรับฟังคลื่นนี้คลื่นเดียวตลอดถ้าไม่มีผู้โดยสารขอเปลี่ยน ถ้าผู้โดยสารขอเปลี่ยนจากคลื่นเดิมที่เราฟังอยู่ก็จะรับฟังสถานีนั้นๆ ต่อไปเรื่อยๆ ไม่ได้สนใจกับมันแล้ว เพราะเราต้องคอยมองหาและรับผู้โดยสารอยู่ตลอด ขอให้แค่มีเสียงอะไรก็ได้อยู่เป็นเพื่อนเราก็จพอใจแล้ว

โดยข่าวสารที่ได้รับจากทางสถานีที่นำเสนอมาให้รับฟังนั้น ก็จะเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งเอาไว้ก่อนในทุกข่าว รวมทั้งข่าวอาชญากรรมด้วย เพราะการนำเสนอข่าวสมัยนี้มันโกหกกันเยอะ จึงต้องเลือกเชื่อครึ่งๆ ยิ่งถ้าเป็นเรื่องการเมืองฟังแล้วจะยังไม่ชอบ นำรำคาญ มันน่าเบื่อ รับรู้รับฟังพอทราบเท่านั้นไม่ได้สนใจหรือจริงจังอะไรกับเนื้อหามากมาย

ในส่วนของการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออื่นนั้น เรียกได้ว่าแทบจะไม่ได้แตะเลย ขนาดเวลานอนในแต่ละวันยังไม่ค่อยจะพอเลยกลับถึงบ้าน 5 ทุ่มแค่ล้มตัวลงนอนก็หลับแล้ว บางที 2 หรือ 6 โมงเช้าก็มีต้องออกไปส่งผู้โดยสารที่เป็นลูกค้าประจำ เพราะฉะนั้นเวลาในการติดตามข่าวสารจากสื่ออื่นนอกจากวิทยุที่อยู่ในรถเรียกได้ว่าแทบจะไม่มีเลย เราจะดูแค่ว่าจะโรมันน่าจะเป็นไปได้หรืออันไหนไม่น่าที่จะเป็นไปได้โดยดูจากเหตุผลความเป็นจริง และเมื่อเจอเพื่อนที่ขับรถด้วยกันก็

ไม่ค่อยคุยเรื่องข่าวสารอะไรกับเพื่อนเท่าไร เพราะมันจะเครียดจะคุยในเรื่องรายได้มากกว่าว่าวันนี้หาเงินได้เท่าไร

10.คุณอนุรักษ์ น้อยจีน, อายุ 47 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 10.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ระหว่างช่วงเวลากการขับรถก็จะเลือกที่จะเปิดรับฟังคลื่น 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์อยู่ตลอด เพราะจะเป็นคลื่นที่เปิดเพลงยาวตลอดทั้งชั่วโมงจะมีข่าวสั้นก็ช่วงต้นชั่วโมง ส่วนคลื่นการจราจรนั้นไม่ค่อยได้เปิดรับฟัง เนื่องจากเส้นทางวิ่งเป็นเส้นรอบนอกชานเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่การจราจรจะไม่ค่อยติดขัด ไม่เหมือนขับข้างในที่เราต้องคอยฟังข่าวการจราจรอยู่ตลอด ซึ่งถ้ามีผู้โดยสารเรียกเข้าไปในพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นก็เลยไม่ค่อยไปรถมันติด ซึ่งจุดประสงค์หลักในการเปิดเพลงมากกว่าข่าวสารนั้นก็เพื่อให้ผู้โดยสารได้ฟังด้วยจะสลับกับคลื่น 93 ที่เป็นเพลงวัยรุ่นหน่อยไม่ค่อยอยากให้เขา ฟังเพลงไปเขาจะได้ไม่คิดอะไรมาก เพราะเราได้ลืดอกคลื่นไว้อยู่แล้วมีทั้งหมด 3 คลื่น ถ้าเข้ามาในย่านบางบัวทองวิทยุจะเริ่มมีคลื่นแทรกแล้วจะฟังคลื่นอื่นไม่ติดเราก็ต้องกดปุ่มไปเป็นฟังวิทยุชุมชนของย่านบางบัวทองไป

โดยช่วงเวลาก่อนออกรถในทุกๆ วัน ขณะที่นั่งทานข้าวจะต้องเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ก่อนทุกเช้าว่าโดยภาพรวมมีข่าวอะไรเกิดขึ้นบ้าง แล้วพอขับรถก็จะมารับฟังในการนำเสนอผ่านทางสื่อวิทยุที่เราฟังตลอดอีกครั้งหนึ่งถ้าข้อมูลตรงกันก็โอเค แต่ถ้าขัดแย้งกันก็จะมาทำการตัดสินใจด้วยโทรทัศน์ เพราะอย่างสื่อหนังสือพิมพ์นี่อาจจะผิดพลาดได้เพราะได้ข่าวมาเร็วและต้องรีบนำเสนอข่าวให้ทันกับสื่ออื่นเพื่อนำออกไปขายสู่สาธารณะชน แต่อย่างโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งภาพและเสียงอีกทั้งได้นำเสนอออกมาแล้วทั้งวันตั้งแต่ แสดงให้เห็นถึงการกลั่นกรองข่าวมาอย่างดีแล้ว นอกนั้นก็อาจจะมีคุยข่าวกับเพื่อนแท็กซี่ด้วยกันบ้างว่าคนนี่ไปเจอเหตุการณ์อย่างโน้นอย่างนี่มา

11.คุณวิชัย เรือนทิพย์, อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

เวลาในการเลือกที่จะออกรถนั้นขึ้นอยู่กับอารมณ์ของตนเองเป็นหลัก อยากขับเมื่อไหร่ก็ขับอยากกลับบ้านเลิกเมื่อไหร่ก็กลับตามใจตนเอง และดูว่ามีผู้โดยสารที่ต้องไปส่งติดพันอยู่ไหมด้วย โดยช่วงเช้าของการขับรถจะยังไม่มีการเปิดรับสื่อวิทยุ เพราะมันเป็นช่วงนำเสนอข่าวจากกรมประชาสัมพันธ์อยู่ จะมารับฟังก็หลังจากเคารพธงชาติไปแล้ว โดยจะเลือกฟังคลื่น 102.25 เป็นคลื่นของเพลงสตริงเก่าๆ ฟังมาเรื่อยๆ จนถึงเวลาประมาณ 10 โมงก็จะเปลี่ยนคลื่นมารับฟังคลื่น

93 (Cool FM) เป็นเพลงไทยสากลสมัยใหม่ ฟังไปสักพักหนึ่งถ้ารู้สึกเบื่อๆ ก็เกี่ยวฟังเนื้อความของเพลงที่น่าเสนอก็น่าจะเปลี่ยนไปฟังที่คลื่น 105.5 (Eazy FM) เปิดเพลงภาษาอังกฤษ ที่เลือกฟังเพราะเมื่อรับฟังแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจความหมายของมันทำให้ไม่เกิดความเครียดเหมือนที่ฟังเพลงไทย เพราะในการรับฟังของเรานั้นเน้นที่ฟังดนตรีของเพลงในการช่วยผ่อนคลายมากกว่า โดยสื่อวิทยุนี้จะมีประโยชน์อย่างมากที่ช่วยในการขับรถยามค่ำคืน เหมือนกับว่าเรามีเพื่อนร่วมเดินทางไปด้วยไม่ได้อยู่เพียงผู้เดียวในรถ แก่ความรู้สึกกลัวผีได้ เพราะบางที่เป็นเส้นทางที่เปลี่ยวก็เปิดวิทยุให้มันดังๆ

สำหรับการรับฟังคลื่นเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งนั้น จะไม่ค่อยชอบฟังไม่ทราบเหมือนกันว่าเป็นเพราะอะไร ส่วนข่าวการจราจรถ้าเข้าไปขับบริเวณตัวเมืองก็จะเปิดรับทันทีเหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่บ่อยครั้งที่เข้าไปวิ่งในเขตตัวเมืองมักจะปฏิเสธไป โดยพวกเนื้อหาสาระที่น่าเสนอมาน่าสนใจก็จะเป็นการรับฟังแบบผ่านๆ ไปเท่านั้นไม่ได้คิดอะไร อาจจะติดตามข่าวบ้างพวกสื่อเหลืองสื่อแดงแต่ก็ไม่ได้สนใจอะไรมาก นอกจากเสียแต่ว่าเป็นข้อมูลข่าวที่ออกมาจากคุณสุรยุทธ์จะชอบฟังเขาเป็นคนที่พูดจาเน้นคำพูดได้ดี น่าเชื่อถือ ฟังดูแล้วมีน้ำหนัก ก็จะเอนหูรับฟังเขาเป็นพิเศษมากกว่าผู้รายงานคนอื่น โดยพื้นฐานของเราเป็นคนที่ไม่ค่อยสนใจติดตามข่าวสารอยู่แล้ว เพราะมันไม่ได้ช่วยทำให้ชีวิตเราดีขึ้นอะไรมันจะเกิดมันก็ต้องเกิด ถึงยังไงเราผู้เป็นคนรับจ้างก็ต้องอยู่ในฐานะที่หาเช้ากินค่ำ ยากจนอยู่ดี

12.คุณมาตรฐาน เนื่องสกุล, อายุ 50 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 13 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-18.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

การเลือกเวลาในการออกขับรถในช่วงโรงเรียนเปิดเทอมกับปิดเทอมนั้น จะไม่เหมือนกัน โดยถ้าในช่วงโรงเรียนเปิดก็จะออกเวลาสายกว่าเดิม ประมาณ 8 โมง แต่ถ้าโรงเรียนเปิดก็จะออกรถประมาณ 7 โมง เพราะถ้าโรงเรียนเปิดต้องออกแต่เข้าไปส่งลูกก่อนแล้ววิ่งออกไปรับผู้โดยสารเลย แต่ถ้าโรงเรียนปิดไม่ต้องไปส่งลูกแล้วก็ออกจากที่พักได้สายหน่อยให้พักผ่อนได้อย่างเต็มที่

โดยตนเองจะไม่ค่อยฟังเพลงปกติจะฟังพวกข่าวการเมืองคลื่น 92.25 (คลื่นประชาธิปไตย) กับคลื่น 97.75 (คลื่นของประชาชน คนนำปัญญา) เพื่อจะฟังว่าทักษิณมันโกงเราอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งก็จะฟังอยู่ 2 คลื่นนี้เสียเป็นส่วนมาก รายการเพลงกับจรรยาจะไม่ค่อยได้เปิดฟัง อย่างการจราจรนี้ก็อาจจะมีบ้างเช่น สวพ.91 กับ จส.100 ฟังช่วงตอนต้นชั่วโมงเป็นช่วงที่คลื่นที่ตนฟังอยู่มีข่าว จึงมาฟังข่าวจรรยาแทน

ซึ่งการเปิดรับฟังก็เพื่อต้องการที่จะรู้รับฟังข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองโดยเฉพาะ ถ้าเสื้อแดงพูดอะไรมาก็จะไม่ค่อยเชื่อโกหกทั้งนั้น เพราะตนก็เคยไปร่วมชุมนุมมาก่อนเห็นว่าความจริงมันคืออะไร และเกิดอะไรขึ้นบ้าง โดนแก๊สน้ำตาเห็นเลยว่าเราโดนอยู่ฝ่ายเดียว โดยมีการตามข่าวจากหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์บ้าง แต่ก็บิดเบือนความจริงจากที่เราไปพบเจออยู่มาก

13.คุณมาลินี เสือสกุล, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

พอได้นั่งขับรถก็จะเปิดวิทยุตลอดฟังคลื่นเดียวคือสวพ.91 ไม่เปลี่ยนไปฟังคลื่นอื่นเลยทั้งวัน ยกเว้นถ้าวันไหนอารมณ์ไม่ค่อยดีอยากที่จะฟังเพลงก็จะเปลี่ยนไปคลื่น 95 คลื่นลูกทุ่งมหานคร แทน โดยเหตุผลในการเลือกรับฟังคลื่นข่าวสารการจราจรจากสวพ.91 แทนที่จะรับฟัง จส.100 นั้นก็เพราะการนำเสนอของสวพ.91 นั้นหลักๆ ก็จะอยู่ที่ตัวผู้ดำเนินรายการที่จะมีการพูดสรุปเป็นประเด็นใจความที่สั้นๆ เข้าใจง่ายไม่ยืดเยื้อเหมือนกับจส.100 แล้วข่าวที่รายงานก็จะมีควมรวดเร็วทันเหตุการณ์มากกว่า เพราะเราต้องวิ่งรถอยู่ตลอดจะได้ทราบว่เส้นทางไหนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบนท้องถนนหรือกีดขวางเส้นทางจราจรไหม คือเราต้องการเดินทางไปอย่างสะดวกไม่ติดขัดในขณะเดินทาง ซึ่งก็เห็นประโยชน์ได้จริงจากการฟังแล้วนำไปใช้ได้

สำหรับเนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอมานั้นในบางข้อมูลก็ไม่ค่อยเชื่อเท่าไร จะแบ่งไว้ 50:50 อย่างตอนฟังรายงานการจราจรเขาบอกว่าเส้นทางนี้รถติด แต่เมื่อเราเดินทางไปถึงจริงๆ กลับไม่ติด แต่เรื่องพวกใจโรได้จับใจอะไรอย่างนี้เราจะเชื่อ เพราะมันทันเหตุการณ์กัน ส่วนถ้าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมืองนั้นเสียงได้ก็จะเสียงไม่ฟังเลย ฟังแล้วรู้สึกหมั่นไส้อยากจะเป็นนายกแก้ปัญหาเสียเองจะเอาให้เข็ดเลย ในการรับข่าวสารจากสื่ออื่นนั้นในช่วงเช้าก่อนออกจากบ้านก็จะดูรายการของคุณสรยุทธทางช่อง 3 เป็นประจำจนถึง 8 โมงกว่าๆ ก็ออกจากบ้าน และถ้ามาทำงานเจอเพื่อนคนขับรถด้วยกันก็มีการสอบถามข้อมูลเช็คข่าวกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นข่าวเกี่ยวกับแท็กซี่โดนปล้น โดนฆ่าเสียมากกว่าเพราะอยู่ในแวดวงเดียวกัน

14.คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์, อายุ 48 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 20 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-20.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ปกติจะรับฟังคลื่นจส.100 แทบจะตลอดทั้งวัน อาจจะมีเปลี่ยนมาฟังเพลงนิดหน่อยเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ แต่โดยรวมแล้วก็จะไม่ค่อยเปลี่ยนไปรับฟังอย่างอื่น ทั้งนี้เพื่อที่จะได้ทันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมกับเขาได้บ้าง สมัยก่อนเคยชอบฟังแต่ลูกทุ่ง แต่เดี๋ยวนี้เปลี่ยนแล้ว

เพราะฟังมากมันก็เบื่อ ฟังข่าวสารคดีก็มีความรู้สาระใหม่ๆ มาให้เรียนรู้ได้ตลอดเวลา โดยที่เลือกฟังจส.100 มากกว่าที่จะรับฟังสวพ.91 ที่เป็นคลื่นจรรยาเหมือนกัน เพราะมันฟังจนติดคุ่นหูมาตั้งนานแล้วเลยไม่อยากเปลี่ยนไปฟังคลื่นอื่น

ด้านเนื้อหาข่าวข้อมูลที่ได้รับมานั้นก็เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้างแล้วแต่ประเด็นข่าว อย่างการเมืองนี่เบื่อมากในแต่ละวันไม่อยากที่จะรับรู้รับฟังเลย แต่ถ้าเป็นอาชญากรรมจะชอบติดตาม และจะเชื่อถือในสาระที่นำเสนอมากกว่าข่าวการเมือง ซึ่งในแต่ละวันก็จะมีติดตามข้อมูลตลอดจากแหล่งอื่นทุกวันบางทีก็เปิดฟังสวพ.91 หรือหนังสือพิมพ์ ดูว่ามันมีความเป็นไปได้มากน้อยแค่ไหนจากหลายๆ สื่อประกอบแล้ว แล้วสุดท้ายก็มาประมวลความคิดโดยตัดสินจากความเชื่อและความน่าจะเป็นของตนเอง

15.คุณแจ่ม จำนอก, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 16 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 04.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ในขณะที่นั่งขับรถเพื่อมองหาผู้โดยสารนั้นคลื่นที่เปิดบ่อยจะเป็น 88.5 เป็นเพลงลูกทุ่งที่จะฟังเป็นประจำ ส่วนคลื่นจรรยาอื่นๆ จะเปิดที่ในกรณีที่ขับรถไปแล้วในเส้นทางเดิมที่เคยใช้อยู่ประจำมีสภาพการจราจรที่ติดขัดจนผิดปกติก็จะเปิดมาฟังสักครั้งหนึ่ง

แต่เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการการเปิดรับฟังวิทยุ นั้น จะไม่สามารถที่จะกระทำได้เลยตลอด เพราะเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการแล้วเขาอารมณ์ไม่ดีมาอย่างนี้ เราก็จำเป็นที่จะต้องปิดวิทยุ เพราะเสียงวิทยุที่เราเปิดฟังขณะที่เราอยู่คนเดียวนั้นอาจจะไปทำให้เขาหงุดหงิดได้ ก็จะต้องเลือกปิดให้เขาก่อน ซึ่งวันหนึ่งๆ ก็รับผู้โดยสารเป็นจำนวนมากถ้าวันไหนมีคนขึ้นมาอย่างต่อเนื่องเราก็แทบจะไม่ได้เปิดวิทยุเลย เพราะเกรงใจผู้โดยสารแล้วก็ไม่มีผู้โดยสารขอให้เราเปิดด้วย

ด้วยเหตุนี้การติดตามข่าวสารจึงค่อนข้างจะเป็นไปได้ยากและน้อยในแต่ละวัน จะอาศัยเปิดฟังสื่อวิทยุได้ก็ในช่วงที่ไม่มีผู้โดยสารและอยู่ในช่วงเวลาข่าวต้นชั่วโมงของสถานีพอดีถึงจะได้รับฟังในข่าวช่วงพักเบรกทุกๆ ต้นชั่วโมง ถึงแม้ว่าในรถจะมีการติดตั้งโทรทัศน์ไว้แต่ก็ไม่สามารถที่จะเปิดในขณะที่ขับรถได้ เพราะเราต้องใช้สมาธิจดจ่อกับการขับ จะเปิดอีกทีก็ตอนไม่มีคนหรือตอนจอดรอผู้โดยสารเท่านั้น

16. คุณอ๊อด (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 14 ปี, ชัรบรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-19.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

กล่าวถึงการเปิดรับสื่อวิทยุว่าไม่สามารถที่จะเปิดรับฟังได้โดยตลอด เพราะบางช่วงผู้โดยสารขึ้นมาแล้วเขาไม่ชอบฟังก็จะขอให้เราปิดให้ แต่โดยทั่วไปในการขับรถจะต้องเริ่มต้นฟังข่าวจรรยาจส.100 ในช่วงเช้าของทุกวันก่อนเพื่อรับฟังถึงเส้นทางการเดินทางว่ารถติดอะไรแถวไหนบ้าง หลังจากหมดช่วงการจราจรที่ติดขัดแล้วก็จะเปิดคลื่นเพลง โดยเพลงที่เราชอบฟังนั้นก็จะเป็นเพลงวัยรุ่นที่กำลังได้รับความนิยมในขณะนั้นก็ได้แก่ คลื่น 103 (Max) เน้นเพื่อฟังเพลง นอกจากนี้ยังมีสอหดแทรกรับฟังข่าวการเมืองบ้างโดยจะรับฟังคลื่น 105 (คลื่นลูกใหม่ หัวใจชุมชน) เพื่อรับฟังข่าวเกี่ยวกับรัฐสภา ทั้งหมดนี้ก็ฟังเพื่อรับข่าวสารบ้าง ความรู้รอบตัวบ้าง และช่วยแก้เหงาได้

โดยข่าวที่ได้รับมาจากสื่อวิทยุนั้นก็มีความน่าเชื่อถือบ้างไม่น่าเชื่อถือบ้าง เราก็ต้องเอาความรู้ของตนเองมาใช้ในการช่วยวิเคราะห์ข่าวประกอบกัน อย่างเช่นเรื่องการเมือง เราก็จะฟังดูว่าคนกลุ่มไหนทำอะไรอย่างไร แต่เราก็ไม่ได้รู้เห็นทุกขั้นตอนไปกับเขาหมดเราก็รับฟังเพื่อได้ความรู้ใหม่ๆ ที่เรายังไม่รู้ เช่น คลื่นของจังหวัดนนทบุรีที่จะนำข่าวจากสื่อในเชิงโจมตีรัฐสภา มันก็มีการแก้ข่าวให้กันเราก็รับฟังไปตามหัวข้อ แต่สุดท้ายก็เลือกเชื่อความคิดของตนเอง และจากการที่เราฟังมาจากคนโน้นคนนี้ซึ่งสมความรู้จากคนรอบด้านที่มีประสบการณ์มาโดยตรง จากวิทยุ หนังสือพิมพ์บ้างผสมกันไป ไม่ใช่เราจะเชื่อข่าวจากสื่อใดสื่อหนึ่งไปเสียหมดทุกอย่าง ต้องอาศัยจากการดูภาพรวมเอาที่เราได้เห็นได้รู้มา

ซึ่งการนำเสนอข่าวที่ไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพราะการได้รับข้อมูลมาจากกลุ่มคนทางสังคมเพียงบางส่วน อย่างเช่นเรื่องสภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งสื่อก็มักไปหาข้อมูลจากผู้ที่มิฐานะตั้งแต่คนชั้นกลางไปถึงระดับสูงก็จะได้อำตอบมาหนึ่งคำตอบ แต่เขาไม่ได้มาถามความคิดเห็นจากคนกลุ่มที่ต่ำกว่านั้น ว่ามีสภาพเศรษฐกิจเป็นเช่นไรก็น่าจะได้คำตอบที่เป็นจริงจากสังคมมากกว่าถามกลุ่มที่มีรายได้สูงอย่างเดียว

17. คุณตรีเนตร นามกร, อายุ 48 ปี, ประสบการณ์ทำงาน 15 ปี, ชัรบรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-19.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

พอขึ้นขับรถจะต้องเปิดฟังคลื่นจส.100 ก่อนทันที จะเปิดช่วงเช้าและช่วงบ่าย 3 อีกครั้งหนึ่ง เพราะทำให้เราได้รู้เหตุการณ์ทั่วไปบนท้องถนน พวกรถติด รถชน รถเฉี่ยวพวกนี้เขาจะรายงานหมดว่ามีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นบ้าง โดยที่เลือกรับฟังข่าวจรรยาจส.100 มากกว่าที่จะเลือก

รับฟังสวพ.91 ก็เพราะว่า สวพ.91 เป็นคลื่นผสม ฟังแล้วไม่มีรูปแบบเป็นของตนเองเหมือนอยู่ภายใต้องค์กรอื่นอีกทอดหนึ่ง

ในเวลาต่อมาเมื่อรู้สึกว่าคุณเองอารมณ์ไม่ค่อยดี ก็จะเปลี่ยนไปฟังคลื่นเพลงลูกทุ่งไทยแลนด์ 88.5 มีการเปิดเพลงอย่างต่อเนื่องตลอด แล้วตนเองเป็นคนบ้านนอกจังหวัดร้อยเอ็ดจึงชอบที่จะรับฟังเพลงลูกทุ่ง ต่อมาช่วงบ่าย 3 จนถึงช่วงเย็นก็จะกลับมาฟังจส.100 อีกรอบหนึ่งรับฟังแบบนี้ทุกวัน สำหรับการที่ไม่เลือกที่จะรับฟังเพลงแนวสตริงนั้น จริงๆ แล้วสตริงตนก็ฟังได้แต่ก็ฟังไม่ค่อยได้มาก แล้วถ้าเป็นเพลงที่ได้รับความนิยมหรือติดหูแล้วก็จะรับฟังพอได้แต่ถ้าเป็นเพลงใหม่ๆ จะฟังไม่รู้เรื่องเลย โดยรวมส่วนใหญ่คือฟังเพื่อข่าวสาร และความบันเทิงนิดหน่อย

โดยมากเนื้อหาข่าวที่นำเสนอออกมาจากสื่อวิทยุก็ไม่ได้เชื่อถือทั้งหมดในจำนวนข่าวที่นำเสนอออกมา พวกข่าวการเมืองที่นำเสนออยู่ทุกวันนี้มันไม่ตรงกับความจริงที่เกิดขึ้นที่เราารู้ก็เพราะเราเป็นคนขับรถยนต์รับจ้างได้ไปตรงไหนตรงนี้ได้เจอผู้คนมากมาย ก็ไม่เห็นจะมีอะไรที่ดีขึ้นหรือเกิดขึ้นจริงเลย

18.คุณภูวนทร อ่อนทอง, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 05.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

การเปิดรับสื่อวิทยุสำหรับตนเองนั้น จะเลือกตามความเหมาะสมและกาลเทศะต่อผู้โดยสารด้วย ถ้าเราสังเกตแล้วเห็นว่าผู้โดยสารขึ้นมาด้วยอารมณ์เครียด บึ้งตึง หรือคุยโทรศัพท์ต่อเนื่องจนขึ้นมาบรรทัดด้วยถ้อยคำหรืออารมณ์ที่รุนแรงก็จะไม่เปิดสื่อวิทยุ ต้องรอเขาพูดคุยเสร็จก่อนถึงจะทำการเปิดสื่อวิทยุเพื่อให้เขาได้รับฟังด้วย

ซึ่งคลื่นที่เลือกฟังส่วนใหญ่ก็จะเป็นเพลงลูกทุ่ง แต่ช่วงเช้าก็จะมีมารับฟังจส.100 กับ สวพ.91 เสียก่อนโดยเราจะ Memory ไว้ที่ที่ช่อง 1 กับ 2 และพอรถเริ่มซาจากความหนาแน่นก็จะเปลี่ยนมาฟังเพลงลูกทุ่งคลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ 88.5 กับ คลื่นลูกทุ่งอินเตอร์ 94.5 เป็นคลื่นลูกทุ่งทั้งหมด เพราะมันเป็นความเคยชินที่เราฟังมาตั้งแต่เด็กๆ เป็นลักษณะเพลงที่เป็นของคนไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยด้วยการทำดนตรีให้ไพเราะสนุกสนานขึ้น ส่วนเพลงสตริงเมื่อเราอายุมากแล้วมาฟังจะรู้สึกว่าเป็นจังหวะที่ให้ความรู้สึกที่เร่งรัดมากเกินไปเหมาะกับวัยที่ต้องการความสนุกสนานตื่นเต้นอย่างวัยรุ่น ด้วยเหตุนี้ตนเองจึงเลือกที่จะรับฟังเพลงแนวกลางๆ แทนมากกว่า

โดยเป้าหมายหลักของการเปิดรับฟังวิทยุ ก็เพื่อสร้างความสบายใจคลายเครียดเท่านั้นเอง เพราะว่าบางทีการขับรถทุกชนิดย่อมใช้ทักษะ อย่างการขับรถยนต์รับจ้างต้องทำเวลาเพื่อให้ได้ ผู้โดยสารโดยใช้ความเร็วในการขับปานกลางจนถึงเร็ว การเปิดวิทยุก็จะช่วยให้รู้สึกสบายไม่กดดัน ในสภาวะการณที่ต้งทำงานแข่งกับเวลาและหงุดหงิดกับสภาพการจราจรมากเกินไป ซึ่งถ้าไม่มีสื่อ วิทยุอยู่บนรถก็จะรู้สึกถึงความขาดหายไปของสื่อที่ช่วยในการผ่อนคลาย ถึงแม้จะเพียงเล็กน้อยใน สายตาบางคนก็ตาม แต่มีความสำคัญมากสำหรับคนที่ตราครุฑทำงานในการขับรถตลอดทั้งวัน โดยยอมต้องการสิ่งที่สร้างความบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจได้บ้าง ซึ่งก็เปรียบเหมือนการเรียนหนังสือ ที่ต้องใช้สมาธิในการเรียนให้เกิดการรับรู้และเข้าใจ แต่ก็ต้องมีช่วยพักเพื่อความผ่อนคลายสมอง

ซึ่งการฟังข่าวแต่ละข่าวนี้ส่วนใหญ่ก็มักจะรับฟังแบบผ่านๆ เพราะทุกอย่างมันต้องมี 2 ด้านว่าน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ เราไม่มีเวลาที่จะตามตรงนี้ก็คิดด้วยตนเองว่าน่าจะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดก็จะปล่อยผ่านไปไม่ได้เก็บมาคิดหรือสอบถามจากผู้อื่น อาจเรียกได้ว่าเป็น ผู้บริโภคสื่ออย่างเดียว

19. คุณสุนทร วิจิตรศาสตร์. อายุ 54 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 29 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 05.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2552.

ตอนช่วงเช้าจะรับฟังคลื่น 95.0 ลูกทุ่งมหานคร ถึงตอนบ่ายเลยเพราะมันจะช่วยแก้อาการ ง่วงนอนได้ ส่วนคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์จะไม่ชอบฟัง เพราะผู้จัดรายการพูดคุยเล่นมากเกินไป แล้วรายการก็เปิดเพลงไม่ค่อยเพราะเลยไม่เปิดฟัง ส่วนตอนเย็นประมาณบ่าย 15.00-16.00 น. ก็ จะฟังรายการจส. 100 อย่างวันเดินขบวนใหญ่ที่เขาชุมนุมกันก็จะฟังของพวกเขาเสียเหลือเชื่อแดง อย่างนี้ เราจะได้หาทางหลบเลี่ยงเส้นทางหรือเหตุการณ์รุนแรงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตนเองได้ นอกจากรับฟังจส.100 แล้วบางครั้งก็จะรับฟังรายการร่วมด้วยช่วยกันฟังสลับไปสลับมาอย่างนี้ทุก วันแล้วแต่อารมณ์ การเลือกฟังส่วนตัวก็ไม่มีอะไรมากคือจบข่าวเราก็ฟังเพลง ถ้าเพลงไม่เพราะเราก็เปิดฟังข่าวเท่านั้นเอง

โดยข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อวิทยุนี้ก็มีความน่าเชื่อถือสูง เพราะมีคนทั่วประเทศรับฟังเยอะ ดังนั้นเขาจะโกหกเราไม่ได้ ถึงถ้าโกหกก็จะอยู่ได้ไม่นาน แต่ถ้าเป็นหนังสือพิมพ์นี้จะโกหกตลอด อ่านไว้พอรู้แล้วก็อ่านผ่านไป

20.คุณกานันต์ ช่วยประดิษฐ์, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 8 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2552.

โดยปกติจะไม่มีเปิดสื่อวิทยุตลอดทั้งวัน เพราะส่วนใหญ่จะเลือกที่จะฟังวอที่เป็นวิทยุสื่อสารมากกว่า แต่ก็มีกรลือคคลื่นวิทยุเอาไว้ด้วย ซึ่งช่วงเวลาที่ไม่ได้ฟังวอจากเครื่องมือสื่อสารก็จะเปิดคลื่น 106.5 (Green Wave) พอจังหวะที่คลื่นนี้มีการพักเข้าสู่ช่วงโฆษณา ก็จะเปลี่ยนคลื่นมาฟังคลื่นลูกทุ่งหรือสวพ.91 บ้าง แต่จริงๆ แล้วก็ไม่ค่อยได้รับฟังเท่าไรจะมีมาเปิดฟังอีกทีก็ช่วงที่รถติดมากๆ เพื่อฟังว่าเกิดอะไรขึ้นรถถึงติดขนาดนั้น

ในความเป็นจริงสื่อวิทยุสามารถช่วยทำให้เรารู้สึกผ่อนคลายขึ้น แต่เราไม่ค่อยมีโอกาสได้รับฟังมากเท่าไร เพราะเราต้องคอยมองหาผู้โดยสารและฟังวอจากเครื่องมือวิทยุสื่อสารเพื่อหาลูกค้าอยู่ตลอด จะได้รับฟังจริงๆ ก็ช่วงที่เลิกจากการทำงานแล้ว โดยชาวสวพ.ที่จะรับรู้ได้ในแต่ละวันก็จะอาศัยช่วงที่เปิดให้ผู้โดยสารฟังในช่วงนั้นเราก็จะรับฟังไปกับเขาด้วย แล้วก็ต้องซื้อหนังสือพิมพ์ติดรถเอาไว้ทุกวัน ตอนกลับบ้านช่วงดึกถึงจะไปตามข่าวจากโทรทัศน์อีกครั้งหนึ่งเป็นการอัปเดตข้อมูลของตัวเองในแต่ละวัน

21.คุณเพย ราภา, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2552.

ตลอดเวลาที่ขับรถรับจ้างจะเปิดรับคลื่นสวพ.91 ตลอด เพราะในการนำเสนอสาระของคลื่นนี้จะมีหลากหลายมีทั้งข่าวที่ดีและไม่ดีนำมาบอกให้ทราบโดยตลอด เช่น ข่าวปล้นฆ่ากัน ดกชิงวิ่งราวกระเป๋าสตางค์อะไรอย่างนี้ก็จะเปิดฟังตลอด โดยในแต่ละวันสื่อประเภทอื่นอย่างหนังสือพิมพ์นี่ก็จะไม่ค่อยได้อ่านเลย แต่ข่าวที่ออกมาจากสื่อวิทยุนี้มักจะนำเสนอออกมาก่อนหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว ค่อนข้างมีความสดและน่าเชื่อถือมาก พอเกิดเรื่องขึ้นไม่ว่าจะเหตุการณ์ใดก็ตามในสังคมก็จะถูกนำมาเสนอในทันทีเลยมองว่าเป็นสื่อที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงและถูกนำเสนอในทันที

22.คุณสุรัตน์ รัตรอดกิจ, อายุ 36 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2552.

ถ้าผู้โดยสารขึ้นมาบนรถจะเลือกที่จะปิดสื่อวิทยุ เพราะว่าเขาอาจจะไม่ชอบรับฟังเหมือนเรา อาจจะทำให้เกิดความรำคาญก็ได้ ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วจะเป็นคนชอบฟังคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ นำเสนอเพลงลูกทุ่งและดีเจที่จัดรายการพูดจาสนุก ตลก

ส่วนการรับฟังคลื่นจรรยาภรณ์ก็มีทั้งดีและไม่ดี อย่างตอนที่เรารับฟังแล้วรู้ว่าเส้นไหนติดบ้างบางที่เราจะไม่กล้าเข้าไป ซึ่งในความเป็นจริงแล้วปัญหาการจรรยาภรณ์ในขณะที่ตนไปถึงอาจจะคลี่คลายไปแล้วก็ได้ เนื่องจากเวลาที่ห่างกันไม่ว่าจะ 5 หรือ 10 นาทีสภาพการจรรยาภรณ์ก็เปลี่ยนไปแล้ว การไปเชื่อข่าวสารจรรยาภรณ์นี้ก็มากก็อาจก่อให้เกิดการลังเลทำให้ไม่ได้รายได้ที่ฟังจะได้ นอกจากเสียแต่ว่ารถติดจนติดปกติดิฉันอยากจะรู้ว่าเกิดอะไรขึ้นจึงทำให้ต้องเปิดฟังสื่อวิทยุการจรรยาภรณ์ แต่พอรู้ถึงสาเหตุที่มาที่ไปแล้วก็จะปิดรับทันที

โดยนอกเหนือจากสื่อวิทยุที่รับอยู่เป็นประจำทุกวันแล้ว การรับข่าวสารที่ได้จากผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการก็ถือเป็นอีกทางหนึ่งอันที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร แล้วก็มีสื่อหนังสือพิมพ์ซึ่งก็สามารถที่จะรับสื่อนี้ได้ในช่วงเวลาของการล้างรถ หรือพักเพื่อทานข้าว ซึ่งโดยรวมแล้วก็จะเป็นการรับสารเพื่อให้รู้ไว้เฉยๆ ไม่ได้มีการเจาะลึกในข้อมูลหรือเพิ่มเติมมากเท่าไรในแต่ละวัน

23.คุณบุญยืน ทองโสภณ, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 6 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 08.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2552.

ในช่วงเช้าของการขับรถก็จะฟัง 105.5 (Eazy FM) ถ่ายทอดเสียงข่าวจากช่อง 3 รายการ “เรื่องเล่าเช้านี้” พอสายมาหน่อยก็จะรับฟังจส.100 โดยจะรับฟังในบางช่วงที่ตนรู้สึกว่ารถติดติดปกติ แล้วก็กลับไปฟังคลื่นเพลงของ 105.5 ต่อ ส่วนคลื่นที่เปิดเพลงลูกทุ่งก็จะมีรับฟังบ้างเป็นช่วงๆ ที่รู้สึกเบื่อเพลงที่ตัวกำลังฟังอยู่ ซึ่งโดยรวมแล้วก็จะฟังเพลงที่ฟังแล้วเพลิดเพลิน ฟังได้เรื่อยๆ ขับแล้วเพลินมากกว่าไม่รบกวนสมองเหมือนเพลงวัยรุ่นที่นิยมกัน

ส่วนสื่ออื่นนอกเหนือจากสื่อวิทยุก็มีการดูหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์บ้างในช่วงเวลาเช้าก่อนออกจากบ้านกับช่วงเวลากลางคืนในเวลากลับบ้าน ทั้งนี้เพื่อรับทราบแล้วเอามาวิจิจฉัยต่อด้วยตัวเอง แต่บางครั้งในทุกๆ สื่อถ้ามีการนำเสนอเรื่องที่ซ้ำซากจำเจเกินไปจนเกิดความรู้สึกจำคาญก็จะเลิกการรับรู้และรับฟังทันที

24.คุณสมยศ ยาจัน, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 08.30-23.00 น., สัมภาษณ์ 1 ธันวาคม 2552.

ที่เลือกออกขับรถในช่วงเวลาดังกล่าวนี้นี้ คือหลังจากที่ส่งลูกสาวไปโรงเรียนเสร็จแล้วก็จะขับไปทำงานต่อเลย โดยเราชอบฟังคลื่นไหนก็จะลือคเอาไว้เพื่อที่จะได้ไม่ต้องไปกดหาคลื่นใหม่ โดยตารางในการฟังนั้นช่วงเช้าจะรับคลื่น 95 คลื่นลูกทุ่งมหานคร พอช่วงบ่าย 4 โมงเย็นจะเป็นการรับฟังคลื่นธรรมะ AM 945

ส่วนข่าวพวกรายการจรรยาจะฟังบ้างเป็นช่วงเวลาพวกเขาเวลาที่เร่งด่วน ตอนเย็น 4-5 โมง แต่ในช่วงเช้านี้จะไม่ได้รับฟัง เพราะเราจะขับรถเข้าสนามบินสุวรรณภูมิเพื่อมารับผู้โดยสารเลยไม่จำเป็นต้องรับฟังข่าวจรรยา แต่ถ้าเราวิ่งออกเส้นด้านนอกอย่างนี้ก็จะเปิดรับฟัง

ด้านการรับสื่ออื่นนั้น ช่วงเวลาในการจอดรถรอคิวรับผู้โดยสารในบริเวณสนามบินนั้นจะมีการติดตั้งโทรทัศน์ให้ดูรับข่าวสารได้ด้วยจึงอาศัยดูเอาตามนี้ในช่วงเวลารอคิว ส่วนหนังสือพิมพ์นั้นจะไม่มีเวลาได้ดูมากเมื่อเทียบกับสื่อวิทยุกับโทรทัศน์ ซึ่งก็ถือว่าเพียงพอต่อการรับรู้และตัดสินใจในการเลือกที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อในข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ อย่างมันจะมีบางรายการของสื่อที่นำเสนอในแง่สื่อแดงหรือสื่อเหลืองเพียงฝ่ายเดียว เราก็อย่าเพิ่งไปฟังความข้างเดียวต้องฟังทั้ง 2 ด้านโดยวางตัวให้เป็นกลางมากที่สุด ประกอบกับดูสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นที่เราพบเห็นด้วยตาของตนเองประกอบเพราะเหตุการณ์ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นได้ย่อมมีเหตุที่เกิดขึ้นทั้งนั้น

25.คุณสุวรรณพงษ์ ป้ายปาน, อายุ 23 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 1 ปี, ขับรถไม่เป็น เวลา, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2553.

เวลาในการขับรถจริงๆ นั้นเขาแน่นนอนไม่ได้ บางทีก็ออกเย็นบางทีก็ออกเช้า โดยส่วนใหญ่การออกวิ่งรถในการหาผู้โดยสารนั้นจะประเมินจากจำนวนผู้คนที่คนนำจะใช้บริการเยอะ อย่างช่วงเวลาเสาร์-อาทิตย์เป็นวันที่คนเขาหยุดพักผ่อนและออกไปเที่ยวกันค่อนข้างดีก็ออกวิ่งรถในช่วงเวลาเย็นจนถึงตี 3 เลยก็มี ส่วนวันธรรมดาคนส่วนใหญ่เขาก็จะไปทำงานไปเรียนกันก็จะออกช่วงประมาณ 7 โมง ถ้าวิ่งๆ รถอยู่เหนียวหรือไม่มีผู้โดยสารก็กลับบ้านแล้วก็วิ่งรถออกมาใหม่ช่วงเย็น ขึ้นอยู่แล้วแต่เราจำนวนผู้ที่เรียกใช้บริการเป็นหลัก

ซึ่งในการขับรถโดยมากก็จะเปิดรับสื่อวิทยุ และการรับฟังเพลงจากแผ่นซีดีไปพร้อมกัน เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาถ้าอันไหนเบื่อก็จะมารับฟังอีกอย่างหนึ่ง โดยถ้าเปิดรับฟังสื่อวิทยุคลื่นที่ตนจะเลือกนั้นก็รับฟังคลื่นจรรยาพวกสวพ.91 กับจส.100 จะรับฟังในช่วงเช้าซึ่งทั้ง 2 คลื่นเป็นคลื่นจรรยาเหมือนกันแจ้งว่าอุบัติเหตุเกิดขึ้นบริเวณไหนบ้าง หรือมีรถติดที่เส้นใด โดยทั้ง 2 คลื่นจะมีความแตกต่างกันตรงรูปแบบการจัดรายการที่สวพ.91 จะมีให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในการเล่นเกมน เป็นการเพิ่มความน่าสนใจในรายการเพิ่มขึ้นไปอีก

นอกจากนี้ยังได้ทำการลือคพวกคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ ,107.0 (Met) นำเสนอเพลงสากลที่กำลังฮิตอยู่ ณ เวลานี้ แล้วก็ 101.0 เป็นคลื่นรายการของ The shock เรื่องราวลึกลับสยองขวัญจากที่ต่างๆ ไว้เผื่ออีกด้วย

26.คุณนภัสสร บุตรจันทร์, อายุ 47 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 2 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2553.

ในการเลือกช่วงเวลาที่จะออกไปทำงานค่อนข้างที่จะสายหน่อย ก็เพราะว่าในช่วงเช้า การจราจรมักจะติดขัดทำให้เราทำได้ก็น้อย ก็เลยเลี่ยงด้วยการออกมาสายหน่อย อีกอย่าง เพราะในแต่ละวันเราขับหลายชั่วโมงวันๆ หนึ่งก็จะไม่ต่ำกว่า 10 ชั่วโมงอยู่แล้วการที่เราจะออกสายก็ให้เราได้พักผ่อนอย่างเต็มที่

โดยการขับรถพร้อมฟังสื่อวิทยุนั้นจะเริ่มตั้งแต่ช่วงเวลา 8 โมงครึ่งโดยจะเปิดฟังคลื่น สวพ.91 และจส.100 ฟังข่าวสารเกี่ยวกับการจราจรให้ได้มากที่สุดก่อนสักชั่วโมงก่อนที่จะออกกับผู้โดยสารด้านนอกเพื่อการเดินทางจะได้สะดวกขึ้น โดยการขับรถรับจ้างถ้ารับผู้โดยสารที่เป็น ชาวต่างชาติก็จะเปิดคลื่น 102.5 (Get FM) กับ 105.5 (Eazy FM) เป็นเพลงสากลทั้ง 2 คลื่น บริการให้แก่เขาเพราะเขาคงฟังภาษาไทยไม่รู้เรื่อง

ส่วนการขับรถในตอนกลางคืนนั้นจะเน้นเปิดฟังคลื่นที่นำเสนอเพลงมากกว่า เพราะ ช่วงเวลานั้นรถจะไม่ค่อยติดแล้ว นอกจากนี้ฟังคลื่นที่เป็นการนำเสนอข้อมูลในเชิงวิเคราะห์อย่าง คลื่นความคิด 96.5 อีกด้วยเป็นการนำเสนอความคิดเห็นแนวทางในเรื่องของการเมือง

ด้านสื่ออื่นก็มีการเปิดรับโทรทัศน์ในทุกๆ วันก่อนที่จะออกจากบ้าน ด้วยการตั้งปลุกเอาไว้ ตอนเวลา 6 โมง เป็นการปลุกตัวเองด้วยการรับข่าวสารพร้อมกันไปอย่างนี้ทุกวัน ส่วนหนังสือพิมพ์ ในแต่ละวันก็จะได้อ่านน้อยมากจะได้อ่านก็ช่วงพักทานข้าวเท่านั้น และข่าวที่เราได้ก็จะรู้หมดแล้ว จากวิทยุ เนื่องจากต้องใช้เวลากว่าหนังสือพิมพ์จะออกมากกว่าสื่อประเภทอื่นประมาณ 6-8 ชั่วโมง

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือก
ของกลุ่มผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการทำงาน
แบบไม่มีเวลาที่แน่นอน หรือ “ควบกะ”**

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ที่มีช่วงเวลารับรถที่ไม่แน่นอนนี้ก็จะมียุทธศาสตร์หรือสนใจที่เปิดรับฟังสื่อวิทยุตั้งแต่เริ่มขับรถจะมีด้วยกันหลากหลายแบบ เพราะมีการออกวิ่งรถในหลายช่วงเวลาที่แตกต่างกัน แต่ก็ยังคงเลือกเปิดรับคลื่นวิทยุตามความชอบส่วนตัว อารมณ์ และประโยชน์ที่ต้องการของแต่ละคน ซึ่งสามารถแบ่งการรับฟังคลื่นรายการได้ดังนี้

1. คลื่นจรรยา จะเป็นคลื่นที่ได้รับเลือกให้มีการฟังของผู้ขับรถในช่วงเวลาไม่แน่นอนที่จะออกวิ่งรถในช่วงเวลาค่อนข้างเช้าในทั้ง 2 คลื่นคือสวพ.91 และจส.100 ปรับเปลี่ยนการฟังไปมาแล้วแต่อารมณ์

“ในช่วงเวลาเช้าของทุกวันจะเปิดรับฟังคลื่นรายการจรรยาทั้งของสวพ.91 และจส.100 เปลี่ยนไปเปลี่ยนมาแล้วแต่อารมณ์” (จักรพงษ์ สายไฟสงค์, **สัมภาษณ์**, 7 กันยายน 2552)

คุณวงศ์ มุกดา ก็มีการรับฟังการจรรยาในช่วงเช้าเช่นเดียวกันเพื่อดูเส้นทางจรรยาที่ติดขัด “ส่วนมากจะรับฟังคลื่นสวพ.91 ตั้งแต่เข้าไปเรื่อยๆ จนถึง 10 โมง เพราะว่าในช่วงเช้าการจรรยาจะติดขัดจะรู้ว่าถนนแต่ละเส้นเป็นเช่นไร” (วงศ์ มุกดา, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

โดยผู้ที่ไม่เลือกฟังในช่วงเช้าอีกสาเหตุหนึ่งก็มาจากเส้นทางจรรยาของตนเองที่จะรับผู้โดยสารในเขตพื้นที่สนามบิน การรับฟังคลื่นจรรยาจึงไม่มีประโยชน์ในการรับฟังในช่วงเช้า

คุณสมยศ ยาจัน “การจรรยาที่จะฟังบ้างเป็นช่วงเวลาพวกเขาเวลาที่เร่งด่วน ... ในช่วงเช้านี้จะไม่ได้รับฟัง เพราะเราจะขับรถเข้าสนามบินสุวรรณภูมิเพื่อมารับผู้โดยสารเลยไม่จำเป็นต้องรับฟังข่าวจรรยา แต่ถ้าเราวิ่งออกเส้นด้านนอกอย่างนี้ก็จะเปิดรับฟัง (สมยศ ยาจัน, **สัมภาษณ์**, 1 ธันวาคม 2552)

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างบางคนก็จะรับฟังเฉพาะตอนเย็นเท่านั้น เพราะจะได้หาทางขับที่ใช้ในการหลีกเลี่ยงได้ ไม่ได้เป็นการใช้เส้นทางที่ต้องบังคับเหมือนช่วงเช้า

“ช่วง 5-6 โมงเย็นก็จะเปลี่ยนมาฟังรายการจรรยาของสวพ.91 ที่เลือกฟังช่วงเย็นเพราะเราสามารถที่จะเลี่ยงเส้นทางที่รถติดได้ก็จะหลีกเลี่ยง เส้นทางเดินทางมันจะไม่ได้บังคับเหมือน

ช่วงเช้า คืออย่างช่วงเช้าเขาต้องไปทำงานกันจะหลีกเลี่ยงในการใช้เส้นทางไม่ได้ แต่ตอนเย็นเราพอเลี่ยงได้เราก็จะหลบ (ณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

“ช่วงประมาณ บ่าย 3-4 โมงเย็น จะต้องเปิดรับฟังจส.100 และสวพ.91 จนถึงเวลา 2 ทุ่ม เพราะเป็นช่วงที่การจราจรค่อนข้างติดขัดต้องรับรู้และเก็บข้อมูลข่าวสารเส้นทางการจราจรไว้ จะรับฟังมากมันก็ไม่ดีเพราะจะเป็นการทำให้เราเลี่ยงที่จะไม่รับผู้โดยสาร เพราะเส้นทางที่เขาเรียกไป การจราจรติดขัดจึงต้องมีการรับฟังอย่างพอเหมาะ แล้วพอฟังจราจรเสร็จก็จะกลับไปเปิดซีดีเพลงของตนเองตามเดิม” (สุกิจ สง่าแพทย์, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

บางคนก็ให้ความสำคัญในการรับฟังแบ่งเป็น 2 ช่วงเวลาที่มีสภาพการจราจรที่ติดขัดมากเป็นพิเศษ คือช่วงเช้า กับช่วงเย็น โดยคุณเนตร ดอกชะเอม ได้กล่าวถึงเหตุผลในการฟังเฉพาะ 2 ช่วงเวลาคือเช้ากับเย็นว่าเพื่อจะได้ทราบว่าทางไหนติดบ้าง เพราะจะมีรถติดมากกว่าช่วงเวลานั้น “จะรับฟังเฉพาะช่วงเวลาเช้ากับเย็น เพราะทั้ง 2 ช่วงเวลารถมันจะติด เราจะได้ทราบเส้นทางว่าตรงไหนรถติดบ้าง โดยในช่วงเวลากลางวันรถไม่ค่อยติดแล้วก็ในช่วงเวลาการผ่อนคลาาก็จะรับฟังเพลง” (เนตร ดอกชะเอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

อีกทั้งยังมีผู้ขับบางคนที่จะเลือกรับฟังเฉพาะช่วงที่เกิดความไม่ปกติ เช่นมีการชุมนุมเกิดขึ้นถึงจะเลือกรับฟังคลื่นจราจร เพราะมันอาจจะส่งผลกระทบต่อตัวเรา “จะฟังรายการจส. 100 อย่างวันเดินขบวนใหญ่ที่เขาชุมนุมกันก็จะฟังของพวกเสื้อเหลืองเสื้อแดงอย่างนี้ เราจะได้หาทางหลบเลี่ยงเส้นทางหรือเหตุการณ์รุนแรงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตนเองได้” (สุนทร วิจิตรศาสตร์, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้เหตุผลส่วนใหญ่ในการรับฟังก็เพื่อทราบเส้นทางการจราจร หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบนท้องถนน และยังเป็นการช่วยเหลือผู้อื่นได้อีกด้วย โดยรถของตนเองนั้นมีอุปกรณ์พร้อมอยู่แล้วในการช่วยเหลือ

“เพราะสามารถช่วยเหลือผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการในเรื่องเส้นทาง หรือเพื่อนผู้ใช้รถบนท้องถนนด้วยกันได้ โดยใครมีเวลว่างหรือผ่านไปยังจุดเกิดเหตุนั้นๆ อย่างเราเองก็จะเข้าไปช่วยทันทีเพราะเราก็มีสายพ่วงในท้ายรถพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือได้ตลอดเวลา ฟังแล้วมันมีประโยชน์มาก ทำให้เกิดความอยากช่วยเหลือกัน เพราะเมื่อรถเสียหรือมีปัญหาอะไรก็เปิดฟังสวพ. 91 กับจส.100 ได้เลย เขาจะเปิดโอกาสให้ใครอยู่ใกล้ก็เขามาช่วยเหลือกัน (สมจิต ทองหลอม, **สัมภาษณ์**, 11 สิงหาคม 2552)

นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอของตัวรายการของคลื่นสวพ.91 และจส.100 ก็มีผลต่อการเลือกรับฟังโดยคุณมาลินี เสือสกุล ได้กล่าวถึงเหตุผลในการเลือกฟังคลื่นสวพ.91 ว่ามีความกระชับเข้าใจง่ายมากกว่าจึงเลือกฟัง “การนำเสนอของสวพ.91 นั้นหลักๆ ก็จะอยู่ที่ตัวผู้ดำเนินรายการที่จะมีการพูดสรุปเป็นประเด็นใจความที่สั้นๆ เข้าใจง่ายไม่ยืดเยื้อเหมือนกับจส.100 แล้วข่าวที่รายงานก็มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์มากกว่า” (มาลินี เสือสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

“ที่เลือกรับฟังข่าวจส.100 มากกว่าที่จะเลือกรับฟังสวพ.91 ก็เพราะว่า สวพ.91 เป็นคลื่นผสม ฟังแล้วไม่มีรูปแบบเป็นของตนเองเหมือนอยู่ภายใต้องค์กรอื่นอีกทอดหนึ่ง (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

รวมทั้งกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการฟังระหว่งสถานีและผู้ซั้บก็เป็นเหตุจูงใจให้ผู้ซั้บมีการเลือกที่จะเปิดรับฟังมากกว่าเช่นกัน

“ทั้ง 2 คลื่นจะมีความแตกต่างกันตรงรูปแบบการจัดรายการที่สวพ.91 จะมีให้ผู้ฟังเข้ามามีส่วนร่วมในการเล่นเกมเป็นการเพิ่มความน่าสนใจในรายการเพิ่มขึ้นไปอีก” (สุวรรณพงษ์ ป้ายปาน, **สัมภาษณ์**, 20 มีนาคม 2553)

แต่ก็ใช้ว่าจะมีผู้ซั้บรยยนตรับจ้างสาธาณะจะต้องรับฟังคลื่นที่รายงานข่าวสารการจราชรทุกคน โดยผู้ซั้บบางคนจะไม่เปิดรับเพราะจะทำให้เราไม่กล้าที่จะเข้าไปยังบริเวณพื้นที่นั้นๆ เพราะในขณะที่เรากำลังฟังว่าจราชรบนเสันั้นติดขัด ทั้งที่ในช่วงเวลาที่เราจะไปอาจจะไม่ติดแล้วก็ได้ทำให้ส่งผลให้เสียรายได้ และมีความจำเป็นที่ต้องใช้เส้นทางนั้นๆ อยู่แล้วหลีกเลี่ยงไม่ได้

คุณสุรัตน์ รัตรอดกิจ “ตอนที่เรารับฟังแล้วรู้ว่าเสัไหนติดบ้างบางที่เราก็จะไม่กล้าเข้าไปซึ่งในความเป็นจริงแล้วปัญหาการจราชรในขณะที่ตนไปถึงอาจจะคลี่คลายไปแล้วก็ได้ เนื่องจากเวลาที่ห่างกันไม่ว่าจะ 5 หรือ 10 นาทีสภาพการจราชรมันก็เปลี่ยนไปแล้ว การไปเชื่อข่าวสารจราชรพวกนี้มากก็อาจก่อให้เกิดการลังเลทำให้ไม่ได้รายได้ที่ฟังจะได้” (สุรัตน์ รัตรอดกิจ, **สัมภาษณ์**, 20 พฤศจิกายน 2552)

“ไม่รับฟังข่าวสารการจราชรเพราะว่าไปตรงเสัทางไหนรถมันก็จะติดทุกที่ ยิ่งงั้ก็ต้องใช้เสัทางนั้นๆ” (ณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

“ไม่เลือกรับฟังข่าวจราชรนั้นเพราะว่าถ้าผู้โดยสารเรียกใช้บริการให้เราไปยังเสันั้นๆ ที่รถติดเราก็ต้องไปอยู่ที่ ส่วนทางลัดที่จะหลีกเลี่ยงเสัทางจากถนนใหญ่ นั้นพอไปถึงสถานที่เดี๋ยวมันก็

มีทางที่จะไปได้เอง การฟังข่าวจรรยาจรรยาพวกนี้ไม่ได้มีผลที่จะช่วยเราได้เพราะเราขับรถอยู่ทุกวันอยู่แล้วก็จะทราบว่เส้นไหนติดหรือไม่ค่อยติด เวลาไหนวิ่งได้เวลาไหนไม่ควรวิ่ง” (สืบศักดิ์ นพผึ้ง, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

2. คลื่นเพลงลูกทุ่ง จะมีการเลือกรับฟังคลื่นเพลงลูกทุ่งในทุกช่วงเวลาการขับรถ คลื่นที่ได้รับความนิยมในการเปิดรับฟังก็จะเป็นคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ และคลื่น 95 ลูกทุ่งมหานคร เหมือนกับผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในช่วงเวลาเช้า โดยในช่วงเช้าของแต่ละวันก็จะรับฟังข่าวสารความรู้ต่างๆ พร้อมกับได้รับฟังเพลงไปด้วย

“ออกมาเวลา 6 โมง ก็จะไปเปิดคลื่น 95 คลื่นลูกทุ่งมหานครของ อสมท. มันจะเป็นช่วงที่มีการรายงานข่าวความรู้ต่างๆ ให้เราทราบพร้อมกับเปิดเพลงลูกทุ่งไปด้วย (รุ่งโรจน์ มัชฌิมา, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้เลือกรับฟังคลื่นลูกทุ่งอีกประการหนึ่งเพราะความเคยชินจากการรับฟังมาตั้งแต่เด็กๆ และมีความเหมาะสมกับวัยของเราด้วย ถ้าไปฟังเพลงเหมือนวัยรุ่นก็ฟังไม่รู้เรื่อง รู้สึกรำคาญ

คุณภูวนธร อ่อนทอง “มันเป็นความเคยชินที่เราฟังมาตั้งแต่เด็กๆ เป็นลักษณะเพลงที่เป็นของคนไทยมาตั้งแต่ดั้งเดิม มีการปรับเปลี่ยนตามยุคสมัยด้วยการทำดนตรีให้ไพเราะ สนุกสนานขึ้น ส่วนเพลงสตริงเมื่อเราอายุมากแล้วมาฟังจะรู้สึกว่าเป็นจังหวะที่ให้ความรู้สึกที่เร่งรัดมากเกินไปเหมาะกับวัยที่ต้องการความสนุกสนานที่ผ่อนคลายอย่างวัยรุ่น” (ภูวนธร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

“ฟังเพลงจากคลื่นลูกทุ่ง 88.5 มันเหมาะสมกับวัยของเรา อย่างไปดูคนวัยรุ่นขับรถสิว่าเขาฟังเพลงอะไรมันก็จะไม่เหมือนกัน ส่วนเราเพลงวัยรุ่นนั้นก็ฟังไม่ค่อยรู้เรื่อง ฟังแล้วรู้สึกรำคาญ แต่เพลงลูกทุ่งนี่เราจะฟังรู้เรื่อง (เนตร ดอกชะเอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ด้านตัวผู้จัดรายการเองก็เป็นส่วนสำคัญ ในการเลือกเปิดรับให้เกิดขึ้นจากการพูดจาที่สนุกสนานติดตลก “ชอบฟังคลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์นำเสนอเพลงลูกทุ่งและดีเจที่จัดรายการพูดจาสนุก ตลก” (สุรัตน์ รัตรอดกิจ, **สัมภาษณ์**, 20 พฤศจิกายน 2552)

ในทางกลับกันบางคนก็ไม่ชอบตัวผู้จัดเช่นกัน “คลื่น 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์จะไม่ชอบฟังเพราะผู้จัดรายการพูดคุยเล่นมากเกินไป แล้วรายการก็เปิดเพลงไม่ค่อยเพราะเลยไม่เปิดฟัง” (สุนทร วิจิตรศาสตร์, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

รวมทั้งการเปิดรับฟังที่เขาไว้เฉยๆ เพื่ออยู่เป็นเพื่อนในขณะขับรถ “ฟังคลื่น 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ทุกวัน เพื่อแก้เหงา และคลายเครียดขณะขับรถยนต์รับจ้าง ...ขอให้แค่มีสี่เสียงอะไรก็ได้อยู่เป็นเพื่อนเราก็พอใจแล้ว (บ้าง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

3. คลื่นข่าวและคลื่นเพลงอื่นๆ โดยคลื่นข่าวที่จะได้รับความนิยมในการรับฟังก็จะเป็นข่าวการเมืองที่จะรับฟังในช่วงเย็น เพราะไม่เครียดกับเรื่องการเดินทางแล้วเป็นช่วงเวลากลับบ้าน

“ช่วงเย็นก็จะรับฟังพวกข่าวการเมืองจากคลื่น 97 เพราะช่วงเย็นมันไม่ค่อยเครียดเรื่องเส้นทางการเดินทางเท่ากับตอนเช้าที่ต้องฟังจราจร เพราะกลัวผู้โดยสารไปไม่ทันช่วงเวลากลับบ้าน แต่ช่วงตอนเย็นอย่างนี้จะไม่กังวลเพราะเป็นเวลาที่เขาจะกลับบ้านกันแล้ว (จักรพงษ์ สายไพสงค์, **สัมภาษณ์**, 7 กันยายน 2552)

คุณมาตร เนื่องสกุล “ไม่ค่อยฟังเพลงปกติจะฟังพวกข่าวการเมืองคลื่น 92.25 (คลื่นประชาธิปไตย) กับคลื่น 97.75 (คลื่นของประชาชน คนนำปัญญา) เพื่อจะฟังว่าทักษิณมันโกงเราอย่างไร มีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ซึ่งก็จะฟังอยู่ 2 คลื่นนี้เสียเป็นส่วนมาก (มาตร เนื่องสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ส่วนกลุ่มที่เลือกฟังคลื่นเพลงนั้นจะเพื่อนคลายเครียด และได้รับสารประโยชน์จากการรายงานข่าวของทางสถานีมีข่าวรวมอยู่ทุกประเภท

“รับฟังคลื่น 102.5 (Get FM) ...เพราะฟังแล้วรู้สึกผ่อนคลายดี แล้วก็มีความสุข คือได้รับความคิดเห็นที่เขาคุยข่าวกันช่วงเช้า มันจะมีการนำเสนอข่าวอะไรที่เรายังไม่รู้ก็ได้รับรู้จากช่วงเวลานี้ มีการพูดคุยเปิดประเด็นเรื่องโน้นเรื่องนี้ และข่าวที่กำลังเกิดขึ้นล่าสุดก็มี” (ณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

คุณสืบศักดิ์ นพผึ้ง “เลือกฟังคลื่น 105.5 (Eazy FM) เพียงคลื่นเดียวตลอดทั้งวัน โดยช่วงเช้าจะได้รับข่าวสารจากสรยุทธ์ แล้วก็ฟังยาวตลอดเป็นคลื่นเพลงฟังง่าย ฟังสบาย และก็รับฟังเนื้อหาพอรู้เรื่องเพราะมีทักษะในด้านภาษา ผมจบปวส.มาเลยฟังรู้เรื่องบ้าง” (สืบศักดิ์ นพผึ้ง, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

คุณวิชัย เรือนทิพย์ “จะเลือกฟังคลื่น 102.25 เป็นคลื่นของเพลงสตริงเก่าๆ ฟังมาเรื่อยๆ ....ก็จะเปลี่ยนคลื่นมารับฟังคลื่น 93 (Cool FM) เป็นเพลงไทยสากลสมัยใหม่ ฟังไปสักพักหนึ่งถ้ารู้สึกเบื่อๆ ก็เลยฟังเนื้อความของเพลงที่นำเสนอออกมาก็จะเปลี่ยนไปฟังที่คลื่น 105.5 (Eazy FM)

เปิดเพลงภาษาอังกฤษ ที่เลือกฟังเพราะเมื่อรับฟังแล้วไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจความหมายของมันทำให้ไม่เกิดความเครียดเหมือนที่ฟังเพลงไทย เพราะในการรับฟังของเรานั้นเน้นที่ฟังดนตรีของเพลงในการช่วยผ่อนคลายมากกว่า”

ซึ่งเหตุผลในการเลือกเปิดรับวิทยุ นั้นนอกจากข่าวสารและเพื่อความผ่อนคลายแล้ว ยังจะช่วยอยู่เป็นเพื่อนในขณะขับรถในตอนกลางคืนได้อีกด้วย “ช่วยในการขับรถยามค่ำคืน เหมือนกับว่าเรามีเพื่อนร่วมเดินทางไปด้วยไม่ได้อยู่เพียงผู้เดียวในรถ แก้ความรู้สึกกลัวผีได้ เพราะบางที่เป็นเส้นทางที่เปลี่ยวก็เปิดวิทยุให้มันดังๆ” (วิชัย เรือนทิพย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

นอกจากการรับสารผ่านทางสื่อวิทยุแล้ว ยังมีผู้ขับบางคนที่จะเลือกจะรับฟังเพลงจากแผ่นเสียงหรือแผ่นซีดีมากกว่าเพราะเป็นเพลงที่เราเลือกเอง เราฟังแล้วสบายใจ

เมื่อนั่งอยู่บนรถยนต์รับจ้างเพียงผู้เดียวบนรถนั้นจะชอบเปิดแผ่นซีดีที่เป็นเพลงบรรเลงเป็นเพลงจีนที่ใช้ทำนองไทยมาเปิดฟัง ขับแล้วรู้สึกเพลิดเพลิน สบายใจ ไม่เครียด (สุกิจ สง่าแพทย์, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

วิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสาร

จากข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดด้วยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์พฤติกรรมของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในช่วงเวลาเช้า เย็น และแบบที่ไม่มีเวลาขับที่แน่นอน สามารถนำมาวิเคราะห์ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสารในแต่ละช่วงเวลาการขับรถว่ามีลักษณะการเลือกที่จะเปิดรับหรือปฏิเสธการรับข้อมูลด้วยสาเหตุและปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน โดยสามารถสรุปวิเคราะห์การเปิดรับและปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะได้ ดังนี้

การเลือกเปิดรับหรือเลือกสนใจ ตามที่ทราบกันดีว่าผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นค่อนข้างจะมีข้อจำกัดในการเปิดรับสื่อมากกว่าการประกอบอาชีพประเภทอื่น เนื่องด้วยสถานที่ที่ใช้ในการประกอบอาชีพของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่ใช้รถเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ จึงทำให้สื่อวิทยุจึงเป็นตัวเลือกที่ดีและสะดวกที่สุดในการเปิดรับ และคุณลักษณะเด่นที่สำคัญของสื่อวิทยุคือ ตัวผู้ฟังเองก็ไม่จำเป็นต้องใช้สมาธิในการรับสื่อวิทยุมากเมื่อเปรียบเทียบกับสื่อประเภทอื่น เช่น โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ ทำให้ไม่รบกวนสมาธิในการขับรถของตนเอง

ดังความเห็นของคุณอัครเดช พิมพ์จักร ได้กล่าวถึงการเลือกรับฟังสื่อวิทยุในการทำงานว่า “มันไม่รบกวนสมาธิในการขับรถ เพราะหูก็ฟังวิทยุ ส่วนตาก็ดูเส้นทางบนถนนไป” (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งความคิดเห็นนี้ก็สอดคล้องกับคุณนิติภัทร ศรีมาลาฯ ได้ให้เหตุผลในการไม่เลือกใช้สื่อประเภทอื่นบนรถยนต์รับจ้างว่า “โทรทัศน์ชอบดูแต่ต้องดูตอนอยู่บ้าน บนรถมันไม่มีถึงมีมันก็ไม่ควรที่จะดู มันไม่มีสมาธิ แต่หนังสือพิมพ์นี่ก็ไม่มีเวลาอ่าน” (นิติภัทร ศรีมาลาฯ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้สภาพการทำงานที่ต้องทำงานแข่งกับเวลา เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อวันให้ได้มากที่สุดก็ถือว่ามีผลต่อการตัดสินใจเลือกเปิดรับสื่อประเภทอื่นอีกทางหนึ่งเช่นกัน

โดยคุณภูวนเตร อ่อนทอง ได้ชี้แจงถึงความจำเป็นในการหารายได้โดยกล่าวว่า “ผมจะดูทีวีหรือหนังสือพิมพ์น้อยมากในแต่ละวัน เพราะวารถที่ขับอยู่เนี่ยเป็นลักษณะของการเช่าซื้อกับเช่า ต้องหาเงินอย่างต่ำให้ได้วันละหนึ่งพันบาทถึงจะอยู่รอด เลยไม่มีเวลาไปทำอย่างอื่น” (ภูวนเตร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

จากการศึกษาวิจัยด้วยการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์พฤติกรรมของผู้ขับรถยนต์รับจ้าง สาธารณะพบว่าเป็นลักษณะของการเปิดรับฟังที่มีวางแผนแผนในการรับสื่อวิทยุไว้ก่อนแล้ว โดยในช่วงเช้านั้นพบว่าผู้ขับรถยนต์ส่วนใหญ่ที่ขับรถยนต์รับจ้างที่ออกรถในช่วงเช้า นั้น มักจะมีการเลือกรับฟังคลื่นวิทยุเริ่มด้วยข่าวสาร และสารประโยชน์เป็นหลัก

ดังตัวอย่างการเลือกเปิดรับฟังในช่วงเวลาเช้าของคุณแหลม ซึ่งออกขับรถรับจ้างในช่วงเวลาตั้งแต่ 05.00-16.00 น. ได้กล่าวถึงการรับฟังรายการของตนเองว่า “ถ้าเป็นตอนเช้าก็จะเปิดลูกทุ่ง 95 สาเหตุที่ฟังเพราะช่วงเช้าๆ มันจะมีดีเจเขามาบอกข่าวสารมีสาระดีๆ มีประโยชน์ให้ฟัง” (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

เช่นเดียวกับคุณสุพิศ สุขสันต์ ที่ต้องออกรถช่วง 05.00-16.00 น. โดยจะเลือกรับฟังการนำเสนอเริ่มต้นด้วยข่าวสารเช่นกัน แต่แตกต่างกันในคลื่นความถี่วิทยุ “ช่วงเช้าก็จะเปิดข่าว 106 เป็นคลื่นข่าวช่อง 3” (สุพิศ สุขสันต์, **สัมภาษณ์**, 11 ตุลาคม 2552)

ซึ่งการเลือกเปิดรับฟังข่าวสารของบางคนในช่วงเช้า ก็มีการเลือกรับรู้ข่าวในหลากหลายคลื่นความถี่ เช่นตัวอย่างจากคุณสมพร นาดีน “ออกรถตั้งแต่ตี 4 จะเปิด 88.5 คลื่นลูกทุ่งใหม่ ถึงตี 5 เป็นรายการลูกทุ่งแต่มีสาระ ต่อด้วยเวลาประมาณ 6 โมงครึ่ง จะฟังสวพ.91 ฟังยาวเลยพวกข่าว

จรรยา รถติดตรงไหน ตรงไหนรถไม่ติด ทุกอย่างพวกข่าวอะไรอย่างนี้มีหมด” (สมพร นาคิน, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

จะเห็นได้ว่าการเริ่มต้นในการเลือกรับฟังนั้นผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ส่วนใหญ่มักจะเลือกเริ่มต้นในการรับฟังด้วยการรับรู้ข่าวสารที่ผ่านมาของวัน รวมทั้งสารประโยชน์ที่มีความรู้ให้แก่ตนเอง ด้วยการเลือกรับฟังคลื่นความถี่ของสื่อวิทยุที่แตกต่างกันแล้วแต่ความชื่นชอบส่วนตัว แต่ก็มักจะเลือกฟังในทิศทางเดียวกันข้อมูลข่าวสารเพื่ออัปเดตความรู้เรื่องราวนวนตัวที่เกิดขึ้นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคมจากสถานีจราจร ข่าวสารบ้านเมืองจากสถานีที่ถ่ายทอดเสียงจากสื่อโทรทัศน์ หรือสถานีเพลงลูกทุ่งที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติภารกิจในการประกอบอาชีพของตนในวันนั้นๆ ต่อไป

โดยเมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาสายๆ ที่การนำเสนอข่าวสารจบลงไปแล้ว หรือเส้นทางจราจรลดความคับคั่งลง จนถึงช่วงบ่ายผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะมักจะเลือกเปิดรับฟังคลื่นความถี่ที่มีการนำเสนอเพลง ธรรมะ รายงานการจราจรต่างๆ ไม่สามารถระบุลงไปได้ โดยจะเลือกตามความสนใจของตนเอง

ยกตัวอย่างเช่น คุณแหลม ได้บอกถึงการเลือกฟังสื่อวิทยุหลังจากช่วงเช้าและให้เหตุผลประกอบการเลือกว่า “พอสายมาหน่อยก็เป็นแนวสตริง 93 พอเที่ยงก็ฟังธรรมะ 88.75 โดยเปิดสตริงเพื่อแก้อาการง่วงนอน พอเสร็จปั้มน้ำมันเครียดๆ ก็เอาธรรมะมาช่วยหน่อยได้สติดี” (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งการเลือกรับฟังนี้ก็คล้ายกับคุณคำพันธ์ อดทน ที่เลือกเพลงมาเปิดในการรับฟังว่า “ช่วงบ่ายจะฟัง 95 ลูกทุ่งมหานคร มีเก้ ผกามาศ หลายคน เพื่อไม่ให้ตัวเองเงิบเหงา ไม่ให้ซีเรียสกับอย่างอื่น” (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

สำหรับการเปิดรับฟังในช่วงเย็นนั้นก็เหมือนกับในช่วงเช้าที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้าง จะให้ความสนใจในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อวิทยุ จนถึงช่วงเวลาดีก็มักจะกลับมาเลือกฟังเพลงแทน

จากตัวอย่างของคุณต่าย ที่ขับรถในช่วงเวลาเย็นคือตั้งแต่ 16.00 น. – 04.00 น. ได้พูดถึงการเลือกของตน “ช่วง 4 โมง - 2 ทุ่ม ฟังข่าวสารคลื่นจราจร สวพ.91 กับ จส.100เพราะจะได้รู้ทิศทางว่าตรงไหนติดขัดบ้าง จะฟังเพลงก็ต่อเมื่อหลังจาก 2 ทุ่มไปแล้ว โดยจะฟัง103.50 ทำอย่างนี้ทุกวันฟังเพื่อรู้เกี่ยวกับข่าวสารหลายๆ อย่าง” (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

โดยการเลือกที่จะรับฟังในแต่ละช่วงของเวลานี้ ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้าง สาธารณะจัดลำดับการรับฟังเองตามความชื่นชอบ จนกลายเป็นตารางเวลาการเปิดรับฟังในขณะ ขับรถในแต่ละวันไปอย่างอัตโนมัติ ซึ่งผ่านขั้นตอนการคัดกรองภายในตัวของผู้ขับรถยนต์รับจ้าง สาธารณะว่าเป็นช่วงรายการที่ตนเองให้ความสนใจและตัดสินใจเลือกในการรับฟัง เป็นการ วางแผนตั้งแต่เริ่มขับรถว่าจะรับฟังรายการอะไรถึงเวลาไหนและต่อเชื่อมด้วยรายการใดใน ช่วงเวลาถัดไป ต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ยาวไปจนกระทั่งถึงช่วงเวลาเลิกขับรถยนต์รับจ้าง

จากตัวอย่างการจัดตารางการฟังตั้งแต่เข้าถึงค่าของคุณสุนทร วิจิตรศาสตร์ ได้กล่าวถึง แผนการฟังของตนในแต่ละวันให้ฟังว่า “ตอนเช้าจะเปิดฟังข่าว คลื่น 95 ตอนกลางวันมันงงๆ ก็ ฟังเพลงลูกทุ่ง ส่วนตอนเย็นๆ ก็ฟังจส.100 ฟังร่วมด้วยช่วยกันบ้าง ฟังอย่างนี้ทุกวัน อย่างอื่นไม่ค่อยได้ฟัง” (สุนทร วิจิตรศาสตร์, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

ด้านคุณณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง ก็มีแผนในการเรียงเนื้อหาของตนในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ “ผมจะฟังคลื่น 102.50 ถึง 10 โมงเช้า เพราะมันผ่อนคลายดี มันมีสาระดี ถ้าช่วงบ่ายก็ฟังไทย คลื่น 96.5 เย็นหน่อยประมาณช่วง 5 โมง ก็ฟังสวพ.91 รายงานการจราจรชนิดนี้ จนถึง 6 โมง แล้ว ก็ฟังเพลงไทย 106.5 ต่อ” (ณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

คุณอัครเดช พิมพ์จักร ได้บอกตารางของตนเองว่า “เริ่มเช้าเลยก็ฟังคลื่น 95.0 เป็นการ รายงานข่าวผสมเพลงลูกทุ่ง ต่อมาช่วง 7 โมงก็จะฟังข่าวช่อง 9 ที่ FM.100.50 พอเริ่ม 9 โมงจะ เปิดฟังเพลง 103.50 เพลงของสินเจริญ พอ 9 โมงกว่าสลับมาเป็น 107.50 เป็นคลื่นใหม่มาสัก ประมาณเดือนกว่า คลื่นของ Yes radio ถ้าเลยเที่ยงครึ่งไปแล้วผมจะเปิดคลื่น 93 พอบ่ายโมงก็จะ เป็น 103.50 ประจำ” (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณภูวนตร อ่อนทอง “ช่วงเช้าจะฟังจส.100 กับสวพ.91 พอช่วง 9 โมงรถจะเริ่มซาแล้วก็จะ เปลี่ยนเป็นเพลงลูกทุ่ง 88.5 กับ 94.5 ลูกทุ่งล้วนๆ เลยพอเข้าเย็น 3 โมงครึ่งโรงเรียนเลิกผมจะ เริ่มฟังแล้วจส.100 กับสวพ.91 ใหม่อีกที” (ภูวนตร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ตารางการเปิดรับฟังทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าผู้ขับรถยนต์ส่วนใหญ่ จะมีการเลือกที่จะเปิดรับ ข่าวสารหรือข้อมูลความรู้ส่วนใหญ่ในช่วงเช้าและเย็นเป็นหลัก เนื่องจากถือเป็นเวลาสำคัญในการ สัญจรบนเส้นทางคมนาคมที่มีรถจำนวนมาก การที่เลือกเปิดรับด้านข้อมูลข่าวสารจึงถือเป็น ตัวเลือกที่จะช่วยให้ผู้ขับเห็นภาพสภาวะที่ตนกำลังเผชิญอยู่ ณ ขณะนั้น ส่วนในช่วงเวลาอื่นที่ นอกเหนือจากนี้ก็ขึ้นอยู่กับความสนใจของแต่ละบุคคลว่ามีความต้องการเลือกรับฟังแบบไหนเป็น สำคัญ

นอกเหนือจากการฟังที่มีการจัดเป็นช่วงเวลาในการเปิดรับฟังแล้ว ผู้วิจัยยังพบอีกว่า ลักษณะการเปิดรับฟังของผู้เข้ารับวิทยุรับแจ้งสาธารณะนั้นยังมีอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การเปิดรับฟังคลื่นเดียวตลอดช่วงเวลาการขับรถ โดยพฤติกรรมในการเปิดรับที่แสดงออกนั้นคือในทุกๆ วันจะมีการเปิดรับสารจากสื่อวิทยุเพียงคลื่นเดียวเท่านั้น

คุณสืบศักดิ์ นพผึ้ง “เปิดวิทยุฟังคลื่นเดียว 105.5 ตลอด โดยช่วงเช้าฟังข่าวสรยุทธ หลังจากนั้นก็ฟังเพลงยาวตลอดรายการไปเลย เพราะเป็นคลื่นฟังง่าย ฟังสบาย ในแต่ละวันก็มีข่าวสารที่ต้องการทราบครบถ้วนเลยไม่รู้จะเปลี่ยนคลื่นไปทำไม” (สืบศักดิ์ นพผึ้ง, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ซึ่งเหตุผลในการเลือกรับเช่นนี้นั้น เพราะตัวผู้ขับพิจารณาด้วยตนเองแล้วว่าแล้วว่ามีประโยชน์ และสามารถตอบสนองความต้องการของตนได้เป็นที่น่าพึงพอใจมากที่สุดจนไม่ต้องเปลี่ยนไปรับฟังสถานีอื่นอีก

ลักษณะของคลื่นสถานีเพลงที่ทำให้ผู้ขับรถยนต์รับแจ้งสาธารณะพึงพอใจที่จะรับฟังคลื่นนั้นตลอดช่วงเวลาขับรถจะมีลักษณะเด่นคือ เพลงที่เปิดจะมีจังหวะที่ฟังสบายหู ไม่กระแทกกระทั้นอารมณ์จนเกินไป มีการเปิดเพลงยาวตลอดรายการจะมีโฆษณาหรือเสียงผู้ดำเนินรายการขึ้นน้อยมาก จะมีเพียงพูดเข้าเพลงบ้างในช่วงต้นรายการ หรือไม่กี่ในช่วงที่มีการเปิดเพลงยาวต่อเนื่องมาแล้วหลายเพลง ก็จะต้องกลับมาฟังเสียงผู้ดำเนินรายการด้วยการพูดประเด็นทั่วไปบ้าง ส่งผลให้อรรถรสในการฟังนั้นดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง

นิติภัทร ศรีมาลา “ขึ้นรถมาก็เปิด 97.5 คลื่นเดียวเลย เป็นเพลงสตริงคลื่นนี้เข้าโฆษณา น้อย ชั่วโมงหนึ่งเขาจะเปิดเพลงประมาณ 50 นาที ทำให้ฟังเพลงได้เยอะ ชอบ ไม่เสียอารมณ์” (นิติภัทร ศรีมาลา, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ส่วนผู้ขับรถยนต์รับแจ้งสาธารณะ ที่รับฟังคลื่นสถานีวิทยุจราจรเพียงคลื่นความถี่เดียว ตลอดเวลาการขับรถได้ให้เหตุผลว่า เพราะเราประกอบอาชีพขับรถยนต์รับแจ้งก็ต้องรู้สถานการณ์เส้นทางจราจรบนถนนสายสำคัญต่างๆ ถ้าหากลูกค้าเรียกก็จะได้หลีกเลี่ยงหรือแนะนำลูกค้าว่าควรไปในเส้นทางใดถ้าผู้โดยสารถามความคิดเห็นของตน บวกกับเป็นเพราะความเคยชินในการรับฟังที่ต้องเปิดคลื่นนี้ทิ้งเอาไว้เป็นประจำ

จากข้อมูลด้านบนเมื่อนำมาดูพฤติกรรมการเปิดรับฟังของแต่ละคนแล้วนั้น ล้วนแล้วแต่มีรสนิยมความต้องการใช้สื่อเป็นของตนเอง ไม่มีบรรทัดฐานกฎเกณฑ์แน่นอนว่าควรจัดเรียงตารางหรือแผนการฟังแบบไหนว่าจะดีที่สุด แต่อย่างไรก็ตามในตัวของผู้ขับรถยนต์รับแจ้งสาธารณะในทุกๆ

คนก็มีการจัดตารางวางแผนในการฟังของตนเองไว้อย่างชัดเจนทั้งสถานที่ที่จะรับฟัง และช่วงเวลาอย่างชัดเจน

โดยในส่วนคลื่นความถี่ของสถานีที่ผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณะเลือก ก็มักเลือกตามความคิดเห็นชอบตามความสนใจของตนเอง เพื่อสนับสนุนทัศนคติเดิมที่มีอยู่แต่เดิมของตนและหลีกเลี่ยงคลื่นความถี่ของสถานีที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจ หรือทัศนคติเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อไม่ให้เกิดความไม่สบายใจ ความไม่สอดคล้องทางด้านความเข้าใจในการเปิดรับข้อมูล

กล่าวได้ว่าเมื่อผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณะ เลือกที่จะเปิดรับสื่อวิทยุในการฟังแล้วนั้น ขั้นตอนต่อมาสถานีที่จะรับฟังนั้น ส่วนใหญ่มักจะเลือกตามความสนใจอยากทราบ อยากฟังตามความชอบเดิมของตนที่แตกต่างกัน โดยจากการศึกษาพบว่าตัวเนื้อหาสารที่ผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณะสนใจเลือกรับฟัง สามารถแบ่งสถานีได้แก่

1. สถานีรายงานข่าวการจราจร เป็นสถานีรายการที่จัดทำขึ้นเพื่อรายงานสภาพการจราจรบนท้องถนนเส้นสำคัญในย่านธุรกิจที่มีสภาพการจราจรหนาแน่น รวมทั้งทางสถานีได้เปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปที่สัญจรอยู่บนท้องถนน สามารถร่วมรายงานสภาพการจราจรในเส้นทางที่ตนกำลังใช้เดินทางอยู่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการขอความช่วยเหลือ รายงานอุบัติเหตุ หรือสิ่งกีดขวางต่างๆ ที่เกิดบนช่องทางการจราจรตลอด 24 ชั่วโมง

โดยเหตุผลประกอบความสนใจในการฟังของผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณะส่วนใหญ่ คือ เมื่อผู้ขั้บรณยณต์รับจ้างสาธารณะทราบถึงสภาพการจราจรในแต่ละเส้นทางจะได้หลีกเลี่ยงไปใช้ในเส้นทางอื่นแทนจะได้ไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางมากนัก

คุณพรชัย “อยากจะรู้ข้อมูลจราจรว่าที่ไหนคับคั่งจะได้ไม่ไปทางนั้น” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

โดยคลื่นสถานีที่ให้บริการข่าวสารการจราจรนี้จะมี 2 คลื่นสถานีหลักๆ คือ

1.1 สถานีวิทยุพิทักษ์สันติราษฎร์ สวพ.91 เป็นสถานีวิทยุเพื่อความปลอดภัยและการจราจร ดำเนินการโดย กองตำรวจสื่อสาร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

1.2 สถานีวิทยุสื่อสาร คลื่น FM 100 MHz เป็นรายการวิทยุที่มีส่วนสำคัญในการบรรเทาปัญหาจราจรและปัญหาอื่น ๆ ของสังคมเมือง

การเลือกที่จะเปิดรับรายการจรรยาบรรณในคลื่นความถี่ใด ก็มีเหตุผลในการคัดเลือกเช่นกัน โดยคุณมาลินี เสือสกุล กล่าวเกณฑ์ในการเลือกสถานีข่าวจรรยาบรรณจากการนำเสนอว่า “สวพ.91 ข่าวจะไวกว่าจส.100 แล้วมันก็จะสรุปสั้นๆ ไม่ยืดเยื้อและคนที่พูดมันไม่เหมือนสวพ. 91” (มาลินี เสือสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์ จะเลือกรับฟังด้วยความคุ้นเคยในการเปิดรับเป็นหลัก “ฟังวิทยุคลื่นจส.100 ตลอดเหตุที่เลือกฟังเพราะคุ้นหูในการฟังไปแล้วก็เลยไม่ได้ฟังสวพ.91” (ประจักษ์ พรรณพานิชย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

2. สถานีเพลง โดยในแต่ละคลื่นความถี่ก็จะมีหลายหลายแนวเพลงให้ผู้ชมรับชมได้รับแจ้ง สาธารณะเลือกให้กับความต้องการ และตามรสนิยมที่ต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเพลงลูกทุ่ง เพลงสตริง หรือสากล

2.1 เลือกเปิดรับฟังเพลงลูกทุ่ง เป็นแนวเพลงที่ผู้ชมรับชมได้รับแจ้งสาธารณะส่วนใหญ่นิยมฟังมากที่สุด เนื่องจากมีเนื้อหาเพลง และภาษา การออกเสียงร้องเข้าใจได้ง่าย ฟังสบาย ทำให้ไม่เครียดในการชมรับแจ้ง

คุณจิตใจ บ้านบุญ กล่าวว่่า “ชอบเปิดคลื่น 95 เป็นคลื่นลูกทุ่ง ฟังเพลินดี เนื้อหาในเพลงมันก็เพราะ ฟังแล้วก็คิดจินตนาการไปตามเพลงได้...” (จิตใจ บ้านบุญ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล) “เปิดฟังคลื่น 88.5 ลูกทุ่ง ฟังเพื่อแก้เหงา คลายเครียด แล้วอีกอย่างเราชินกับเพลงมันไง ฟังมาตั้งแต่รุ่นพ่อรุ่นแม่แล้ว” (ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์** 8 ตุลาคม 2552)

2.2 เลือกเปิดรับฟังเพลงแนวสตริง เป็นคลื่นวิทยุที่นำเสนอเพลงไทยสากล หรือแนวเพลงสมัยใหม่ ที่มีการใช้ภาษาหรือศัพท์สมัยใหม่ใส่เข้าไปในเนื้อเพลง มีหลายจังหวะดนตรีให้เลือกรับฟัง ฟังค่อนข้างถ้าเทียบกับเพลงสมัยก่อน หรือเพลงลูกทุ่ง ซึ่งมักจะตรงกับรสนิยมความต้องการในช่วงอายุของผู้ชมรับชมได้รับแจ้งสาธารณะที่มีอายุไม่มากนัก

คุณนิติภัทร ศรีมาลาฯ “ฟังคลื่น 97.5 ตลอด เป็นเพลงสตริง จังหวะมันมันส์ ช่วยกระตุ้นไม่ให้ง่วงนอนได้” (นิติภัทร ศรีมาลาฯ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

2.3 เลือกรับฟังคลื่นเพลงสากล เป็นแนวเพลงที่ค่อนข้างทำให้ผู้วิจัยประหลาดใจกับการเปิดฟังเพลงสากลของผู้ชมรับชมได้รับแจ้งสาธารณะอย่างมาก เมื่อถามถึงเหตุผลในการรับ

ฟังผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะให้เหตุผลสนับสนุนในการเปิดรับฟังว่า การเปิดเพลงสากลหรือเพลงภาษาอังกฤษขณะขับรถช่วยให้ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะไม่เกิดความเครียด เนื่องจากฟังไม่รู้เรื่องในเนื้อหาของเพลง ทำให้ไม่ต้องคิดอะไรมากฟังเพียงผ่านหูและรับรู้จังหวะของดนตรีเท่านั้น

คุณสืบศักดิ์ นพผึ้ง เมื่อขึ้นไปนั่งบนรถกำลังเปิดฟังคลื่น FM 105.50 คลื่นเพลงสากลอยู่ ได้กล่าวถึงการฟังของตนเองว่า “ฟังคลื่นเดียว 105.50 Easy FM ....เป็นคลื่นสถานีที่เปิดเพลงยาวตลอดรายการเป็นคลื่นฟังง่าย ดนตรีฟังสบาย เราชอบ” (สืบศักดิ์ นพผึ้ง, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

คุณวิชัย เรือนทิพย์ “ซีเกียจฟังเนื้อความของเพลง จึงหันไปฟังเพลงสากลแทนเป็นเพลงอังกฤษ เพราะมันฟังไม่รู้เรื่องดี แคฟังดนตรีมันเฉยๆ ไม่ต้องมีความหมายอะไร เพราะเราไม่เข้าใจความหมายของมัน” (วิชัย เรือนทิพย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

3 เลือกรับฟังรายการประเภทอื่นๆ คือ รายการที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะมีความสนใจในการรับฟังแต่มีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับการฟังข่าวจราจรหรือเพลง ซึ่งได้แก่ การรับฟังสถานีวิทยุที่รายงานข่าวการเมืองโดยเฉพาะ รูปแบบการนำเสนอของรายการก็จะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์สถานการณ์ บทบาท และเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นทางการเมือง จากนักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ในด้านการเมืองมาแสดงความคิดเห็น รวมทั้งมีการถ่ายทอดสดเสียงการประชุมทางรัฐสภาในแต่ละวาระ โดยสาเหตุหลักที่ทำให้ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะรับฟังเนื้อหา และสถานีที่เกี่ยวกับการนำเสนอข่าวสารการเมืองน้อยลง เพราะว่าเกิดความเบื่อหน่าย เครียด แต่ละฝ่ายไม่มีความจริงใจต่อกัน ข่าวที่นำเสนอมาก็ไม่มีความน่าเชื่อถือ เพราะว่าการที่ตนเองขับรถไปเจอสถานการณ์จริงกับตัวเองเมื่อมาเปรียบเทียบกับข่าวที่นำเสนอมันไม่ตรงกัน บิดเบือน

คุณสมจิตร บุญมาก อายุ 53 ปี “ก็มีการฟังข่าวการเมืองบ้างตอนตื่นชั่วโมง แต่ฟังมากก็ไม่ไหวเครียด ต้องเปลี่ยนไปฟังอย่างอื่นบ้าง” (สมจิตร บุญมาก, **สัมภาษณ์**, 19 สิงหาคม 2552)

ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล) “ฟังการเมืองบ้างเป็นบางช่วง ที่จริงๆแล้วไม่ชอบฟังนะ มันน่ารำคาญ มันน่าเฝ้า วนไปเวียนมา น่าเบื่อ”(ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์** 8 ตุลาคม 2552)

คุณตรีเนตร นามกร “โดยมากไม่ค่อยเชื่อข่าวการเมืองที่น่าเสนอออกมา เพราะมันไม่ตรงกับความจริง ที่รู้เพราะผมขับรถแท็กซี่ทุกวันก็ไม่เห็นมันจะมีอะไรดีขึ้นอย่างที่เขาวางใจเลย” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

เมื่อมีการเลือกที่จะเปิดรับแล้วกระบวนการต่อไปคือการเลือกรับรู้และตีความหมาย เมื่อผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะเลือกที่จะให้ความสนใจในเนื้อหาสาร และสถานีใดสถานีหนึ่งแล้วก็เชื่อว่าจจะรับรู้ และเข้าใจข่าวสารข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่น่าเสนอผ่านสื่อวิทยุออกมาทั้งหมดเสมอไป เนื่องจากทักษะ ประสบการณ์ ความต้องการ และปัจจัยประกอบอื่นๆ ต่างกัน บางครั้งผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นพยายามที่จะรับรู้ และแปลความหมายแต่การตีความอาจไม่ตรงกับสิ่งที่สถานีวิทยุต้องการนำเสนอออกมาก็ได้

คุณตรีเนตร นามกร “ส่วนใหญ่ตอนขับรถก็จะเลือกฟังคลื่น 88.5 เพราะเปิดเพลงลูกทุ่งตลอดทั้งรายการ สตรีก็ฟังได้ แต่ก็ฟังได้ไม่ค่อยได้มาก ไม่รู้เรื่อง เพลงที่มันดังๆ ติดหูหน่อยมันก็พอฟังได้ แต่ถ้าเป็นเพลงออกมาใหม่ๆ มันก็ฟังไม่เป็น” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยทั้งหมดจะออกมาในรูปของการถือคิดคลื่นเป็นกระบวนการเลือกจดจำ ในส่วนที่ตรงกับ ความสนใจ ความต้องการ ทักษะสติ ฯลฯ ของตนเอง และมักจะลืมหรือไม่นำไป ถ่ายทอดต่อในส่วนที่ตนเองไม่สนใจ ไม่เห็นด้วย หรือเรื่องที่ขัดแย้งค้ำกับความคิดของตนเอง

ขั้นตอนของการเลือกจำจาดในกระบวนการเปิดรับของผู้ขับรถยนต์รับจ้างนี้ถือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเปิดรับฟังที่จะทำให้เกิดขึ้นในการรับฟังซ้ำในครั้งต่อไป จากข้อมูลที่รวบรวมมาปรากฏว่า การจดจำสถานีวิทยุของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะทุกคันล้วนมีวิธีการจัดการในลักษณะเดียวกัน คือ การบันทึกค่าความถี่ในแต่ละสถานีที่ชอบ หรือถือคิดคลื่นที่ตนเองให้ความสนใจและผ่านกระบวนการคัดกรองของตนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งปกติสามารถรองรับความต้องการในการจดจำได้เป็นประมาณ 5 คลื่นสถานีหรืออาจมากกว่านั้นขึ้นอยู่กับระบบการติดตั้งในแต่ละยี่ห้อของรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่นำมาใช้ประกอบอาชีพ ทั้งนี้ได้ให้เหตุผลในการบันทึกค่าความถี่ในสถานีที่ชื่นชอบเอาไว้ว่า ทำให้เราสามารถเลือกที่จะตั้งบันทึกประเภทของสถานีได้อย่างหลากหลายแนวมากขึ้น เพื่อรองรับความต้องการของตนเองและผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการบนรถยนต์รับจ้างสาธารณะของตน นอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มความสะดวกต่อการเปลี่ยนแปลงการรับฟังไปยังคลื่นอื่นที่ตนชื่นชอบ ด้วยการกดเลือกคลื่นสถานีที่ต้องการได้เลยทันทีไม่ต้องเสียเวลามาค้นหาคลื่นความถี่ใหม่

คุณสมาน คำมูล ได้ให้เหตุผลในการลือคณีนวทศวรรษไว้ว่า “คือมันนี่ก็เลยจะหมุนหาของคณีนวทศวรรษ บางคณีนี่เราฟังประจำเราก็จะลือคเอาไว้ กตัญญูมันจะเจอเลยไม่เสียเวลา” (สมาน คำมูล, **สัมภาษณ์**, 2 สิงหาคม 2552)

การที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะมีการเลือกใช้สื่อวิทยุ นั้น ต้องสามารถที่จะตอบสนอง ความพึงพอใจ ความต้องการ ความปรารถนา หรือแรงจูงใจของตนเองได้ โดยการเปิดรับจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นจาก ภายในตัวผู้ขับรถยนต์รับจ้างเอง และแรงกระตุ้นจากภายนอกไม่ว่าจะเป็นสภาพการจราจร วัฒนธรรมทางสังคม กฎระเบียบทางกฎหมายควบคู่กันไปด้วย โดยสามารถอธิบายได้จากพฤติกรรมที่มีความแตกต่างกันทางจิตวิทยาหรือความต้องการทางอารมณ์ (พีระ จีระโสภณ, 2529, หน้า 636-640.) ซึ่งความรู้สึกภายในที่มีผลต่อความคาดหวังและการเลือกที่จะเปิดรับฟังสื่อจากวิทยุของผู้ที่ประกอบอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ คือ

1.ความเหงา ตามที่ทราบกันแล้วว่าอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะเป็นอาชีพที่ใช้ชีวิตอยู่บนรถเสียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อนั่งอยู่บนรถคนเดียววนๆ ขณะที่ไม่มีผู้โดยสารเป็นธรรมดาที่ย่อมต้องการจะมีเพื่อน หรือสิ่งบันเทิงต่างๆ จึงเป็นสาเหตุทำให้ต้องหันมาฟังสื่อวิทยุที่อยู่ใกล้ตัวเพื่อคลายความเหงา เพราะถ้าผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะอยู่อย่างเงียบๆ เป็นเวลานานโดยไม่มีเสียงอะไรเลย อาจทำให้ผู้ขับมีความคิดที่ฟุ้งซ่านใจลอย หมกมุ่นอยู่ในเรื่องที่ตนเองกำลังเครียดอยู่ ซึ่งจะทำให้ผู้ขับเสียสมาธิในการขับรถ และเสียสุขภาพจิตในการประกอบอาชีพไปด้วย

นอกจากนี้ในยามค่ำคืนสื่อวิทยุถือเป็นตัวช่วยที่ดีที่สุดของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในการอยู่เป็นเพื่อน สำหรับผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่จำเป็นต้องขับไปยังเส้นทางหรือสถานที่ที่ค่อนข้างเปลี่ยวหรือห่างไกลจากบริเวณชุมชน เพราะเหมือนเรามีเพื่อนหรือสิ่งที่ทำให้ใจจดจ่อไม่คิดฟุ้งซ่านไปเรื่องอื่น ลดความประหม่าหวาดกลัวต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างตลอดเส้นทางการเดินทางได้ และไม่สร้างแรงกดดันในการสนทนาหรือทางสังคมแก่ตัวผู้ขับอีกด้วย

คุณวิชัย เรือนทิพย์ “ถ้าช่วงดึกๆ จะต้องเปิดวิทยุไม่เปิดไม่ได้ ก็ฟังเหมือนมีใครอยู่เป็นเพื่อน แก้กัวมีเหมือนกัน ไปบางสถานที่ถนนมันเปลี่ยวรู้สึกกลัวก็เปิดวิทยุให้มันดังๆ ไว้” (วิชัย เรือนทิพย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

2.ความอยากรู้อยากเห็น ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะทุกคนล้วนมีความอยากรู้อยากเห็นกับเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัว โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเองที่สุด ไปจนถึงสิ่งที่ห่างตัวเองมากที่สุด เพื่อส่งเสริมให้ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะมีความรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอก สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของสังคมปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

เช่นเดียวกับคุณประจักษ์ พรรณพานิชย์ “...ที่รับฟังวิทยุนี้ก็เพื่อการสื่อสารจะได้คุยกับ ผู้โดยสารถู้อเรื่องทันเหตุการณ์กับเขาบ้าง ฟังเพลงอย่างเดียวมันก็เบื่อ ฟังข่าวอย่างเดียวจะได้รู้ ข่าวสารบ้านเมืองตลอดเวลาได้ประโยชน์กว่า” (ประจักษ์ พรรณพานิชย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

3.ประโยชน์ใช้สอย โดยผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นมีการเลือกเปิดรับรู้ข่าวสารเพื่อ ประโยชน์ในการประกอบอาชีพของตนเอง ทั้งเพื่อเพิ่มความรู้ที่ได้จากตัวเนื้อหาสาระข่าวสาร บ้านเมือง ข่าวเส้นทางจราจรบนถนนสายต่างๆ ในเมืองหลวง ที่มักมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจราจรอย่างละเอียด มีการรายงานสดต่อสภาพการจราจรที่กำลังเกิดขึ้นทันท่วงที ช่วยให้ผู้ขับ รถยนต์รับจ้างสาธารณะสามารถหลบเลี่ยงเส้นทางจราจรที่ติดขัดได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ จริงในการประกอบอาชีพ

คุณตรีเนตร นามกร “สาเหตุที่เลือกฟังสื่อวิทยุเพราะทำให้รู้เหตุการณ์ทั่วไปพวกรถติดขัด บนท้องถนน รถชน รถเฉี่ยวอะไรอย่างนี้เขาจะบอกรายงานมาทันที” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

จากการศึกษาจะพบว่า ปัจจัยในการเลือกเปิดรับสื่อของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้น จะประกอบด้วยปัจจัยที่เกิดจากตัวผู้ขับเอง ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความอยากรู้อยากเห็นใน ข่าวสารบ้านเมือง ทศนคติความคิดส่วนตัว ความชอบไม่ชอบในรูปแบบรายการ หรือตัวผู้จัด รายการของสถานีวิทยุต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยพื้นฐานที่เป็นแรงผลักดันที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสารของผู้ขับ รถยนต์รับจ้างสาธารณะเลือกเปิดรับสื่อวิทยุอีกหลายอย่างด้วยกัน ซึ่ง วิลเบอร์ แชรรมม์ (Schramm:1973) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเลือกรับสารไว้ว่าเกิดจากแรงผลักดัน ที่พบในงานวิจัยนี้ ดังนี้

1.ประสบการณ์ ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะแต่ละคนจะพัฒนานิสัยการเปิดรับสารของ ตนจากประสบการณ์ที่เคยได้รับจากพฤติกรรมในการเปิดรับนั้นๆ จากสถานีใดสถานีหนึ่งมาก่อน หน้านี้ ซึ่งจะมีการรับฟังอย่างต่อเนื่องเมื่อพบประสบการณ์ที่ดี

คุณต่าย ได้กล่าวถึงประสบการณ์ของตนเองในการเปิดสื่อวิทยุว่า “เปิดคลื่นวิทยุ 103.50 ล็อคคลื่นนี้ไว้ ส่วนมากถ้าผู้โดยสารขึ้นมาเมื่ออายุสักประมาณ 30 ปีขึ้นไปเนี่ยเขาจะฟังเพลงสโตร์ 103.50 ผู้โดยสารขึ้นมาจะบอกเพลงเพราะดีนะคะ เราก็อจะรู้แล้ว” (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

แต่ในบางครั้ง ประสบการณ์ที่ไม่ดีก็ทำให้ผู้ขับรถยอมรับจ้างเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปเลยก็มี ดังเช่นคุณแจ่ม จ่านอก กล่าวถึงประสบการณ์ของตนว่า “บางทีลูกค้าขึ้นมาอารมณ์เสียอย่างนี้ เขาจะหงุดหงิด เราจึงไม่ค่อยได้เปิดวิทยุเลย เพราะเคยมีอยู่ครั้งหนึ่งลืมปิดผู้โดยสารบอกพี่เปิดฟังคลื่นอะไรอะ น้ำเสียงไม่ดี เราก็เลยจำ” (แจ่ม จ่านอก, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

จะเห็นได้ว่าการเก็บเกี่ยวสิ่งสมประสบการณ์ จากการพบเจอผู้โดยสารจำนวนมากหน้าหลายตาที่ขึ้นมาใช้บริการในการทำงานนั้นมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกสรรเป็นอย่างมาก ซึ่งอาจจะทำให้ความสามารถแต่เดิมของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะเพิ่มขึ้น หรือลดน้อยลงจากเดิมก็ได้ ทั้งนี้ก็เนื่องจากอิทธิพลสำคัญจากตัวผู้โดยสารด้วย โดยประสบการณ์ในผู้ขับรถรับจ้างแต่ละคนก็จะแตกต่างกันออกไป ไม่สามารถที่จะตัดสินได้ว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่ถูกหรือผิด เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม

2. การศึกษาและสภาพทางสังคม จากการศึกษาวิจัยพบว่าความสามารถในด้านภาษาหรือระดับการศึกษานั้นไม่เป็นอุปสรรคต่อการรับรู้ หรือตีความหมายของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะแต่อย่างใด สามารถที่จะมีการเลือกเปิดรับฟังเพลงสากลในกิจวัตรการฟังได้อย่างไม่มีปัญหา เนื่องจากเป็นการรับฟังเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ ด้วยการฟังทำนองและจังหวะเพลงมากกว่าที่มุ่งหวังที่จะต้องเข้าใจในความหมายของเนื้อสรวในเพลงที่กำลังนำเสนอ

คุณวิชัย เรือนทิพย์ “...เพราะว่าซ้ก็เก็จฟังเนื้อความของเพลงก็เลยเปลี่ยนไปฟัง 105.5 แทน เป็นเพลงภาษาอังกฤษ ... แคฟังดนตรีมันเฉยๆ ไม่ต้องมีความหมายอะไร เพราะเราไม่เข้าใจความหมายของมัน ฟังเพลินๆ” (วิชัย เรือนทิพย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

3. ความสามารถในการรับสาร ทั้งสภาพร่างกายและจิตใจของคนจะมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการรับข่าวสารของบุคคล ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะที่เน้นความต้องการด้านร่างกายเป็นหลักนี้ จะให้เหตุผลว่าสื่อวิทยุเป็นตัวกระตุ้นที่ดีเมื่อยามที่ตนขับรถมาเป็นเวลายาวนานติดต่อกัน อาจจะทำให้รู้สึกง่วงนอน ร่างกายอ่อนเพลีย โดยสื่อวิทยุจะช่วยให้ระบบประสาทของร่างกายตื่นตัว ไม่หลับในจนอาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้

คุณจิตใจ บ้านบุญ “บางทีตอนขับรถเราง่วง หรือเราเครียดอย่างนี้ เราก็ฟังเพลงไปมันก็คลายเครียดไปหน่อยหนึ่ง” (จิตใจ บ้านบุญ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณพรชัย “...เปิดเพลงที่เร้าใจทำให้ซบมันส์กระตุ้นไม่ให้เราหลับตื่นตัวให้สมองทำงาน” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

4. อารมณ์ เพื่อช่วยผ่อนคลายอารมณ์ในขณะที่บรรณารักษ์รับแจ้งสารณะ การมีเป้าหมายในการเปิดรับฟังนี้ก็ช่วยให้การคัดกรองสถานีของผู้รับแจ้งสารณะนี้ ง่ายต่อการค้นหาสถานีหรือเนื้อหาที่สามารถตอบสนองการฟังของตนได้

คุณคมกริช คุณดี “วิทยุช่วยได้มากเลยตอนขับรถหาผู้โดยสาร บางครั้งมันมีอารมณ์หงุดหงิด แล้วไม่รู้จะระบายออกมายังไง” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

5.ทัศนคติ ผู้รับแจ้งสารณะมักจะเลือกรับรู้และตีความตามความชอบและมีใจโน้มเอียงไปในเนื้อหาใดเนื้อหาหนึ่งที่แตกต่างกัน ซึ่งความชอบหรือไม่ชอบนี้ส่วนใหญ่จะถูกปลูกฝังมาเฉพาะมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นทัศนคติส่วนตัวที่ตนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

คุณคมกริช คุณดี พูดถึงการเลือกรับฟังของตนเองว่า “ส่วนใหญ่ผมชอบฟังเพลงแนวเพื่อชีวิตเกือบทั้งวัน มันให้ข้อคิดเตือนใจในการใช้ชีวิตได้ดี จริงๆ ลูกทุ่งก็ฟังได้นะ แต่ถ้าเลือกก็ต้องเพลงแนวคาราบาวไว้ก่อน” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้ในด้านบรรทัดฐานและนโยบายทางสังคม (Norms and policies) โดยปกติแล้วการประกอบอาชีพทั่วไปในทุกสายงานมักจะมีการตั้งกฎเกณฑ์ ข้อบังคับเพื่อการปฏิบัติและควบคุมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่เนื่องจากการประกอบอาชีพบรรณารักษ์รับแจ้งสารณะนั้นเป็นอาชีพอิสระจากการถูกควบคุมจากองค์กร

ดังนั้นในปัจจุบันนี้ ไม่ค่อยมีอิทธิพลต่อการกระตุ้นให้เกิดการรับสารจากสื่อวิทยุของผู้รับแจ้งสารณะโดยตรง เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพนี้ส่วนใหญ่การเลือกรับสื่อไม่ได้อยู่ภายใต้กฎของสถาบันหรือองค์กร หรือหลักเกณฑ์การบริหารของสายอาชีพของตน แต่จะยึดหลักที่ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการเสียมากกว่า เพราะเป็นการคัดเลือกสารที่เห็นผลตอบรับกลับมาโดยตรงและรวดเร็ว

ในส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของเปิดรับของผู้รับแจ้งสารณะเองนั้น พบว่าผู้รับแจ้งสารณะนั้นถูกจำกัดจากปัจจัยภายนอกหลายอย่างด้วยกัน ตามที่เราทราบกันดีแล้วว่าเป็นอาชีพที่หาเช้ากินค่ำ โดยต้องอยู่ในรถเกือบทั้งวันในแต่ละวันของการทำงาน โอกาสในการที่ตรวจสอบข่าวสารที่ตนได้รับอยู่นั้นมีน้อยมาก เพราะไม่มีเวลาไปพบเจอสื่ออื่นๆ หรืออาจมีเวลาบ้างแต่ก็ไม่เพียงพอที่จะรับทราบถึงที่มาที่ไป และเนื้อหาของข่าวสารนั้นได้อย่างละเอียดและครบถ้วน ประกอบกับเวลาที่เป็นตัวเร่งในการทำงานที่ต้องนำรถไปส่งกะในแต่ละวัน จึงทำให้ความสนใจในรายละเอียดในตัวข้อมูลลดลงไป

คุณภูวนेत्र อ่อนทอง ได้กล่าวถึงการใช้เวลาในการติดตามตรวจเช็คข่าวสารของตนว่า “เราไม่สามารถไปสอบถามหรือหาข้อมูลเพิ่มเติม บริโภคสื่ออย่างเดียวนเลย ดูทีวีหรือหนังสือพิมพ์ น้อยมาก เพราะว่ารถเนียเป็นลักษณะของการเช่าซื้อกับเช่า ต้องหาเงินอย่างต่ำให้ได้วันละพัน ถึงจะอยู่รอด” (ภูวนेत्र อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

เช่นเดียวกับ ป้าอึ้ง “เวลานอนยังไม่ค่อยจะมีเลย ไม่ได้เช็คอะไรเลย เลิกถึงบ้าน 5 ทุ่ม แค่มกัก็หลับแล้ว บางทีตี 2 ต้องไปส่งลูกค้า เอาแน่ไม่ได้ เอาแค่เวลานอนยังหาไม่ได้ เพราะฉะนั้นไม่เช็คอะไรเลย ดูว่าอะไรมันน่าเป็นไปได้ อันไหนมันไม่น่าเป็นไปได้แล้วแต่” (ป้าอึ้ง, ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

จากระยะเวลาในการทำงานและสถานที่ที่ต้องอยู่แต่ในรถทั้งวันเช่นนี้ ส่งผลให้โอกาสในการที่จะเปิดรับหรือตามข่าวเพื่อเปรียบเทียบข้อมูลในสื่ออื่นๆ นั้นลดน้อยลงไป ทำให้เกณฑ์สำคัญที่ผู้ขับรถยอมรับจ้างสาธารณะ มักใช้ในการตัดสินใจเปิดรับที่จะเชื่อหรือปฏิเสธข้อมูลข่าวสารใด ข่าวสารหนึ่งนั้น มักจะเอาตนเองเป็นที่ตั้งสำคัญในการคิดวิเคราะห์ โดยสะสมเอามาจากประสบการณ์ความเป็นจริงที่ตนประสบพบเจอในแต่ละวันมาเป็นข้อมูลอ้างอิงและสนับสนุนความเชื่อของตน เพราะข่าวทั้งหลายที่เสนอออกมาเหล่านี้ไม่ว่าจะทางสื่อใดก็ตามเราก็ไม่ได้ประสบพบเจอหรือเห็นประจักษ์ด้วยตาตนเองอยู่แล้ว

คุณณรงค์ หลั่นม่วง “ด้านความเชื่อข่าวสารเราไม่ได้เห็นกับตัวเองจะเชื่อสนิทไม่ได้ มีการดูหนังสือพิมพ์ หัวข้อข่าวมันก็จะคล้ายๆ กันหมด ก็เชื่อจากตัวเอง” (ณรงค์ หลั่นม่วง, **สัมภาษณ์**, 8 กันยายน 2552)

ดังที่คุณฮึด สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ก็ได้ใช้วิธีในการพิจารณาตัดสินใจในการเลือกข่าวสารภาพรวมในขั้นสุดท้ายที่ใช้ตัวเองเป็นคนตัดสินใจว่าจะเลือกเชื่อสิ่งใดเช่นกัน “เช็คข่าวก็มีฟังคลื่นอื่นบ้าง คลื่นของจังหวัดนนท์มันก็มีการโจมตีสภา มันก็มีการแก้ข่าวอะไรบ้าง เราก็ฟังตามหัวข้อ หนังสือพิมพ์ก็มีการอ่านบ้าง แต่สุดท้ายก็เลือกเชื่อตามความคิดของตนเอง ไม่ใช่เราจะเชื่อไปทั้งหมดข่าว โดยดูจากภาพรวมจากที่เราได้เห็นได้รู้มา” (ฮึด ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 กันยายน 2552)

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์นั้น ผู้วิจัยพบว่าผู้ประกอบอาชีพรถรับจ้างสาธารณะเช่นเดียวกัน แม้จะมีพื้นฐานทางการศึกษาแตกต่างกัน ก็ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเปิดรับคัดกรองสาร ล้วนแล้วแต่มีความคิดเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือผลสรุปสุดท้ายความความเชื่อถือหรือการเลือกเปิดรับต่างๆ จะขึ้นอยู่กับบุคคลเป็นหลักที่จะเลือกตามหลักของคิดของตน แม้ในบางครั้ง

เมื่อผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะมีโอกาสที่จะรับสารจากสื่อประเภทอื่นในการเปรียบเทียบเนื้อหา ข้อมูลในข่าวสาร ถ้ามีการนำเสนอประเด็นข้อมูลเนื้อหาไม่ตรงกัน หรือคลาดเคลื่อนก็มักจะใช้ความคิดของตนเองเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในท้ายที่สุด

แต่ก็มีกลุ่มคนขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะอีกส่วน ที่ค่อนข้างให้ความเชื่อถือในเรื่อง ข่าวสารที่น่าเสนอผ่านสื่อวิทยุมาเกือบทั้งหมด เพราะการที่จะปล่อยประเด็นข่าวสารใดผ่านสื่อ ออกมาได้ นั้นจะต้องมีการคัดกรองข้อมูล ตรวจสอบมาแล้วเป็นอย่างดีว่าเป็นข้อมูลจริง มีหลักฐาน อ้างอิงน่าเชื่อถือ และส่งผลประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไปที่รับฟัง ทั้งนี้ก็เพราะสื่อวิทยุซึ่งถือได้ว่าเป็น สื่อของมวลชนนั้นจะถูกจับจ้องและอยู่ในสายตาการรับรู้ร่วมกันของประชาชนเป็นจำนวนมาก จึง เป็นไปได้ยากและเป็นการเสี่ยงชื่อเสียงขององค์กร สถาบันนั้นๆ ที่จะมีการบิดเบือนหรือความ ผิดพลาดทางข้อมูล

“เชื่อกๆ พวกวิทยุอย่างนี้เชื่อ เขาไม่โกหกเราหรอกเพราะว่าคนฟังเยอะ ถ้าหนังสือพิมพ์นี่ โกหกตลอดอ่านแล้วก็ผ่านไป แต่วิทยุนี้โกหกไม่ได้ ไม่งั้นสถานีคงจะอยู่ไม่ได้นาน” นี่คือคำกล่าว อ้างและเหตุผลสนับสนุนในการเกิดความเชื่อถือในสื่อวิทยุของคุณสุนทร วิจิตรศาสตร์ (สุนทร วิจิตรศาสตร์, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

คุณสุพิศ สุขสันต์ ก็ให้ความเห็นไปในแนวทางเดียวกันว่า “ไม่ค่อยได้เช็คข่าว เพราะส่วนใหญ่ในวิทยุมันก็มีครบแล้ว ความเชื่อถือมันก็ค่อนข้างแน่นอน” (สุพิศ สุขสันต์, **สัมภาษณ์** 11 ตุลาคม 2552)

ปกติเรามักจะเข้าใจกันว่ากลุ่มอาชีพผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะมักจะมุ่งความสนใจรับ ฟังข่าวสารในประเด็นการเมืองเป็นหลัก แต่เมื่อสภาพทางการเมืองเปลี่ยนแปลงไป เกิดความ วุ่นวายและเปลี่ยนแปลงอยู่บ่อยครั้ง ส่งผลให้ความสนใจในประเด็นของกลุ่มอาชีพนี้ลดน้อยลง และความน่าเชื่อถือของสารที่เสนอออกมานั้น ได้รับการลงความเห็นจากกลุ่มผู้ขั้บรถยนต์ รับจ้างสาธารณะแล้วว่า เป็นหัวข้อข่าวที่ตนนั้นให้ความน่าเชื่อถือในการนำเสนอเนื้อหาข่าวน้อย ที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นข่าวอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

โดยคุณตรีเนตร นามกร ได้กล่าวถึงข่าวการเมืองว่าสิ่งที่นำเสนอมา “โดยมากไม่ค่อยเชื่อ ข่าวที่นำเสนอมา พวกข่าวการเมืองเพราะมันไม่ตรงกับความจริง ที่รู้เพราะผมขั้บรถแท็กซี่ทุกวันก็ ไม่เห็นมันจะมีอะไรดีขึ้นอย่างที่เขาวาเลย ก็มีดูเพิ่ม แต่มันก็ไม่ใช่ความจริงอย่างที่เขายก สัมผัส กับตัวเอง” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ในส่วนของ ป้าอึ้ง นั้นก็มีการตามข่าวการเมืองบ้าง แต่ต้องพิจารณาเนื้อหาสาระที่น่าเสนอ ในขณะที่นั้นก่อนว่านำเสนอออกมาแล้วเนื้อหาเป็นเช่นไร “ฟังการเมืองบางเป็นบางขณะ ที่จริงๆ แล้วไม่ชอบ มันน่ารำคาญ มันน่าเฝ้า ไม่ตามอะไรมาหรอก เปื่อ” (ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552)

และถึงแม้ผู้ خبرรับจ้างสาธารณะบางคนอาจจะมีเวลาที่จะตามข่าวสารบ้านเมืองจากสื่ออื่นบ้างไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์หรือหนังสือพิมพ์ ก็จะเป็นการรับสารพอดผ่านหูผ่านตาเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่ออัปเดตข้อมูลหรือตอบสนองของความอยากรู้อยากเห็นในเฉพาะบางเรื่องบางประเด็นข่าวที่ตนคิดว่าน่าสนใจเท่านั้น

“ข่าวที่ฟังก็ไม่ได้เชื่อทั้งหมด เรื่องที่ไม่ค่อยเชื่อคือสื่อเหลืองสื่อแดง การเมือง ไม่มีการเช็คข่าว จบแล้วก็จบเลยโทรทัศน์ก็มีบ้าง แต่หนังสือพิมพ์ไม่มีเวลาอ่าน ถ้าจะติดตามก็จะเป็นข่าวอาชญากรรม คุณต๋อนเย็น” (นิติภัทร ศรีมาลา, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552)

คุณวิชัย เรือนทิพย์ “ข่าวที่ฟังก็ไม่ได้คิดอะไรฟังไปแบบผ่านหู ติดตามข่าวบางเรื่องพวกสื่อแดง สื่อเหลืองอะไรประมาณนี้ ไม่เคยเช็คข่าว ฟังผ่านๆ ไป ..... พื้นฐานเราก็ไม่ได้สนใจอยู่แล้ว เราก็ทำมาหากินไป แล้วก็อะไรมันจะเกิดมันก็ต้องเกิด เพราะยังงี้ก็จนอยู่ดี” (วิชัย เรือนทิพย์, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552)

คุณอัครเดช พิมพ์จักร “จริงๆ เราไม่เห็นภาพอะนะเพราะมันเป็นข่าวเสียง เราก็ฟังไว้ทุกต้นชม. เพื่อรับรู้ผ่านๆ จริงๆ แล้วเลิกรถผมจะกลับบ้าน ตอนขับรถผมก็จะฟังอย่างที่ผมบอกอะนะ .....ไม่ได้สนใจเช็คก็ฟังผ่านๆ (อัครเดช พิมพ์จักร, สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552)

ในส่วนของการคุยแลกเปลี่ยนกับผู้อื่น โดยเฉพาะเพื่อนที่ خبرรับจ้างด้วยกันนั้นก็มีความคุยกันบ้าง เนื่องจากต่างคนก็ต้องหารายได้ไม่ได้มีเวลานานๆ มาพูดคุยถกเถียงปัญหากันได้ และถึงแม้จะมีเวลามาพบเจอกันแต่ประเด็นที่คุยกันส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องสัพเพเหระ มีคุยเรื่องข่าวสารที่เกิดขึ้นในสังคมบ้างแต่จะเน้นไปในเชิงข่าวชาวบ้าน หรือข่าวที่มีผลกระทบต่อการประกอบอาชีพของตน โดยจะพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องการเมือง เพราะเป็นเรื่องที่สะท้อนต่อความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวอย่างมาก เป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะมีปากเสียงกันกันอย่างรุนแรงอยู่บ่อยครั้ง

คุณวงศ์ มุกดา “ส่วนมากไม่ค่อยได้คุยกับคนขับแท็กซี่ด้วยกันมันเสียเวลา และผมก็ไม่ค่อยชอบ ส่วนใหญ่เจอเพื่อนก็จะพูดเล่นกัน ไม่มีเวลามา นั่งเช็คข่าว ถ้าเป็นข่าวมวยหรือบอลก็อาจจะเช็คบ้าง” (วงศ์ มุกดา, สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552)

ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้คือสิ่งที่เป็นพฤติกรรมที่ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะแสดงบทบาทที่เป็นผู้รับฟังข้อมูลจากสื่อที่ถ่ายทอดผ่านทางสื่อวิทยุกระจายเสียงออกมา ให้เลือกรับฟังในชีวิตประจำวันที่จะรับรู้ในเนื้อหาของสารเก็บไว้เป็นข้อมูลที่จดจำ และกระบวนการถ่ายทอดส่งต่อไปยังบุคคลอื่นต่อไป ในขณะที่เดียวกันเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการบนรถแล้วนั้นผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะต้องเป็นทางผ่านที่จะเลือกสารที่จำหน่ายเสนอต่อผู้ร่วมเดินทางซึ่งก็คือ ผู้โดยสารต่อไป

โดยภาพรวมความสามารถในการกรองสารของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะ สรุปได้ว่าการเลือกเปิดรับข้อมูลข่าวสารโดยของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะนั้นใช้ความสามารถประกอบในการตัดสินใจต่อการรับสื่ออย่างมาก ส่วนใหญ่การตัดสินใจเลือกรับฟังที่เกิดขึ้นมักใช้อารมณ์ความรู้สึกในการตัดสินใจว่าชอบหรือไม่ชอบ ต้องการหรือไม่ต้องการรับฟังเท่านั้น โดยข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำเสนอผ่านสื่อมาให้ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะรับรู้ เช่น ช่วงข่าวต้นชั่วโมง หรือข่าวครึ่งชั่วโมงจากกรมประชาสัมพันธ์นั้น ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะมีการรับฟังเพื่อรู้ไว้ หรือฟังผ่านๆ หูเท่านั้น ไม่ได้ใช้ความรู้หรือทักษะในการคัดกรองเนื้อหาที่ทางสถานีได้นำเสนอออกมา

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะมักจะใช้ความคิดพิจารณาในการคัดกรองข่าวสารที่นำเสนอเรื่องการเมืองเป็นพิเศษ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลกลุ่มคนส่วนใหญ่่นั้นมักจะไม่เชื่อข้อมูลที่นำเสนอมาทั้งหมด โดยอาศัยประสบการณ์ที่ตนได้รับจากสื่อต่างๆ รอบตัว และจากผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ ตลอดจนประสบการณ์ที่เจอมากับตัว ว่าข่าวที่นำเสนอมานั้นไม่ตรงกับข้อเท็จจริง ดังนั้นถ้ามีข่าวการเมืองออกมานำเสนอในสื่อวิทยุผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจำเป็นต้องใช้ความคิดพิจารณาอย่างถี่ถ้วนก่อนที่จะเชื่อ หรือไม่ก็ตั้งความคิดที่จะไม่เชื่อในสารนั้นไว้ก่อน

จากข้อมูลดังที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่าลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุเป็นส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นสื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของรณนตรีรับจ้างทุกคันอยู่แล้วที่ต้องมี และใช้สื่อประเภทนี้โดยไม่รบกวนสมาธิต่อการทำงาน สามารถช่วยคลายความเหงา และนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อวิทยุมาใช้ในการประกอบอาชีพ โดยประเภทสถานีที่ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะให้ความสนใจในการเปิดรับฟังก็จะเป็นด้านข่าวสารการจราจร และเพลง ทั้งนี้ผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะเลือกให้ความสนใจรายการใดมากน้อยกว่ากันนั้นก็ขึ้นอยู่กับความต้องการ ทักษะคิด อารมณ์ของแต่ละคนเป็นหลัก ประกอบกับลักษณะอาชีพที่เป็นตัวบีบบังคับในการเลือกรับฟัง ซึ่งเนื้อหาที่ออกมานี้ก็ต้องตรงกับสิ่งที่ตนเองต้องการจะรับรู้ด้วย เพื่อให้มีการตีความหมายของสิ่งที่นำเสนอมาได้อย่างถูกต้อง และเกิดการจดจำเปิดรับฟังอีกในครั้งถัดไป

บทที่ 5

บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้โดยสารและ การเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร

เนื่องจากอาชีพขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ เป็นอาชีพที่ต้องพบปะลูกค้าที่ขึ้นมาเป็นผู้โดยสารแบบเผชิญหน้าอย่างใกล้ชิดมากหน้าหลายตา หลากหลายอารมณ์ และแตกต่างความคิดกันไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การทำหน้าที่เป็นผู้โดยสารให้แก่ผู้โดยสารโดยผ่านทางรถเลือกคลื่นจากสื่อวิทยุที่มีการส่งต่อข้อความเนื้อหาเหล่านั้นไปยังบุคคลที่ขึ้นมาใช้บริการ ตลอดจนปฏิบัติการสนทนาที่เกิดขึ้นร่วมกันขณะนั่งอยู่บนรถยนต์รับจ้างสาธารณะ

จากการเก็บรวบรวมทั้งคำสัมภาษณ์ และสังเกตพฤติกรรมของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจำนวนทั้งสิ้น 39 คน ในด้านบทบาทในการคัดกรองและปฏิบัติที่แสดงออกต่อผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ โดยข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดนั้นจะเป็นข้อมูลของผู้ขับรถยนต์รับจ้างที่ต่อเนื่องมาจากบทที่ 4 สามารถจัดเรียงเป็นกลุ่มตามช่วงเวลาในการทำงาน ดังนี้

1. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขับรถยนต์รับจ้างช่วงเช้า หรือเรียกว่า “กะกลางวัน”

โดยมีขอบเขตของช่วงเวลาการทำงานตั้งแต่เวลา 04.00-16.00 น. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด 11 คนด้วยกัน โดยจะมีบทบาทในการกรองสารและมีปฏิสัมพันธ์การพูดคุยตายละเอียดดังนี้

1. คุณสมพร นาคิน, อายุ 38 ปี, ประสบการณ์ทำงาน 14 ปี, สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2552.

จะสังเกตพฤติกรรมความชอบหรือไม่ชอบในการรับสื่อวิทยุของผู้โดยสารจากปฏิริยาจากการพูดคุย ท่าทาง โดยเมื่อผู้โดยสารขึ้นมานั่งบนรถ แล้วเรากำลังเปิดเพลงลูกทุ่งฟังอยู่ ถ้าผู้โดยสารขึ้นมาแล้วบอกว่าเพลงนี้เพราะจัง โซเฟอร้เปิดเสียงดังหน่อยได้ไหม เราก็จะโอเคเปิดเสียงให้เขา แต่ถ้าดูท่าทางเขาเหมือนไม่ค่อยชอบเราก็จะห้เสียงวิทยุให้เบาลง คือจะต้องสังเกตดูอารมณ์ผู้โดยสารด้วยการใช้กระจกมองด้านหลังที่เขานั่งก็จะเห็นได้ตลอด แต่ปกติถ้าเขาชอบฟังเพลงเขาก็จะทักเราก่อนว่าเพลงนี้เพราะนะ เราก็จะอ่านใจเขาจากตรงนั้นไง ถ้าคนเขาไม่ชอบเขาก็จะบอกเลยนะ เราก็จะปิดให้เขาทันที

ขณะที่เขาฟังวิทยุไปกับเราถ้ามีประเด็นข่าวที่เขาโดนใจ หรือกำลังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ผู้โดยสารก็จะชวนเราคุย เราก็จะคุยกับเขาปกติธรรมดาไม่เคยมีความเห็นขัดแย้งกับผู้โดยสาร แต่บางครั้งพูดออกมาโดนเราเราก็แค่หัวเราะ คือเขาพูดอะไรมาก็ต้องให้เกียรติเขาเพราะเป็นผู้โดยสาร

ซึ่งส่วนมากถ้าผู้โดยสารที่เป็นวัยรุ่นขึ้นรถมามากจะขอขอให้เราเปลี่ยนคลื่น ซึ่งก็จะเป็นแนวสตรีทอย่างคลื่น 97.5 (Seed) และคลื่น 95.5 (Virgin Hitz) โดยถ้าผู้โดยสารขอเปลี่ยนคลื่นสถานีก็จะเปลี่ยนให้ตลอด ไม่มีครั้งไหนเลยที่ผู้โดยสารขอแล้วเราจะไม่เปลี่ยนให้ ถามเลยว่าเอาคลื่นไหนบอกมาเลย แต่ถ้าเรามีการเปลี่ยนตามที่ผู้โดยสารร้องขอแล้วเขาไม่ฟัง คุยกันเราก็จะปิดวิทยุ บอกถ้านองไม่ฟังจะปิดแล้วนะ เขาก็ไม่พูดอะไรเราก็จะไม่ปิด ถ้าเราปิดเขาก็จะไม่ถามเหตุผล เราเพราะเขาก็ต้องรู้อยู่แล้ว เราเปิดเพลงให้ฟังเสียงก็ดังแล้วคุยกันเสียงก็ยิ่งดังขึ้นอีก

นอกจากจะมีการเปลี่ยนคลื่นให้ผู้โดยสารแล้วนั้น ในบางครั้งขณะการฟังร่วมกันอาจจะถูกขัดจังหวะด้วยเสียงโทรศัพท์มือถือของผู้โดยสารดังขึ้น เราก็จะหวั่นเสียงวิทยุให้เบาลงทุกครั้ง เป็นมารยาทของผู้ขับรถ บางทีอย่างคนที่เขาทำงานทำการมาขึ้นรถเรา เราก็เกรงใจเขานะก็จะปิดวิทยุให้ก่อนเลย

2. คุณคำพันธ์ อุดทน, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 17 ปี, สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2552.

เมื่อผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการก็จะเปิดวิทยุที่เขาไว้ก่อนนั้นแต่จะมีการเปิดเสียงให้เบาลงเนื่องจากคำนึงถึงอารมณ์ผู้โดยสารที่เขาอาจจะมีความเครียดอยู่แล้วขึ้นมา ถ้าหากได้ยินเสียงดังก็อาจจะทำให้ผู้โดยสารเกิดความไม่พอใจ แต่ถ้าเขาบอกเปิดฟังได้ถึงจะฟัง ถ้าเขาไม่พูดเราถึงจะเบาเสียงลง

สำหรับการเปลี่ยนคลื่นก็มีบ้างส่วนมากก็จะเป็นวัยรุ่น ส่วนใหญ่ก็จะขอให้เราเปลี่ยนไปฟังคลื่นเพลง ก็มีคลื่นเพลงสตรีท 93.0 (Cool fm) บ้างหรืออะไรก็ได้ที่เป็นเพลงสตรีทเพลงของวัยรุ่นตามที่ดีใจที่เขาชอบกำลังจัดอยู่ แต่พอส่งผู้โดยสารลงจากรถไปแล้ว บางทีก็ลืมเปลี่ยนคลื่นกลับคือจะฟังได้เรื่อยๆ แต่ส่วนมากก็จะเปลี่ยนกลับไปยังคลื่นเดิมที่ตนรับฟังอยู่ก่อนหน้าที่ได้ลิ้มลองเอาไว้แล้ว

นอกจากการรับฟังร่วมกัน หรือการเปลี่ยนแปลงคลื่นตามคำขอจากผู้โดยสารแล้วการชวณพุดคุยที่เกิดขึ้นระหว่างผู้โดยสารนั้น จะมีแต่ผู้โดยสารเป็นฝ่ายเริ่มต้นชวณคุยก่อนถึงจะเริ่มคุยส่วนตัวแล้วจะเป็นคนคุยไม่เก่ง แต่ก็สามารถรับฟังแลกเปลี่ยนความคิดเห็นพุดคุยกันได้ ถ้าเรารู้ว่าเรื่องที่พุดกันแล้วจะทะเลาะกันเราก็จะไม่พุด คืออย่างเขาพุดมาเราก็จะครับๆ ถึงแม้ความคิดในใจจะคิดไม่เหมือนกันเราก็จะพุดครับเฉยๆ เออออห่อหมกตามเขาไป เพราะถ้าเราพุดขัดแย้งกับเขาจะคุยกันไม่ได้ไม่นานหรอก อย่างตัวอย่างบางคนได้กันลงจากรถก็มีเราเป็นผู้ให้บริการต้องทำใจ ดังนั้นต้องวางตัวเป็นกลาง แยกแยะให้ออกอย่าไปใส่อารมณ์ ส่วนมากจะมีแต่ผู้โดยสารที่ใส่อารมณ์กับเราเราก็ต้องเป็นฝ่ายทำใจ เขาพุดมาเราก็ต้องอ่อนน้อมให้เขา

ส่วนมากถ้าจะขัดแย้งหรือมีปัญหากันก็จะเป็นเรื่องที่เราไม่ได้สอบถามเส้นทางว่าเขาอยากจะไปเส้นทางไหนก็จะมีปัญหาทันทีที่เลยแทบจะทุกครั้งก็ว่าได้ พอเราพาไปตามทางที่เราคิดไว้เราก็ไม่รู้วารถมันจะติดหรือไม่ติด แต่พอรถติดเขาก็จะพุดขึ้นว่าทำไมถึงพามาเส้นทางนี้แทบจะทุกครั้งเลยเราก็ไม่รู้จะทำยังไง

3.คุณสุรเชษฐ์ คำแสง, อายุ 37 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ส่วนใหญ่เมื่อผู้โดยสารขึ้นมาจะไม่ค่อยได้ชวณผู้โดยสารพุดคุยก่อน แต่ถ้าเขาเป็นฝ่ายเริ่มต้นพุดคุยก่อนเราก็จะคุยกลับ ประเด็นที่ผู้โดยสารมักจะชวณคุยก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ใครจะพุดข้อเท็จจริงมาอย่างไรผมก็จะเฉยๆ รับฟังได้ ส่วนเรื่องที่เราจะเชื่อหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะผมก็จะเฉยๆ เออออไป บางทีถ้าขัดกับผู้โดยสารมันก็จะทะเลาะกัน เพราะเขาเป็นลูกค้า เขาอาจจะเกิดความไม่พอใจได้ เขาจะพุดถูกหรือไม่ถูกเราก็จะเฉยๆ บางทีเขาพุดออกมาเราก็รู้อยู่ของมันไม่ใช่แต่เราก็ไม่ได้ไปเถียงอะไรกับเขา

4.คุณนิติภัทร ศรีมาลา, อายุ 33 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาก็เปิดวิทยุเอาไว้อย่างนั้นไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนแต่อย่างใด เพราะปกติจะฟังในระดับเสียงที่ตั้งพอดีๆ นอกจากเสียแต่ว่ามีผู้โดยสารขอเพิ่มหรือขอลดเสียงถึงจะปรับให้ โดยคลื่นที่เปิดรับฟังนั้นก็มีการเปลี่ยนให้โดยดูตามอายุของผู้โดยสาร อย่างถ้าเป็นคนแก่ก็จะเปิดเพลงลูกทุ่งให้เขา เพราะปกติที่ตนเองรับฟังอยู่จะเป็นเพลงสตริงเมื่อเขาขึ้นมาก็ต้องเปลี่ยนให้เขาหน่อย แต่ถ้ามีผู้โดยสารขอเปลี่ยนคลื่นบ้างในบางครั้ง เราก็ยินดีบริการเปลี่ยนให้เขาไม่เคยปฏิเสธ แต่ถ้าเขาหลงจากรถไปแล้วเราก็จะปรับเปลี่ยนกลับคลื่นทันทีไม่เคยคิดที่จะฟังคลื่นนั้นต่อ

การสนทนาระหว่างตนเองกับผู้โดยสารจะเกิดขึ้น หรือไม่นั้นก็ขึ้นอยู่กับอารมณ์ของตนในขณะนั้น ถ้าอารมณ์ดีผมก็จะชวนคุย อารมณ์ไม่ดีผมก็ไม่ชวนใครพูดคุยหรือ โดยไม่ได้สนใจหรือสังเกตอารมณ์ของผู้โดยสารที่ขึ้นมาแต่จะคำนึงถึงอารมณ์ตนเองเป็นหลัก และถ้าคุยกันแล้วความคิดไม่ตรงกันก็จะพยายามเปลี่ยนเรื่องไปเลย เช่นเรื่องเสื้อเหลืองเสื้อแดงถ้าคุยกันมากเดี๋ยวจะมีเรื่องต่อยกันเองก็จะเลี่ยงไม่คุยดีกว่า

ส่วนจำนวนของผู้โดยสารที่ขึ้นมาที่มีผลต่อการพูดคุยสนทนาระหว่างกันถ้าขึ้นมาคนเดียวก็จะพูดคุยค่อนข้างรู้เรื่องมากกว่า แต่ถ้าขึ้นมาเยอะเป็นกลุ่มเขาจะคุยกันเองไม่ได้สนใจเรา หรือถ้ามีเสียงโทรศัพท์เขาดังขึ้นมาเราก็จะหรีเสีงให้หน่อย

5.คุณวันชัย จันทรเถากอง, อายุ 40 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 12 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาก็จะพยายามเปิดเสียงวิทยุให้เบาที่สุดพอให้รับฟังแบบไม่รู้ตีกรำคาญ หรือบางครั้งก็อาจจะถามเขาว่าให้ปิดไหมถ้าเขาต้องการ โดยการเลือกคลื่นขณะที่ผู้โดยสารอยู่ด้วยก็จะตามใจเขาเมื่อผู้โดยสารลงเราถึงจะเปลี่ยนกลับ แต่ถ้าเขาไม่พูดเราก็จะฟังคลื่นที่เรากำลังฟังอยู่

โดยการเริ่มต้นพูดคุยก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้โดยสารบางคนเขาก็ชวนเราคุยก่อน บางครั้งเราชวนเขาคุยก่อนก็มี ถ้าเราลองคุยกับเขาก่อนคำสองคำแล้วเขาคุยด้วยอรรถาศัยที่ดีเราก็จะคุย ซึ่งจะเริ่มด้วยการสอบถามขอคำแนะนำว่าจะใช้เส้นทางไหนดีในการเดินทาง รอดูว่าเขาจะตอบกลับมาในแบบไหนถ้าเขาคุยกับเราดีก็จะคุยกับเขา แต่ถ้าฟังแล้วดูเหมือนเขาไม่ค่อยชอบเราก็จะเงียบไม่คุยต่อ

นอกจากจะพูดคุยเรื่องเส้นทางแล้ว ประเด็นในวิทยุที่จะเอามาคุยผู้โดยสารบางคนเขาก็ชอบบางคนเขาก็ไม่ชอบ เราก็จะไม่ค่อยยกเล่าคุยเรื่องประเด็นข่าวกับเขา นอกจากเขาจะเป็นฝ่ายชวนเราคุยก่อน ซึ่งบางครั้งในการพูดคุยระหว่างกันก็อาจจะเจอความขัดแย้งไม่ตรงกับความคิดของเรา แต่ผมเป็นคนที่ไม่คิดอะไรยังก็ได้ เพราะเราทำอาชีพบริการผู้โดยสารต้องมาเป็นอันดับหนึ่งเสมอ ยกเว้นแต่ในกรณีที่ผู้โดยสารที่ขึ้นมาเยอะเราก็จะไม่มีโอกาสได้คุยกับผู้โดยสารมาก นอกจากเขาจะเป็นฝ่ายชวนเราคุยเราถึงจะคุยร่วมวงไปกับเขา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.คุณอัครเดช พิมพ์จักร, อายุ 46 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 16 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

การรับผู้โดยสารขึ้นมานบนรถนั้นมีอยู่ช่วงหนึ่งที่เสื้อเหลืองเพิ่งมีเข้ามา ผู้โดยสารบางคนเปิดประตูรถเข้ามาก็ถามผมก่อนว่าพี่เสื้อไหน เสื้อเหลืองหรือเสื้อแดง พอเราได้ยินครั้งแรกตอบไม่ถูกเลย พอดคิดได้ก็ตอบไปว่าเสื้อสีฟ้าเป็นคนขับรถแท็กซี่ครับ เพราะจริงๆแล้วเราก็ไม่มีเวลามาสนใจเรื่องการเมืองมากต้องทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว ทุกครั้งที่มีคนขึ้นมาบนรถนี้เราก็จะบอกว่าเป็นฝ่ายกลางๆ รับฟังได้ทุกฝ่ายจะสนใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตนเองมากกว่า

เมื่อผู้โดยสารขึ้นมานบนรถเสื้ออภิวิทยุของเราจะคงไว้ช้อย่างนั้นเพราะเราเป็นคนเปิดเสียงไม่ดังอยู่แล้ว ประมาณ 7-8 ซีดไม่ถึงขนาดเสียงดังลั่น พอผู้โดยสารขึ้นมาจะได้คุยกันได้โดยไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ ถ้าผู้โดยสารที่ขึ้นมาไม่เรื่องมากหรือดูเขาสบายใจก็จะเปิดเป็นคลื่นที่เราเปิดอยู่ฟังยาวไปเลย อย่างผมเปิด 103.5 อยู่ผู้โดยสารขึ้นมาก็ยังคงเปิดคลื่น 103.5 ต่อไป แต่ถ้าเขาไม่ยอมฟังคลื่นที่เราเปิดขอเปลี่ยนคลื่นเราก็จัดการเปลี่ยนให้เขา ซึ่งวัยรุ่นขึ้นมาทีจะส่วนใหญ่ก็จะขอฟังคลื่น 95.5 บ้าง ทั้งนี้เพราะถือว่าเขานั่งอยู่ร่วมกับเราไม่นานเดี๋ยวก็ลงแล้ว เราก็ค่อยเปลี่ยนกลับมาฟังใหม่ที่หลังเพราะเราก็ถือเอาไว้อยู่แล้วถึง 6 ช่อง ไม่มีปัญหาในการขอรับฟังคลื่นอื่น ผมจะไม่เคยสร้างปัญหาให้ใครก็ตามที่ขึ้นมาใช้บริการ ขนาดพวกที่ขึ้นมาแล้วขอฟังพวกคลื่น DSTV ผมก็จะเปิดให้เขาอยากฟังก็ให้เขาฟังไป เวลาลงผมก็เปลี่ยนของผมกลับ

เมื่อนั่งร่วมกันบนรถยนต์รับจ้างส่วนใหญ่จะรอให้ผู้โดยสารชวนคุยก่อน ผมจะถามแค่ทั่วไปไหนครับ เขาก็จะตอบกลับมาเป็นแค่ชื่อสถานที่ นอกจากเขาจะมีคำถามอะไรมากกว่านี้ เช่น ไปทางนี้รถติดไหม คำพูดเพียงคำเดียวก็สามารถต่อเยื้องไปได้เรื่อยๆ โดยเหตุที่เราไม่ชวนผู้โดยสารเขาคุยก่อนเพราะวันหนึ่งๆ เรากับผู้โดยสาร 10 กว่าคนต่อวันถ้าชวนคุยทุกคนคงประสาทเสื่อมแน่ แต่ถ้ามีเรื่องประเด็นที่คุยเราก็คุยได้ เรื่องที่คุยส่วนมากก็จะเป็นเรื่องข่าวที่น่าสนใจจากวิทยุอยู่บ่อยครั้ง อย่างข่าวเช้าที่ฟังอยู่ที่รายงานมาจากช่อง 9 อสมท.ที่เขารายงานข่าว บางทีก็มีเรื่องคนโดดตึกบ้างอะไรบ้างมาชวนเราคุยก่อน เราก็ตอบเขากลับไปคุยกันต่อเนื่องจากข่าวไปเลย โดยถ้าคุยกันแค่ 2 คนเรากับผู้โดยสารจะคุยกันเข้าใจง่ายมากกว่า เพราะบางทีจะคุยเรื่องการเมืองเรื่องข่าว หรือเรื่องครอบครัว เศรษฐกิจจะเข้าใจกันมากกว่า แต่ถ้าคุยกันเยอะๆ หลายคนเราก็จะไม่คุยเลยจะให้ผู้โดยสารคุยกันเอง เราทำงานมานานจะรู้ว่าอะไรคืออะไรต้องทำตัวอย่างไรไม่ให้เข้าไปก้าวกายเขา

7. คุณแหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 28 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

เมื่อผู้โดยสารขึ้นมาก็จะเปิดสื่อวิทยุค้างเอาไว้อย่างนั้นเป็นปกติ เหมือนที่เราฟังขณะนั่งอยู่คนเดียว เพราะตามปกติก็ไม่ได้เปิดวิทยุเสียงดังมากที่จะส่งผลให้ผู้โดยสารรู้สึกรำคาญได้ แต่ถ้าเขาขึ้นมาพร้อมคุยโทรศัพท์หรือนั่งขึ้นในขณะที่นั่งโดยสารอยู่ก็จะหวั่นเสียงวิทยุให้หน่อยหนึ่ง โดยคลื่นที่เลือกรับฟังนั้นก็ยังคงเดิมไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะบุคลิกหรือวัยของผู้โดยสารที่ขึ้นมา แต่จะเปิดตามใจเราซึ่งเป็นผู้ขับเป็นหลัก ยกเว้นเสียแต่ว่ามีผู้โดยสารขอให้เปลี่ยนคลื่นก็จะให้เขาเลือกกดหาเองได้ตามความพึงพอใจ ซึ่งคลื่นที่เปลี่ยนก็จะเป็นแนวสตรีทแบบวัยรุ่น ๆ มากที่เราจะไม่ค่อยชอบฟังอย่างคลื่น 95.5 (Seed FM) ดีเจหรือผู้ที่จัดรายการพูดจาไม่ค่อยมีสาระ

ส่วนการที่จะชวนผู้โดยสารพูดคุยหรือไม่นั้นก็ดูอารมณ์ของเขาด้วย โดยมากเขาจะชวนเราคุยก่อน ปกติถ้าอารมณ์เขาดีเขาก็จะชวนเราคุย ส่วนตัวเราเองจะถามเพียงแค่ว่าจะลงที่ไหนหรือวิ่งเส้นทางไหนดี ซึ่งส่วนมากเขาก็จะบอกมาแล้วแต่ไซเฟอร์ เรื่องที่คุยเราจะพยายามไม่คุยเรื่องข่าวสารบ้านเมือง แต่ปกติผู้โดยสารก็มักจะชวนเราคุยเรื่องนี่ก่อน เราก็รับฟังได้ไม่เคยคิดที่จะโต้เถียงอะไรกับเขาส่วนใหญ่เขาพูดอะไรมาเราก็จะตามน้ำไป แต่ถ้าเขามาเป็นกลุ่มเขาก็จะคุยแต่กับกลุ่มของเพื่อนเขาเพราะเขามากับเพื่อนก็ต้องคุยกับเพื่อน ถ้าเกิดมาคนเดียวเขาไม่มีเพื่อนก็จะชวนเราคุยด้วย แต่ยังไงก็ต้องดูอารมณ์ของผู้โดยสารด้วย

8. คุณจิตใจ บ้านบุญ, อายุ 36 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 14 ปี, สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ถ้าวัยรุ่นขึ้นมาใช้บริการบนรถมักจะชอบฟังเพลงสตรีทเสียงเป็นส่วนมาก เมื่อเขาขอมาราก็จะเปิดให้แกเขาตามที่ต้องการ โดยไม่ได้มีการเลือกคลื่นให้แก่ผู้โดยสารก่อนแต่อย่างใด ธรรมดาเมื่อเขาขึ้นมาผมก็เปิดวิทยุเบาๆ และเมื่อผู้โดยสารลงจากรถไปเราก็จะเปลี่ยนกลับมาคลื่นเดิมที่เราฟังอยู่ทุกครั้ง ไม่เคยฟังคลื่นที่ผู้โดยสารเลือกไว้ต่อ

ส่วนการชวนผู้โดยสารคุยนั้นต้องสังเกตดูก่อนว่าเขาจะคุยกับเราไหม อย่างเช่นถ้าเป็นวัยรุ่นนี่ปกติแล้วเด็กวัยรุ่นจะไม่ค่อยคุยจะนั่งเงียบ ถ้าเขาเริ่มคุยก่อนถึงจะคุย เราก็แค่ถามถึงเส้นทางที่เขาต้องไปว่าจะใช้เส้นทางไหนดี เขาก็จะถามว่าเส้นทางไหนรถไม่ติด เราก็บอกเขาแน่นอนไม่ได้ เขาก็บอกแล้วแต่พี่ละกันแค่นั้น จะเป็นการถามคำตอบคำแต่บางคนเขาก็จะคุยยาวเลยก็มี

โดยถ้าเป็นช่วงที่มีการชุมนุมผู้โดยสารบางคนขึ้นมา ก็จะแบ่งแยกเป็นฝักฝ่าย แล้วก็จะมาถามว่าเราเชียร์เสื้อสีอะไร เราก็รับฟังแต่ก็จะไม่ได้ตอบอะไร แต่ถ้ากรณีผู้โดยสารเป็นคนรุนแรงมาก พูดจาดุเดือดเราก็จะเลี้ยงให้ผู้โดยสารคุยเรื่องอื่นแทนดีกว่าอย่าคุยเรื่องนี้เลย คือถ้ารับฟังไปนานๆ อาจจะเกิดความไม่พอใจและขัดแย้งกันในภายหลังได้ เพราะคนเราต่างคนต่างความคิดเปลี่ยนแปลงได้ยาก

9. คุณคมกริช คุณดี, อายุ 33 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, สัมภาษณ์ 16 ตุลาคม 2552.

ถ้ามีผู้โดยสารขึ้นมาอย่างแรกก็ต้องดูลักษณะก่อนว่าเขาชอบหรือไม่ชอบให้มีการเปิดวิทยุ ด้วยการลดเสียงลงหน่อยดูว่าเขามีอารมณ์ที่หงุดหงิดอยู่หรือเปล่า โดยตัวเราเองก็จะมีเลือกเพลงให้แกลูกค้าบ้างเป็นบางจังหวะ ส่วนมากถ้าเป็นวัยรุ่นอายุสักประมาณ 15-20 ปี ก็จะชอบฟังคลื่น Seed (95.5) บางคนเขาก็ชอบฟังเพลงสากลก็จะเปิดให้เขาเป็น 102.5 หรือ 105.5 ก็แล้วแต่ จังหวะว่ามันดูกระหุกหรือเปล่าในขณะที่ขับรถแล้วผู้โดยสารขึ้นมา แต่ถ้าเป็นพนักงานออฟฟิศจะเป็นคลื่น 93 หรือไม่บางทีก็ปล่อยให้เขาเปิดเองตามใจเขา เขาขอเปลี่ยนคลื่นอะไรก็เปลี่ยนให้เขา

การพูดคุยกันส่วนมากก็จะขึ้นอยู่กับนิสัยของผู้โดยสารแต่ละคนด้วย ถ้าลูกค้าเขาเฉยๆ หรือดูเหมือนเขาจะง่วงนอนเราก็จะไม่คุย แต่ถ้าเขาเอ่ยปากคุยกับเราก่อนเราก็จะคุย ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้โดยสารบางคนเขาชอบคุยบางคนเขาก็ไม่ชอบคุย

ถ้าในกรณีที่ผู้โดยสารคุยโทรศัพท์เราก็จะผ่อนเสียงวิทยุให้ เพราะเครื่องเสียงที่เราใช้อยู่ เสียงเบสมันจะอยู่ด้านหลังเขาจะได้ยินเสียงดังกว่าคนขับอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าเขาคุยโทรศัพท์อยู่เราก็ต้องหรีเสียงให้เบาลง โดยการสนทนาระหว่างกันนั้นถ้าผู้โดยสารขึ้นในระยะสั้นๆ ก็จะไม่ค่อยได้คุย แต่ถ้าวิ่งระยะยาวก็จะคุยแบบได้น้ำได้เนื้อหน่อย ก็จะคุยเหมือนเป็นเพื่อนคุยร่วมทางกันไป แต่ถ้าขึ้นมาหลายคนผู้โดยสารเขาก็จะไม่คุยกับคนขับหรือเขาก็จะคุยกับเพื่อนของเขา ซึ่งถ้าจะมีการพูดคุยก็แค่เรื่องบอกเส้นทางเท่านั้นส่วนการที่จะสานต่อในการพูดคุยก็ต้องดูก่อนว่าพูดคุยเรื่องอะไร ถ้าเป็นเรื่องส่วนตัวที่เขาคุยกับเพื่อนเขาเราก็จะไม่เข้าไปยุ่ง

ประเด็นที่มักจะขัดกันมากที่สุดก็จะเป็นเรื่องการเมือง ถ้าผู้โดยสารพูดประเด็นนี้ขึ้นมาเราก็จะเงียบเลย ถ้าเขาถามว่าเราอยู่ฝ่ายไหนเราก็จะตอบว่าอยู่ฝ่ายกลาง เราไม่สามารถที่จะเลี้ยงในการเจอผู้โดยสารที่สนใจเรื่องการเมืองได้ แต่เราก็สามารถที่จะทำตัวให้กลมกลืนและรับฟังความคิดเห็นของฝ่ายนั้นได้ เราจะไม่อินไปกับเขาทำหน้าที่รับผิดชอบของเราไป

10.คุณสมาน คำมูล, อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2552.

ปกติถ้าผู้โดยสารคุยโทรศัพท์อยู่ที่หรือเสียงวิทยุให้ ค่อยจบถึงจะเปิดต่อ แต่ผู้โดยสารบางคนขึ้นมาแล้วบอกให้เราเปิดได้เลยแบบจะฟังด้วยก็มี หรือบางคนขึ้นมาเขาคดหาคลื่นเองเลยก็มี ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะเป็นพวกกลุ่มนักศึกษาวัยรุ่น ส่วนการสนทนาที่เกิดขึ้นขณะนั่งบนรถโดยสารด้วยกันนั้นตนเองจะไม่คุยก่อน นอกจากผู้โดยสารจะเป็นฝ่ายเริ่มชวน บางคนขึ้นมาหลับเลยก็มี เรามีหน้าที่ในการขับรถก็ขับไป บางครั้งถ้าเขาหันมาคุยกับเราเราก็ตอบเขาไป

11.คุณฤทธิติ เย็นระยับ, อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2553.

ถ้าเกิดผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการก็จะเบาเสียงวิทยุให้เขาก่อนกลัวว่าเสียงวิทยุจะเป็นการรบกวนเขาเราก็จะเบา ผู้โดยสารขึ้นมา ก็จะเปลี่ยนมาเปิดฟังคลื่นเพลงให้เขามากกว่า ไม่มีการเลือกคลื่นเจาะจงให้ว่าต้องสถานีไหนถ้าเกิดเขาอยากฟังอะไรเขาก็จะบอกเอง เราจะพยายามคุมแค่ตอนเขาขึ้นมา ถ้าเขาเจ็บบเราก็จะเจ็บบ บางคนเขาจะไม่ชอบให้มีเสียงอะไรเลยก็มี โดยถ้าเป็นผู้ใหญ่หน่อยเขาจะไม่ค่อยยุ่งกับวิทยุของเรามีอะไรเขาก็ฟังตามเราได้ แต่วัยรุ่นขึ้นมามักจะพูดว่า “พี่เปลี่ยนเพลงดีกว่า” บ่อยๆ

โดยเราจะเป็นฝ่ายที่ชวนผู้โดยสารคุยก่อนนั้นน้อยมาก นอกเสียแต่ว่าเป็นผู้หญิงก็จะคุยกับเขาหน่อยหนึ่งเพราะเขาจะได้ไม่กลัวเรา เพราะผู้โดยสารผู้หญิงมักจะกลัวเจตนาเราคือคุยเพื่อให้เขาสบายใจให้เขาได้ยินเสียงว่าเป็นคนแบบนี้คุยแบบนี้ ในกรณีที่เป็นผู้หญิงที่เขาเจ็บบๆ เขาก็จะกลัว โดยเรื่องที่ใช้คุยก็เป็นเรื่องเรื่อยเปื่อยอะไรก็ได้ที่ให้เขาสบายใจ เช่น “รถติดมากเลยนะครับ” แล้วแต่คนเราจิตวิทยาไม่เหมือนกัน คนเราที่คุยส่วนมากจะสบายใจนะ ส่วนคนที่เขาไม่คุยนี่ยิ่งน่ากลัว เราก็จะคอยฟังน้ำเสียงเขาเพื่อมีปัญหาอะไรจะได้จำเสียงเขาได้ แต่อย่าไปมองหน้าเขาใช้เสียงคุยให้สบายใจเท่านั้น อย่างกระจกหลังนี้ก็ต้องตั้งให้พ้นจากการมองใบหน้าเขาตลอด การพูดคุยกับผู้โดยสารที่เราทำเป็นงานบริการต้องให้เกียรติลูกค้า เขาจะพูดอะไรมาเราก็ต้องครับๆ อย่างเดียวไว้ก่อนก็เอ้อออตามเขาไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้ทรงสารและ การเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารในช่วงเวลาเช้า “กะกลางวัน”

เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะในช่วงเช้า สิ่งที่เขาได้ปฏิบัติทันทีเมื่อผู้โดยสารขึ้นนั่งบนรถนั้นพฤติกรรมที่พบและเห็นส่วนใหญ่ คือการเปิดฟังคลื่นและสถานีที่ตนฟังอยู่ก่อนหน้าที่ผู้โดยสารจะขึ้นมาต่อไป แต่ได้มีการปรับเปลี่ยนความดังความวิทยุด้วยการหรีดเสียงลง โดยจะคำนึงถึงอารมณ์ของผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการไม่ให้เกิดความรู้สึกรำคาญกับการเปิดสื่อวิทยุของเรา

“ผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการก็จะเปิดวิทยุทิ้งเอาไว้อย่างนั้น แต่จะมีการเปิดเสียงให้เบาลงเนื่องจากคำนึงถึงอารมณ์ผู้โดยสารที่เขาอาจจะมีความเครียดอยู่แล้วขึ้นมา ถ้าหากได้ยินเสียงดังก็อาจจะทำให้ผู้โดยสารเกิดความไม่พอใจ (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

“ผู้โดยสารขึ้นมา ก็จะพยายามเปิดเสียงวิทยุให้เบาที่สุด พอให้รับฟังแบบไม่รู้สึกรำคาญหรือบางครั้งก็อาจจะถามเขาว่าให้ปิดไหมถ้าเขาต้องการ ....แต่ถ้าเขาไม่พูดเราก็จะฟังคลื่นที่เรากำลังฟังอยู่ (วันชัย จันทร์เถากอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยกลุ่มผู้โดยสารที่ผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะ มักจะเจอการร้องขอให้เปลี่ยนคลื่นสถานีวิทยุอยู่บ่อยครั้งก็จะเป็นกลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มที่เป็นนักเที่ยวยามค่ำคืนเสียเป็นส่วนมาก ที่ต้องการความสนุกสนานร่าเริงในเสียงเพลงตลอดการเดินทาง ในบางครั้งก็ดัดเปลี่ยนด้วยตัวเองโดยไม่มีการร้องขอหรือแจ้งให้ผู้ขับทราบก่อน

แต่ก็มีบางคนที่ไม่มีการปรับเปลี่ยนระดับเสียงแต่อย่างใด เพราะจะคิดว่าการรับฟังของตนเองอยู่ในระดับการฟังที่พอดีๆ แล้ว

โดยคุณอัครเดช พิมพจักร กล่าวถึง การไม่มีการลดเสียงวิทยุของตนเพราะมีการรับฟังในระดับเสียงที่พอดีแล้ว ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ “เราเป็นคนเปิดเสียงไม่ดังอยู่แล้ว ประมาณ 7-8 ซีดไม่ถึงขนาดเสียงดังลั่น พอผู้โดยสารขึ้นมาจะได้คุยกันได้เลยไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ ถ้าผู้โดยสารที่ขึ้นมาไม่เรื่องมากหรือดูเขาสบายใจก็จะเปิดเป็นคลื่นที่เราเปิดอยู่ฟังยาวไปเลย”

(อัครเดช พิมพจักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งก็เหมือนกับคุณแหลม “เมื่อผู้โดยสารขึ้นมา ก็จะเปิดสื่อวิทยุค้างเอาไว้อย่างนั้นเป็นปกติเหมือนที่เราฟังขณะนั่งอยู่คนเดียว เพราะตามปกติก็ไม่ได้เปิดวิทยุเสียงดังมากที่จะส่งผลให้ผู้โดยสารรู้สึกรำคาญได้” (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์** 8 ตุลาคม 2552)

คุณฤทธิติ เย็นระยับ “ถ้าเกิดผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการก็จะเบาเสียงวิทยุให้เขาก่อนกลัวว่าเสียงวิทยุจะเป็นการรบกวนเขาเราก็จะเบา (ฤทธิติ เย็นระยับ, **สัมภาษณ์**, 17 มีนาคม 2553)

“จะสังเกตพฤติกรรมความชอบ หรือไม่ชอบในการรับสื่อวิทยุของผู้โดยสารจากปฏิกิริยาจากการพูดคุย ท่าทาง โดยเมื่อผู้โดยสารขึ้นมานั่งบนรถ แล้วเรากำลังเปิดเพลงลูกทุ่งฟังอยู่ ถ้าผู้โดยสารขึ้นมาแล้วบอกว่าเพลงนี้เพราะจัง โซเฟอร์เปิดเสียงดังหน่อยได้ไหม เราก็จะโอเคเปิดเสียงให้เขา แต่ถ้าดูท่าทางเขาเหมือนไม่ค่อยชอบเราก็จะหรีเสียงวิทยุให้เบาลง คือจะต้องสังเกตดูอารมณ์ผู้โดยสารด้วยการใช้กระจกมองด้านหลังที่เขานั่งก็จะเห็นได้ตลอด แต่ปกติถ้าเขาชอบฟังเพลงเขาก็จะทักเราก่อนว่าเพลงนี้เพราะนะ เราก็จะอ่านใจเขาจากตรงนี้ไง ถ้าคนเขาไม่ชอบเขาก็จะบอกเลยนะ เราก็จะปิดให้เขาทันที” (สมพร นาकिन, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

แต่ก็มีผู้ขับรถยนต์รับจ้างบางคนทำการปรับเปลี่ยนคลื่นวิทยุให้กับผู้โดยสาร โดยจะดูจากช่วงวัยของอายุผู้โดยสารแต่ละคนด้วยการเลือกคลื่นให้ผู้สูงอายุหน่อยก็จะเป็นลูกทุ่ง

“คลื่นที่เปิดรับฟังนั้นก็มีการเปลี่ยนให้โดยดูตามอายุของผู้โดยสาร อย่างถ้าเป็นคนแก่ก็จะเปิดเพลงลูกทุ่งให้เขา เพราะปกติที่ตนเองรับฟังอยู่จะเป็นเพลงสตริงเมื่อเขาขึ้นมาก็ต้องเปลี่ยนให้เขา (นิติภัทร ศรีมาลาาย, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

หรือในบางครั้งก็เกิดจากการคาดเดาเองเองว่า เขาน่าจะชอบฟังเพลงมากกว่าฟังข่าวก็จะเลือกให้เขา ซึ่งจะเปลี่ยนให้กับพวกวัยรุ่นมากกว่า ผู้โดยสารขึ้นมาก็จะเปลี่ยนมาเปิดฟังคลื่นเพลงให้เขามากกว่า ไม่มีการเลือกคลื่นเจาะจงให้ว่าต้องสถานีไหนถ้าเกิดเขาอยากฟังอะไรเขาก็จะบอกเอง โดยถ้าเป็นผู้ใหญ่หน่อยเขาจะไม่ค่อยยุ่งกับวิทยุของเรามีอะไรเขาก็ฟังตามเราได้ แต่วัยรุ่นขึ้นมามักจะพูดว่า “พี่เปลี่ยนเพลงดีกว่า” บ่อยๆ (ฤทธิติ เย็นระยับ, **สัมภาษณ์**, 17 มีนาคม 2553)

แต่ในการคัดเลือกคลื่นวิทยุและเนื้อหาให้แก่ผู้โดยสารนั้นก็ไม่สามารถที่จะกระทำได้ตลอดทุกครั้งมันดูจะหุกเลือกคลื่นให้เขาไม่ทัน

คุณคมกริช คุณดี “โดยตัวเราเองก็จะมีเลือกเพลงให้แก่ลูกค้าบ้างเป็นบางจังหวัด ส่วนมากถ้าเป็นวัยรุ่นอายุสักประมาณ 15-20 ปี ก็จะชอบฟังคลื่น Seed (95.5) บางคนเขาก็ชอบฟังเพลงสากลก็จะเปิดให้เขาเป็น 102.5 หรือ 105.5 ก็แล้วแต่จังหวัดว่ามันดูจะหุกหรือเปล่าในขณะที่ขับรถแล้วผู้โดยสารขึ้นมา แต่ถ้าเป็นพนักงานออฟฟิศก็เป็นคลื่น 93 หรือไม่บางที่ก็ปล่อยให้เขาเปิดเองตามใจเขา เขาขอเปลี่ยนคลื่นอะไรก็เปลี่ยนให้เขา (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

โดยไม่ว่าผู้ซักรถยนต์รับจ้างจะมีการคัดเลือกคลื่นและเนื้อหาของรายการให้แก่ผู้โดยสารหรือไม่ก็ตาม แต่เมื่อมีการร้องขอจากผู้โดยสารแล้วก็จะมีการปรับเปลี่ยนให้ทุกครั้ง ซึ่งส่วนมากก็จะเป็นวิทยุรุ่นที่จะขอให้เราเปลี่ยนคลื่นให้เป็นแนวเพลงสตริงๆ ที่วิทยุรุ่นชอบฟัง

“วิทยุรุ่นขึ้นรถมามากจะชอบขอให้เราเปลี่ยนคลื่น ซึ่งก็จะเป็นแนวสตริงอย่างคลื่น 97.5 (Seed) และคลื่น 95.5 (Virgin Hitz) (สมพร นาकिन, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

“วิทยุรุ่นส่วนใหญ่ก็จะขอให้เราเปลี่ยนไปฟังคลื่นเพลง ก็มีคลื่นเพลงสตริง 93 (Cool fm) บ้างหรืออะไรก็ได้ที่เป็นเพลงสตริงเพลงของวิทยุรุ่นตามที่ดีเจที่เขาชอบกำลังจัดอยู่” (คำพันธ์ อดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

โดยในขณะที่รับฟังสื่อวิทยุร่วมกันถ้ามีโทรศัพท์ของผู้ซักรถยนต์รับจ้างดังขึ้นก็จะหรีเสียงให้เขาถือเป็นมารยาทของผู้ซักรถ “เสียงโทรศัพท์มีถือของผู้โดยสารดังขึ้น เราก็จะหรีเสียงวิทยุให้เบาลงทุกครั้ง เป็นมารยาทของผู้ซักรถ” (สมพร นาकिन, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

คุณสมาน คำมูล “ปกติถ้าผู้โดยสารคุยโทรศัพท์อยู่ก็จะหรีเสียงวิทยุให้ คุยจบถึงจะเปิดต่อ (สมาน คำมูล, **สัมภาษณ์**, 17 พฤศจิกายน 2552)

ลักษณะการสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ซักรถและผู้โดยสารนั้นจะต้องให้ผู้โดยสารเป็นฝ่ายเริ่มชวนคุยก่อนถึงจะคุยกลับ เขาพูดอะไรมาก็เฉยๆ จะตามเขาไปไม่มีการขัดแย้งกัน

“ผู้โดยสารพูดคุยก่อน ...เราก็จะคุยกลับ ประเด็นที่ผู้โดยสารมักจะชวนคุยก็จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเมือง ใครจะพูดข้อเท็จจริงมาอย่างไรผมก็จะเฉยๆ รับฟังได้ ส่วนเรื่องว่าเราจะเชื่อหรือไม่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะผมก็จะเฉยๆ เออออกไป บางทีถ้าขัดกับผู้โดยสารมันก็จะทะเลาะกัน เพราะเขาเป็นลูกค้าเขาอาจจะเกิดความไม่พอใจได้ เขาจะพูดถูกหรือไม่ถูกเราก็จะเฉยๆ บางทีเขาพูดออกมาเราก็รู้อยู่ว่ามันไม่ใช่แต่เราก็ไม่ได้ไปเถียงอะไรกับเขา (สุรเชษฐ์ คำแสง, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ขณะที่เขาฟังวิทยุไปกับเราถ้ามีประเด็นข่าวที่เขาโดนใจ หรือกำลังเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ผู้โดยสารก็จะชวนเราคุย เราก็จะคุยกับเขาปกติธรรมดาไม่เคยมีความเห็นขัดแย้งกับผู้โดยสาร แต่บางครั้งพูดออกมาโดนเราเราก็แค้นหัวเราะ คือเขาพูดอะไรมาก็ต้องให้เกียรติเขาเพราะเป็นผู้โดยสาร (สมพร นาकिन, , **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

แต่สำหรับผู้สมัครรับจ้างบางคนก็จะเป็นฝ่ายที่เริ่มต้นการคุยกับผู้โดยสารก่อน แต่ก็ไม่สม่ำเสมอขึ้นอยู่กับอารมณ์ของคนขับด้วย “ถ้าอารมณ์ดีผมก็จะชวนคุย อารมณ์ไม่ดีผมก็ไม่ชวนใครพูดคุยหรอก โดยไม่ได้สนใจหรือสังเกตอารมณ์ของผู้โดยสารที่ขึ้นมาแต่จะคำนึงถึงอารมณ์ตนเองเป็นหลัก” (นิติภัทร ศรีมาลา, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณฤทธิติ เย็นระยับ “ผู้หญิงก็จะคุยกับเขาหน่อยหนึ่งเพราะเขาจะได้ไม่กลัวเรา เพราะผู้โดยสารผู้หญิงมักจะกลัวเจตนาเราคือคุย เพื่อให้เขาสบายใจให้เขาได้ยินเสียงว่าเป็นคนแบบนี้คุยแบบนี้ ในกรณีที่เป็นผู้หญิงที่เขาเจียบๆ นะเขาก็จะกลัว โดยเรื่องที่ใช้คุยก็เป็นเรื่องเรื่อยเปื่อยอะไรก็ได้ที่ให้เราสบายใจ เช่น “รถติดมากเลยนะครับ” แล้วแต่คนเราจิตวิทยาไม่เหมือนกัน คนเราที่คุยส่วนมากจะสบายใจนะ (ฤทธิติ เย็นระยับ, **สัมภาษณ์**, 17 มีนาคม 2553)

ซึ่งการพูดคุยกับผู้โดยสารแต่ละคนนั้นจำเป็นต้องสังเกตคุณลักษณะและอารมณ์ของผู้โดยสารด้วยว่าเขาต้องการที่จะคุยกับเราไหม โดยใช้การถามเส้นทางเป็นคำถามนำในการพูดคุย

คุณจิตใจ บ้านบุญ “การชวนผู้โดยสารคุยนั้นต้องสังเกตดูก่อนว่าเขาจะคุยกับเราไหม อย่างเช่นถ้าเป็นวัยรุ่นนี่ปกติแล้วเด็กวัยรุ่นจะไม่ค่อยคุยจะนั่งเจียบ ถ้าเขาเริ่มคุยก่อนถึงจะคุย เราก็แค่ถามถึงเส้นทางที่เขาต้องไปว่าจะใช้เส้นทางไหนดี เขาก็จะถามว่าเส้นทางไหนรถไม่ติด เราก็บอกว่าเอาแน่เอานอนไม่ได้ เขาก็บอกแล้วแต่พี่ละกันแค่นั้น จะเป็นการถามคำตอบคำแต่บางคนเขาก็จะคุยยาวเลยก็มี” (จิตใจ บ้านบุญ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณแหลม “การที่จะชวนผู้โดยสารพูดคุยหรือไม่นั้นก็ดูอารมณ์ของเขาด้วย โดยมากเขาจะชวนเราคุยก่อน ปกติถ้าอารมณ์เขาดีเขาก็จะชวนเราคุย ส่วนตัวเราเองจะถามเพียงแค่ว่าจะลงที่ไหนหรือวิ่งเส้นทางไหนดี ซึ่งส่วนมากเขาก็จะบอกว่าแล้วแต่ไซเฟอร์ เรื่องที่คุยเราจะพยายามไม่คุยเรื่องข่าวสารบ้านเมือง แต่ปกติผู้โดยสารก็มักจะชวนเราคุยเรื่องนี้ก่อน” (แหลม ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณคมกริช คุณดี “การพูดคุยกันส่วนมากก็จะขึ้นอยู่กับนิสัยของผู้โดยสารแต่ละคนด้วย ถ้าลูกค้าเขาเฉยๆ หรือดูเหมือนเขาจะง่วงนอนเราก็จะไม่คุย แต่ถ้าเขาเอ่ยปากคุยกับเราก่อนเราก็จะคุย ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับตัวผู้โดยสารบางคนเขาชอบคุยบางคนเขาก็ไม่ชอบคุย” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

สำหรับหัวข้อที่จะนำมาใช้ในการสนทนา หรือพูดคุยสอบถามความคิดเห็นของซึ่งกันและกันนั้นจะเป็นการพูดคุยต่อเนื่องจากประเด็นที่ได้รับฟังจากสื่อวิทยุนำมาคุยสานต่อ จนกระทั่งคุยไปถึงเรื่องอื่นๆ ตามมา

ยกตัวอย่างคุณอัครเดช พิมพ์จักร ที่ได้กล่าวถึงการชวนคุยระหว่างตนเองกับผู้โดยสารไว้ว่า “เรื่องที่คุยส่วนมากก็จะเป็นเรื่องข่าวที่นำเสนอจากวิทยุอยู่บ่อยครั้ง อย่างข่าวเช้าที่ฟังอยู่ที่รายงานมาจากช่อง 9 อสมท.ที่เขารายงานข่าว บางทีก็มีเรื่องคนโดดตึกบ้างอะไรบ้างมาชวนเราก่อน เราก็ตอบเขากลับไปคุยกันต่อเนื่องจากข่าวไปเลย บางทีจะคุยเรื่องการเมือง เรื่องข่าว หรือเรื่องครอบครัว เศรษฐกิจจะเข้าใจกันมากกว่า (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

หรือบางครั้งก็นำเรื่องเส้นทางที่จะเดินทางมาใช้ในการสนทนาแทน เป็นการสอบถามสั้นๆ เท่านั้นไม่ได้เป็นการสนทนาที่ชวนคุยในระยะยาวต่อไป “เราก็แค่ถามถึงเส้นทางที่เขาต้องไปว่าจะใช้เส้นทางไหนดี เขาก็จะถามว่าเส้นทางไหนรถไม่ติด เราก็บอกว่าเอาแน่เอาอนไม่ได้ เขาก็บอกแล้วแต่พี่ละกันแค่นั้น จะเป็นการถามคำตอบคำ” (จิตใจ บ้านบุญ, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยประเด็นที่มักจะขัดกันมากที่สุดก็จะเป็นเรื่องการเมือง “ถ้าผู้โดยสารพูดประเด็นนี้ขึ้นมาเราก็จะเงิบเลย ถ้าเขาถามว่าเราอยู่ฝ่ายไหนเราก็จะตอบว่าอยู่ฝ่ายกลาง เราไม่สามารถที่จะเฉียงในการเจอผู้โดยสารที่สนใจเรื่องการเมืองได้ แต่เราก็สามารถที่จะทำตัวให้กลมกลืนและรับฟังความคิดเห็นของฝ่ายนั้นได้ เราจะไม่อินไปกับเขาทำหน้าที่รับผิดชอบของเขาไป” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

คุณนิติภัทร ศรีมาลา ย “ถ้าคุยกันแล้วความคิดไม่ตรงกันก็จะพยายามเปลี่ยนเรื่องไปเลย เช่นเรื่องเสื้อเหลืองเสื้อแดงถ้าคุยกันมากเดี๋ยวจะมีเรื่องต่อยกันเองก็จะเฉียงไม่คุยดีกว่า (นิติภัทร ศรีมาลา, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

หรือประเด็นเรื่องการเลือกเส้นทางการเดินทางที่ใช้ที่ไม่ได้สอบถามผู้โดยสารก่อนก็อาจจะทำให้ขัดแย้งกันได้คุณคำพันธ์ อุดทน กล่าวถึงความขัดแย้งกับผู้โดยสารในเรื่องเส้นทางการเดินทางว่า “ส่วนมากถ้าจะขัดแย้งหรือมีปัญหากันก็จะเป็นเรื่องที่เราไม่ได้สอบถามทางเส้นทางว่าเขาอยากจะไปเส้นทางไหนก็จะมีปัญหาทันทีเลยแทบจะทุกครั้งก็ว่าได้ พอเราพาไปตามทางที่เราคิดไว้เราก็ไม่รู้วารถมันจะติดหรือไม่ติด แต่พอรถติดเขาก็จะพูดขึ้นว่าทำไมถึงพามาเส้นทางนี้แทบจะทุกครั้งเลยเราก็ไม่รู้จะทำยังไง” (คำพันธ์ อุดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

2.กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างช่วงเย็น หรือเรียกว่า “กะดึก” โดยมีขอบเขตของช่วงเวลาการทำงานตั้งแต่เวลา 16.00-04.00 น. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีทั้งหมด 2 คนด้วยกัน โดยจะมีบทบาทในการกรองสารและมีปฏิสัมพันธ์การพูดคุยตามละเอียดดังนี้

1.คุณพรชัย (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 43 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 13 ปี, สัมภาษณ์ 5 กรกฎาคม 2552.

การรับฟังสื่อร่วมกันกับผู้โดยสารนั้น ก็จะมีบ้างที่เขาจะขอให้มีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของตัวเองโดยตัวเอง ซึ่งเราก็พร้อมทำตามจะไม่ค่อยปฏิเสธ เพราะรู้ว่าลูกค้าที่ขึ้นมาใช้บริการส่วนใหญ่ก็จะนั่งโดยสารไม่เกิน 15 นาทีก็จะบริการให้เขา ส่วนถ้าการวิ่งรับ-ส่งในระยะยาวก็ไม่ค่อยเจอผู้โดยสารที่มีปัญหา ในการที่จะรับฟังร่วมกับเราที่เขาเป็นคนเลือกตามความชอบส่วนตัว โดยบางครั้งเราจะเป็นคนถามผู้โดยสารเสียเองว่าต้องการรับฟังเพลงคลื่นไหนเราก็จะบริการให้เองก็มี ในความรู้สึกของผมนะ ผมว่าอาชีพนี้เราน่าจะเป็นฝ่ายบริการลูกค้ามากกว่าหมายถึง ลูกค้าเขาชอบฟังคลื่นไหนเราก็เปิดให้เขาเรามีอาชีพที่ต้องขายการบริการอยู่แล้ว นอกเหนือจากการส่งไปยังที่หมายอย่างปลอดภัยแล้วยังต้องให้ความสะดวก ความบันเทิงอะไรที่ทำให้เขาได้ก็จะให้เขา

การพูดคุยกับผู้โดยสารนั้นก็จะมีบ้างแต่น้อย ส่วนใหญ่ผู้โดยสารมักจะถามความเห็นของเราในเรื่องเหตุการณ์การเมืองที่กำลังเกิดขึ้นว่ามีความเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยอย่างไรในภาวะการเมืองในปัจจุบัน เราก็จะตอบแบบเป็นกลางๆ ไม่ได้เข้าข้างใคร โดยจะให้เขาเป็นฝ่ายพูดมากกว่าแล้วเราก็จะรับฟัง

2.คุณต่าย (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 40 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2552.

ถ้าเป็นผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการอายุสักประมาณ 30 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เขาก็จะชอบฟังสไตล์เพลงแบบ 103.5 เหมือนกับเรา สังเกตจากผู้โดยสารขึ้นมา ก็จะบอกว่าเพลงเพราะดี ถ้าเป็นวัยรุ่นโดยมากเขาเป็นคนขอเราให้เปลี่ยนคลื่นเอง เราก็จะเปลี่ยนให้ และจะเปลี่ยนกลับเมื่อผู้โดยสารลงจากรถมาเป็น 103.5 เหมือนเดิม แต่ถ้าเป็นช่วง 4 โมงเย็น – 2 ทุ่ม ใครจะขอให้เปลี่ยนเพลงอะไรจะไม่เปลี่ยน เพราะเป็นช่วงที่ต้องรับฟังข่าวสารการจราจรว่ามีรถติดมากน้อยขนาดไหน ตัวผู้โดยสารเขาก็จะเข้าใจเพราะเป็นการหาทางหลบเลี่ยงให้ตัวลูกค้าเอง ซึ่งจะเป็นเขาเองที่จะได้รับประโยชน์จากการรับฟังในช่วงเวลาการเดินทางในช่วงนี้

นอกจากการรับสื่อร่วมกันแล้วการสนทนาที่เกิดขึ้นมักจะเป็นฝ่ายของผู้โดยสารที่เป็นฝ่ายเริ่มต้นการคุยก่อนเราถึงจะตอบกลับตามประเด็นที่เขาต้องการข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้คุยอย่างอื่นเพิ่มเติม เขาจะพูดว่าอะไรมาเราก็จะว่าตามเขาไปไม่มีขัดใจกัน เพราะการขัดกันไม่มีประโยชน์ต่ออาชีพของเรา โดยเมื่อมีโทรศัพท์มือถือของผู้โดยสารดังขึ้นก็เป็นมารยาทที่มีการที่จะหรีเสียงวิทยุให้

วิเคราะห์บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้โดยสารและ การเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารในช่วงเวลาเย็น “กะดึก”

บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่จะแสดงต่อผู้โดยสาร เมื่อขึ้นมาใช้บริการบนรถยนต์รับจ้างของตนจะมีทั้งการเปิดคลื่นวิทยุที่ตนเปิดไว้อยู่ก่อนหน้าที่ผู้โดยสารจะขึ้น โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งนี้ยังคงรับฟังต่อไปเรื่อยๆ แต่เมื่อผู้โดยสารมีการร้องขอให้เปลี่ยนก็จะทำตามที่ถูกร้องขอ เพราะนั่งด้วยกันไม่นานผู้โดยสารก็ต้องลงแล้ว

“ผู้โดยสารนั้นก็จะมีบ้างที่เขาจะขอให้มีการเปลี่ยนแปลง ตามความต้องการของตัวเอง ผู้โดยสารเอง ซึ่งเราก็พร้อมทำตามจะไม่ค่อยปฏิเสธ เพราะรู้ว่าลูกค้าที่ขึ้นมาใช้บริการส่วนใหญ่ก็จะนั่งโดยสารไม่เกิน 15 นาทีก็จะบริการให้เขา” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

ซึ่งจะตรงกันข้ามกับคุณต่าย ที่จะทำการเลือกคลื่นที่คิดว่าผู้โดยสารผู้นั้นน่าจะชอบโดยสังเกตจากรายและคำพูดของผู้โดยสาร

“ถ้าเป็นผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการอายุสักประมาณ 30 ปีขึ้นไปส่วนใหญ่เขาก็จะชอบฟังสโตร์เพลงแบบ 103.5 เหมือนกับเรา สังเกตจากผู้โดยสารขึ้นมาก็จะบอกว่าเพลงเพราะดี” (คุณต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล), สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2552)

เหตุผลในการเลือกคลื่นที่ตนเองกำลังรับฟังไปยังผู้โดยสารก็เพราะส่วนใหญ่ผู้โดยสารที่ขึ้นมาไม่ค่อยจะมีปัญหาในการรับฟังร่วมกัน จนเราต้องเป็นฝ่ายถามเองว่าจะฟังคลื่นไหน

“ไม่ค่อยเจอผู้โดยสารที่มีปัญหา ในการที่จะรับฟังร่วมกับเราที่เราเป็นคนเลือกตามความชอบส่วนตัว โดยบางครั้งเราจะเป็นคนถามผู้โดยสารเสียเองว่าต้องการรับฟังเพลงคลื่นไหนเราก็จะบริการให้เองก็มี” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552)

โดยถ้ามีการร้องขอให้เปลี่ยนคลื่นก็จะเป็นกลุ่มวัยรุ่นที่มีการร้องขอมากที่สุด แต่เมื่อเขาลงจากรถแล้วเราก็จะเปลี่ยนคลื่นกลับทันที

“วัยรุ่นโดยมากเขาเป็นคนขอเราให้เปลี่ยนคลื่นเอง เราก็จะเปลี่ยนให้ และจะเปลี่ยนกลับเมื่อผู้โดยสารลงจากรถมาเป็น 103.5 เหมือนเดิม (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

นอกจากการรับฟังวิทยุร่วมกันแล้วในการพูดคุยกันของทั้ง 2 ฝ่ายมักจะเริ่มต้นจากผู้โดยสารเป็นคนชวนคุยก่อนในเชิงสอบถามความคิดเห็นในประเด็นเรื่องเหตุบ้านการเมือง ซึ่งส่วนใหญ่เราก็จะแสดงความคิดเห็นคล้ายตามผู้โดยสารไป

“ส่วนใหญ่ผู้โดยสาร มักจะถามความเห็นของเราในเรื่องเหตุการณ์การเมืองที่กำลังเกิดขึ้นว่ามีความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอย่างไรในภาวะการเมืองในปัจจุบัน เราก็จะตอบแบบเป็นกลางๆ ไม่ได้เข้าข้างใคร โดยจะ让他เป็นผู้พูดมากกว่าแล้วเราก็จะรับฟัง” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

“ผู้โดยสารที่เป็นฝ่ายเริ่มต้นการคุยก่อนเราก็จะตอบกลับตามประเด็นที่เขาต้องการข้อมูลเท่านั้น ไม่ได้คุยอย่างอื่นเพิ่มเติม เขาจะพูดว่าอะไรมาเราก็จะว่าตามเขาไปไม่มีขัดใจกัน เพราะการขัดกันไม่มีประโยชน์ต่ออาชีพของเรา” (ต่าย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 10 ตุลาคม 2552)

3. กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพรับจ้างแบบไม่มีช่วงเวลาที่แน่นอน “ควบกะ”

1. คุณสมจิต ทองหลอม, อายุ 55 ปี, ประสบการณ์ทำงาน 6 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-23.00 น., **สัมภาษณ์** 11 สิงหาคม 2552.

ผู้โดยสารส่วนมากขึ้นมาเราก็จะเปิดฟังข่าวจากรถออกไปเบาๆ พอได้ยิน ส่วนใหญ่เขาก็จะนั่งฟังไปด้วยกัน ถ้ามีประเด็นอะไรที่เขาสนใจเขาก็จะแสดงความคิดเห็นของเขาให้เราฟัง แต่ถ้าเขาไม่อยากฟังคลื่นที่เราเปิดอยู่อยากฟังเพลงแทนเราก็จะเปิดให้เขาตามต้องการ คลื่นไหนก็จะเปิดให้ทุกครั้ง แต่ส่วนใหญ่ก็จะไม่ค่อยมีผู้โดยสารขอเปลี่ยนคลื่นที่เราฟังอยู่ นอกจากจะเจอกลุ่มที่เป็นวัยรุ่นที่ขึ้นมาใช้บริการอันนี้จะขอเปลี่ยนคลื่นประจำ โดยถ้าเขาลงจากรถไปแล้วเพลงเพราะเราก็อาจจะฟังต่ออีกหน่อย ซึ่งในขณะนั่งรถไปด้วยกันจะไม่ค่อยได้ชวนผู้โดยสารคุยก่อน ถ้าเขาอยากคุยด้วยเราถึงจะคุย ส่วนใหญ่ก็จะฟังวิทยุร่วมไปกับเรา อย่างข่าวพวกนักเรียนยกพวกตีกัน เมื่อเขาพูดอะไรออกมาเราก็จะพยายามไม่ขัดแย้งกับเขาก็จะตามเขาไป

2.คุณจักรพงษ์ สายไพสงค์, อายุ 34 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 7 กันยายน 2552.

ถ้าผู้โดยสารวัยรุ่นที่เที่ยวขับต๋องกลางคืนขึ้นมาแล้วเขาอยากจะฟังคลื่นอื่นเขาก็จะบอกเราก่อนว่า “พี่จะเปลี่ยนคลื่นไปคลื่น...ได้ไหมคะ” เราก็จะเปลี่ยนให้เขาทันทีหรือไม่บางที่เขาาก็จะเปิดคลื่นของเขาเองเลยเราก็ปล่อยให้เขาเปิดไป และเมื่อเวลาเขาคุยโทรศัพท์เราก็จะหรีเสียงลงไปให้เขาตลอด แต่โดยรวมผู้โดยสารส่วนมากเขาจะไม่ค่อยมีปัญหาในการฟังวิทยุร่วมกับเรา มีน้อยครั้งมากที่จะบอกให้หรีเสียงเบาลงหรือปิดวิทยุ

ซึ่งการทำอาชีพแบบนี้คือเป็นอาชีพการบริการที่เราจะต้องให้ความสำคัญกับลูกค้า โดยจะรอให้ผู้โดยสารเป็นฝ่ายเริ่มคุยก่อนถ้าเขาอยู่ฝ่ายเดียวกับเราก็จะคุยกันได้ แต่ถ้าความคิดเห็นอยู่กันคนละฝ่ายเราก็จะไม่คุย เรื่องที่คุยถ้าเป็นตอนช่วงเย็นก็จะคุยเรื่องการเมืองกัน แสดงความคิดเห็นแต่ก็ไม่ถึงขั้นทะเลาะกัน และเรื่องอื่นๆ อีกเรื่องเป็อยพวกเรื่องเส้นทางการจราจร

3.คุณณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 4 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.30-22.00 น., สัมภาษณ์ 9 กันยายน 2552.

เมื่อรับผู้โดยสารขึ้นมาก็ยังคงเปิดวิทยุไว้อยู่ในคลื่นเดิมที่เราขับฟัง แต่ถ้าเขาคุยโทรศัพท์อยู่ก็จะปิดเสียงวิทยุให้แก่ผู้โดยสารไปช่วงหนึ่งจนกว่าเขาจะคุยเสร็จ ถ้าขณะเปิดฟังผู้โดยสารต้องการที่จะฟังคลื่นอื่นเราก็จะเปลี่ยนให้ตามที่เขาขอ เพราะคิดว่าเขาขึ้นมาใช้บริการเราเพียงช่วงเดียวเดี๋ยวลอง ส่วนเรานั้นฟังเป็นประจำอยู่ทั้งวันอยู่แล้ว แต่พอเขาลงเราก็จะหันกลับมาฟังคลื่นเดิมแทนทันที

โดยขณะนั่งอยู่บนรถร่วมกันจะไม่เคยชวนผู้โดยสารคุยเรื่องประเด็นข่าว หรือเรื่องการเมือง แม้จะไม่ค่อยชอบฟังข่าวสารการเมือง แต่ก็สามารถคุยได้ไม่ว่าจะเรื่องเสื่อเหลืองเสื่อแดง เรายังอยากจะรู้ความคิดเห็นของคนที่เขาชื่นชอบเหมือนกันว่าชื่นชอบตรงไหน ถ้าสิ่งที่เขาพูดออกมาไม่ตรงกับที่เราคิดไว้ก็จะเถียงเลย ก็ยกตัวอย่างบอกเขาว่าประเด็นอย่างนี้พี่คิดว่าถูกหรือผิด เขาก็จะให้คำตอบเราไม่ได้ ส่วนมากจะตอบได้ในส่วนที่เขาได้รับผลประโยชน์มากกว่านั่นเอง พวกการกู้ยืมเงินซื้อบ้าน แล้วผมก็ถามกลับว่าแล้วต้องใช้คืนไหมละ อย่างนี้เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้ถึงขั้นทะเลาะอะไรกับผู้โดยสารก็คือคุยได้ ถ้าดูเหมือนคุยไม่ได้เราก็จะไม่คุยเลย อย่างผู้หญิงนี้บางครั้งไปคุยกับเขาก่อนเดี๋ยวก่อนเขาจะหาว่าไปจีบเขา

4.คุณรุ่งโรจน์ มัชฌิมา, อายุ 38 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, วิทยุยนตรรับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-20.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาอย่างแรกต้องหรือวิทยุก่อนเลย เพื่อดูปฏิริยาของผู้โดยสารว่าเขาอยากจะรับฟังสื่อวิทยุหรือไม่ โดยอาศัยการสังเกตจากสีหน้า และกิริยาอาการว่าเขาขึ้นมาในลักษณะอาการใด หรือขึ้นมาถ้าคุยโทรศัพท์ตั้งแต่ขึ้นมาเลยหรือทำกิจกรรมอื่นๆ อยู่เราก็ต้องหรือเสี่ยงให้ ถ้าเขาอยากฟังเขาก็จะบอกเราเอง

ซึ่งส่วนมากผู้โดยสารที่ขึ้นมาก็จะไม่มีปัญหาในการฟังสามารถฟังร่วมกับเราได้ แต่ถ้าเป็นพวกกลุ่มวัยรุ่นที่มักจะขอให้เราเปลี่ยนฟังคลื่น 93 (Cool FM) เป็นแนวเพลงสตริงเราก็จะเปิดให้ตามใจผู้โดยสารไป โดยถ้าผู้โดยสารลงไปแล้วถ้าเพลงเพราะฟังเพลินก็อาจจะรับฟังต่อ แต่ถ้าไม่ถูกใจก็จะเปลี่ยนกลับไปคลื่นเดิมที่เราฟังอยู่ก่อนหน้าและผู้โดยสารจะขึ้นรถมา

การพูดคุยก็จะถั่วๆ กันไปบางครั้งเราก็เริ่มถามก่อน บางครั้งเขาก็จะเป็นฝ่ายเริ่ม โดยเรื่องที่จะใช้ในการพูดคุยกับผู้โดยสารก็จะเป็นเรื่องทั่วไป ดินฟ้าอากาศ เช่น ถ้าวันนั้นฝนตกพอดี ก็จะพูดเรื่องฝนตก หรือถ้าดูท่าทางเหมือนเพิ่งมาจากต่างจังหวัดก็จะถามว่ามาจากจังหวัดอะไร เข้ามาทำอะไร เพราะว่ากลัวว่าผู้โดยสารจะกลัวคนขับแท็กซี่ ซึ่งการพูดคุยจะช่วยทำให้รู้เบื้องต้นได้ว่าเขาเป็นคนยังไง หรือมีความคิดอะไรอยู่ในใจหรือเปล่า แต่ถ้าเขานั่งเงียบก็จะพยายามหาเรื่องคุยให้ได้ อาจจะเป็นเรื่องเส้นทาง เพราะจะมีปัญหาหลายเรื่องการเลือกเส้นทางไปส่งผู้โดยสาร บางคนก็หาว่าเราพาอ้อม ซึ่งจริงๆ แล้วแต่ละที่ที่จะไปนั้นมันมีให้เลือกใช้ได้หลากหลายเส้นทาง บางครั้งเราเป็นคนนอกพื้นที่ก็ไม่ได้รู้ดีเท่าผู้โดยสารที่เดินทางไปทุกวัน ส่วนเรื่องการเมืองจะเลี่ยงในการสนทนาให้ได้มากที่สุด เพราะกลัวมีเรื่องขัดใจ ความเห็นไม่ตรงกัน แต่ถ้าเลี่ยงไม่ได้จริงๆ เราก็จะเงียบห้ามตอบโต้เนื่องจากเราทำหน้าที่เป็นคนให้บริการวิทยุยนตรรับจ้าง

5.คุณสืบศักดิ์ นพผึ้ง, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 2 ปี, วิทยุยนตรรับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาก็จะเปิดวิทยุค้างไว้ อย่างนั้นไม่ได้มีการหรือเสี่ยงลง เพราะเราเป็นคนฟังวิทยุเสียงไม่ดังมากอยู่แล้ว ถ้าเขาขอเปลี่ยนคลื่นวิทยุ ซึ่งเป็นคลื่นที่เราเลือกถือค้ไว้อยู่แล้วเราก็จะกดให้เลย เพราะการกดหาคลื่นมันค่อนข้างยาก โดยคลื่นที่เราถือค้เอาไว้ก็มีหลากหลาย เช่น 95.5 (Virgin Hitz), 97.5 (Seed), 93.0 (Cool FM), 88.5 ลูกทุ่งไทยแลนด์ โดยเป็นคลื่นที่ถือค้เอาไว้จากที่เคยมีผู้โดยสารเคยขอไว้ เมื่อผู้โดยสารลงก็จะกลับมาฟังคลื่นที่ตนรับฟังประจำคือ 105.5 (Easy FM)

โดยการสนทนาร่วมกันจะไม่เกิดขึ้นถ้าผู้โดยสารไม่เริ่มต้นพูดคุยก่อน เพราะถ้าชวนคุยมากไปจะเกิดปัญหาตามมา ซึ่งตามพรบ.ของแท็กซี่นั้นบอกไว้เลยว่าผู้ขับรถไม่ต้องคุยกับผู้โดยสารแล้ววิทยุห้ามเปิดด้วยตามพรบ.การขนส่ง แต่ด้วยอรรถยาศัยที่ดีเมื่อมีคนเขามาพูดกับเราก่อนเราก็ต้องตอบกลับเขาไป ซึ่งการพูดคุยตอบกลับไปมากันนั้นก็อาจจะเกิดความความเห็นไม่ตรงกันได้เราก็เฉยๆ หรือเออออห่อหมกไปตามความคิดของผู้โดยสารจะไม่ขัดแย้งกับเขา เพราะไม่อย่างที่มีปัญหาตามมา

6.คุณสุกิจ สง่าแพทย์, อายุ 53 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 1 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

เริ่มแรกเมื่อผู้โดยสารมานั่งบนรถเราจะต้องบริการด้วยการเปิดแอร์เย็นๆ เพื่อให้เขาได้พักผ่อน บางครั้งผู้โดยสารก็ทักชวนเราคุยก่อนว่าทำไมบนรถพระถึงเยอะจ้ง แล้วก็คุยต่อเนื่องกันไปยาวเลยก็มี โดยส่วนตัวเป็นคนใช้เวลาขับรถมักชอบที่จะแก้อารมณ์ของผู้โดยสารอยู่เสมอ ถ้ามีผู้โดยสารขึ้นมาอายุสักประมาณ 55 ปีขึ้นไปก็จะเปิดเพลงแนวสุนทราภรณ์ เพลงอมตะให้เหมาะกับวัยของเขาที่น่าจะชอบรับฟัง แต่ถ้าเป็นลูกค้าต่างชาติที่เป็นฝรั่งก็จะเปิดเพลงแนว Country ให้ ส่วนถ้าเป็นคนใส่ชุดขาวพวกแม่ชี หรือคนต่างชาติที่เป็นคนจีนก็จะเปิดเพลงเจ้าแม่กวนอิมให้เขา แต่ถ้าดูจากบุคลิกแล้วน่าจะเป็นคนอีสานก็จะเลือกเพลงลูกทุ่ง ส่วนวัยรุ่นก็จะเปิดเพลงสตริงให้ เพื่อให้เขาไม่ต้องคิดอะไรมาก หายเครียด เพราะเพลงแต่ละเพลงมันจะมีการสื่อความหมายในตัวของมันเอง

นอกจากการเลือกคลื่นให้ผู้โดยสารแล้ว การพูดคุยระหว่างการเดินทางกับผู้โดยสารนั้นถ้ารถติดเราก็จะขอคำปรึกษาจากผู้โดยสารก่อนทุกครั้งว่าจะเลือกใช้เส้นทางไหนดี เพราะทางที่จะไปเป็นทางที่ผู้โดยสารเขาใช้ทุกวันน่าจะมีคำแนะนำดีๆ ที่ได้จากเขา แต่ในกรณีที่ผู้โดยสารเป็นผู้หญิงนอกจากถามข้อมูลชี้แนะเรื่องเส้นทางในการเดินทางแล้วก็จะไม่ชวนเขาคุยจะให้เขาฟังเพลงของเราที่จัดไว้ให้เท่านั้น เพราะมันจะดูเป็นการไม่เหมาะสม และเขาอาจจะไม่ชอบก็ได้

7.คุณเนตร ดอกชะเอม, อายุ 50 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 6 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

การเลือกรับฟังเพลงขณะที่มีผู้โดยสารนั่งอยู่ด้วยนั้นเราจะตามใจผู้โดยสารเขาจะขอฟังอะไรเราก็จะเปิดให้ เขาขึ้นมาตอนแรกเราจะไม่เปลี่ยนนอกจากเขาอยากฟังเขาเราถึงจะเปลี่ยนให้เขา ถ้าเขาไม่ฟังเราก็เปิดของเราอย่างนี้แหละ ซึ่งลูกค้าที่ขอให้เปลี่ยนส่วนใหญ่ก็จะ

เป็นวัยรุ่นทั้งนั้น คนที่มีอายุน้อยเขาจะไม่ค่อยมาอยู่กับวิทยุของเรา บางครั้งพวกเด็กวัยรุ่นนี่คิดจะเปลี่ยนคลื่นก็เปลี่ยนเองเลยไม่ขออนุญาตเราก่อน จริงๆ มันไม่ถูกต้องต้องขออนุญาตเราก่อนนะ แต่เราก็ไม่ได้ว่าอะไรเขาเพราะคิดว่าเขาเป็นเด็ก และเราก็เป็นฝ่ายที่ต้องบริการ โดยถ้าเขาคุยโทรศัพท์ก็จะหวั่นเสียงให้จะไม่เปิดวิทยุเสียงดัง

สำหรับการพูดคุยก็แล้วแต่ผู้โดยสารถ้าเขาคุยกับเราก่อน เราถึงจะคุย แต่ถ้าบางคนเขาขึ้นมาเจียบเราก็จะไม่คุยกับเขานะ ส่วนใหญ่จะได้คุยกันตอนที่รถติดก็จะคุยเรื่องเส้นทาง การจราจรว่า “รถติดจังเลยวันนี้” “ติดทั้งวันเลยพี่ไปทางไหนก็ติด” จะเป็นในลักษณะนี้ เรื่องการเมืองก็มีคุยบ้างพวกเรื่องที่มาชุมนุมจะคุยกันแทบทุกวันว่าไม่น่ามาชุมนุมเลยน่าจะเลิกได้แล้ว บางทีผู้โดยสารไม่พูดเราก็เปิดประเด็นนี้เองเลย “ผมละเบื่อจริงเลยพวกที่มาชุมนุมกันรถก็ติด เราก็ต้องทำมาหากินของเราไปไม่ได้ไปยุ่งกับเขา”

โดยการพูดคุยเราจะไม่ค่อยขัดกับผู้โดยสาร ผู้โดยสารจะเอ่ยอะไรมาเราก็ถามตอบเขาไปหลักง่ายๆ ว่าคุยกันได้ดีนั้นต้องอย่าขัดคอกัน อย่างถ้าจะคุยเรื่องการเมืองเราก็ต้องดูด้วยว่าเขาคุยมาแบบไหน ขอบฝ่ายไหน ทั่วๆที่เราไม่ชอบแต่พอผู้โดยสารพูดมาเราก็ต้องเอออๆ ต้องชอบตามเขาไปอย่าไปขัดเดี๋ยวทะเลาะกัน

8.คุณวงศ์ มุกดา, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2552.

ถ้ามีผู้โดยสารขึ้นมาก็จะเปิดเพลงฟังเรื่อยๆ โดยคนที่มีอายุน้อยก็จะเปิด 88.5 คลื่น ลูกทุ่ง หรือบางช่วงก็เปิด 95 คลื่นลูกทุ่งเช่นเดียวกันฟัง ส่วนวัยรุ่นก็ฟังคลื่นเดียวกับเราคือ 103.5 โดยมากเมื่อผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการของเราถ้าเขาเอ่ยปากคุยกับเราก่อนเราถึงจะคุยกลับ แต่ถ้าผู้โดยสารนั่งเงียบไม่คุยกับเราเราก็จะไม่คุย หรือบางครั้งเราลองเอ่ยขึ้นมาก่อนคำหนึ่งแต่ถ้าเขาไม่ตอบกลับมาเราก็จะไม่พูดอีก

โดยถ้ามีการพูดคุยกันเกิดขึ้นจะเป็นในเชิงของการพูดเพื่อเอาใจผู้โดยสารหรือตามน้ำตามความคิดของเขาไป ไม่ขัด จะพยายามเสนอความคิดเห็นของตนเองให้น้อย เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องบริการผู้อื่น ดังนั้นการที่จะไปขัดเขาเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ก่อนที่จะนำเสนอความคิดเห็นอะไรของตนออกไปให้ผู้โดยสารนั้นจะต้องดูให้ดีเสียก่อนว่าเขาชอบอะไรไม่ชอบอะไรจะได้พูดตามเขาไปได้ ถูก ไม่ขัดแย้งกัน

9. ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 เดือน, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 08.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาก็จะทำการหรีเสียงวิทยุให้เบาลง อาจจะมีการซักถามผู้โดยสารว่าชอบคลื่นที่เปิดใหม่ ชอบรายการไหนบอกได้นะ ส่วนใหญ่ผู้โดยสารเขาก็จะเปลี่ยนของเขาเองเราก็จะขับรถของเราไป บางทีเปิดเพลงลูกทุ่งอยู่ผู้โดยสารที่เป็นวัยรุ่นขึ้นมา ก็จะบอกว่าป้าๆ ขอเปลี่ยนเป็นคลื่น 93.5 (True Music Radio) วัยรุ่นจะชอบฟังเราก็ให้เขาเปลี่ยนได้เองตามใจชอบเลย และบางทีถ้าผู้โดยสารเป็นคนมีอายุมากหน่อยขึ้นมา ก็มีขอฟังเพลงไทยได้ใหม่ ก็จะทำให้เปลี่ยนเองเลยเหมือนกันตามใจลูกค้าเสมอเพราะเราคิดว่าผู้โดยสารคือพระเจ้า เมื่อลูกค้าลงจากรถบางทีก็เปลี่ยนกลับ แต่ส่วนใหญ่จะไม่เปลี่ยนผู้โดยสารหมุนไปคลื่นไหนก็อยู่คลื่นนั้น เพราะเรามัวมองหาแต่ลูกค้าอยู่

จากอาชีพที่ต้องบริการผู้อื่นเช่นนี้ เมื่อเขาเข้ามานั่งบนรถแล้วผู้โดยสารเขายิ้มๆ มา เราก็ต้องชวนเขาคุยเป็นการดูแลลูกค้า เพื่อที่เขาจะพึงพอใจและประทับใจในการใช้บริการของเราและกลับมาเรียกใช้บริการรถของเราอีกจนกลายเป็นลูกค้าประจำไป อาจจะมีถามว่า “ไปไหนคะ” “สบายดีไหมคะ” หรือ “ไปไหนมา” เป็นการถามสารทุกข์สุกดิบของลูกค้า โดยไม่จำกัดว่าผู้โดยสารจะเป็นเพศหญิงหรือชาย เราเป็นผู้ให้บริการก็ต้องคุยกับเขาก่อนไม่งั้นเขาจะไม่กล้าคุยกับเราจะหาว่าคนขับดู ส่วนเขาจะมีปฏิกิริยาตอบรับกลับมาในลักษณะใดนั้นก็ค่อยว่ากันอีกที

โดยเรื่องที่ใช้คุยก็จะเป็นเรื่องศัพท์เพะไปเรื่อยตามสถานการณ์ อย่างเช่นวันนี้มีมือเบิ้ลแฉกก็คุยเรื่องเบิ้ลแฉกกันไป หรือจะล้อเล่นล้อขำก็แล้วแต่สถานการณ์ในแต่ละวันเอาแน่เอานอนไม่ได้ เราก็จะคุยไหลลื่นไปตามเขา เขาอยู่ฝ่ายเบิ้ลแฉกเราก็แฉกด้วย เขาอยู่เบิ้ลแฉกเราก็ล้อเล่นด้วยไปตามสถานการณ์ บางครั้งเขาก็มีถามถึงความคิดเห็นของเรา เราก็จะไม่ไปขวางความคิดของเขาที่พูดไว้ถ้าเขามาแนวไหนเราก็ไปตามแนวเขาไปเลย แต่บางครั้งการพูดคุยสื่อสารระหว่างกันก็มีอุปสรรคอยู่บ้างถ้ามีเสียงโทรศัพท์มือถือเข้ามา โดยเราจะต้องทำการหรีเสียงวิทยุให้แก่ผู้โดยสารต้องคอยสังเกตเขา

10. คุณอนุรักษ์ น้อยจีน, อายุ 47 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 10.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผมจะเป็นคนคุยผู้โดยสารนะถ้าผู้โดยสารขึ้นมาคุยโทรศัพท์เราก็หรีวิทยุให้ พอเขาคุยจบเราก็จะเปิดแรงเสียงขึ้นหน่อย เราจะคอยเช็คลูกค้าว่าอายุประมาณเท่านี้ น่าจะชอบรับฟังเพลงสไตล์ไหน อย่างถ้าเป็นวัยรุ่นขึ้นมา ก็จะเปิดคลื่น 93 ถ้าคนมีอายุหน่อยชอบฟังเพลงลูกทุ่งเราก็จะ

กตให้ บางคนเขาก็ขอเราเปลี่ยนคลื่นเราก็จะตามใจเขา เมื่อเขาลงถ้าเป็นคลื่นที่เปิดเพลงที่เราคิดว่าดีเราก็จะฟังต่อไปเลย

ขณะนั่งร่วมกันก็เคยมีชนวนผู้โดยสารชวนคุยในเรื่องทั่วๆ ไป อย่างเช่นว่า “ขอโทษนะครับ เป็นคนแถวนี้หรือครับ” หรือว่ามาอยู่หมู่บ้านนี้นานหรือยัง ก็คุยไปเรื่องราวอื่นอีกจิปาถะ แต่ถ้าบางคนชวนเราคุยก่อน เราก็จะคุยได้ยาว บางครั้งคุยกันจนเลยชอยเลยก็มี แต่บางที่ถ้าดูเหมือนผู้โดยสารต้องการสมาธิก็จะไม่ไปกวนเขา แต่อาจจะมีถามเส้นทางว่าจะให้เลี้ยวทางไหนแต่ก็จะไม่ถามเขามาก

บางครั้งก็มีการนำเอาประเด็นจากวิทยุส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องการเมือง เขาก็จะบ่นว่าเบื่อจังเลยพวกเสื้อเหลืองเสื้อแดง แล้วขอร้องถามเรากลับว่าเราเสื้อสีอะไร เราก็จะตอบไปว่ากลางๆ ผมฟังได้หมด แล้วจะถามเขากลับถ้าเขาชอบเสื้อเหลืองเราก็เหลืองตาม สีแดงเราก็จะแดงตามคุยได้หมด

11. คุณวิชัย เรือนทิพย์, อายุ 32 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารเมื่อขึ้นรถมา เราก็จะไม่ได้เปลี่ยนคลื่นไปไหนรับฟังคลื่นไหนอยู่ก็เปิดคลื่นนั้นต่อไป แต่จะหวั่นเสียงเบาลงให้เขาเพราะกลัวว่าเขาอาจจะรู้สึกรำคาญได้ แต่ถ้าผู้โดยสารเขาขอเพิ่มเสียงเราก็จะเพิ่มให้เขา หรือจะขอปรับเปลี่ยนคลื่นวิทยุที่รับฟังอยู่ก็จะตามใจผู้โดยสารไปตามที่เขาต้องการ เพราะผู้โดยสารที่รับอยู่ส่วนมากก็จะเป็นลูกค้าประจำ และเมื่อผู้โดยสารลงจากรถไปก็อาจจะฟังต่ออีกสักพักหนึ่งว่าเป็นรายการที่น่าเสนอเพลงถูกใจเราไหม ถ้าเราเห็นว่าดีถูกใจก็จะรับฟังต่อ แต่ถ้าไม่ถูกหูก็จะเปลี่ยนกลับมายังคลื่นเดิม ซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นคลื่น 93

การพูดคุยกับผู้โดยสารขณะนั่งอยู่บนรถนั้นเราจะเป็นฝ่ายเริ่มคุยก่อน แต่ก็ต้องสังเกตดูสีหน้าอารมณ์ของผู้โดยสารด้วยว่าเป็นอย่างไร พร้อมหรืออยากที่จะคุยใหม่ ด้วยการสังเกตจากกระจกหลังรถได้คอยสังเกตสีหน้าเขา เช่น ถ้าบึ้งตึงอยู่ก็สามารถเดาได้เลยว่าอารมณ์ไม่เหมาะสมที่จะพูดคุยด้วย เราก็จะนั่งเงียบขับรถของเราไป แต่ถ้าเกิดสังเกตแล้วดูเหมือนเขาคุยยิ้มแย้มแจ่มใสก็จะคุยกับเขา ในเรื่องราวจิปาถะที่นึกขึ้นมาได้ไปเรื่อย ไม่ว่าจะเป็นการเมืองเกี่ยวกับเสื้อเหลืองเสื้อแดง หรือเรื่องทั่วไปอย่างบ้านอยู่แถวนี้หรือครับ บ้านผมก็อยู่แถวนี้ หรือคุยเรื่องถนนเส้นทางก็คุยไปได้เรื่อยๆ ไม่เคยเจอผู้โดยสารที่เราคุยด้วยแล้วเขาจะไม่คุยตอบกลับมา คือขับมานานแล้วคุณหน้าคนเสิร์ฟบวกกับปฏิกริยามันจะบ่งบอก ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเกิดเขาจะคุยกับเราสีหน้าก็จะมีรอยยิ้มหน่อย แต่ถ้าเขารู้สึกเฉยๆ แววตาของเขาก็จะบ่งบอกได้

ถึงแม้จะมีประสบการณ์การเจอผู้โดยสารมาเยอะ แต่ก็อาจมีบางประเด็นขัดแย้งกับความคิดของเรา เราก็จะเงียบไม่มีเหตุผลอะไรที่ต้องไปทะเลาะกับเขา เราต้องนิ่งไว้ก่อนดีกว่า เหมือนคำที่ว่า “ความสงบสยบความเคลื่อนไหว” ยิ่งถ้าผู้โดยสารขึ้นมาหลายคนเขาก็จะพูดคุยเรื่องส่วนตัวของพวกเขาตัวเองเราก็ต้องอย่าไปยุ่งวุ่นวายกับเขา

12.คุณมาตรฐาน เนื่องสกุล, อายุ 50 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 13 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-18.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ เราก็จะเปิดฟังรายการข่าวการเมืองที่เราชอบฟังอยู่อย่างนั้น ไม่ได้สนใจว่าต้องเปิดเพลงหรือจะเปิดคลื่นอะไรให้เขา ถ้าเขาขอเปลี่ยนก็จะไม่เปลี่ยนให้ส่วนใหญ่ ก็จะปิดเลย เพราะเคยมีเรื่องทะเลาะกับผู้โดยสารมาก่อน เนื่องจากตอนนั้นเปิดคลื่นเสื้อเหลืองที่ตัวเองชอบฟังเอาไว้ แล้วคนที่ขึ้นมาเขาเป็นพวกของเสื้อแดง เราก็พยายามชี้แจงว่าทัศนคติไม่ดี หรือคดโกงยังไงเขาก็ไม่ฟัง มันก็มีทะเลาะกันบ้าง จึงต้องจบลงด้วยการให้ต่างคนต่างเงียบไม่พูดเรื่องนี้กันอีก ในเมื่อเราความเห็นไม่ตรงกันพูดกันต่อไปก็มีแต่จะทะเลาะกันเปล่าๆ แล้วก็ปิดวิทยุเลยเดี๋ยวถ้าทะเลาะกันเขาก็จะหาว่าแท็กซี่ไม่ดี และถ้าเราไปไล่เขาลงจากรถก็ไม่ได้อีก จะทำอะไร เราก็ผิดทุกด้าน

ถ้าเป็นผู้โดยสารผู้หญิงขึ้นมาเราก็เคยชวนคุยเรื่องอื่นว่าจะไปเส้นทางไหนยังไง ก็ต้องดูสีหน้าเขาประกอบด้วยว่าเขาอยากที่จะคุยกับเราไหม บางคนดื่มสุราอยู่เราก็จะไม่คุย ผู้โดยสารบางคนก็เง่ามาบอกว่าให้รีบๆ ไป แต่รถมันติดยาก็ไม่รู้จะไปทางไหนเราต้องทำใจกับการเจอผู้โดยสารประเภทนี้ ถ้าเจอผู้โดยสารที่คุยกับเราก่อนเขาก็จะพูดคุยกับเราดีกว่า บางทีก็คุยถูกคอกันไปยาวเลยก็มี บางครั้งถ้าผู้โดยสารขึ้นมาหลายคนคุยกันส่งเสียงดังก็จะไม่ค่อยชอบรู้สึกรำคาญ เหมือนกับไม่ให้เกียรติเกรงใจกันเลย เพราะเราก็ต้องใช้สมาธิในการขับรถก็จะใช้วิธีการเปิดเสียงวิทยุให้ดังขึ้นตามเสียงที่เขาคุยกัน ยิ่งคุยก็จะยิ่งเร่งเสียงดังขึ้น เมื่อเขาพูดเบาลงถึงจะผ่อนเสียงกลับ

13.คุณมาลินี เสือสกุล, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 5 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมาบนรถก็จะเปิดคลื่นที่ตนเองฟังคลื่นเดิมเอาไว้อย่างนั้น อาจจะมีการหรีนิดหน่อยเพื่อฟังผู้โดยสารว่าเขาต้องการจะไปที่ไหน จะไม่มีการเปลี่ยนคลื่นให้ผู้โดยสารเราก็จะฟังคลื่นของเรา ผู้โดยสารบางคนเขาไม่อยากจะฟังขอเปลี่ยนคลื่นอื่นก็มี ซึ่งเราก็ยินดีแต่ต้องให้ผู้โดยสาร

เป็นคนกดเปลี่ยนแปลงเอง เนื่องจากปมกดหาคลื่นของเราที่ใช้อยู่มีปัญหา ซ้ำรูด กดหาคลื่นลำบากมันจะหลุดออกมา แต่พวกวัยรุ่นที่มักชอบขอให้เปลี่ยนคลื่นที่รับฟังนั้นก็สามารถหาวิธีกดเปลี่ยนคลื่นจนเป็นผลสำเร็จได้ และเมื่อผู้โดยสารลงเราก็เปลี่ยนกลับมาฟังสวพ.91 เราอย่างเดิม เพราะคลื่นที่เราชอบฟังนั้นเราถือคลื่นสถานีไว้อยู่แล้ว

สำหรับการพูดคุยก็น่าจะต้องรอให้ผู้โดยสารเริ่มพูดก่อนเราก็จะคุยด้วยไม่ชวนเขาคุยก่อน ก็คุยเรื่องข่าวในทำนองที่บอกว่าใจปลันตรงนั้นตรงนี้เขาก็จะบ่นให้เราฟัง เราก็จะบอกเออไม่น่าทำเลยนะแต่ก็ไม่บ่อย บางทีเจอผู้โดยสารชวนคุยเรื่องการเมืองเราก็จะเฉยเอาไว้ เขาพูดอะไรมาก็จะไม่ได้ไปขัดเขา

14.คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์, อายุ 48 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 20 ปี, ชับรดยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-20.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

โดยมากจะเปิดวิทยุให้ผู้โดยสารฟังพร้อมไปกับเรา ถ้าเขามีความต้องการที่จะเพิ่มหรือเบาเสียงเราก็จะทำให้เขา แต่ส่วนมากเราเปิดวิทยุเสียงไม่ค่อยดังอยู่แล้วพอให้เขาได้ยินไปกับเราเท่านั้น ซึ่งคลื่นที่เปิดก็จะเป็นคลื่นเดิมที่เราฟังอยู่แต่ถ้าผู้โดยสารขอให้เปลี่ยนเราก็จะเปลี่ยนให้เมื่อเขาลงจากรถเราก็รับฟังคลื่นที่เราถือไว้เหมือนเดิม ซึ่งส่วนใหญ่จะมีผู้โดยสารน้อยมากที่จะมาขอให้เราเปลี่ยนคลื่น เพราะเมื่อเขาขึ้นรถมากก็จะฟังสื่อวิทยุร่วมกับเราได้ไม่มีปัญหาในการรับฟังร่วมกันแต่อย่างใด

โดยการที่เราจะเริ่มพูดคุยกับผู้โดยสารนั้นจำเป็นจะต้องสังเกตสีหน้าของผู้โดยสารที่ขึ้นมาด้วย ถ้าหากเขามีสีหน้าค่อนข้างบึ้งตึงเราก็จะไม่ชวนเขาคุย แต่ถ้าเขาอารมณ์ปกติเราก็จะกล้าชวนคุยก่อนไม่ว่าจะเป็นประเด็นข่าวสารที่กำลังเสนออยู่ว่ามันเป็นจริงหรือเปล่า อันไหนที่เราพอทราบข้อมูลก็อธิบายให้แก่ผู้โดยสารฟัง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องทั่วไป คุยได้ทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องส่วนตัวที่เราจะไม่คุยเพราะเป็นการก้าวก่ายในส่วนตัวมากเกินไปจนความเหมาะสม โดยถ้าคุยแล้วรู้สึกขัดแย้งกับความคิดของตนเองหรือรู้สึกว่าเขาไม่ชอบเราก็ต้องรีบหยุดพูดทันที แล้วหันไปชวนคุยเรื่องอื่นแทน

15. คุณแจ่ม จ्ञานอก, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 16 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 04.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

เมื่อผู้โดยสารบอกเรียกรถเราเราก็จะปิดสื่อวิทยุทันทีที่มีผู้โดยสารมาเรียกใช้บริการ ซึ่งก็ไม่น่าจะมีผู้โดยสารขอให้เปิดฟังสื่อวิทยุสักเท่าไร ถ้าจะมีก็จะเป็นกลุ่มของเด็กวัยรุ่นที่จะขอให้เปิดเพลงแนววัยรุ่นตามที่เขาอยากฟังซึ่งก็มีหลายคลื่นมากแล้วแต่เขาจะขอมา ส่วนการพูดคุยกันนั้นก็มึบ้าง บางครั้งผู้โดยสารเห็นคนขับรถเป็นผู้หญิงก็จะแปลกใจว่าเป็นผู้หญิงไม่กลัวอันตรายบ้างหรือไง หรือรายได้ต่อวันเท่าไรก็จะถูกถามมาประมาณนี้ ไม่เคยมีปัญหาอะไรกับผู้โดยสารแต่บางคนเมื่อขึ้นรถมาคุยโทรศัพท์แล้วนั่งบนรถเราก็คุยโทรศัพท์ บางคนก็ด่ากันยาวเลยก็มี ทำให้ไม่มีโอกาสที่จะได้คุยกัน

16. คุณฮึด (ไม่เปิดเผยนามสกุล), อายุ 51 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 14 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-19.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการส่วนมากจะสามารถที่จะรับฟังวิทยุพร้อมร่วมไปกับเราได้ แต่ถ้าบางคนคุยโทรศัพท์ขึ้นมาเราก็ปิดวิทยุให้เขา คือบางคนก็แค่หรีเสียงลงไม่พอเขาไม่ได้ยินก็ต้องปิดในกรณีที่ผู้โดยสารขอเปลี่ยนคลื่นเราก็จะให้เขาค้นหาเองได้เลยแล้วแต่ผู้โดยสารเราจะไม่ขัดใจซึ่งส่วนมากก็จะเป็นวัยรุ่น เมื่อเขาลงเราก็ก็ดกกลับมาที่คลื่นเดิม

ในการชวนผู้โดยสารคุยเราจะไม่กล้าชวนคุยก่อน บางที่เราไปชวนเขาคุยก่อนเขาอาจจะไม่ยอมคุยและรู้สึกไม่พอใจเราก็ได้ แต่ถ้าจะคุยก็อาจถามว่าฟังวิทยุคลื่นนี้แล้วชอบไหม หรือบ้านเมืองเราตอนนี้เป็นอย่างไบบ้าง แต่ถ้าเขาเงิบไม่ตอบเราก็ต้องเงียบตามเขาไป หรือบางครั้งความเห็นไม่ตรงกันโดยเฉพาะเรื่องการเมือง บางคนเขาไม่ชอบพวกนี้ก็ก็พูดโจมตีอีกพวกหนึ่งให้เราฟัง เราก็ต้องรับฟังความคิดเห็นของเขาในเชิงรับฟังเอาไว้ ทำตัวกลางๆ ไว้จะไม่พูดอะไร

17. คุณตรีเนตร นามกร, อายุ 48 ปี, ประสบการณ์ทำงาน 15 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-19.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมานั้นบางคนเขาก็ไม่ชอบฟังเราก็จะหรีเสียงลงให้ พอได้ยินเพียงเราคนเดียวเท่านั้น โดยถ้าบางคนเขาบอกว่าเปิดเสียงดังขึ้นหน่อยหรือเป็นเพลงที่เขาชอบ เราก็จะเปิดดังขึ้นเพื่อให้เขาสามารถที่จะรับฟังร่วมกับเราได้ แต่บางคนเมื่อขึ้นมารถแล้วเปลี่ยนคลื่นเองเลยก็มี เราก็จะยินยอมตลอดเพราะเขาเป็นคนมาใช้บริการจะถือว่าผู้โดยสารเป็นใหญ่อยู่แล้ว และถ้า

ผู้โดยสารลงจากรถไปแล้วปรากฏว่าคลื่นที่เปลี่ยนมานี้มีสาระหรือเพลงที่ดีก็อาจจะรับฟังต่อจาก
ผู้โดยสารไปเลยก็ได้

ส่วนการพูดคุยระหว่างกันบนรถยนต์รับจ้างจะมีการชวนคุยเป็นบางคนเท่านั้น ผู้โดยสาร
บางคนเขาก็ไม่ชอบคุย บางคนเราเริ่มคุยด้วยเขาไม่คุยก็มี เราก็จะเลือกคุยกับคนที่มีการ
ตอบสนองและตอบโต้พูดคุยกับเราไป ส่วนใหญ่ก็จะเป็นสถานที่ที่จะไป และเรื่องทั่วไป เช่นสภาพ
ดินฟ้าอากาศ เป็นต้น ไม่ค่อยมีการนำประเด็นที่น่าเสนอออกอากาศหรือการเมืองในวิทยุมาพูดคุย
กับผู้โดยสาร เพราะอาจจะทำให้เกิดเครียดหรือความเห็นไม่ลงรอยกันได้ซึ่งก็จะไม่ส่งผลดีต่อการ
ประกอบอาชีพของเรา และส่วนมากวิงระยะทางไม่ไกลรับฟังข่าวได้ไม่เท่าไรก็ถึงที่หมายแล้ว

ซึ่งบางครั้งขณะพูดคุยหรือรับฟังสื่อวิทยุร่วมกันอยู่ก็มีโทรศัพท์มือถือของเราดังขึ้น เราก็
ต้องขอโทษและขออนุญาตที่จะรับโทรศัพท์เสียก่อน ถ้าเขาไม่ว่าอะไรเราก็จะรับโทรศัพท์ตามปกติ
ในทางกลับกันถ้าเป็นโทรศัพท์ของผู้โดยสารดังขึ้นหรือโทรออกไป เราก็จะรีบหรีวิทยุให้ทันที

18. คุณภูวนเตร อ่อนทอง, อายุ 49 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง
ตั้งแต่ช่วงเวลา 05.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 8 ตุลาคม 2552.

การที่จะเลือกนำเสนอเนื้อหาสารผ่านสื่อวิทยุไปยังผู้โดยสาร ก็จะเลือกกระทำให้เป็น
บางครั้ง โดยถ้าเป็นผู้โดยสารที่ค่อนข้างจะสูงอายุก็จะเปิดเพลงลูกทุ่ง เพลงไทยให้ แต่ถ้าเป็นวัยรุ่น
ขึ้นมาเขาก็จะขอเปิดเองเลย เราก็จะยินยอมให้เขาเปิดส่วนใหญ่มักจะเป็นคลื่นเพลงสตริงตามที่วัย
เขาชอบพวกคลื่น 107.0 (Met) และ 103.0 (Max) เมื่อเขาลงจากรถกันไปแล้วเราถึงค่อยเปลี่ยน
กลับมาฟังคลื่นที่เราฟังประจำเป็นปกติ

โดยปกติแล้วเราเป็นคนที่ชอบลองก็จะลองชวนผู้โดยสารคุยก่อน เพื่อที่จะได้รู้ว่าผู้โดยสาร
คนนี้มีลักษณะแบบใดน่าไว้วางใจไหม หรือแนวโน้มที่จะใช้ในการพูดคุยระหว่างกันดี ยิ่งในช่วงเวลาที่
วิ่งรถในยามค่ำคืนดึกดื่นเรายังต้องชวนเขาคุยก่อน เพื่อที่จะสังเกตอาการปฏิกิริยาว่าเขาจะคิดอะไรอยู่
ในใจหรือเปล่า เช่น ถ้าเราถามแล้วเขาไม่ยอมพูดอะไรก็สันนิษฐานเบื้องต้นว่าต้องระวังตัวเหมือน
เขามีความคิดอะไรอยู่ในใจอยู่ เราก็จะมองและคอยสังเกตเป็นระยะๆ เพื่อความปลอดภัยของตัวเอง
เราเอง

แต่ถ้าเป็นในช่วงตอนกลางวันนั้นก็จะมีชวนคุยบ้างแต่จะน้อยกว่า ก็จะพยายามก็เรื่อง
สนุกสนานมาพูดคุยด้วย อย่างถ้าเป็นผู้ชายเหมือนกันเรื่องที่จะพูดก็จะออกแนวทะเลาะๆ หน่อยตาม
ประสาของผู้ชายด้วยกันจะได้เกิดเสียงหัวเราะไม่เครียด แต่ถ้าเป็นผู้ชายวัยกลางคนก็จะคุยเรื่อง

การเมืองกันมากกว่า เขาก็จะถามเลยว่าเราเสียอะไร เขาก็จะตอบทันทีว่าไม่มีอะไรเพราะเราจะรู้ได้ด้วยตัวเองทันทีว่าถ้าบอกว่ามีอะไรเกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกขึ้นทันที เขาก็จะเลี่ยงบอกไม่มีอะไรไปได้จบ แต่ในส่วนของผู้โดยสารเองนั้น เขาก็จะสามารถพูดได้โดยที่เขาเสียอะไร เซียร์ฝ่ายไหนอยู่ เขาก็จะรับฟังและรับรู้ความคิดเห็นของผู้โดยสารเอาไว้เป็นอย่างดี และไม่มีแสดงความไม่เห็นด้วยหรือขัดแย้งใดๆ

19. คุณสุนทร วิจิตรศาสตร์. อายุ 54 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 29 ปี, ข้าราชการรับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 05.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 10 ตุลาคม 2552.

การพูดคุยกับผู้โดยสารส่วนนั้นมักจะรอให้เขาเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อนเราจะไปเรียกร้อง หรือชวนเขาพูดคุยก่อนไม่ได้ ถ้าผู้โดยสารถามเราถึงจะตอบไม่ว่าจะเรื่องใดก็ตามแต่ส่วนมากก็จะเป็นเรื่องสัพเพเหระต่างๆ ไป

ซึ่งเคยมีบางครั้งเหมือนกันที่พูดคุยกันแล้วความเห็นไม่ตรงกัน ส่วนมากจะเป็นเรื่องการเมืองที่รับฟังมาจากสื่อวิทยุในขณะนั้น หรือบางทีก็ฟังจากความคิดเห็นของผู้โดยสาร ส่งต่อมายังเราอีกทอดหนึ่ง เช่น เรื่องเสียเหลืองเสียแดงจะชอบเข้าข้างว่าคนนั้นคนโน้นดีไม่ดียังไง แล้วคำพูดบางอันก็จะมีกระทบเราบ้าง บางทีก็จะเออออตามเขาไป แต่บางทีมันมากเกินไปทนไม่ไหวเพราะยังให้เขาพูดก็เหมือนเขายังได้ใจ เขาก็จะพูดเลยว่าถ้าไม่พอใจก็สามารถลงข้างหน้าได้ ก็ให้เขาจ่ายค่ารถก่อนแล้วก็ลงไปแล้วก็ไม่ได้ทะเลาะอะไรกันรุนแรง

ผู้โดยสารที่ขึ้นมาขึ้นแต่ละคนก็จะมีนิสัยบุคลิกไม่เหมือนกันบางคนก็เอาใจยาก อยากรวดเร็วกว่าคนอื่นเมื่อขึ้นมาบนรถก็จะชอบเถียงกัน บางทีก็ด่ากันเสียงดังในรถ เขาก็จะทนไม่ไหวให้ลงกลางทางก็มี เพราะเป็นกิริยาที่มากเกินไปที่ตนเองจะรับได้จากพฤติกรรมดังกล่าวที่แสดงออกมา

20. คุณกานต์ ช่วยประดิษฐ์, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 8 ปี, ข้าราชการรับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 07.00-22.00 น., สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2552.

ในแต่ละวันที่ขับรถจะไม่ค่อยมีผู้โดยสารขอเปลี่ยนคลื่นจากที่เราฟังอยู่ ถ้าเขามาขอให้เราเปลี่ยนเราก็ยินดีที่จะทำให้เขา จะพยายามไม่ปล่อยให้รถเงียบถ้ามีผู้โดยสารขึ้นมา อาจจะมีผู้โดยสารชวนเราคุยบ้างเราก็จะไปกับเขา แต่ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะถามคำตอบคำเพราะเราเป็นคนคุยไม่เก่งยิ่งมากขึ้นหลายคนก็จะไม่คุยเลย ถ้าหยุดคุยก็เปิดวิทยุให้แก่ผู้โดยสารแทน

21.คุณเพย รากา, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 7 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่
ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2552.

เราทำหน้าที่บริการแก่ผู้โดยสาร จะต้องมีการเปิดสื่อวิทยุบริการให้เขาได้ฟังตลอด
อย่างเช่นที่เราขับอยู่เป็นประจำพวกข่าวจรรยาอย่างนี้ มันสามารถที่จะช่วยเตือนสติผู้โดยสารได้
ว่าไม่ให้ทำของหล่นของหายเวลานั่งรถ เพราะในเนื้อข่าวที่นำเสนอจะมีการแจ้งตามของหายผ่าน
สื่อวิทยุให้ได้ยินและรับทราบอยู่บ่อยครั้งเขาจะได้ระวังของจะได้ไม่หาย

แต่ถ้าเขาไม่ชอบคลื่นที่เราเปิดฟังอยู่อยากจะขอเปลี่ยนเราก็จะยอมตามที่เขาต้องการ เมื่อ
เขาลงจากรถก็จะกดกลับมาคลื่นเดิม และเรามักจะชอบชวนผู้โดยสารพูดคุยก่อน เนื่องจากคิดว่
การไม่พูดคุยกันนั้นจะทำให้ผู้โดยสารกลัวคนขับได้ การพูดคุยจะช่วยทำให้เขาสบายใจขึ้นส่วน
เรื่องที่คุณก็เป็นพวกเรื่องสัพเพเหระ สนุกสนานเฮฮา เพราะเราเป็นคนคุยตลกอยู่แล้ว

มีบางครั้งที่เราชวนเขาคุยแล้วเขาไม่พูดกับเรา เราก็จะหยุด อย่างเช่นเราถามเขาไป 3 คำ
เขาตอบกลับมา 5 คำ อย่างนี้ถือว่าผู้โดยสารผู้นั้นอยู่ในอารมณ์หรือลักษณะนิสัยที่น่าจะคุยกันได้
แต่ถ้าเราถามไป 3 คำ ตอบกลับมา 1 คำแล้วเงียบ เราก็จะรู้ทันทีว่าเขาคงอย่างอยู่เงียบๆ ไม่
อยากจะคุยหรืออารมณ์ไม่ดี เราก็จะไม่ชวนคุยต่อ

22.คุณสุรัตน์ รัตรอดกิจ, อายุ 36 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง
ตั้งแต่ช่วงเวลา 06.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 20 พฤศจิกายน 2552.

การที่ผู้โดยสารขึ้นมาแล้วเราจะมี การชวนคุย หรือไม่นั้นก็ไม่สามารถเอาแน่เอานอนได้
เสมอไป เราจะต้องดูลักษณะของผู้โดยสารและพฤติกรรมว่าเขากำลังทำกิจกรรมอะไรอยู่ ถ้า
หน้าจะมีโอกาสได้คุยสูงกว่านั่งด้านหลัง ส่วนใหญ่ถ้าเป็นผู้หญิงเขาจะไม่ค่อยชอบคุย จะถามเพียง
แค่เส้นทางที่จะใช้เดินทางไปยังที่หมายเท่านั้น เพราะบางเส้นทางสามารถที่จะไปได้หลายเส้นทาง
มีให้เลือกใช้ได้เยอะต้องถามผู้โดยสารด้วยความเร่งรีบมากแค่ไหน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการ
เลือก ส่วนการเลือกคลื่นให้แก่ผู้โดยสารเพื่อให้เขาฟังพอใจนั้นจะไม่มี มีแต่การขอเปลี่ยนไปรับฟัง
คลื่นที่ผู้โดยสารชื่นชอบแต่ก็มีน้อยมาก อาจจะเป็นเพราะเขากลับ และเกรงใจในการขึ้นมาใช้
บริการบนรถของเราด้วย

23. คุณบุญยืน ทองโสภณ, อายุ 42 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 6 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 08.00-21.00 น., สัมภาษณ์ 25 พฤศจิกายน 2552.

เมื่อผู้โดยสารขึ้นมานั่งบนรถก็ต้องหรีเสีงไว้ก่อน ถ้าผู้โดยสารต้องการจะเร่งเสีงขึ้นหรือเบาลงเขาก็จะบอกเราเองแล้วแต่ผู้โดยสารต้องการ ถ้าเขาอยากจะไปฟังคลื่นไหนก็จะให้โดยเขาสามารถเลือกและกดได้เองตามใจชอบ แต่ถ้าเขาให้เราเปลี่ยนให้เราก็ตัดเปลี่ยน เพราะสาเหตุสำคัญในการฟังของเรานั้นก็เพื่อเปิดทิ้งไว้ให้รู้สึกรำคาญเหมือนมีสิ่งอื่นอยู่ด้วย ดีกว่าการนั่งรถเพียงคนเดียวเหงาๆ แต่เมื่อเขาลงจากรถเราไปแล้วเราถึงจะทำการเปลี่ยนกลับฟังคลื่นดังเดิม

ตามมารยาทของผู้ขับจะต้องไม่ชวนผู้โดยสารคุยก่อน ต้องรอให้ผู้โดยสารเป็นฝ่ายเริ่มต้นก่อนเพราะเราไม่สามารถที่จะคาดเดาคำความคิดของผู้โดยสารได้บางคนเขาก็ไม่ชอบ แล้วเวลาที่เรารคุยกับเขาก่อนแต่เขาไม่ตอบกลับมันจะทำให้เสียความรู้สึกเปล่าๆ เลยไม่คิดที่จะเริ่มต้นพูดก่อนเราก็จะคุยตามทีผู้โดยสารเริ่มต้นพูดมาอันไหนเรารคุยกับเขารู้อะไรก็จะคุยตอบ แต่ถ้าอันไหนไม่รู้เรื่องก็จะนั่งเงียบๆ ไม่คุยเราจะรับฟังเพียงอย่างเดียว คืออาชีพคนขับรถยนต์รับจ้างจะเป็นคนคอยรับฟัง รับฟังเสร็จแล้วก็ให้เฉยๆ เอาไว้ ตอบรับตามเขาไปอย่างเดียวยิ่งพูดมากก็มากเรื่อง แล้วก็จะทำให้ตัวเราเองเครียดเปล่าๆ ผู้เรานิ่งเฉยไว้จะดีกว่า

24. คุณสมยศ ยาจัน, อายุ 45 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 10 ปี, ขับรถยนต์รับจ้างตั้งแต่ช่วงเวลา 08.30-23.00 น., สัมภาษณ์ 1 ธันวาคม 2552.

ผู้โดยสารขึ้นมานั่งบนรถเราก็จะไม่ค่อยเปิดวิทยุหรือเครื่องใจผู้โดยสารเขา แต่ถ้าผู้โดยสารบอกให้เปิดถึงจะเปิดตามใจผู้โดยสาร และต้องดูด้วยว่าที่ขึ้นมานั้นมีการพูดคุยโทรศัพท์กันมาก่อนหรือเปล่าหรือติดธุระอะไรอยู่เราถึงจะปิด แต่ถ้าดูเขาสบายๆ เราก็ตัดวิทยุให้กับเขา และเมื่อวิ่งรถมาสักพักเราก็จะลองชวนเขาคุยบ้างถ้าเขาไม่ชวนเรารคุยก่อน เพราะผู้โดยสารบางคนเขาก็ไม่กล้าที่จะเริ่มพูดคุยกับเราก่อน เป็นมารยาทของผู้ขับที่ให้บริการที่จะต้องมีการทักทายแก่กันและกันบ้าง เนื่องจากต้องนั่งไปด้วยกันตลอดทางถ้าไม่มีการพูดคุยนั่งเงียบๆ กันไปตลอดทางก็จะดูแปลกๆ ผิดปกติวิสัยของการนั่งรถโดยสารไปด้วยกันอยู่

แต่อย่างไรก็ตามการพูดคุยนั้นเราก็ตัดดูสถานการณ์จากผู้โดยสารด้วย ถ้าเขาไม่อยากรคุยกับเราในเมื่อเราชวนคุยแล้วก็ป็นอีกประเด็นหนึ่ง เราก็ตัดหยุดจบการสนทนาในครั้งนั้นลงไม่ใช่ว่าเขาตอบกลับมาแค่ขบเดียวเราก็ตัดคุยกับเขาฝ่ายเดียว ซึ่งจากการสังเกตดูพฤติกรรมของผู้โดยสารนั้นก็ทำให้เรารหลีกเลี่ยงจากการขัดแย้งกับผู้โดยสารได้

อย่างเช่นถ้าเป็นเรื่องการเมือง มักจะเจอผู้โดยสารถามถึงเรื่องแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเราก็จะบอกทันทีว่าเป็นพวกกลางๆ ถึงแม้ในใจเราจะเชียร์ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอยู่ก็ตาม เพราะการที่เราจะไปทะเลาะขัดแย้งกับผู้โดยสารนั้นเป็นสิ่งที่ไม่มีประโยชน์ เราต้องการพูดอะไรหรือชอบสิ่งใดก็ตามเขาไป ทั้งนี้ก็เพื่อไปส่งผู้โดยสารให้ถึงยังเป้าหมายและไม่มีการเสียอารมณ์ระหว่างการเดินทาง แต่ถ้ามาหลายคนก็ดีหน่อยเพราะเขาก็จะคุยกันเอง

25.คุณสุวรรณพงษ์ ป้ายปาน, อายุ 23 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 1 ปี, ชั้บรถไม่เป็น เวลา, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2553.

ผู้โดยสารขึ้นรถมาก็ไม่ได้มีการเลือกเปิดคลื่นที่คิดว่าจะเหมาะแก่เขาผู้นั้น แต่จะมีการเลือกเปิดเพลงมากกว่าแทนที่จะเป็นข่าว เพราะคนส่วนใหญ่ไม่ชอบฟังเรื่องราวของข่าวสารน่าจะชอบที่จะรับฟังเพลงมากกว่าด้วยการเปิดคลอไปเบาๆ มากกว่าเพราะเคยเจอผู้โดยสารบอกมา

แต่บางครั้งผู้โดยสารก็จะเป็นฝ่ายที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนคลื่นไป ตามที่เขาต้องการ โดยมากที่เจอช่วงเวลาชั้บรถกลางคืนก็เป็นคลื่นกีฬาพวกฟุตบอล ส่วนเพลงนั้นไม่ค่อยได้เปลี่ยนเท่าไรเพราะผู้โดยสารขึ้นมาพวกวัยรุ่นจะชอบเพลงที่เราเปิด ซึ่งอาจจะเป็นเพราะเป็นช่วงวัยเดียวกัน ในการพูดคุยก็จะเป็นผู้โดยสารที่ชวนคุยก่อน ถ้าคุยกันถูกคอก็จะคุยไปยาวเลยในเรื่องสัพเพเหระต่างๆ จะพยายามไม่คุยเรื่องของการเมือง เขาชวนเราคุยมาเราก็จะเงี่ยบ แต่ทำมาหากินทุกวันนี้ก็แ่พออยู่แล้วถ้าเราเอาเวลาตรงนี้ไปชุนมูมแล้วเราจะเอาอะไรกิน จึงพยายามพูดคุยและว่างตัวเป็นกลาง เรามีอาชีพที่ต้องบริการจะไปทำตัวขัดแย้งกับผู้โดยสารไม่ได้จะเสียหายกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้โดยสารจะเสียทั้งเวลาและความรู้สึกต่อผู้ประกอบอาชีพชั้บรถยนต์รับจ้าง และตัวเราซึ่งเป็นผู้ขับก็จะขาดรายได้ที่ควรจะได้รับ และอาจจะถูกร้องเรียนในการปฏิบัติหน้าที่ของการให้บริการก็เป็นได้

ผู้โดยสารบางคนเขาก็ไม่ชอบคุย บางครั้งเราก็ต้องชวนเราคุยกับเขาก่อน โดยเริ่มต้นจากการถามเรื่องเส้นทาง ถ้าคุยกันดีก็จะคุยยาวในประเด็นอื่นต่อๆ ไปได้อีก แต่ถ้าบางคนตอบมาน้อยหรือเราถามค่าแล้วเขาตอบมาค่าหนึ่งแสดงว่าเขาไม่อยากจะคุยกับเราก็จะโดนว่ากลับมามีถามอะไรกันนักหนาที่มี เพราะเขาอาจจะมีความปัญหาส่วนตัวที่ต้องคิดอยู่ แล้วเราไปชวนเขาคุยเลยทำให้เขาเกิดความหงุดหงิด

26.คุณนภัสสร บุตรจันทร์, อายุ 47 ปี, ประสบการณ์การทำงาน 2 ปี, ขับรถยนต์รับจ้าง ตั้งแต่ช่วงเวลา 09.00-23.00 น., สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2553.

ทุกครั้งที่มีผู้โดยสารขึ้นมาบนรถจะหรือเสียงวิทยุให้ทุกครั้ง โดยมีการเลือกเปิดเพลงให้ผู้โดยสารบ้างในบางโอกาสบางอารมณ์ของเรา แต่ก็ไม่ได้กระทำอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งเมื่อผู้โดยสารขึ้นมา โดยถ้าหากขณะที่เราขับฟังข่าวสารจรรยาจรจากสวพ.91 นั้นผู้โดยสารที่นั่งมาด้วยเกิดความรู้สึกเบื่ออยากที่จะรับฟังเพลง เราก็จะเปิดตามใจให้แก่ผู้โดยสารซึ่งก็มีทั้งเพลงลูกทุ่ง 94.5 ลูกทุ่งอินเตอร์ บางทีก็เป็น 103.5 (FM one) เพลงสตริง เราก็ยินดีจะปฏิบัติตามผู้โดยสาร อาจจะมีให้เขาเปลี่ยนแปลงบ้างเพราะเราขับรถอยู่มันจะไม่ค่อยสะดวกในการหาคลื่นให้แก่เขา

การเริ่มต้นในการพูดคุยกับผู้โดยสารนั้นจะเริ่มจากการสอบถามเรื่องเส้นทางก่อน ถ้าเขาไม่คุยต่อเราก็จะไม่ได้คุย เราก็จะเปิดเพลงให้แทนเพราะเราลืมนคลื่นเอาไว้หลากหลายแนวอยู่แล้ว ถ้าเขาขอตรงกับที่เราเลือกไว้ก็สามารถกดให้ได้ทันที อย่างคลื่น 103.5 อันนี้เราก็ลืมนไว้ถ้าเขาขอมากก็จะกดเปลี่ยนง่ายหน่อย แต่ถ้าผู้โดยสารคุยเราก็จะคุยถามไปตอบไปตลอดคุยได้ทุกเรื่อง ยกเว้นแค่เรื่องส่วนตัวเอาไว้ ซึ่งจริงก็ไม่สามารถที่จะสรุปได้ว่าในวันหนึ่งๆ จะปฏิบัติตนอย่างไรแก่ผู้โดยสาร เนื่องจากมีการรับผู้โดยสารต่อวันเยอะมากแล้วของอย่างนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับอารมณ์ของผู้โดยสารเป็นหลักด้วย ถ้าเจอผู้โดยสารพูดคุยดีก็ดีไปแต่ถ้าเจอพวกรุนแรงอย่างเรื่องการเมื่องอย่างนี้ เราก็ต้องเงียบไม่ไปต่อปากต่อคำกับเขาต้องวางตัวเราให้เป็นกลางที่สุด

แต่เมื่อเจอสภาวะที่ขัดแย้งกับผู้โดยสารจริงๆ ก็จะไม่บอกแก่เขาว่าสะดวกไหมถ้าไม่มีความสุขที่จะเดินทางร่วมกันขอส่งลงข้างหน้า หรือไม่ก็อ้างว่ามีธุระด่วนเพิ่งนึกคิดได้แล้วก็จะส่งเขาลง ซึ่งก็อาจจะมีบ้างที่ทำให้ผู้โดยสารอารมณ์เสียนิดหน่อยแต่ก็ดีกว่าทะเลาะกันแล้วปล่อยให้เรื่องรุนแรงขึ้น

ศูนย์วิทยุตำรวจ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**วิเคราะห์บทบาทของผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและ
การเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสารในแบบไม่เป็นช่วงเวลาการขับที่แน่นอน
หรือ “ควบกะ”**

โดยการเลือกเปิดรับฟังในขณะขั้บรณนตรีรับจ้างแบบไม่มีช่วงเวลาการขับที่แน่นอนนี้ เมื่อมีผู้โดยสารอยู่ด้วยจะตรงกันข้ามจากทฤษฎี เพราะผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะส่วนใหญ่มักจะเลือกรับรู้สื่อเพื่อตอบสนองตามความต้องการตนเองเป็นหลัก ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือสนใจความต้องการของผู้โดยสาร กล่าวคือ ขณะที่ผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการของตน พฤติกรรมที่แสดงออกมาจะเพียงแค่อำนาจถึงความต้องการในการเดินทางไปยังจุดมุ่งหมายใดเท่านั้นเป็นอันสิ้นสุด ไม่ได้สนใจถึงสิ่งที่ผู้โดยสารจะได้รับฟังหรือต้องการเมื่อมาร่วมในการฟังสื่อวิทยุขั้บรณนตรีของตน โดยจะมีการเปิดรับฟังสถานีคลื่นวิทยุอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับเนื้อหาสารตามที่ตนเองชอบและสนใจเป็นหลักสำคัญต่อไป ไม่ได้ทำหน้าที่เลือกสรรให้บุคคลอื่นที่เข้ามามีส่วนร่วมกับการรับฟังสื่อของตนเอง

คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์ ได้กล่าวถึงพฤติกรรมกรเลือกสรรของตนให้กับผู้โดยสารจะต้องรอให้ผู้โดยสารมีการเอ่ยปากขอก่อน เพราะผู้โดยสารส่วนใหญ่จะฟังไปพร้อมกับเราที่เปิดค้างไว้อยู่ได้ “ไม่เคยเลือกคลื่นให้ แล้วแต่ผู้โดยสารขอเราก็จะเปิดให้เขา แต่ส่วนมากจะไม่ค่อยได้เปิด ผู้โดยสารส่วนมากจะฟังไปกับเราด้วย” (ประจักษ์ พรรณพานิชย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

แต่ก็ยังมีกลุ่มผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะที่ให้ความสำคัญ และสนใจในความต้องการของผู้โดยสารเป็นหลัก แต่ก็ยังเป็นเพียงคนกลุ่มน้อยมาก โดยผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างกลุ่มนี้จะมีการนำเสนอให้แก่ผู้โดยสารด้วยการคาดเดาสุนิยมการฟังตามช่วงอายุ บุคลิกหน้าตาว่าน่าจะมาจากท้องถิ่นภาคใด และจากการสังเกตอารมณ์พฤติกรรมของผู้โดยสาร ทำการเลือกสถานีที่นำเสนอเพลงหรือรายการที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมกับลักษณะบุคลิก อายุของลูกค้ำประกอบกัน โดยผู้ขั้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะทำการสังเกตผู้โดยสารตั้งแต่เริ่มขึ้นมาใช้บริการ ซึ่งเหตุผลหลักก็เพื่อสร้างให้เกิดความประทับใจและพึงพอใจในการขึ้นมาใช้บริการ ยกตัวอย่าง ผู้โดยสารที่ค่อนข้างสูงอายุมักจะเปิดเพลงลูกทุ่งให้ทันที ส่วนเด็กวัยรุ่นก็จะเปิดเพลงสมัยใหม่แนวสตรีท

คุณอนุรักษ น้อยเงิน “ผมจะดูผู้โดยสารนะถ้าเป็นวัยรุ่นขึ้นมา ก็จะเปิด 93 คนมีอายุหน่อย น่าจะชอบฟังลูกทุ่งเราก็คิดเปลี่ยนให้เขา เพราะเราลือกไว้ใจเปลี่ยนได้สะดวก” (อนุรักษ น้อยเงิน, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

แต่ก็ชี้ว่าในการคัดเลือกสารให้แก่ผู้โดยสารนั้น จะสามารถกระทำได้ตลอดทุกจังหวะ เวลาในการรับผู้โดยสารทุกคน เนื่องจากการเปลี่ยนคลื่นสถานีให้เหมาะแก่ผู้โดยสารแต่ละคนนั้น เป็นไปได้ยาก เพราะเวลาอาจจะกระชั้นชิดจนทำให้ไม่สามารถคัดสรรสารที่เหมาะสมให้แก่บุคคล นั้นได้ ตลอดจนความเกี่ยวพันทางสภาวะทางอารมณ์ของผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะที่ไม่สามารถ จะตามอารมณ์หรือสังเกตปฏิกิริยาผู้โดยสารได้ตลอดเวลาและจำนวนมากในแต่ละวัน

คุณภูวนตร อ่อนทอง ก็มีทางเลือกให้บ้างเป็นบางโอกาส เนื่องจากบางครั้งมีการรับ ผู้โดยสารต่อเนื่องกันจึงทำให้เลือกคลื่นที่เหมาะสมให้ไม่ทัน “เลือกคลื่นเป็นบางโอกาส ถ้า ผู้โดยสารสูงอายุก็จะเปิดเพลงลูกทุ่งเพลงไทย แต่ถ้าวัยรุ่นขึ้นมาเขาก็จะขอเปิดเองเลย FM 107 หรือ FM103 ตามวัยเขา” (ภูวนตร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

คุณคมกริช คุณดี “ก็มีเลือกเพลงให้ลูกค้าเป็นบางจังหวะ ส่วนมากวัยรุ่นประมาณ 15--20 ปี ส่วนมากก็จะฟัง seed คลื่นวัยรุ่น บางคนเขาชอบเพลงสากลก็เปิดให้เขา 102.50 บ้าง 105.50 บ้าง ก็แล้วแต่จังหวะว่ามันจุกหรือเปล่านั้นเวลาเราขับรถ โดยมากพนักงานออฟฟิศก็จะเป็น 93 บ้างที่ก็ให้ลูกค้าเปิดเองก็แล้วแต่สถานการณ์ขณะนั้น” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

เมื่อเทียบอัตราส่วนจากจำนวนที่ทำการสัมภาษณ์ข้อมูลมาทั้งหมด พบว่าการกรองสารที่ ออกมาจากคลื่นวิทยุให้ผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการนั้นพบว่า ไม่ได้มีการคัดกรองสารให้แก่ ผู้โดยสารอย่างต่อเนื่อง หรือกระทำเป็นกิจวัตรในขณะที่รับผู้โดยสารทุกครั้ง ทั้งนี้เพราะจำนวน ผู้โดยสารที่มีจำนวนมากในแต่ละวัน ประกอบกับความเหนื่อยล้า หรือหลงลืม ทำให้ถือได้ว่าผู้ขับ รถยนต์รับจ้างสาธารณะเกือบจะทั้งหมดไม่มีการกรองสถานีและเนื้อหาให้แก่ผู้โดยสารเช่นกัน

เมื่อสถานีที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างเสนอออกไปสู่การรับฟังของผู้โดยสารนั้นถูกคัดค้าน หรือถูก ร้องขอให้นำเสนอ หรือเปลี่ยนสถานีอื่นแทน ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะย่อมคำนึงความต้องการ ของผู้โดยสารมาเป็นอันดับแรกเนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องบริการลูกค้า และอีกเหตุผลหนึ่งคือการ ตัดความรำคาญ หรือการขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นโดยจะคำนึงอยู่เสมอว่าผู้โดยสารอยู่ร่วมกับเรา เพียงไม่นานเดียวเขาก็ต้องลงจากรถแล้ว ถ้าเขาต้องการอะไรก็ต้องตอบสนองความต้องการให้ได้ เต็มที่มากที่สุด

คุณเนตร ดอกชะเอม “ลูกค้าส่วนใหญ่ที่จะขอเปลี่ยนคลื่นก็จะเป็นวัยรุ่น คนมีอายุเขาจะ ไม่ค่อยยุ่งกับวิทยุเรานะ บางทีมันก็หมุนเองเลยไม่ขออนุญาตเราเลย จริงๆมันต้องขออะไม่ใช่มาถึง แล้วหมุนเลย”(เนตร ดอกชะเอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ส่วนคนในกลุ่มที่มีอายุ และวุฒิภาวะสูงกว่านี้ก็มักจะไม่ค่อยให้ความสนใจ หรือเรียกร้องให้มีการเปิดเครื่องเปิดรับวิทยุในเนื้อหาสาระที่แสดงออกถึงความชื่นชอบ จึงทำให้สามารถร่วมรับฟังไปกับผู้ขับได้อย่างไม่มีปัญหา

ดังที่เราได้เห็นว่ากลุ่มผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในกลุ่มนี้นั้น แม้จะให้ความสำคัญและความต้องการของตนเองเป็นหลักในการเปิดรับฟังสื่อ แต่เมื่อมีการร้องขอจากผู้โดยสาร ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็ยินดีและยินยอมเปลี่ยนให้เกือบเสียทุกครั้ง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลหลักว่าเป็นอาชีพที่ต้องบริการให้ผู้โดยสารเกิดความพอใจ มีสิ่งใดที่ผู้โดยสารต้องการก็ยินดีที่จะทำให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้าเสมอ ไม่ได้มีการใช้ความสามารถในการคัดกรองให้แก่ผู้โดยสารแต่อย่างใด

การที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะเริ่มพูดคุยกับผู้โดยสารนั้น จะต้องคอยสังเกตอารมณ์ และสีหน้าของผู้โดยสารมาเป็นอันดับแรกว่าเขาอยู่ในอารมณ์ไหนอยากจะพูดคุยกับเราไหม

คุณมาตร เนืองสกุล “ถ้าเป็นผู้โดยสารผู้หญิงขึ้นมาเราก็เคยชวนคุยเรื่องอื่นว่าจะไปเส้นทางไหนยังไง ก็ต้องดูสีหน้าเขาประกอบด้วยว่าเขาอยากที่จะคุยกับเราไหม บางคนซึมเศร้าอยู่เราก็จะไม่คุย..... ถ้าเจอผู้โดยสารที่คุยกับเราก่อนเขาก็จะพูดคุยกับเราดีกว่า บางทีก็คุยถูกคอกันไปยาวเลยก็มี” (มาตร เนืองสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณประจักษ์ พรรณพานิชย์ “เราจะเริ่มพูดคุยกับผู้โดยสารนั้นจำเป็นจะต้องสังเกตสีหน้าของผู้โดยสารที่ขึ้นมาด้วย ถ้าหากเขามีสีหน้าค่อนข้างบึ้งตึงเราก็จะไม่ชวนเขาคุย แต่ถ้าเขาอารมณ์ปกติเราก็จะกล้าชวนคุยก่อนไม่ว่าจะเป็นประเด็นข่าวสารที่กำลังเสนอยู่ว่ามันเป็นจริงหรือเปล่า อันไหนที่เราพอทราบข้อมูลก็อธิบายให้แก่ผู้โดยสารฟัง ส่วนใหญ่ก็จะเป็นเรื่องทั่วๆ ไป คุยได้ทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องส่วนตัวที่เราจะไม่คุยเพราะเป็นการก้าวก่ายในส่วนตัวมากเกินไปความเหมาะสม (ประจักษ์ พรรณพานิชย์, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยการชวนผู้โดยสารพูดคุยนั้นมีความจำเป็นมากในแง่ที่ว่าทำให้เรารู้ว่าผู้โดยสารเป็นคนลักษณะเช่นไร ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในยามที่ขับรถตอนกลางคืน

คุณภูวนเตร อ่อนทอง “จะลองชวนผู้โดยสารคุยก่อนเพื่อที่จะได้รู้ว่าผู้โดยสารคนนี้มีลักษณะแบบใดน่าไว้วางใจไหม หรือแนวไหนที่จะใช้ในการพูดคุยระหว่างกันดี ยิ่งในช่วงเวลาที่วิ่งรถในยามค่ำคืนมืดตื่นเรายังต้องชวนเขาคุยก่อน เพื่อที่จะสังเกตอาการปฏิกิริยาว่าเขาคิดอะไรอยู่ในใจหรือเปล่า เช่น ถ้าเราถามแล้วเขาไม่ยอมพูดอะไรก็สันนิษฐานเบื้องต้นว่าต้องระวังตัวเหมือนเขามี

ความคิดอะไรอยู่ในใจอยู่ เราก็จะมองและคอยสังเกตเป็นระยะๆ เพื่อความปลอดภัยของตัวเราเอง” (ภูวนทร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

นอกจากนี้คุณเพย ภาภา ยังกล่าวว่าในทางกลับกันก็ช่วยไม่ให้ผู้โดยสารกลัวผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะเช่นกัน “เรามักจะชอบชวนผู้โดยสารพูดคุยก่อน เนื่องจากคิดว่าการไม่พูดคุยกันนั้นจะทำให้ผู้โดยสารกลัวคนขับได้ การพูดคุยจะช่วยทำให้เขาสบายใจขึ้นส่วนเรื่องที่คุณก็จะเป็นพวกเรื่องดีเพเพระ สนุกสนานเฮฮา เพราะเราเป็นคนคุยตลกอยู่แล้ว (เพย ภาภา, **สัมภาษณ์**, 20 พฤศจิกายน 2552)

แต่โดยมากแล้วการสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างกันนั้น มักจะเป็นผู้โดยสารเป็นฝ่ายที่เริ่มต้นบทสนทาก่อน อย่างที่คุณมาลินี เสือสกุล ได้กล่าวไว้ “สำหรับการพูดคุยก็ต้องรอให้ผู้โดยสารเริ่มพูดก่อนเราก็จะคุยด้วยไม่ชวนเขาคุยก่อน ก็จะคุยเรื่องข่าวในทำนองที่บอกว่าใจปลันตรงนั้นตรงนี้เขาก็จะบ่นให้เราฟัง เราก็จะบอกเออไม่น่าทำเลยนะ” (มาลินี เสือสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณอ๊อด กล่าวว่า การพูดคุยกับผู้โดยสารก่อนอาจจะทำให้เขาไม่พอใจจึงเลือกที่จะไม่เริ่มต้นพูดก่อน “ในการชวนผู้โดยสารคุยเราจะไม่กล้าชวนคุยก่อน บางทีเราไปชวนเขาคุยก่อนเขาอาจจะไม่อยากจะคุยและรู้สึกไม่พอใจเราก็ได้” (อ๊อด ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยคุณจักรพงษ์ สายไพสงค์ ได้กล่าวถึงประเด็นที่ผู้โดยสารมักจะชวนพูดคุยไว้ว่า “เรื่องที่คุณถ้าเป็นตอนช่วงเย็นก็จะคุยเรื่องการเมืองกัน แสดงความคิดเห็นแต่ก็ไม่ถึงขั้นทะเลาะกัน และเรื่องอื่นๆ อีกเรื่อยเปื่อยพวกเรื่องเส้นทางการจราจร” (จักรพงษ์ สายไพสงค์, **สัมภาษณ์**, 7 กันยายน 2552)

คุณสุกิจ สง่าแพทย์ “การพูดคุยระหว่างการเดินทางกับผู้โดยสารนั้นถ้ารถติดเราก็จะขอคำปรึกษาจากผู้โดยสารก่อนทุกครั้งว่าจะเลือกใช้เส้นทางไหนดี เพราะทางที่จะไปเป็นทางที่ผู้โดยสารเขาใช้ทุกวันน่าจะมีคำแนะนำดีๆ ที่ได้จากเขา” (สุกิจ สง่าแพทย์, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

เช่นเดียวกับคุณเนตร ดอกชะเอม ที่มักนำเรื่องจราจรบนท้องถนนมาเป็นประเด็นในการสนทนาพูดคุยกับผู้โดยสาร รวมทั้งเรื่องการเมืองด้วย “ส่วนใหญ่จะได้คุยกันตอนที่รถติดก็จะคุยเรื่องเส้นทางการจราจรว่า รถติดจังเลยวันนี้ ติดทั้งวันเลยไฟไปทางไหนก็ติด จะเป็นในลักษณะนี้เรื่องการเมืองก็มีคุยบ้างพวกเรื่องที่มาชุมนุมจะคุยกันแทบทุกวันว่าไม่น่ามาชุมนุมเลยน่าจะเลิกได้

แล้ว บางทีผู้โดยสารไม่พูดเราก็เปิดประเด็นนี้เองเลย “ผมละเบื่อจริงเลยพวกที่มาชุมนุมกันรถก็ติด เราก็ต้องทำมาหากินของเราไปไม่ได้ไปยุ่งกับเขา” (เนตร ดอกพะยอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ซึ่งผิดกับตัวผู้ขับรถยนต์รับจ้างบางคน ที่จะพยายามหลีกเลี่ยงการพูดคุยในประเด็น ชาวสารบ้านเมืองเพื่อหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่ขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ถ้าผู้โดยสารพูดคุยมาก็สามารถที่จะรับฟังความคิดเห็นของเขาได้ โดยจะมีการให้ข้อมูลกลับไปยังผู้โดยสารบ้างถ้ามันไม่ถูกต้อง

คุณณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง “ไม่เคยชวนผู้โดยสารคุยเรื่องประเด็นข่าว หรือเรื่องการเมือง.... แต่ก็สามารถคุยได้ไม่ว่าจะเรื่องเสื้อเหลืองเสื้อแดง เราเองก็อยากจะรู้ความคิดเห็นของคนที่เขาชื่นชอบเหมือนกันว่าชื่นชอบตรงไหน ถ้าสิ่งที่เขาพูดออกมาไม่ตรงกับที่เราคิดไว้ก็จะเถียงเลย ก็ยกตัวอย่างบอกเขาว่าประเด็นอย่างนี้ที่คิดว่าถูกหรือผิด เขาก็จะให้คำตอบเราไม่ได้ ส่วนมากจะตอบได้ในส่วนที่เขาได้รับผลประโยชน์มากกว่านั่นเอง พวกการกู้ยืมเงินซื้อบ้าน แล้วผมก็ถามกลับว่าแล้วต้องใช้คืนไหมละอย่างนี้เป็นต้น แต่ก็ไม่ได้ถึงขั้นทะเลาะอะไรกับผู้โดยสารก็คือคุยได้ (ณรงค์ศักดิ์ ชื่นทอง, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

นอกจากการพูดคุยในประเด็นข่าวสารต่างๆ แล้ว การชวนในเรื่องทั่วไป สัพเพเหระก็มักเป็นหัวข้อที่ถูกนำมาเป็นหัวข้อในการสนทนาร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง แล้วแต่สถานการณ์ในขณะนั้นว่ากำลังเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น สภาพดินฟ้าอากาศ เพื่อไม่ให้ผู้โดยสารรู้สึกกลัวเราซึ่งเป็นผู้ขับรถให้บริการเขาอยู่

คุณรุ่งโรจน์ มัชฌิมา “โดยเรื่องที่จะใช้ในการพูดคุยกับผู้โดยสารก็จะเป็นเรื่องทั่วไป ดินฟ้าอากาศ เช่น ถ้าวันนั้นฝนตกพอดี ก็จะพูดเรื่องฝนตก หรือถ้าดูท่าทางเหมือนเพิ่งมาจากต่างจังหวัดก็จะถามว่ามาจากจังหวัดอะไร เข้ามาทำอะไร เพราะว่ากลัวว่าผู้โดยสารจะกลัวคนขับแท็กซี่ ซึ่งการพูดคุยจะช่วยทำให้รู้เบื้องต้นได้ว่าเขาเป็นคนยังไง หรือมีความคิดอะไรอยู่ในใจรีเปล่า” (รุ่งโรจน์ มัชฌิมา, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

ป้าอึ้ง “เรื่องที่ใช้คุยก็จะเป็นเรื่องสัพเพเหระไปเรื่อยตามสถานการณ์ อย่างเช่นวันนี้มีมือปลิวเสื้อแดงก็คุยเรื่องเสื้อแดงกันไป หรือจะเสื้อเหลืองเสื้อขาวก็แล้วแต่สถานการณ์ในแต่ละวันเอาแน่เอานอนไม่ได้ เราก็จะคุยไหลลื่นไปตามเขา เขาอยู่ฝ่ายเสื้อสีแดงเราก็แดงด้วย เขาอยู่เสื้อสีเหลืองเราก็เหลืองด้วยไปตามสถานการณ์” (ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

อย่างไรก็ดีไม่ว่าการสนทนาในประเด็นหรือหัวข้ออะไร ผู้ซึ่งปรารถนาได้รับแจ้งสาธารณะก็จะพยายามอย่าให้เกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นในการสนทนายระหว่างตนกับผู้อื่นโดยสสาร โดยจะโอนอ่อนหรือตามความคิดเห็นของผู้โดยสสารไป

ดังเช่นความเห็นของ คุณเนตร ดอกชะเอม “การพูดคุยเราจะไม่ค่อยขัดกับผู้อื่นโดยสสาร ผู้โดยสสารจะเอะอะไรมาเราก็ถามตอบเขาไปหลักง่ายๆ ว่าคุยกันได้ดีนั้นต้องอย่าขัดคอกัน อย่างถ้าจะคุยเรื่องการเมืองเราก็ต้องดูด้วยว่าเขาคุยมาแบบไหน ขอบฝ่ายไหน ทั้งๆที่เราไม่ชอบแต่พอผู้โดยสสารพูดมาเราก็ต้องเออๆ ต้องชอบตามเขาไปอย่าไปขัดเดี่ยวทะเลาะกัน” (เนตร ดอกชะเอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

คุณวงศ์ มุกดา ก็มีความคิดเห็นในการพูดคุยกับผู้อื่นโดยสสารเช่นกันว่าต้องตามความคิดของผู้โดยสสารไป เพราะตนประกอบอาชีพให้บริการ “ถ้ามีการพูดคุยกันเกิดขึ้นจะเป็นในเชิงของการพูดเพื่อเอาใจผู้โดยสสารหรือตามน้ำตามความคิดของเขาไป ไม่ขัด จะพยายามเสนอความคิดเห็นของตนเองให้น้อย เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องบริการผู้อื่น ดังนั้นการที่จะไปขัดเขาเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องก่อนที่จะนำเสนอความคิดอะไรของตนออกไปให้แก่ผู้โดยสสารนั้นจะต้องดูให้ดีเสียก่อนว่าเขาชอบอะไรไม่ชอบอะไรจะได้พูดตามเขาไปได้ถูก ไม่ขัดแย้งกัน” (วงศ์ มุกดา, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

แต่การสนทนาจะสิ้นสุดหรือการรับฟังสื่อวิทยุจะจบลงเมื่อมีเสียงโทรศัพท์ดังขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นฝ่ายของผู้ซึ่งปรารถนาได้รับแจ้งสาธารณะเองหรือผู้โดยสสาร

ตามที่คุณตรีเนตร นามกร ได้กล่าวไว้ว่า “ขณะพูดคุยหรือรับฟังสื่อวิทยุร่วมกันอยู่ถ้ามีโทรศัพท์มือถือของเราดังขึ้น เราก็ต้องขอโทษและขออนุญาตที่จะรับโทรศัพท์เสียก่อน ถ้าเขาไม่ว่าอะไรเราก็จะรับโทรศัพท์ตามปกติ ในทางกลับกันถ้าเป็นโทรศัพท์ของผู้โดยสสารดังขึ้นหรือโทรออกไป เราก็จะรับหรือวิทยุให้ทันที” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิเคราะห์บทบาทของผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร และการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร

เมื่อเกิดการเลือกจดจำในการฟังของผู้ช้บรณนตรีรับจ้างเรียบร้อยแล้วนั้น ก็จะมาถึงกระบวนการคัดกรองที่เกิดขึ้นของผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะ ซึ่งถือได้ว่ามีความหลากหลายของการนำเสนอเพื่อให้ตรงกับความต้องการได้รับการตอบสนองของผู้โดยสารมากที่สุด

ดังที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นการรับฟังสื่อวิทยุเมื่อผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะนั่งโดยสารอยู่บนรถเพียงผู้เดียวเท่านั้น แต่เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการบนรถรับจ้าง จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งการสัมภาษณ์และนั่งสังเกตการณ์นั้น พบว่า พฤติกรรมของผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะต่อการรับสื่อวิทยุที่เกิดขึ้นนั้นมี 2 ลักษณะคือ เปิดสื่อวิทยุต่อเนื่องในสถานีเดิมที่ตนรับฟังอยู่ ส่วนแบบที่สองคือ ปิดสื่อวิทยุเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ

1. เปิดสื่อวิทยุต่อเนื่องในสถานีเดิมที่ตนรับฟังอยู่ โดยเมื่อผู้โดยสารขึ้นรถรับจ้างของตนนั้น ผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะจะไม่มีกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรฟังใดๆ ทั้งตัวสถานีและระดับความดังที่เปิดรับฟัง โดยยังคงใช้ความดังของวิทยุในระดับที่ปกติเหมือนกับตนเองนั่งอยู่บนรถคนเดียว ไม่มีความแตกต่างในการเปิดรับฟังเกิดขึ้น ทั้งนี้ผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะให้เหตุผลในพฤติกรรมของตนเช่นนี้ว่า เนื่องจากผู้โดยสารไม่ได้เรียกร้องที่จะขอเปลี่ยนสถานีหรือแสดงความไม่พอใจออกมา ประกอบความมั่นใจของผู้ช้บรณนตรีรับจ้างสาธารณะว่าตนเองนั้นไม่ได้เปิดเสียงดังจนเกินไปที่จะทำให้ผู้โดยสารรู้สึกรำคาญ หรือรบกวน

คุณอัครเดช พิมพ์จักร “ปกติเวลาผู้โดยสารขึ้นมา ผมจะเปิดวิทยุเสียงเบาอยู่แล้วประมาณขีด 7-8 จะไม่ดังลั่น เขาขึ้นมาก็สามารถคุยกันได้เลย มันจะไม่น่ารำคาญ เพราะผมเป็นคนเปิดเพลงเบาๆ อยู่แล้วถ้าเขาไม่เรื่องมาก เราก็ฟังคลื่นที่ผมเปิดอยู่” (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

เช่นเดียวกับ คุณนิติภัทร ศรีมาลา ย คิดว่าเสียงความดังที่เราเปิดอยู่นั้นกำลังพอดีไม่ดังเกินไป อยู่ที่ลูกค้มากกว่าที่มีจะมีขอให้รับความดังหรือไม่ “ผู้โดยสารขึ้นมาเปิดอยู่เพราะปกติผมก็จะฟังพอดีๆ แล้วแต่ว่าลูกค้จะขอเพิ่มหรือขอลด” (นิติภัทร ศรีมาลา ย, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

แต่ก็มีกลุ่มของผู้รับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ ที่ยังคงเปิดสถานีวิทยุเดิมที่ตนฟังค้างไว้อยู่ เช่นเดียวกัน แต่ได้ทำการหรีหรือผ่อนความดังวิทยุให้เบาลง เพื่อเป็นการสังเกตพฤติกรรมความพึงพอใจของลูกค้าที่มาใช้บริการ

คุณรุ่งโรจน์ มัชฌิมา ได้ให้เหตุผลในการหรีเสียงวิทยุไว้ว่า “ผู้โดยสารขึ้นมาต้องหรีวิทยุ ผู้โดยสารด้วยว่าฟังหรือไม่ฟัง ดูจากสีหน้า และเขาคุยโทรศัพท์ หรือทำกิจกรรมอื่นๆ อยู่ไหม” (รุ่งโรจน์ มัชฌิมา, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

คุณคำพันธ์ อุดทน ได้ปฏิบัติการหรีเสียงวิทยุเช่นนี้มาโดยตลอด “ผู้โดยสารมา ปล่อยทิ้งไว้อย่างนั้นแต่ให้เบาลงไม่ให้เขารำคาญ บางทีผู้โดยสารได้ยินเสียงดังเขาอาจไม่พอใจถ้าเขาบอกเปิดฟังได้ที่ถึงจะฟัง ถ้าเขาไม่พูดเราจะเบาเสียงลง” (คำพันธ์ อุดทน, **สัมภาษณ์**, 9 กันยายน 2552)

เห็นได้ว่าการที่ผู้รับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ เลือกที่จะเปิดคลื่นของสถานีวิทยุที่ตนกำลังฟังอยู่อย่างต่อเนื่อง เมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาขึ้นบนรถนั้นเป็นการยึดการฟังตามความชอบของตนเอง หรือความต้องการของตนเป็นหลัก โดยไม่ได้มีการปรับเปลี่ยนความดังหรือสอบถามความต้องการของผู้โดยสารแต่อย่างใด ทั้งนี้ก็เพราะคิดพิจารณาเองว่าสิ่งที่ตนเปิดไม่ได้รบกวนแก่ลูกค้า และสังเกตจากพฤติกรรมผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการแล้วดูว่าเขาไม่ได้รู้สึกรำคาญ ทำกิจกรรมที่ต้องใช้สมาธิ หรือคุยโทรศัพท์อยู่

2. ปิดสื่อวิทยุเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ จากการเก็บข้อมูลและสอบถามด้วยการนั่งโดยสารไปกับรถยนต์รับจ้างสาธารณะ พบว่ามีผู้รับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจำนวนไม่น้อยที่ไม่เปิดสื่อวิทยุจึงได้ทำการสอบถาม และได้รับเหตุผลในการกระทำเช่นนั้นว่า ปกติเมื่อผู้รับรถยนต์รับจ้างสาธารณะยังไม่มีผู้โดยสารในรถก็จะเปิดรับฟังสื่อวิทยุฟังตลอด แต่เมื่อมีผู้โดยสารมาเรียกใช้บริการรถยนต์รับจ้างของตน ก็จะมีการคัดกรองด้วยการเลือกที่จะปิดวิทยุก่อนทุกครั้ง เนื่องจากกลัวผู้โดยสารจะรู้สึกรำคาญ หรือไปรบกวนสมาธิของผู้โดยสาร

ผลจากการสังเกตการณ์ด้วยการนั่งบนรถยนต์รับจ้างของ คุณสุพิศ สุขสันต์ ที่เมื่อขึ้นไปนั่งปรากฏว่าเขา ไม่ได้เปิดวิทยุ จึงได้ทำการสอบถามว่าทำไมเขาถึงไม่เปิดรับฟังสื่อวิทยุซึ่งก็ได้คำตอบกลับมาว่า “ปกติถ้าอยู่คนเดียวจะฟัง แต่ที่ไม่เปิดตอนนี้ เพราะมีผู้โดยสารด้วยเพราะว่าบางคนเขาก็ไม่ชอบ ถ้าเขาอยากเปิดก็คงขอให้เขาเปิดเอง” (สุพิศ สุขสันต์, **สัมภาษณ์**, 11 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้ผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะบอกเหตุผลของการกระทำว่า เพื่อป้องกันความรู้สึก รำคาญ หรือรบกวนสมาธิของผู้โดยสารในขณะขึ้นมาใช้บริการ เพราะการประกอบอาชีพนี้ จะ คำนึงถึงอารมณ์ผู้โดยสารเป็นหลักสำคัญ ผู้โดยสารแต่ละคนต่างคนก็ต่างความคิดความชอบไม่ เหมือนกัน

คุณอนุรักษ์ น้อยจีน “ไม่เปิดวิทยุตอนผู้โดยสารนั่งอยู่ด้วยกลัวเขาเครียด” (อนุรักษ์ น้อยจีน, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ประกอบกับผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะบางคนเคยเจอเหตุการณ์ที่ ผู้โดยสารไม่พอใจใน การเปิดรับฟังสื่อวิทยุของตนมาก่อนหน้านี้ จึงจำเอาไว้เป็นบทเรียนและไม่เคยเปิดวิทยุตอนมี ผู้โดยสารอยู่เลย แล้วถ้าเขาจะอยากฟังจริงๆ เดี่ยวเขาก็บอกเราเอง

คุณแฉล้ม จำนอก ได้กล่าวถึงการฟังของตนเองไว้ว่า “ก็ไม่ได้ฟังวิทยุตลอดบางที่ผู้โดยสาร ขึ้นมาก็เปิดไม่ได้ เพราะบางทีลูกค้าขึ้นมาอารมณ์เสียอย่างนี้ เขาก็จะหงุดหงิดไม่ค่อยได้เปิดเลย เพราะเคยมีอยู่ครั้งหนึ่งลืมปิดผู้โดยสารบอกที่เปิดฟังคลื่นอะไรนะ เราก็กเลยจำ” (แฉล้ม จำนอก, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

การเลือกที่จะปิดสื่อวิทยุออกไปจากความสนใจ เป็นการคัดกรองจากความคิดของผู้รับ รถยนต์รับจ้างสาธารณะแล้วว่า เป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการร่วมเดินทางไปด้วยกันบนรถยนต์ รับจ้างสาธารณะ เพื่อตัดปัญหาความกังวลด้านความต้องการหรือปฏิเสธการรับฟังสื่อของผู้โดยสาร ซึ่งถ้าในกรณีผู้โดยสารมีความต้องการข้อมูลข่าวสารจากสื่อ นั้น ก็ต้องมีการร้องขอจากตัว ผู้โดยสารเอง เนื้อหาสารจากสื่อวิทยุ นั้นจะได้เปิดได้ตรงกับต้องการและเกิดความพึงพอใจของ ผู้โดยสารมากที่สุด

ซึ่งลักษณะทั้งสองตามที่กล่าวมาข้างต้น เป็นลักษณะที่แสดงถึงปฏิภพที่ผู้ให้บริการ รับจ้างสาธารณะแสดงต่อผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการ โดยด้านเนื้อหาและสถานะนั้นก็มีมากมาย หลากหลายและแตกต่างกันไปตามความชอบหรือสไตล์ของผู้ขับแต่ละคน และจะเลือกเปิดหรือปิด ช่องทางของสื่อวิทยุ นั้น ก็ขึ้นอยู่กับความนึกคิดและประสบการณ์ที่พบเจอจากการให้บริการแก่ ผู้โดยสารที่ผ่านมา ส่งผลให้การกระทำที่ปฏิบัติออกมาภายนอกต่อผู้โดยสารแตกต่างกันออกไป ด้วย

แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น แบบแผนการรับฟังตามความชอบแต่เดิมที่ผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะ ทั้งหลายตามที่กล่าวมานั้นจะสิ้นสุดลงทันทีเมื่อมีการร้องขอให้เปลี่ยนแปลง เรียกว่า ผลสะท้อน กลับ หรือ “การสื่อสารกลับ” (Feedback) โดยถ้าผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจ หรือต่อต้านในสิ่งที่

ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนำเสนอก่อนหน้านั้น ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะรับทราบทันที ผ่านการตอบกลับมาด้วยคำพูด กิริยาอาการ หรือสีหน้าก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะรู้ถึงความต้องการของผู้โดยสารอย่างชัดเจน และรวดเร็ว เนื่องจากเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้ารับผลตอบกลับมาโดยตรง ซึ่งผลจากการศึกษานั้น พบว่า ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะปฏิบัติตามคำร้องขอของผู้โดยสารทันที

คุณสมจิต ทองหลอม ที่มักจะยินดีเปลี่ยนการรับฟังตามคำร้องขอเสมอ “ถ้าผู้โดยสารต้องการฟังเพลงเราก็จะเปลี่ยนให้ เขาต้องการคลื่นไหนก็เปิดให้เขาไม่เคยขัดใจ” (สมจิต ทองหลอม, **สัมภาษณ์** 11 สิงหาคม 2552)

ยกเว้นเสียแต่ว่า เครื่องรับวิทยุเสียทำให้ไม่สามารถที่จะกดหมุนเปลี่ยนคลื่นสถานีตามความต้องการได้ ช่วงการจราจรที่ติดขัดมากติดปกติดิจนต้องรับรู้ข่าวสารนั้นได้ในเวลาขณะนั้น หรือตัวผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะไม่สะดวกในการเปลี่ยนคลื่น เพราะกำลังขับรถหรือเปลี่ยนไม่ถูกก็จะให้ผู้โดยสารทำการเปลี่ยนแปลงได้ด้วยตัวเอง

คุณมาลินี เสือสกุล “ถ้ามีผู้โดยสารมาขอเปลี่ยนคลื่นที่เราฟังอยู่ เราก็จะบอกว่าวิทยุเรากดไม่ได้ เพราะว่ามันเสียหมุนหาคลื่นไม่ได้เพราะว่าตัวหมุดมันกระเด็นออกตลอด” (มาลินี เสือสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ทั้งนี้เหตุผลสำคัญในการปฏิบัติตามทันทีอย่างไม่มีข้อแม้ เนื่องจากเป็นอาชีพที่ต้องบริการลูกค้า ผู้โดยสารเป็นใหญ่ในการฟังหากไม่ฟังพอใจในสิ่งที่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะกำลังเปิดเปิดรับฟังอยู่ และอีกประการหนึ่งคือการขึ้นมาให้บริการของผู้โดยสารเป็นช่วงเวลาไม่นาน เมื่อถึงที่หมายผู้โดยสารก็ต้องลงจากรถแล้ว จึงไม่ใช่เรื่องลำบากหรือยากจนเกินไปที่จะทำตามใจผู้โดยสารให้ได้รับความถึงพอใจในช่วงเวลาไม่นาน

คุณพรชัย “ไม่ค่อยปฏิเสธลูกค้าถ้าเขาจะขอเปลี่ยนคลื่น ตัวผมจะถามลูกค้าอยู่แล้วลูกค้าส่วนใหญ่ไม่ถึง 15 นาทีในความเห็นของผม ลูกค้าต้องการฟังคลื่นไหนเรามีอาชีพบริการอยู่แล้วเขาต้องการอะไรความสะดวกหรือความบันเทิง ผมก็ยินดีจัดให้” (พรชัย ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 5 กรกฎาคม 2552)

ปกติการรับฟังร่วมกันเช่นนี้จะดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งผู้โดยสารลงไปจากรถ แต่ในบางครั้งการเปิดรับฟังสื่อนั้นก็มักจะทำให้เกิดสิ่งรบกวน (Noise) ที่ทำให้การพูดคุยสื่อสารนั้นไม่ประสบผลสำเร็จหรือราบรื่นในการรับฟังสื่อวิทยุบนรถอยู่เสมอๆ นั่นคือ หากมีเสียงโทรศัพท์ของผู้โดยสารรวมทั้งผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะดังขึ้นระหว่างการรับฟังสื่อวิทยุร่วมกัน หรือมีการ

พูดคุยก่อนตั้งแต่ก่อนขึ้นรถ รวมทั้งสิ่งรบกวนที่เกิดจากการใช้สมาธิของผู้โดยสารที่ขึ้นมาแล้วกำลังอ่านหนังสือ หรือมีสีหน้ากำลังใช้ความคิดไตร่ตรองในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ หรือแม้กระทั่งเสียงรบกวนจากสิ่งแวดล้อมภายนอกรถยนต์รับจ้าง ไม่ว่าจะเป็เสียงเครื่องยนต์บนท้องถนน เสียงของแตรรถยนต์ เป็นต้น ก็ถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการไหลของกระบวนการสื่อสาร

คุณอนุรักษ์ นุ้ยจิ้น “ถ้าผู้โดยสารขึ้นมาบางที่เขาคุยโทรศัพท์เราก็หวั่นไหวให้หน่อย พอเขาค่อยเราก็เปิดเร่งเสียงหน่อย” (อนุรักษ์ นุ้ยจิ้น, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

สำหรับปฏิกริยาของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะกระทำ ภายหลังจากที่ผู้โดยสารลงจากรถยนต์รับจ้างต่อสถานีวิทยุที่ปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้โดยสารนั้น พบว่า จะมีการปรับเปลี่ยนให้มาอยู่ในช่องที่ตนเองลืคไว้ตามเดิมทันที

คุณเพย รามา “ผู้โดยสารมาก็เปิดให้เขาฟังตลอด .... พอเขาลงก็หมุนกลับมาที่เดิม ไม่ได้ฟังคลื่นที่เขาให้เราเปลี่ยนต่อ” (เพย รามา, **สัมภาษณ์**, 20 พฤศจิกายน 2552)

คุณอัครเดช พิมพ์จักร”พอผู้โดยสารลง เราก็ค่อยเปลี่ยนกลับมาฟังคลื่นเราใหม่ เพราะเราก็ลืคไว้อยู่แล้ว 6 ช่อง” (อัครเดช พิมพ์จักร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

โดยจะมีผู้ขับรถยนต์รับจ้างน้อยคนเท่านั้นที่จะฟังคลื่นที่ถูกคำร้องขอต่อไป โดยบางครั้งก็เปิดคลื่นที่ถูกคำฟังต่อไปสักระยะหนึ่งก่อนในกรณีมีเพลงที่ถูใจแล้วค่อยเปลี่ยนกลับ หรือบางครั้งลืมว่าตนเองรับฟังคลื่นไหนอยู่เนื่องจากตั้งใจหาถูกคำ หรือได้เวลาในการส่งรถคืนกะพอดี

คุณคำพันธ์ อุดทน “พอผู้โดยสารลงจากรถ บางทีก็ลืมเปลี่ยน คือฟังคลื่นเขาต่อ ฟังได้เรื่อยๆ” (คำพันธ์ อุดทน, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณตรีเนตร นามกร “...ก็ให้ตลอดเพราะผู้โดยสารเป็นใหญ่ ถ้าผู้โดยสารลงไปแล้วคลื่นที่ฟังมันมีสาระหรือเพลงเพราะก็อาจจะฟังต่อ” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์** 8 ตุลาคม 2552)

ป้าอึ้ง “เมื่อลูกค้าลงจากรถบางทีก็เปลี่ยนคลื่นกลับ แต่ส่วนใหญ่จะไม่เปลี่ยนเพราะมัวมองหาแต่ลูกค้า ไม่มีเวลามาสนใจเปลี่ยนกลับไปกลับมาคลื่นโน้นคลื่นนี้” (ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ตามธรรมชาติของลักษณะการให้บริการของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้น พร้อมทั้งจะกระทำตามที่ผู้โดยสารร้องขอในเรื่องที่ผู้ให้บริการควรจะฟังบริการให้แก่ผู้โดยสาร เหมือนอาชีพอื่นๆ เพื่อให้ผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจสูงสุด โดยสิ่งที่บริการให้นั้นตัวผู้ขับรถยนต์รับจ้าง

สาธารณชนเองไม่ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากลำบากเกินไปสำหรับตน อีกทั้งการร่วมเดินทางไปด้วยกันบนรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้นระยะทางต่อเที่ยวต่อคนก็ไม่ยาวนานมาก สามารถที่จะกระทำตามได้ แต่เมื่อตอบสนองความต้องการของผู้โดยสารเรียบร้อยจนกระทั่งผู้โดยสารลงจากรถแล้ว ส่วนใหญ่ก็มักมีการเปลี่ยนคลื่นสถานีกลับไปอย่างเดิมที่ตนเคยรับฟังทันที นอกจากนี้จะมีปัจจัยภายนอกเข้ามาประกอบ เช่น มีผู้โดยสารขึ้นมาอยากต่อเนื่องจนไม่มีเวลาปรับเปลี่ยน หรือลืมไปบ้างก็มีเพราะใกล้เวลาที่ตนต้องส่งรถคืนไปยังผู้ที่ให้บริการ

ดังที่ทราบกันดีแล้วว่าอาชีพขับรถยนต์รับจ้างเป็นอาชีพที่อิสระ เพื่อนที่จะคอยอยู่ร่วมในขณะทำงานนั้นก็จะเป็นผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการเสียส่วนใหญ่ โดยทั้ง 2 ฝ่ายต้องเดินทางร่วมกัน และมีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน เพื่อสร้างความคุ้นเคย เป็นกันเอง และเป็นที่น่าไว้วางใจของทั้ง 2 ฝ่ายให้เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทางไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย หรือด้วยการเปิดสื่อรับฟังร่วมกันเพื่อความพึงพอใจ และสร้างประเด็นในการพูดคุยระหว่างกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารร่วมกัน วิธีการเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างง่ายมากตั้งแต่ระยะเริ่มแรกในการสอบถามเส้นทางที่จะใช้ในการเดินทางไปยังที่หมายของผู้โดยสาร เพื่อเปิดพื้นที่ให้กับกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ในการสนทนาขณะนั่งร่วมกันบนรถ สร้างความมั่นใจว่าสามารถพูดคุยสนทนาต่อการสนทนาได้ในระยะยาว หรือควรจะหยุดการสนทนาตั้งแต่เริ่มต้น อีกนัยหนึ่งก็คือการสร้างหุ้นส่วนต้องการกระบวนการศึกษาเรียนรู้ทางพฤติกรรม และอารมณ์จากการพบปะพูดคุยกับผู้โดยสารที่หลากหลายมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาหุ้นส่วนการรับฟังให้เป็นไปได้ด้วยดี ไม่มีปัญหาในการพูดคุยหรือรับฟังระหว่างกันในครั้งต่อๆ มา ให้ประสบผลสำเร็จในการร่วมมือระหว่างผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะและผู้โดยสารในฐานะหุ้นส่วนในการฟัง (Listening Partnership) ประกอบด้วยหลัก 5 ประการ ดังนี้

1. ในการเป็นหุ้นส่วนกันจะต้องมีการส่งข่าวสารต่อกัน ระหว่างผู้ที่เป็นหุ้นส่วนและการส่งข่าวสารเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องมีการเจรจาโต้ตอบ พิจารณาร่วมกันในสาระของข่าวสารนั้นๆ ด้วย โดยผลจากการศึกษาพบว่า การพูดคุยเจรจาโต้ตอบระหว่างผู้ขับและผู้โดยสารนั้นต้องพิจารณาแยกในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอุปนิสัยและอารมณ์ในขณะนั้นของทั้ง 2 ฝ่าย

คุณตรีเนตร นามกร “ส่วนตัวก็จะชวนผู้โดยสารคุยเป็นบางคน บางคนเขาก็ไม่ชอบคุย บางคนเราชวนคุยแต่เขาก็ไม่คุยเราก็ต้องหยุด เราจะคุยกับคนที่เขาคุยกับเราเท่านั้น ส่วนใหญ่ก็จะถามว่าลงไหนครับ ถ้าเขาตอบก็อาจจะชวนคุยเรื่องข้อมูลข่าวสารอื่นต่อ ไม่ว่าจะป็นรถติด สภาพอากาศร้อนนะครับ ประมาณนี้” (ตรีเนตร นามกร, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

แต่โดยส่วนมากผู้ที่จะเป็นหุ้นส่วนกันได้ต้องมีการสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน ไม่แย้งกัน แต่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พบว่า ในบางครั้งผู้เข้ารับรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็มีความเห็นที่แตกต่างไปจากผู้โดยสารก็มี แต่ก็เก็บไว้ไม่แสดงออกมา เนื่องจากต้องให้เกียรติผู้ที่มาใช้บริการ อันไหนยอมได้และก็ไม่กระทบกระเทือนต่อตนก็จะปล่อยไว้เรื่องนั้นผ่านไปไม่เก็บมาเป็นอารมณ์

2. จะต้องจัดความเป็นทางการแบบดั้งเดิมที่สร้างความแตกต่างออกไป เนื่องจากการรับผู้โดยสารแต่ละคนมาบนรถนั้นต่างก็มีพื้นฐานทางครอบครัว ระดับการศึกษา หรือฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันไป หรือแม้แต่ความแตกต่างระหว่างเพศ ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้เข้ารับรถยนต์รับจ้างสาธารณะที่ดีที่มักจะพยายามนำเรื่องพูดคุยทั่วไป เป็นการหยั่งเชิงผู้โดยสารก่อนว่ามีการพูดคุยได้ตอบกลับเป็นเช่นไร ให้ความรู้สึกที่คุ้นเคยเป็นกันเองเกิดขึ้นในการสนทนาให้ได้

คุณภูวนตร อ่อนทอง “ส่วนมากถ้าคุยกับผู้โดยสารก็จะหาเรื่องสนุกสนานให้รู้สึกเป็นเพื่อนกันไป ถ้าเป็นผู้ชายเหมือนกันก็จะแฉกออกทะเลบ้าง หน่อยตามประสาผู้ชายเพื่อให้ได้หัวเราะ ถ้าผู้ชายด้วยกันวัยกลางคนส่วนใหญ่ก็จะเป็นการคุยเรื่องการเมือง เขาจะชอบถามเลยว่าลุงสีอะไร ลุงก็จะบอกเลยว่าไม่มีสี ฟังได้หมด เขาจะได้กล้าพูดคุยด้วย” (ภูวนตร อ่อนทอง, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

3. รูปแบบความสัมพันธ์ของความเป็นหุ้นส่วนมีลักษณะของความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา ร่วมกัน โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมแบบยั่งยืน อันหมายถึง ร่วมแก้ไขปัญหาที่ยาวนานไม่ใช่เป็นการเฉพาะและการพัฒนาทางปัญญาของตนเองควบคู่กันไป

โดยรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้ารับรถยนต์รับจ้าง และผู้โดยสารนั้นจะเป็นในร่วมกัน แสดงความคิดเห็นที่มีแนวโน้มที่จะไปในทางคิดแบบยินยอมตามกันไปมากกว่า จะไม่มีการโต้แย้ง หรือเสนอความคิดเห็นถ้ามีข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

คุณอ๊อด (ไม่เปิดเผยนามสกุล) “...ก็มีถามเรื่องความเห็นประเด็นข่าวมาบ้างว่าพีแบบนี้ เป็นยังไงบ้าง ฟังแล้วรู้สึกเป็นยังไง ดีไหม บ้านเมืองเราตอนนี้เป็นยังไงบ้าง อันนี้เราก็จะเป็นคนเสนอความคิดเห็นก่อน แล้วเขาก็จะแสดงความคิดเห็นตอบกลับเรา มา ถ้าในกรณีความเห็นไม่ตรงกัน คุยมาเราก็เงียบ หรือทำเป็นเออออตามเขาไป เราก็รับฟังในข้อมูลของเขาเอาเก็บเป็นข้อมูลอีกทางหนึ่ง” (อ๊อด ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในขณะขับรถนี้เป็นเพียงการพูดคุย เพื่อฆ่าเวลา หรือเพื่อบอกกล่าวข้อมูลจากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือข้อมูลร่วมกันของทั้ง 2 ฝ่ายแต่ต้องเป็นความคิด

ที่ไม่ขัดแย้งกัน ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะร่วมกันแก้ปัญหาหรือประเด็นที่เกิดขึ้นทางสังคมแต่อย่างใด

4. **รางวัลของความเป็นหุ้นส่วน** เป็นรางวัลที่อยู่ในรูปแบบของความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อพันธมิตรหรือคู่สนทนา ที่ได้รับการยอมรับในข้อมูลความรู้ ความคิดเห็นของตนในเชิงการสนทนาที่มีการคุยกันอยากถูกคองจนกระทั่งเรียกใช้บริการอยู่เป็นประจำ

ป้าอึ้ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล) “มีลูกค้าประจำเยอะเหมือนกัน...ก็อาจมาจากการที่เขาไว้ใจเรา แบบสนิทใจใจ เพราะเราจะชวนคุย ยืมให้ ถือเป็นการบริการเทคโนโลยีลูกค้าทั้งผู้หญิงผู้ชาย เพื่อให้ลูกค้าอยู่ประจำกับเราถือว่ามีผลช่วยได้มาก” (ป้าอึ้ง ไม่เปิดเผยนามสกุล, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

5. **ลักษณะของความร่วมมือแบบหุ้นส่วน** มีลักษณะของการมุ่งไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันในการประกอบอาชีพที่ต้องพบปะพูดคุยกับผู้คนต่างเพศ ต่างวัย การพูดคุยที่เกิดขึ้นเราก็จะเห็นได้ว่าจะจะเป็นหัวข้อประเด็นที่ง่ายต่อการเข้าใจรอบกัน หรือเป็นสิ่งที่สามารถหยิบยกนำมาพูดคุยแสดงความคิดเห็นได้ทันที

คุณเนตร ดอกชะเอม “ส่วนใหญ่จะคุยไปเรื่อยวิ้งๆ ไปแล้วรอตติง เราก็จะคุยเรื่องเส้นทางการจราจร “ว่ารอตติงจังเลยวันนี้” “โหยติดทั้งวันเลยพี่ไปทางไหนก็ติด” โดยมากก็จะคุยกันแบบนี้แหละ เรื่องการเมืองช่วงที่เขาชุมนุมก็จะคุยนะ คุยแทบทุกวันว่าไม่น่าชุมนุมกัน น่าจะเลิกกันได้แล้ว บางทีผู้โดยสารไม่เปิดเราก็เปิดประเด็นเอง คุยได้ทุกเรื่องแล้วแต่สถานการณ์ขณะนั้น”(เนตร ดอกชะเอม, **สัมภาษณ์**, 4 ตุลาคม 2552)

โดยเนื้อหา หรือประเด็นที่พบในการนำมาพูดคุยสนทนาระหว่างกันมากที่สุดไม่ว่าฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายเริ่มต้นก็ตามส่วนมากก็จะเป็นในเชิงเรื่องการเมือง ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาเมื่อมีแนวความคิดตรงกันข้าม ผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะจึงหลีกเลี่ยงไม่เปิดรับหรือพูดคุยในประเด็นที่เกี่ยวกับการเมือง นอกจากผู้โดยสารบางรายที่ขึ้นมาใช้บริการก็อาจสอบถามผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะก่อนว่าเป็นพวกไหน ใส่เสื้อสีอะไร เป็นต้น

คุณอนุรักษ์ น้อยเงิน “บางทีผู้โดยสารขึ้นมา เขาก็จะถามผมว่าเสื้อสีอะไร เราก็จะตอบว่าสีเหลืองก็ไม่ได้ก็ตอบไปว่ากลางๆ ผมฟังได้หมดคุณเสื้ออะไรละครับ ถ้าเขาเสื้อเหลืองเราก็คุยไปกับเขาได้ เสื้อแดงก็คุยได้” (อนุรักษ์ น้อยเงิน, **สัมภาษณ์**, 8 ตุลาคม 2552)

คุณคมกริช คุณดี “ถ้าผู้โดยสารพูดขึ้นมาเรื่องการเมืองก็จะเจียบเลยนะ บางคนเขาถามผมก็บอกว่าผมเป็นกลาง อาชีพอย่างนี้เราไปเลือกลูกค้าไม่ได้” (คมกริช คุณดี, **สัมภาษณ์**, 16 ตุลาคม 2552)

ความเป็นหุ้นส่วนในการรับฟังนั้นจะเห็นได้ว่า เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำและต่อเนื่อง เพราะผู้ขับรถรับจ้างสาธารณะเองนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องให้บริการลูกค้าให้ดีที่สุด การสนทนาและรับฟังความคิดเห็นระหว่างกัน จึงเหมือนเป็นสิ่งที่คู่กันของลักษณะอาชีพเช่นนี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อการสร้างความคุ้นเคย และไว้วางใจในตัวของผู้ซึ่งกันและกันในการที่จะต้องเดินทางร่วมกันทั้งๆ ที่เป็นคนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน แต่เป็นเพราะพันธะกิจจากบทบาทและหน้าที่ทางสังคมกำหนดเอาไว้ว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมควรปฏิบัติ จึงควรยึดถือและปฏิบัติตามเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมาตรฐานเดียวกันในสังคม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะเป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสาร ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึงลักษณะของการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันในการเลือกของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะเป็นผู้กรองสาร และเพื่อทราบถึงบทบาทของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะที่เป็นผู้กรองสาร ตลอดจนการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร โดยได้เลือกศึกษาผู้ประกอบอาชีพช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนจำนวน 39 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสังเกตการณ์ด้วยตัวผู้วิจัยเองบนรถยนตรีรับแจ้งสาธารณชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

จากกลุ่มผู้ประกอบอาชีพช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งที่มีทั้งสิ้น 39 คน แบ่งได้เป็น การสัมภาษณ์ด้วยการเข้าไปสอบถามข้อมูล กับการทำตัวเป็นผู้โดยสารนั่งไปกับรถยนตรีรับแจ้ง ซึ่งผลสรุปที่ได้ของบทบาทของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะเป็นผู้กรองสารให้กับผู้โดยสารนั้นมีลักษณะดังนี้

ลักษณะการเลือกเปิดรับสื่อวิทยุและปัจจัยผลักดันในการเลือกของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนในฐานะเป็นผู้กรองสาร

ลักษณะการคัดกรองสารของผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชน จะเลือกเปิดรับสื่อวิทยุเป็นส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นสื่อที่เป็นส่วนหนึ่งของรถยนตรีรับแจ้งทุกคันอยู่แล้วที่ต้องมี และใช้สื่อประเภทนี้โดยไม่รบกวนสมาธิต่อการทำงาน สามารถช่วยคลายความเหงา และนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อวิทยุมาใช้ในการประกอบอาชีพ

โดยประเภทสถานีที่ผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนให้ความสนใจ ในการเปิดรับฟังก็จะเป็นด้านข่าวสารการจราจรในคลื่นสวพ.91 กับจส.100 และเพลงลูกทุ่งในคลื่น 88.5 คลื่นลูกทุ่งไทยแลนด์ และ 95 ลูกทุ่งมหานครเป็นหลัก ทั้งนี้ผู้ช่วยบรรณารักษ์รับแจ้งสาธารณชนจะเลือกให้ความสนใจรายการใดมากกว่ากันนั้นก็ขึ้นอยู่กับความต้องการ ทัศนคติ อารมณ์ของแต่ละคนเป็นหลัก

บทบาทของผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะในฐานะที่เป็นผู้กรองสารและการเป็นหุ้นส่วนในการฟังกับผู้โดยสาร

โดยเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ พฤติกรรมของผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะต่อการรับสื่อวิทยุที่เกิดขึ้นนั้นมี 2 ลักษณะคือ

1. เปิดสื่อวิทยุเป็นปกติเหมือนกับที่เราได้รับฟังก่อนหน้านั้น ด้วยความดังที่ตนเองเปิดไว้ เป็นปกติ หรืออาจจะหรี่เสียงลงเล็กน้อย เพื่อป้องกันเสียงวิทยุที่อาจจะรบกวนผู้โดยสารได้ ซึ่งผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะจะไม่มีการเลือกคัดกรองสถานี เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้โดยสาร จะมีการเปลี่ยนแปลงสถานีที่รับฟังก็ต่อเมื่อมีการร้องขอจากผู้โดยสารออกมาก่อนเท่านั้น

2. ปิดสื่อวิทยุ พฤติกรรมของผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะกลุ่มนี้ มักจะปิดวิทยุทุกครั้งเมื่อมีผู้โดยสารขึ้นมาใช้บริการ ทั้งที่ก่อนหน้านี้จะรับผู้โดยสารจะมีเปิดรับฟังวิทยุอยู่ก็ตาม แต่เมื่อปฏิบัติงานก็จะปิดสื่อวิทยุลงทันที ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้เกียรติ ไม่รบกวนผู้โดยสาร เนื่องจากคนที่ขึ้นมาต่างคนก็หลากหลายอารมณ์ เดาใจไม่ถูก จึงทำการปิดไว้เพื่อให้สบายใจกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยถ้าผู้โดยสารต้องการอยากฟังเพลงหรือข่าวสารก็จะเป็นฝ่ายบอกให้ผู้ขับเปิดเอง

โดยมากแล้วการสนทนาที่เกิดขึ้นระหว่างกันนั้น มักจะเป็นผู้โดยสารเป็นฝ่ายที่เริ่มต้นบทสนทนา ก่อน เพราะบางครั้งตัวผู้ให้บริการรับจ้างเองก็ไม่สามารถที่จะเดาอารมณ์ หรือประเด็นที่จะนำมาคุยกับผู้โดยสารได้ถูกใจเขา ประเด็นที่ผู้โดยสารมักจะชวนพูดคุยเรื่องการเมือง เรื่องจรรยาบรรณท้องถิ่นมาเป็นประเด็นในการสนทนาพูดคุยกับผู้โดยสาร แต่ก็มีผู้ขับบางคนที่จะพยายามหลีกเลี่ยงการพูดคุยในประเด็นข่าวสารบ้านเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงความคิดเห็นที่ขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ แต่ถ้าผู้โดยสารพูดคุยมาก็สามารถที่จะรับฟังความคิดเห็นของเขาได้

นอกจากการพูดคุยในประเด็นข่าวสารต่างๆ แล้ว การชวนคุยในเรื่องทั่วไป สัพเพเหระก็มักเป็นหัวข้อที่ถูกนำมาเป็นหัวข้อในการสนทนา ร่วมกันอยู่บ่อยครั้ง แล้วแต่สถานการณ์ในขณะนั้นว่ากำลังเกิดเหตุการณ์อะไรขึ้น สภาพดินฟ้าอากาศ เพื่อไม่ให้ผู้โดยสารรู้สึกกลัวเราซึ่งเป็นผู้ขับรถให้บริการเขาอยู่

อย่างไรก็ตามการรับฟังตามความชอบ หรือตามที่ผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะกำหนด และเลือกไว้จะสิ้นสุดลงทันทีเมื่อมีการร้องขอให้เปลี่ยนแปลง โดยถ้าผู้โดยสารเกิดความพึงพอใจหรือต่อต้านในสิ่งที่ผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะนำเสนอออกมานั้น ผู้ให้บริการรับจ้างสาธารณะจะรับทราบทันทีผ่านการตอบกลับมาด้วยคำพูด กิริยาอาการ หรือสีหน้าก็ได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะ

ช่วยทำให้ผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะรู้ถึงความต้องการของผู้โดยสารอย่างชัดเจน และรวดเร็ว เนื่องจากการสื่อสารแบบเผชิญหน้ารับผลตอบกลับมาโดยตรง อย่างไรก็ตามไม่ว่าการสนทนาในประเด็นหรือหัวข้ออะไร ผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็จะพยายามไม่ให้เกิดความขัดแย้งเกิดขึ้นในการสนทนายระหว่างตนกับผู้โดยสาร โดยจะโอนอ่อนหรือตามความคิดเห็นของผู้โดยสารไป

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการกรงสารในการเปิดรับสื่อวิทยุของกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะนั้น จะมีการเลือกเปิดรับคลื่นวิทยุคล้ายคลึงกันในแต่ละช่วงเวลาการขั้บรถยนต์รับจ้างด้วยการเลือกสื่อคลื่นที่ตนเองชื่นชอบเอาไว้ โดยคลื่นสถานีที่ผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะให้ความนิยมในการเปิดรับฟังก็จะมีคลื่นการจราจร และคลื่นสถานีที่นำเสนอเพลงลูกทุ่งที่สอดแทรกการนำเสนอเสนอข่าวสารในรายการเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ก็เกิดจากปัจจัยผลักดันในการที่ต้องการจะรับรู้ข่าวสารเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการทำงาน และเพื่อความผ่อนคลาย เป็นเพื่อนแก้เหงาในการทำงานของตน

สำหรับบทบาทในการกรงสารของผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างให้แก่ผู้โดยสาร พบว่า ส่วนใหญ่จะไม่มีกรงสารเลือกเนื้อหา หรือสถานีโดยผ่านกระบวนการคัดกรองให้แก่ผู้โดยสาร จะเป็นเพียงผู้ที่ทำหน้าที่เลือกหรือควบคุมสื่อวิทยุให้แก่ผู้โดยสารเท่านั้น แต่ในกรณีที่ผู้โดยสารมีการร้องขอให้ปรับเปลี่ยนหรือเปิดสื่อวิทยุผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะก็ยินดีที่จะปฏิบัติตาม ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะและผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการนั้น จะเป็นลักษณะการร่วมรับฟังสื่อจากวิทยุด้วยกัน มีการพูดคุยสนทนาแบบรับฟังกัน โดยเรื่องที่จะนำมาพูดคุยระหว่างกันก็จะเป็นเรื่องใกล้ตัวไม่ว่าจะเป็นประเด็นข่าวสารจากสื่อวิทยุ สภาพการจราจร หรือเรื่องสัพเพเหระทั่วไป เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ เป็นต้น ซึ่งผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะจะไม่มีกรงโต้แย้งหรือแสดงความคิดเห็นในแนวทางที่ตรงกันข้าม เนื่องจากอยู่ภายใต้ภาระการปฏิบัติหน้าที่บริการผู้โดยสาร ซึ่งเปรียบเสมือนผู้ซื้อเวลาการบริการในช่วงนั้น ผู้ขั้บรถยนต์รับจ้างสาธารณะต้องยินยอมและปฏิบัติตามคำร้องขอเหล่านั้นๆ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากงานวิจัยเล่มนี้ใช้วิธีการเข้าไปสัมภาษณ์ด้วยตัวผู้วิจัยเองคนเดียวเป็นหลัก มีเพื่อนผู้ร่วมสัมภาษณ์บ้างในบางครั้ง ซึ่งส่งผลให้ความสามารถในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับรถยนต์รับจ้างในแง่มุมผู้โดยสารคนเดียว หรือไม่กว้างเพียงพอในบางแง่มุม จึงอยากให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในจำนวนของผู้ที่ทำการสัมภาษณ์ และผู้โดยสารที่หลากหลายมากกว่านี้

2. งานวิจัยเรื่อง “บทบาทของผู้ขับรถยนต์รับจ้างสาธารณะในฐานะเป็นผู้ทรงสวาทให้กับผู้โดยสาร” เป็นการศึกษาในแง่มุมของผู้ขับรถยนต์รับจ้างเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลประกอบการศึกษาที่เด่นชัดมากยิ่งขึ้น ก็ควรจะทำการศึกษาด้านผู้โดยสารที่ขึ้นมาใช้บริการเพิ่มเติมด้วย

3. สถานการณ์คลื่นวิทยุที่ผู้วิจัยพบว่าน่าจะเหมาะสมแก่ผู้ขับรถยนต์รับจ้างมากที่สุด คือ การประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระ และความบันเทิงในคลื่นเดียวกัน พร้อมสอดแทรกข่าวจรรยาวัเป็นช่วงๆ ของรายการ โดยเฉพาะช่วงเช้าและเย็นของแต่ละวันที่มีสภาพการจราจรคับคั่ง รวมทั้งเพิ่มช่วงรายงานพิเศษในกรณีที่มีความผิดปกติของเส้นทางจราจรที่ติดขัดมากกว่าปกติ ทั้งนี้ตัวดีเจผู้ดำเนินรายการและการโฆษณาในรายการก็มีผลต่อการเลือกรับฟังเช่นกัน ควรจะมีการแบ่งเนื้อหาการพูดและสัดส่วนของโฆษณา ไม่ให้มากจนเกิดความรำคาญรบกวนเวลาในการฟังของผู้ขับรถยนต์รับจ้างมากเกินไป

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมการขนส่งทางบก. กลุ่มสถิติการขนส่ง กองแผนงาน. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา: http://apps.dlt.go.th/statistics_web/statistics.html [2552, สิงหาคม 14]
- การ์นต์ ช่วยประดิษฐ์. สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2552.
- คมกริช คุณดี. สัมภาษณ์, 16 ตุลาคม 2552.
- คำพันธ์ อุดทน. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552.
- จตุภูมิ เขตจัตุรัส. ความริเริ่มของความเป็นหุ้นส่วนในการวิจัยกับการเปลี่ยนแปลงของความรู้และการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนและอาจารย์มหาวิทยาลัย: กรณีศึกษาพื้นที่ ภาคศึกษาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- จักรพงษ์ สายไพสงค์. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552.
- จิตใจ บ้านบุญ. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- แฉล้ม จำนอก. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- ณรงค์ศักดิ์ ชินทอง. สัมภาษณ์, 9 กันยายน 2552.
- ตรีเนตร นามกร. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- ต่าย (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2552.
- นภัสสร บุตรจันทร์. สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2553.
- นิติภัทร ศรีมาลา. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- เนตร ดอกชะเอม. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.
- บุญยืน ทองโสภณ. สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2552.
- ประจักษ์ พรรณพานิชย์. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- ป้าจิ่ง (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.
- ผนุรัตน์ โกศัย. พฤติกรรม การรับชมและการรับรู้รายการละครโทรทัศน์ไทยของคนลาวในเวียงจันทน์. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- พรชัย (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552.
- พัฒน์ บุญฤทธิ์รุ่งโรจน์. แบบแผนการเปิดรับสื่อมวลชนและหวนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์รับจ้าง. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- เพย รามา. สัมภาษณ์, 20 พฤศจิกายน 2552.

ภักดินิดา พันธุมเสน. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากสื่อมวลชนของนักเรียนสตรีในทปบุรี ปีการศึกษา 2535. ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.

ภูเนตร อ่อนทอง. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

มาตร เนื่องสกุล. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

มาลินี เสือสกุล. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

รุ่งโรจน์ มัชฌิมา. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.

ฤทธิติ เย็นระยับ. สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2553.

วงศ์ มุกดา. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.

วันชัย จันทร์เถากอง. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

วิชัย เรือนทิพย์. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

สมจิต ทองหลอม. สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2552

สมพร นาคิน. สัมภาษณ์, 5 กรกฎาคม 2552.

สมาน คำมูล. สัมภาษณ์, 17 พฤศจิกายน 2552.

สืบศักดิ์ นพผิ่ง. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.

สุกิจ สง่าแพทย์. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.

สุนทร วิจิตรศาสตร์. สัมภาษณ์, 10 ตุลาคม 2552.

สุพิศ สุขสันต์. สัมภาษณ์, 11 ตุลาคม 2552.

สุรเชษฐ์ คำแสง. สัมภาษณ์, 4 ตุลาคม 2552.

สุวรรณพงศ์ ป้ายปาน. สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2553.

แหลม (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

อนุรักษ์ น้อยจีน. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

อัครเดช พิมพ์จักร. สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

อ้อด (ไม่เปิดเผยนามสกุล). สัมภาษณ์, 8 ตุลาคม 2552.

ภาษาอังกฤษ

Gerald Stone, Michel Singletary, Virginia P. Richmona. Clarifying communication theories : a hands-on approach. Ames, Iowa : Iowa State University Press, 1999.

Pamela J. Shoemaker. Gatekeeping. Newbury Park : Sage, 1991.

Peter M. Sandman, David M. Rubin and David B. Sachsman . Media : an introductory analysis of American mass Communications.1972. Englewood Cliffs., New

Jersey : Prentice-Hall, Inc.

Richard M. Brown. The gatekeeper Reassessed: A Return to Lewin. Journalism quarterly. 56, 1-3(1979): 595-600.

Richard R.Nicolai and Sam G. Riley. The Gatekeeping Funtion the Point of View of the PR Man. Journalism quarterly . 49, 1-4(1972): 371.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

น.ส.สมฤดี ฉันทาวรานุรักษ์ เกิดวันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2525 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปี พ.ศ. 2547 และศิลปศาสตรบัณฑิต เอกประวัติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2548 และได้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ. 2552

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย